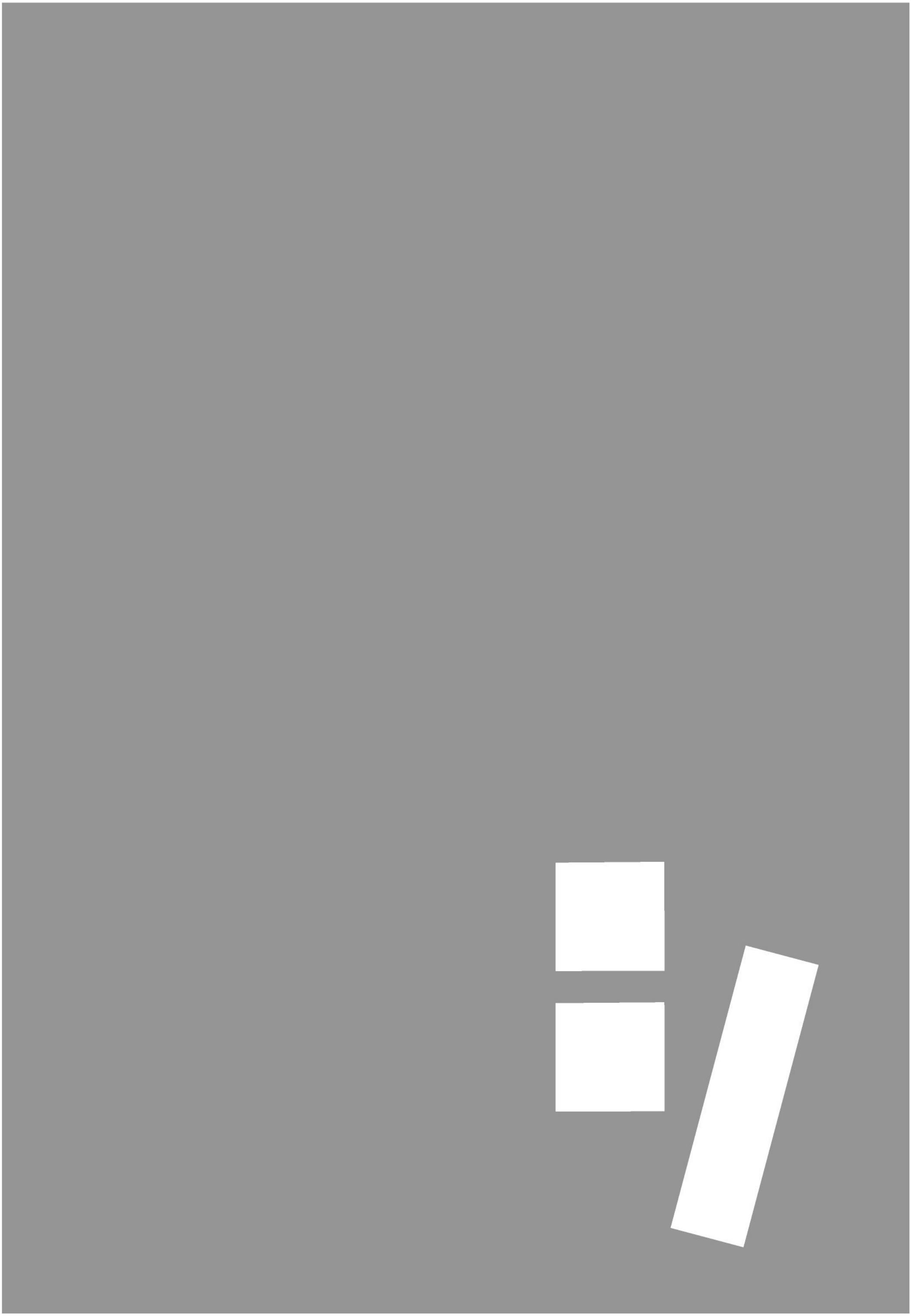

S KROMNÁ KNIHA O VODĚ

O TOM, CO VODA ZNAMENALA A STÁLE ZNAMENÁ

JAKÁ UMÍ VODA BÝT A PROČ SE STALA PŘEDMĚTEM KULTU

INSPIRACE VODOU

VÍTANÁ / NEVÍTANÁ

JE -LI MÁLO DEŠTĚ,
VOLÁM "PROSÍM, JEŠTĚ!"

JE-LI DEŠTĚ MOC,
PROSÍM O POMOC

PŘIROZENÁ / UPRAVENÁ

Voda, chemicky H_2O, systematicky oxidan, je sloučenina vodíku a kyslíku.

$$2H_2 + O_2 \longrightarrow 2H_2O$$

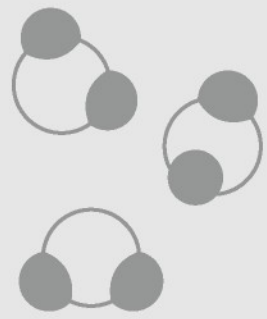

Mimořádné chemické a fyzikální vlastnosti vody jsou důsledkem geometrie její molekuly. Atomy v ní vázané nejsou uspořádány lineárně (v jedné přímce), ale chemické vazby mezi atomy svírají úhel přibližně 105°.
Vodní plochy zaujímají 71% povrchu Země. Pouze 2,5% celkového množství vody však tvoří voda pitná. Zbylé množství je vždy potřeba nějakým způsobem upravit.

V průmyslu se používá voda destilovaná a deionizovaná. Potravinářství vyžaduje vodu dezinfikovanou - buď chlorovanou, ozonizovanou, nebo upravenou ultrafialovým zářením. Do parních kotlů nebo pro potřeby napojení zvířat se používá napájecí voda, která je zbavená minerálních solí. Tzv. těžká voda - vyrobená z těžkých atomů vodíku - deutéria - sloužila ke konstrukci prvních atomových reaktorů.
Paradoxem zůstává, že nejčistší pitná voda se z největší části využívá v zemědělství (až 50%) a k výrobě nealkoholických nápojů. Například pro výrobu 1 litru Coca-Coly je zapotřebí 9 litrů pramenité pitné vody!

PŘICHÁZEJÍCÍ / ODCHÁZEJÍCÍ / VRACEJÍCÍ SE

PRAMEN, DÉŠŤ, VODY
NA HORNÍM TOKU,
AKVADUKT

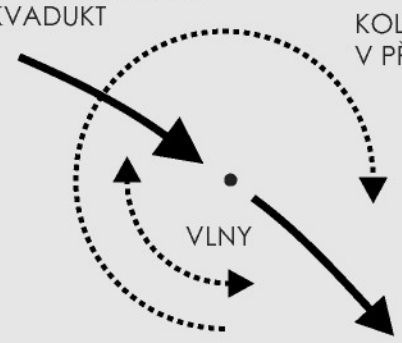

voda mořská
- slaná od slanečků,

kolem vody sladké
má cukrovar vlečku

ze sladké vody
KOSTKOVÝ cukr nezískáš

ani žádnou jinou sladkominu

maximálně vytvoříš **KOSTKU** ledu

slanou vodu nezmrazíš
- má radši slunné pláže a teplo

dáš-li ale moři moře času,
odmění se ti **KOSTKOU** soli

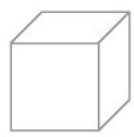

SLANÁ / SLADKÁ

PRACUJÍCÍ / ODPOČÍVAJÍCÍ / HRAJÍCÍ SI

I VODA SE MUSÍ NĚJAK ŽIVIT - VE VŠEDNÍ DNY CHODÍ DO PRÁCE A O VÍKENDECH ODPOČÍVÁ, NEBO SI HRAJE.

HŮL DO VODY PONOŘENÁ

ODRAZ NA HLADINĚ SI S NÁMI HRAJE - ŘÍDÍ SE SVÝMI VLASTNÍMI FYZIKÁLNÍMI ZÁKONY:

JEVÍ SE JAKO NALOMENÁ

**"ROZTOČME TO SPOLEČNĚ,"
VYZVAL KAPLAN PROUD.
OD TÉ DOBY SPOLEČNĚ,
VYRÁBĚJÍ PROUD.**

**"SÁM SI S TÍM UŽ NEVÍM RADY,"
ŘEKL FRANCIS VODĚ V TRIKU.
OD TÉ DOBY DOHROMADY,
VYRÁBĚJÍ ELEKTRIKU.**

VODA UMÍ I KRESLIT - JEDEN KRUH ZA DRUHÝM
SOUSTŘEDNÉ KRUŽNICE SE ROZEBĚHNOU PO HLADINĚ - A STAČÍ K TOMU JEN JEDEN DROBNÝ POHYB

KDYŽ TEPLOTA POKLESNE,
STANOU SE Z KRUŽNIC MNOHOÚHELNÍKY

Voda je zdrojem a nutnou podmínkou života na Zemi. Ovlivňuje existenci člověka, zvířat i rostlin a její nenahraditelnosti si byli lidé vědomi odjakživa. Rozmanitá náboženství archaických, ale i dnešních společností jsou prostupována vodou jako kosmologickým živlem, prvotní substancí, z níž se zrodil svět a vznikly všechny formy života, a do níž se v důsledku úpadku nebo velkých živelných pohrom zase vracejí.
Voda je totiž ve velkém množství ambivalentní a vztah k ní byl – a stále je – rozporný: voda život udržuje nebo ohrožuje, oplodňuje a živí nebo zaplavuje a ničí.
Vodní cesty byly na jedné straně nejpohodlnějšími obchodními a dopravními trasami a zajišťovaly mnohým povoláním obživu, na druhé straně zde vždy hrozilo riziko škody či úmrtí při záplavách, průtržích mračen i na dlouhých cestách oceánem.
Lidé byli vázáni na zdroje čisté zdravé vody i z dalších důvodů: potřebovali ji k uhašení žízně, přípravě jídla, k očistě a osvěžení. Voda také patřila k nejstarším terapeutickým prostředkům. Pomáhala při horečce, pro zmírnění bolesti a léčení ran.

Jelikož voda jako živel byla mnohým kulturám posvátná, bylo jen logické, že všechny její jevové formy – od dešťové kapky po moře – se na této posvátnosti podílely. Uctívání vody v podobě pramenů a řek se praktikovalo ve všech obdobích a je doloženo po celém světě.
Potoky a řeky, tedy plynoucí vody, představovaly hluboce zakořeněné přesvědčení o věčném toku všech věcí, o zvratech a proměnách všeho živého, světa a vesmíru při zdánlivě pevně stanovené formě. Tekoucí voda odpovídala individualizovanému životu v reálném světě, jezero, a ještě výrazněji moře, představovaly sběrnou nádrž veškerých životních možností. Pramen sjednocoval plynoucí a statický moment a těšil se největšímu zbožňování všech vrstev obyvatelstva, a to především pokud to byl pramen léčivý.

Všechna skupenství vody dohromady vytvářela koloběh, v němž jedno do druhého přecházely nebe a země, nadzemské a podzemní, plodnost a neplodnost, život a smrt.

Veškeré vodstvo bylo obydleno božskými bytostmi. V řekách se zjevovala především mateřská bohyně, a to buď v dobrotivé a životodárné podobě nebo s náladovou a hrozebnou tváří.
Podle archeologických nálezů se lidé již od doby kamenné pokoušeli ovlivnit tyto božské síly a získat si jejich přízeň votivními dary. Tento zvyk se ujal v hojné míře v případě kultu řek, jezer, močálů ale především pramenů.
V této souvislosti byly všechny indoevropské národy překonány Kelty, v jejichž náboženství představoval pramen jádro samotného náboženství. Svůj kult si udržovali s takovou horoucností, že i později nastolenému křesťanství, jehož představitelé lid za vzývání pohanských božstev trestali, nezbylo nic jiného, než se s ním smířit. Místo božstev se pramenů ujali světci, kteří často převzali alespoň zlomky legend s prameny spojenými. Jednalo se většinou o Pannu Marii a jiné svaté ženy, což mělo lidem usnadnit ztotožnění s původní bohyní úrody a uzdravení Sironou (v latinském světě známou pod jménem Artemis, Diana). Tak se stalo, že v mnoha zemích bývalého keltského světa zůstaly prameny pevně zakotveny v náboženských zvycích a obyčejích.

Je také všeobecně známo, že mnohé nejstarší křesťanské kostely byly postaveny nad pramenem nebo s pramenem alespoň sousedí (například Canterbury, York, Echternach nebo Würzburg).
Velká část z nich pak vznikla přímo na původních posvátných pramenech a studních Keltů, které byly od pradávna značeny nepřehlédnutelnými skupinami kamenů, a kromě rituálních obřadů se zde konala i důležitá společenská a politická setkání. Například katedrála v Chartres byla postavena na zakopaném menhiru a dodnes je obklopena kruhem dolmenů. Putování, která původní Keltové ke svým posvátným pramenům podstupovali, tak vystřídaly svaté poutě křesťanských věřících.

Ještě před křesťany zaznamenali u Keltů silný kult vody i Římané, kteří si postupně podrobovali jejich území. Když si podmanili Galii, dával stát jezera a prameny do dražby. Mnoho kupců tam poté nalezlo velké množství stříbra i zlata. Antický spisovatel Strabón se ve svém díle Geographica zmiňuje o jezeře v Toulouse na území Tectosagů. Když je dal římský generál Caepio prohledat, vyneslo to státní pokladně 15 000 talentů na zlatě a stříbře, ale tomu, jenž zneuctil svatyni, žádné štěstí: zemřel prý v bídě.

Uctívání vody také těsně souvisí s kultem hadů. Toto spojení našlo uplatnění ve všech světových náboženstvích, kulturách i mýtech. Hadi, jejichž oblíbenými stanovišti byly právě prameny, byli považováni za jejich strážné duchy, tedy nositele života, úrody a nesmrtelnosti. Byla jim přisuzována moudrost a zvláštní schopnosti.
Symbolem již zmíněné keltské bohyně Sirony byl také had, který se díky záměně původní představitelky za Panenku Marii dostal i do křesťanské ikonografie. Stejný symbol se vžil i v oblasti medicíny díky řeckému bohu lékařství Asklépiovi.
Had byl považován za pozemního i vodního živočicha, jeho sinusové pohyby představovaly toky podzemních řek a pramenů, jeho opakující se převlékání kůže symbolizovalo znovuzrození, věčné mládí a nesmrtelnost.

Jiné zvíře, které je v bájích a mýtech často spojováno s prameny, je jelen. V mnohých legendách to byl právě on, kdo dovedl zbloudilé krále a jiné hrdiny, kteří se vydali na lov, k lesním pramenům.

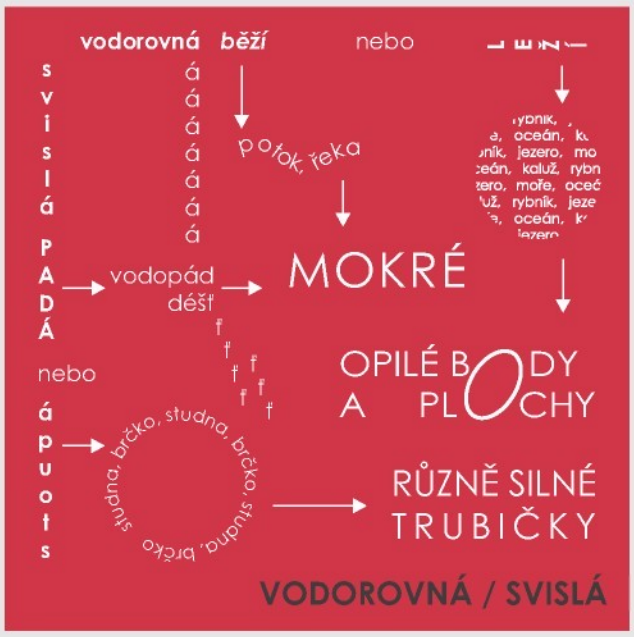

KAŽDODENNÍ / RITUÁLNÍ

Voda je i každodenním předmětem obchodu. Trh s balenou vodou ovládají mezinárodní korporace, které na jejím prodeji vydělávají stejně jako prodejci ropy, zlata a dalších komodit.

Voda je však také symbolem čistoty. Omývání těla a další hygienické úkony jsou rovněž začleněny do povinností věřících a jejich obřadů. Toto pojetí čistoty a s ním související rituály jsou rozšířeny ve všech kulturách a vírách.

Judaismus:

Ve Starém zákoně, hlavně v Pěti knihách Mojžíšových, jsou stanovena hygienická pravidla odrážející mnoho z dob, kdy židovské kmeny žily ještě v patriarchálním zřízení a zabývaly se kočovným chovem dobytka. Tyto předpisy podrobně vyjmenovávají, který živočich a předmět je nečistý, uvádějí, za jakých okolností se stává nečistým člověk a určují, jak by měla být provedena náprava.

Rituální lázeň mikwe, původně závazná pro muže i ženy v předvečer soboty a náboženských svátků, se v průběhu doby stala povinným obřadem pro ženy po skončení menstruace, před svatbou a po porodu. Ke koupeli, během které se musely ženy třikrát celé ponořit, se používala neohřívaná dešťová voda nebo voda pramenitá.

Křesťanství:

Přijetí do společenství křesťanů je možné jen křtem, spočívajícím v polití vodou nebo v ponoření do vody.

Křesťanství převzalo tento rituál od starších náboženství a obohatilo jej o nový obsah - dětem dle tradice smývá prvotní hřích a dospělým odpouští hříchy dosavadní. Druidové - dle křesťanů představitelé pohanské víry - narozdíl od nich věřili, že je možné si tímto způsobem propůjčit nové síly vodních bohů.

Podle religionisty Mircea Eliade je tento proces archetypální a univerzální. Samotný akt ponoření vysvětluje jako regresi (opak evoluce) - zpětný vývoj jedince vedoucí místo ke zdokonalení ke zjednodušení. Vynoření pak popisuje jako počin formální manifestace.

Islám:

Korán předepisuje jak mytí před modlitbou, tak stanovuje i způsoby očištění po vykonání všech tělesných potřeb. Taková očista by se měla provádět pouze tekoucí vodou. Výjimku tvoří případ, kdy se muslim umývá po návratu z cest - při této příležitosti je mu dovoleno použít písek.

Hinduismus:

V Indii přichájí věřící k velkým chrámům u posvátných řek, aby zde vykonal očistné ceremonie. K řece obvykle vedou schody - ghháty, po nichž každodenně sestupují tisíce poutníků, aby se v posvátné vodě omyli a napili se z ní. Vodu také přinášejí domů pro ty, kteří se k řece nedostanou. Do řeky se též sype popel mrtvých.

VOLNÁ / SPOUTANÁ

voda volná - ke všemu svolná - hledá hrany, jež by ohraničily prostor, který má vyplnit

voda spoutaná - v buňkách, studnách, přehradách - se ráda stane volnou
- jakmile k tomu dostane příležitost

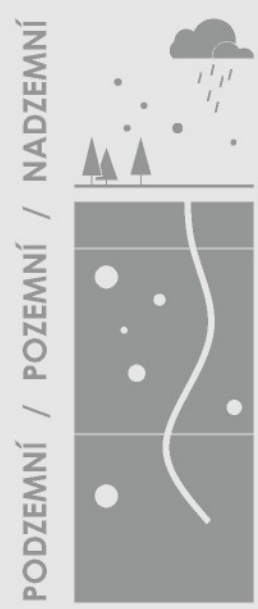

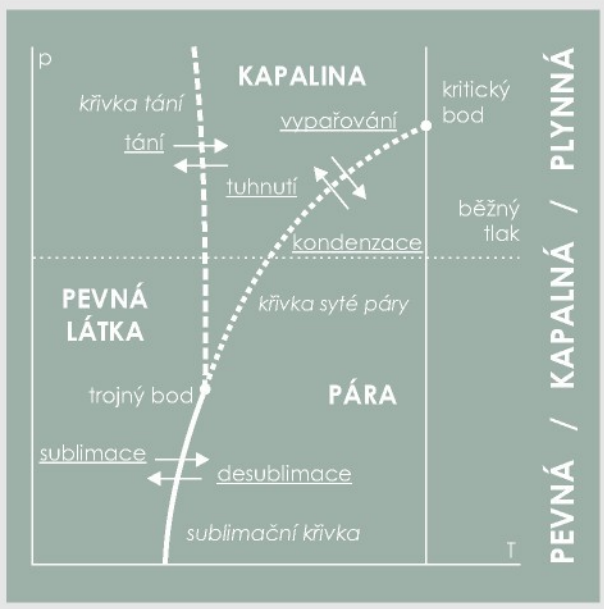

SLYŠITELNÁ / NESLYŠITELNÁ

VODA JE PŘIROZENÝM ZDROJEM ZVUKŮ, KTERÉ NÁS UKLIDŇUJÍ I INSPIRUJÍ. VODA UMÍ BUBLAT A PROBULBÁVAT, KAPAT A SKAPÁVAT, ŘIČET, SRŠET, ZURČET, KLOKOTAT, PRÝŠTIT, CÁKAT, ZBLUŇKAT, ŠUMĚT, VŘÍT, ŠPLOUCHAT, KRÁPAT, MŽÍT, KANOUT A ... CRKAT.

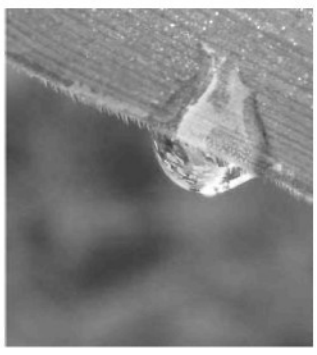

BRITSKÝ ZAHRADNÍ ARCHITEKT JOHN BROOKES O VODĚ A ZVUKU ŘEKL:

"...zvuk vody je často důležitější než samotný pohled na ni."

"...tekoucí voda často v městském prostředí zastírá hluk..."

" v horkém podnebí je velice příjemný zejména zvuk tekoucí vody, který působí chladivě a zároveň osvěží."

TEĎ UŽ ALE "PSSSST!" - VODA SI TAKY MUSÍ ODPOČINOUT. DOBROU NOC!

Voda je zdrojem a nutnou podmínkou života na Zemi. Ovlivňuje existenci člověka, zvířat i rostlin a její nenahraditelnosti si byli lidé vědomi odjakživa. Rozmanitá náboženství archaických, ale i dnešních společností jsou prostupována vodou jako kosmologickým živlem, prvotní substancí, z níž se zrodil svět a vznikly všechny formy života, a do níž se v důsledku úpadku nebo velkých živelných pohrom zase vracejí.

Voda je totiž ve velkém množství ambivalentní a vztah k ní byl – a stále je – rozporný: voda život udržuje nebo ohrožuje, oplodňuje a živí nebo zaplavuje a ničí.

Vodní cesty byly na jedné straně nejpohodlnějšími obchodními a dopravními trasami a zajišťovaly mnohým povoláním obživu, na druhé straně zde vždy hrozilo riziko škody či úmrtí při záplavách, průtržích mračen i na dlouhých cestách oceánem.

Lidé byli vázáni na zdroje čisté zdravé vody i z dalších důvodů: potřebovali ji k uhašení žízně, přípravě jídla, k očistě a osvěžení. Voda také patřila k nejstarším terapeutickým prostředkům. Pomáhala při horečce, pro zmírnění bolesti a léčení ran.

Jelikož voda jako živel byla mnohým kulturám posvátná, bylo jen logické, že všechny její jevové formy – od dešťové kapky po moře – se na této posvátnosti podílely. Uctívání vody v podobě pramenů a řek se praktikovalo ve všech obdobích a je doloženo po celém světě.

Potoky a řeky, tedy plynoucí vody, představovaly hluboce zakořeněné přesvědčení o věčném toku všech věcí, o zvratech a proměnách všeho živého, světa a vesmíru při zdánlivě pevně stanovené formě. Tekoucí voda odpovídala individualizovanému životu v reálném světě, jezero, a ještě výrazněji moře, představovaly sběrnou nádrž veškerých životních možností. Pramen sjednocoval plynoucí a statický moment a těšil se největšímu zbožňování všech vrstev obyvatelstva, a to především pokud to byl pramen léčivý.

Všechna skupenství vody dohromady vytvářela koloběh, v němž jedno do druhého přecházely nebe a země, nadzemské a podzemní, plodnost a neplodnost, život a smrt.

Veškeré vodstvo bylo obydleno božskými bytostmi. V řekách se zjevovala především mateřská bohyně, a to buď v dobrotivé a životodárné podobě nebo s náladovou a hrozebnou tváří.

Podle archeologických nálezů se lidé již od doby kamenné pokoušeli ovlivnit tyto božské síly a získat si jejich přízeň votivními dary. Tento zvyk se ujal v hojné míře v případě kultu řek, jezer, močálů ale především pramenů.

V této souvislosti byly všechny indoevropské národy překonány Kelty, v jejichž náboženství představoval pramen jádro samotného náboženství. Svůj kult si udržovali s takovou horoucností, že i později nastolenému křesťanství, jehož představitelé lid za vzývání pohanských božstev trestali, nezbylo nic jiného, než se s ním smířit. Místo božstev se pramenů ujali světci, kteří často převzali alespoň zlomky legend s prameny spojenými. Jednalo se většinou o Pannu Marii a jiné svaté ženy, což mělo lidem usnadnit ztotožnění s původní bohyní úrody a uzdravení Sironou (v latinském světě známou pod jménem Artemis, Diana). Tak se stalo, že v mnoha zemích bývalého keltského světa zůstaly prameny pevně zakotveny v náboženských zvycích a obyčejích.

Je také všeobecně známo, že mnohé nejstarší křesťanské kostely byly postaveny nad pramenem nebo s pramenem alespoň sousedí (například Canterbury, York, Echternach nebo Würzburg).

Velká část z nich pak vznikla přímo na původních posvátných pramenech a studních Keltů, které byly od pradávna značeny nepřehlédnutelnými skupinami kamenů, a kromě rituálních obřadů se zde konala i důležitá společenská a politická setkání. Například katedrála v Chartres byla postavena na zakopaném menhiru a dodnes je obklopena kruhem dolmenů. Putování, která původní Keltové ke svým posvátným pramenům podstupovali, tak vystřídaly svaté poutě křesťanských věřících.

Ještě před křesťany zaznamenali u Keltů silný kult vody i Římané, kteří si postupně podrobovali jejich území. Když si podmanili Galii, dával stát jezera a prameny do dražby. Mnoho kupců tam poté nalezlo velké množství stříbra i zlata. Antický spisovatel Strabón se ve svém díle Geographica zmiňuje o jezeře v Toulouse na území Tectosagů. Když je dal římský generál Caepio prohledat, vyneslo to státní pokladně 15 000 talentů na zlatě a stříbře, ale tomu, jenž zneuctil svatyni, žádné štěstí: zemřel prý v bídě.

Uctívání vody také těsně souvisí s kultem hadů. Toto spojení našlo uplatnění ve všech světových náboženstvích, kulturách i mýtech. Hadi, jejichž oblíbenými stanovišti byly právě prameny, byli považováni za jejich strážné duchy, tedy nositele života, úrody a nesmrtelnosti. Byla jim přisuzována moudrost a zvláštní schopnosti.

Symbolem již zmíněné keltské bohyně Sirony byl také had, který se díky záměně původní představitelky za Panenku Marii dostal i do křesťanské ikonografie. Stejný symbol se vžil i v oblasti medicíny díky řeckému bohu lékařství Asklépiovi.

Had byl považován za pozemního i vodního živočicha, jeho sinusové pohyby představovaly toky podzemních řek a pramenů, jeho opakující se převlékání kůže symbolizovalo znovuzrození, věčné mládí a nesmrtelnost.

Jiné zvíře, které je v bájích a mýtech často spojováno s prameny, je jelen. V mnohých legendách to byl právě on, kdo dovedl zbloudilé krále a jiné hrdiny, kteří se vydali na lov, k lesním pramenům.

P

PROZAICKÁ KNIHA O LÁZNÍCH

O VÝVOJI LÁZEŇSTVÍ V PRŮBĚHU DĚJIN

JAK BY BYLO TEORETICKY MOŽNÉ HLEDAT V LÁZNÍCH (A NEJEN TAM) ČTVRTÝ ROZMĚR

HISTORIE LÁZEŇSTVÍ

DOBA KAMENNÁ

Archeologické nálezy dosvědčují přítomnost člověka u léčivých pramenů už ve starší době kamenné – paleolitu. Kořistnický způsob obživy tehdejších lidí je nutil sledovat stáda lovné zvěře. Ta se stahovala k teplým, ani v zimě nezamrzajícím, pramenům, a tak bylo více než přirozené, že se na stejných místech usazovali i jejich pronásledovatelé.

V mladší době kamenné – neolitu – začali lidé získávat obživu cílevědomým pěstováním plodin a chovem domestikovaných zvířat. Jejich osady opět vznikaly v blízkosti vod a pramenů. Přímo v pramenech léčivé i prosté vody se našly obětiny v podobě nádob, střepů a kamenných nástrojů právě z této doby.
Za delšího setrvání na jednom místě pak člověk lehce rozpoznal léčivé účinky vodních zdrojů. Těchto vlastností využívali zejména kmenoví léčitelé.

DOBA BRONZOVÁ

V tomto období začínají vznikat první známé civilizace – Mezopotámie mezi řekami Eufrat a Tigris (4000 př.n.l.), Egypt podél Nilu, první kultury této doby jsou doloženy i v povodí Indu (3000 př.n.l.). Pokročilý vývoj těchto států se projevil nejen v materiální a duchovní sféře, ale i v hygienických zvyklostech.

Voda měla ve všech těchto oblastech mimořádně důležitý význam a její životodárná síla byla spojována s bohy. Náboženství zasahovalo do všech složek života tamních obyvatel. Podobně tomu bylo i v případě léčitelství, které bylo – stejně jako náboženské rituály – doménou kněží. Sumerové, Babyloňané, Asyřané i Egypťané léčili pomocí vody nejen v chrámech na březích řek, ale i u pramenů a jiných vodních zdrojů. Zvláště pak Egypťané, kteří měli rozsáhlé vědomosti o lidském těle díky mumifikaci, začali využívat vodoléčbu (prostou i mořskou vodou) spolu s dietami, masážemi, hypnózou a podáváním léčiv.
V těchto oblastech, vyznačujících se horkým podnebím, byla hygiena podstatnou podmínkou udržení zdraví. Archeologické nálezy ze všech zmíněných států dokládají existenci prostor určených ke koupelím i kanalizační zařízení. V pozůstatcích indického města Mohendžo-Dáro byly dokonce odkryty pozůstatky velkolepých halových lázní a bazénů.

V Evropě (na Krétě a na řecké pevnině) vznikala v období po roku 2000 př.n.l. první města s vodovody a kanalizacemi a vladařské paláce s koupelnami a splachovacími záchody.

Z této doby pocházejí i nálezy jímacích zařízení, pažení a výztuží pramenných šachet stejně jako zpevnění terénu kolem výtoků. Tyto záměry svědčí o snaze zamezit znečištění a udržet kvalitu vody, což historici lázeňství považují za důkaz léčebného využívání pramene. Ke kultovním rituálům totiž takové úpravy nebyly zapotřebí.

LÁZEŇSTVÍ V ANTICKÉM ŘECKU

Ve starém Řecku se kladl velký důraz na tělesnou čistotu z kulturních a zdravotně preventivních důvodů. V počátcích se Řekové omývali jen ve studené vodě a teplé koupele připravovali jen pro staré a nemocné lidi.
Vlivem obchodu s orientem a touto cestou získaných poznatků o hygienických zvyklostech východních kultur se však brzy začala teplá voda užívat častěji, uplatnění našly i parní a potní lázně. V Řecku se potní lázeň (původně užívaná kočovnými Nomády) označovala jako „pyria“, ohňová lázeň – odvozené ze slova „pyr“, oheň. (V římských lázních je později známá jako laconicum – podle provincie na jihovýchodním Peloponésu, odkud pocházeli Sparťané.)

Koupelny se od 5.století př.n.l. staly součástí nejen soukromých domů, ale i veřejných cvičišť – gymnázií. Od 2.století př.n.l. pak začali Řekové tyto prostory vyhřívat podlahovým vytápěním – hypokaustem (z řeckého slova „hypocaustus“, spodní teplo).
Mnoho pramenů užívaných k hypnoterapii, kterou Řekové přejali od Egypťanů, bylo zasvěceno bohu lékařství Apollónovi a jeho sestře Artemis, Héraklovi a později i bohu zdraví Asklépiovi.
V souvislosti s náboženstvím – a především s kultem Asklépia - začaly u pramenů vznikat léčebné okrsky se svatyněmi. Tyto areály zahrnovaly chrám, dvoranu s prostorem zvaným „abaton“ určeným pro léčebný spánek, posvátný háj, stáje pro obětovaná zvířata, budovy pro ubytování a stravování návštěvníků, závodiště, hřiště a divadlo.

Sny, které se nemocnému zdály pod vlivem určitých narkotik, byly vykládány kněžími, kteří se podle jejich významu rozhodovali pro vhodný druh léčby. Léčilo se koupelemi, speciální stravou, cvičením, masážemi, bylinkami, pouštěním žilou a přikládáním baněk.

Při chrámech bohů lékařství vznikaly i lékařské školy, které se vymanily z vlivů kněží. Proslulá škola byla v Kóu, jejímž představitelem byl největší lékař starověku

LÁZEŇSTVÍ V ŘÍMSKÉ ŘÍŠI

Římané stavěli veřejné lázně podle řeckého a etruského vzoru již od konce 3.století př.n.l. Jejich rozkvět začal v éře císařství, kdy téměř každý vladař stavěl v Římě pro zvýšení své popularity monumentální luxusní lázně – „thermy“ (z řeckého slova „thermae“, horký).
Na rozdíl od současného významu lázní jako zdravotního střediska, sloužily thermy především jako místa setkávání, určená k požitku, potěšení, zábavě i vzdělávání. Odjakživa proto patřily k nejdůležitější občanské vybavenosti říše. Kromě jednotlivých částí určených ke koupelím („frigidarium“ – studená lázeň, „tepidarium“ – vlažná lázeň, „caldarium“ – horká lázeň, „laconicum“ - potní lázeň, „sudatorium“ – parní lázeň, „nymfeum“ – koupele s proudící vodou, „piscina“ – koupací bazén, „apodyterium“ - šatna) se zde nacházely i tělocvičny – „palestra“, odpočívárny, ošetřovny a mnohá kulturní a společenská zařízení – obchody, knihovny, restaurace, přednáškové a divadelní sály i zahrady.

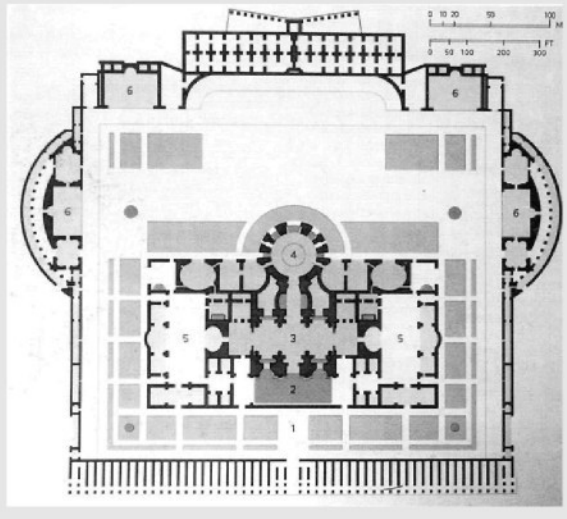

Podle řeckého vzoru byly jednotlivé místnosti vytápěny hypokausticky. Otopným médiem byl horký vzduch vháněný mezi pilíře, na kterých byla položena podlaha. Později (asi od roku 100 n.l.) se začal uplatňovat i tzv. systém „tubuli“, který spočíval ve vedení tepla keramickými trubkami umístěnými ve zdech.

Nosné zdi monumentálních areálů tvořilo tzv. „emplekton“. Vitruviem popsaná technika „protkaného zdiva“ byla obdobou dnešních sendvičů a tvořila ji pohledová část z kamene nebo cihel (v případě interiéru z mramoru) a výplň z římského betonu – „opus caementicium“.

Význam měl i správný výběr místa včetně orientace budovy v rámci pozemku. Podle Vitruvia mělo světlo do interiéru dopadat ideálně z jihu nebo jihozápadu, protože lázně byly ve většině případů nejvíce navštěvované odpoledne nebo navečer. Stejně důležité bylo osvětlení vody – to mělo dopadat shora tak, aby procházející návštěvníci nestáli v cestě jeho průchodu.

Po architektonické a inženýrské stránce byly areály lázní prvními typy staveb, ve kterých se plně projevil odklon od vertikálního a horizontálního pojetí budovy – tedy členění na sloupy a kladí, kterým se řídila řecká architektura. Ústřední síně lázní, kde vlhkost vyžadovala spíše valenou klenbu než ploché a dřevěné stropy, se tedy staly stěžejním prostorem, ve kterém bylo možné uplatnit nové metody a formy stavebnictví.

První velké veřejné lázně v Římě nechal vybudovat roku 24 př.n.l. Vipsanius Agrippa na Martově poli. K lázním patřil chrám Pantheon a voda byla přiváděna velkým vodovodem aqua Virgo. Brzy následovaly další velké lázeňské stavby. V roce 64 n.l. to byly Neronovy lázně na Martově poli, v roce 68 n.l. Vespasianovy, v roce 75 n.l. Titovy lázně. Trajánus otevřel své lázně roku 110 n.l. V roce 120 n.l. byly postaveny lázně Hadriánovy, roku 188 n.l. Commodovy. V roce 230 n.l. byly otevřeny lázně Alexandra Severa, roku 266 n.l. Gallienovy a roku 277 n.l. Aurelianovy lázně.
K největším a nejokázalejším lázeňským komplexům patřily lázně Caracallovy, jejichž stavba trvala 10 let (206 – 216 n.l.) . Větší byly jen lázně Diokleciánovy, které byly otevřeny v roce 295 n.l. Posledními velkými termy byly Konstantinovy lázně z roku 324 n.l.
Lázně vznikaly i v provinciích Římské říše a v rámci vojenských táborů. Byly obvykle budovány u pramenů - posvátných místech Keltů i jiných národů, které si Římané podrobovali. Obvykle jim pak do názvu vložili latinský pojem označující vodu – „aquae“.

LÁZNĚ A KELTVÉ

Druidi – kněží, filozofové, soudci, básníci, hudebníci, věštci, astronomové, kouzelníci a léčitelé starých Keltů – jsou díky dlouhým poutím k posvátným pramenům, které vykonávali, považováni za první lázeňské turisty. Tyto dlouhé cesty pro ně představovaly samotný prostředek k uzdravení, nikoli k pokání a vnitřním modlitbám, jako tomu bylo u křesťanských poutníků.

Voda jako živel byla pro Kelty posvátná a v jejím uctívání patrně překonali všechny Indoevropany. Termální prameny pak pro ně představovaly místa největší důležitosti, na kterých se konala kultovní i politická shromáždění. Tato posvátná místa, na kterých bylo možné se prostřednictvím koupelí nejen uzdravit a očistit, ale i propůjčit si síly vodních bohů, byla vždy značena shluky kamenů – menhirů a dolmenů.

Chrámy a jiné budovy – především lázeňské komplexy – začali na těchto místech stavět až Římané. Byli to také římští historici, kteří jako první sepsali znalosti druidů o účincích léčebných vod, které byly do té doby předávány pouze ústně.

LÁZEŇSTVÍ VE STŘEDOVĚKU A V OBDOBÍ RENESANCE A HUMANISMU

Středověk si na čistotu příliš nepotrpěl a ve srovnání s antikou úroveň lázeňství v této době značně poklesla. Často bývá v této souvislosti poukazováno na vliv církve, která spíše než péči o tělo vyzdvihovala starostlivost o věčnou pásu duše.
Lázeňské areály nahradily stavby klášterů, špitálů a hospiců, kde byly teplé koupele prováděny především v rámci péče o nemocné a steré členy mnišských řádů. Kláštery byly zakládány – obdobně jako lázně - především u léčivých pramenů.
Ve středověkých městech byly od 12.století zřizovány lazebny, kde se obyvatelé mohli vykoupat v teplé vodě nebo vypotit v páře, případně si dát upravit vlasy a vousy. Lazebníci také trhali zuby, napravovali zlomeniny, pouštěli žilou a léčili pomocí přikládáni baněk.

Znovuobjevení římských lázní zprostředkovala středověké Evropě až křižácká tažení do Svaté země. „Hammamy“ (z arabského slova „hamma“, zahřát) – jak se orientální lázně označovaly – měly obdobnou funkci jako thermy, avšak na rozdíl od nich postrádaly monumentální reprezentační prostory, a tak byly tak spíše intimního charakteru.

Skládaly se ze tří základních částí. První z nich „maslah“ – místo klidu, nebo též „džam'an“ – shromaždiště, turecky „bine pers“ – byl největší prostor lázní, obvykle čtvercový zaklenutý kupolí. V jeho středu bývala fontána, u které se po lázni odpočívalo, hovořilo a pila se káva. Další částí hammamu byl „bajt al-arowal“ – první dům, turecky „soukluk“ – vstupní prostor odpovídající římskému tepidariu. Poslední úsek lázní pak tvořila „harara“, která v římském pojetí představovala caldarium.

Zájem o účinky léčivých pramenů se zvýšil i příchodem humanismu a renesance. Vědci té doby se snažili objasnit nejrůznější přírodní procesy a způsoby fungování lidského těla. Pokoušeli se odhalit vznik pramenů, zkoumali, co obsahují, a z toho pak vyvozovali jejich účinnost při léčení chorob.

NOVODOBÉ LÁZEŇSTVÍ

Od 17.století se začal rozmáhat i potenciál vody jako komodity, se kterou se dá výhodně obchodovat. Původně se dovážela pouze z ardenského města Spa do Anglie, kde je minerálních pramenů nedostatek, avšak záhy se tento druh obchodu rozšířil po celém světě a voda se tak stala kultovním nápojem.
P
o Evropě začala vznikat lázeňská města. Od počátku 18.století vykazovaly přední lázně rostoucí návštěvnost a pomalu se přizpůsobovaly potřebám sezónních hostů. Ti se příliš nezajímali o přírodní krásy okolí, a tak ve velkých lázních vznikaly promenádní aleje se sochami, parky s fontánami a první kolonády. Příležitost k zábavě poskytovaly plesové domy a divadla.
Ve druhé polovině 18.století se začal rozvíjet i další trend – koupele ve volné přírodě. U řek a jezer se budovaly plovárny, které z počátku sloužily pouze pro vojsko, později je směla užívat i širší veřejnost. Lékaři začali doporučovat pobyt v přímořských oblastech a koupání v moři se v té době stalo velkou módou.

Za zlatý věk lázeňství je pokládáno období od druhé poloviny 19.století do roku 1914. V těchto letech došlo k velkému pokroku medicíny a přírodních věd. Specializace lékařství na různé obory (např. ortopedie, gynekologie, pediatrie, neurologie atd.) přinesla obohacení teoretických poznatků rychle zaváděných do praxe.

Výsledky dosažené v chemii, fyzice a medicíně se využívaly při výzkumu přírodních léčivých přírodních zdrojů a jejich účinků na lidský organismus, kterých se zabýval nový vědní obor – balneoterapie. Léčba v lázních stále častěji probíhala pod lékařským dohledem a ke koupelím a pitným kúrám se připojovaly další procedury jako mechanoterapie, masáže, elektroléčba a nápravný tělocvik.

Celosvětový rozvoj lázeňství, který šel ruku v ruce s technickým pokrokem a zvyšující se životní úrovní, přerušily až obě světové války. Zájem o lázně se snížil také v důsledku celosvětového napětí způsobeného studenou válkou. Situace se zlepšila teprve před dvaceti lety, kdy změněné politické a společenské okolnosti přinesly nové naděje a umožnily lidem opět začít myslet na budoucnost.

POČÁTKY KONCEPTU ANEB ZAMYŠLENÍ NAD LÁZNĚMI PO NÁVŠTĚVĚ VALSU

V dobách, kdy Země ještě vypadala jako dlouhá tenká čára, ukrývaly lidé své poklady úplně jinak, než jak to dnes činíme my. Aby taky ne – on totiž svět, který nás obklopuje, neovlivňuje jen naše životy, ale i způsob, jakým ukrýváme poklady.
Svět pro ty, kteří žili na dlouhé tenké čáře, představoval nekonečnou cestu vpřed. Vody se pohybovaly v úzkých korytech a lidé se nikdy neohlíželi. Pokud se jim zachtělo připomenout si to, co zažili, udělali pár kroků pozpátku a svou trasu si prošli znovu. A ač se to nám, kteří jsme nikdy v tak odlišném prostředí nežili, zdá nemožné, mívali i tito jednorozměrově orientovaní lidé stejné potřeby a radosti jako my.
Těšili se z nového dne, rádi se koupali a čas od času ukrývali své poklady. Nebylo to však tak jednoduché, jak by se nám mohlo na první pohled zdát.
Bylo-li potřeba ochránit vzácný úsek řeky, museli stanovit dva krajní body, což pro ně – pohybující se pouze po přímce – nebylo vůbec snadné.

SCHÉMA ZEMĚČÁRY - VPRAVO BOČNÍ POHLED

Ukrytá tajemství však již v těchto dávných dobách lákala hledače pokladů, kteří neměli jinou možnost než vstoupit do druhého rozměru, obejít jeden z hraničních bodů a tak si poklad odnést.
Nastala tak nová doba. Byl nalezen způsob, jak překonávat hranice dlouhé tenké čáry a z ní se tak postupně stala plocha. Vody z řek na některých místech opustily svá koryta a vznikla tak jezera, moře a oceány, jejichž hladiny byly v těch časech skutečně vodorovné.
Lidé rychle přivykli novému způsobu života. Naučili se chodit vpravo a vlevo, otáčet se a vracet ne pozpátku, ale čelem ke směru pohybu. Nemohli si sice moc vyskakovat, stále si však udržovali své záliby z bývalých dob. Těšili se, koupali a stejně jako dřív čas od času ukrývali své poklady. Jen hraniční body nahradili hraničními přímkami a křivkami a původní úsečky řek rovinnými obrazci vodních ploch.

SCHÉMA ZEMĚPLOCHY - VPRAVO BOČNÍ POHLED
(BOČNÍ POHLED NA ZEMĚPLOCHU ODPOVÍDÁ PŘEDCHOZÍMU SCHÉMATU ZEMĚČÁRY)

Ale každá doba má své hledače pokladů a ti mají své metody. „Stačilo“ jim objevit třetí rozměr a s jeho pomocí si vzít to, co bylo za hranicemi z přímek a křivek ukryto.
Ze zeměplochy se stala zeměkoule a o vodních hladinách se už jen ze zvyku dál říkalo, že jsou vodorovné. Objevily se první prameny, gejzíry a vodotrysky. Některé byly tak vzácné, že je lidé – tak jako dříve řeky a vodní plochy – začali čas od času chránit. Obestavovali je ve všech třech známých směrech a tak se kdysi ohraničené rovinné obrazce přeměnily v plochy hraniční, vymezující prostory uvnitř.

SCHÉMA ZEMĚKOULE (V RÁMCI SCHÉMATU ZEMĚKRYCHLE) - VPRAVO BOČNÍ POHLED
(BOČNÍ POHLED NA ZEMĚKRYCHLI ODPOVÍDÁ PŘEDCHOZÍMU SCHÉMATU ZEMĚPLOCHY)

DOPOSUD NEZNÁMÉ SCHÉMA ZEMĚ VE ČTVRTÉM ROZMĚRU A JIŽ ZNÁMÝ BOČNÍ POHLED
(BOČNÍ POHLED NA ZEMI VE ČTVRTÉM ROZMĚRU ODPOVÍDÁ PŘEDCHOZÍMU SCHÉMATU ZEMĚKRYCHLE
SCHÉMA NEBYLO DOPOSUD NALEZENO)

Mnohým by se mohlo zdát, že vývoj Země od zeměčáry zeměkoulí končí. Již dnes však existují prostory, které předbíhají dobu a vzbuzují v hledačích pokladů naději, že je čtvrtý rozměr na dosah. Jejich nadčasovost, která umožňuje pátrajícím zažít „okamžiky jasnozřivosti“, dává tušit, že se takovýto prostor jednou stane hranicí obklopující cosi nové, cennější a dosud neobjevené.

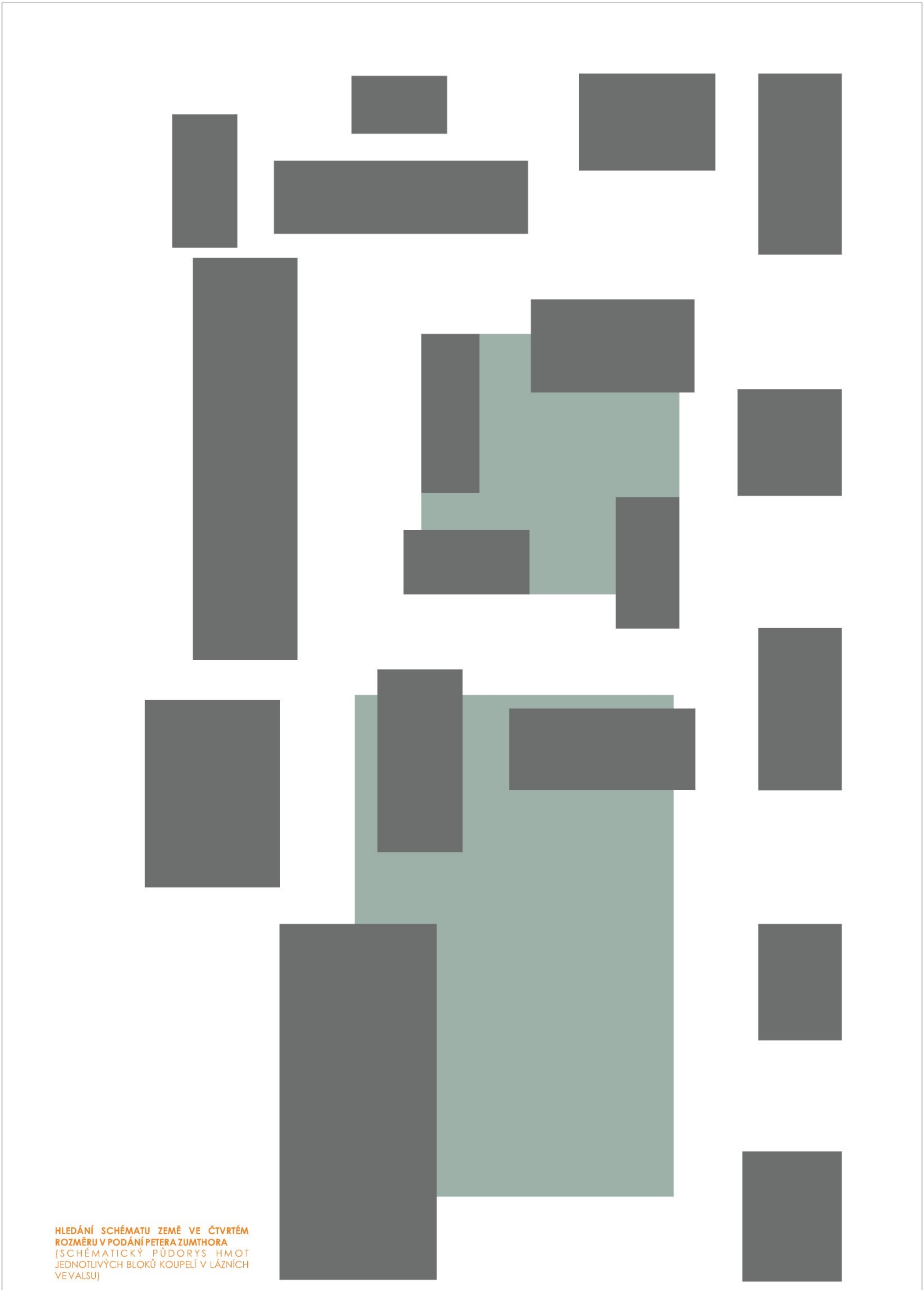

HLEDÁNÍ SCHÉMATU ZEMĚ VE ČTVRTÉM ROZMĚRU V PODÁNÍ PETERA ZUMTHORA
(SCHÉMATICKÝ PŮDORYS HMOT JEDNOTLIVÝCH BLOKŮ KOUPELÍ V LÁZNÍCH VEVALSU)

A

A KVAMARÍNOVÁ KNIHA O PROJEKTU VERTIKÁLNÍCH LÁZNÍ DO ŘÍMA

ČÁST 01: HISTORIE ŘÍMA Z HLEDISKA URBANISTICKÉHO ROZVOJE

JAK JE MOŽNÉ, ŽE VŠECHNY CESTY VEDOU DO ŘÍMA, PROČ SE ŘÍMU ŘÍKÁ VĚČNÉ MĚSTO

JAK VODA OVLIVNILA VÝVOJ MĚSTA A JAK S NÍ ŘÍMANÉ ZACHÁZELI

JAK ŘÍM PRACOVAL S VERTIKÁLAMI V JEDNOTLIVÝCH HISTORICKÝCH EPOCHÁCH

ČÁST 02: KONCEPT

INSPIRACE VELIKÁNY - MYŠLENKY LOUISE KAHNA A GIORGIA DE CHIRICA SOUVISEJÍCÍ S KNIHAMI O VODĚ A O LÁZNÍCH

MĚŘITELNÉ A NEMĚŘITELNÉ ASPEKTY NÁVRHU

ČÁST 03: VÝKRESY

ČÁST 04: PRŮVODNÍ A TECHNICKÁ ZPRÁVA

ČÁST 01: HISTORIE ŘÍMA Z HLEDISKA URBANISTICKÉHO ROZVOJE

Řím leží na Apeninském poloostrově 27kilometrů východně od pobřeží Tyrhénského moře v pahorkaté krajině nazývané "Campagna di Roma". Územím města protéká od severu k jihu řeka Tibera. Brod, který vedl přes její ostrov, představoval jeden z nejdůležitějších podnětů pro osídlení.
Vývoj utváření města podstatně ovlivnila konfigurace terénu se sedmi návršími. Ta se stala i jedním ze symbolů Říma. Na levém – a pro město důležitějším – břehu se tyčí pahorky Kapitolinus, Palatinus a Aventinus. Dále se do celkového součtu započítávají vrcholky Caelius, Quirinalis, Viminalis a Esquilinus, které vyčnívají z vyvýšené planiny východně od městského jádra.
Nížiny mezi těmito pahorky byly většinou bahnité. Přes dnešní území Martova pole protékala říčka Petronia, dalšími vodními toky a prameny byla protkána i oblast Fora Romana.

ŘÍM A JEHO PŘÍBĚHY

Téměř do konce antiky byl osídlen skoro výhradně levý břeh Tibery. Toto území bylo nazýváno dávnými obyvateli "Rumo", řeka a předpokládá se, že se zde zabydlely tři odlišné kmeny: Latinové – pastevci mající centrum na Palatinu, Sabinové – oráči sídlící na Quirinalu, a snad nejdůležitější Etruskové – řemeslníci a obchodníci, jejichž centrum se rozkládalo na Esquilinu.

Počátky urbanistického utváření města jsou spjaté s legendou o založení archeologicky doposud nedoloženého opevněného města "Roma Quadrata". Jeho střed – „mundus", pupek – místo pro obětiny bohům a první obětiště byl údajně vykopán na Palatinu legendárním Romulem.
Stalo se tak prý 21.dubna 753 př.n.l., což je dodnes považováno za datum vzniku Říma. Městské hradby vymezovaly posvátný okrsek „pomerium". Toto označení, odvozené z latiny, by se dalo volně přeložit jako „uvnitř hradeb". V takto vymezeném prostoru nesměla být umístěna pohřebiště ani obydlí chudiny, nemohla se tu konat vojenská cvičení a popravy. Byl zde zakázán vstup i ozbrojeným vojákům.
Přestože "Roma Quadrata" patří spíše do bájí, lze v tomto uspořádání hledat předobraz pravidelné geometrické dispozice římských "caster", které ovlivnily zakládání měst ve středověku i v následujících obdobích.

POVĚST O ROMULOVI A REMOVI (DLE OVIDIA A VERGILIA)

Časně zrána si Vestálka Silvia vyšla k řece, aby v čerstvé vodě omyla posvátné chrámové nádoby. Houpavými kroky kráčela ku břehu mírně se svažujícímu a na hlavě nesla hliněný džbán. Když tam došla, postavila nádoby na zemi a sama si sedla, aby si trochu odpočinula. Nastavila ňadra větru a upravila si rozcuchané vlasy. A jak tam odpočívala, stinné vrby, cvrlikající ptáci a lehké šplouchání vody ji ukolébalo.
Tam ji spatřil Mars, zamiloval se do ní, a děvče nevědělo, že je bůh ve spánku objal. Když se probudilo, neslo pod srdcem plody Martovy. Opřena o vrbu dívka zašeptala:
„Kéž by mi můj sen přinesl štěstí! Stála jsem u oltáře, stuha mi spadla z čela a vyrostly z ní dvě palmy. Jedna byla větší než druhá a svými bujnými větvemi přikryla celou zemi a listím se dotýkala hvězd. Ale strýc je chtěl obě porazit… srdce se mi sevřelo, když jsem to viděla. Pak přišel Martův pták datel a s vlčicí je zachránili."
Mezitím se džbán naplnil čistou vodou a Silvia, přestože jí ubylo sil, zvedla nádobu s vodou.
Když nastal její čas, stala se Silvia matkou Romula a Rema. Jak se o tom doslechl ukrutný Amulius, jež se neprávem zmocnil vlády nad královstvím svého bratra a Silviina otce Numitora, poručil svým sluhům, aby novorozeňata utopili v Tibeře. Avšak říční vody se zalekly takového hříchu a něžně vynesly chlapečky na břeh. Odkojila je pak vlčice a o potravu se jim staral datel, dokud děti nenašel laskavý pastýř Faustulus; ten je potom s svou ženou Akkou Laurentiou vychoval.
Když bylo oběma mladíkům osmnáct let, sami už pastýře rozsuzovali. Srdnatě se postavili lupičům a odehnaný dobytek zase přihnali domů. Potom zabili Amulia a vrátili svému dědovi vládu nad královstvím Albou Longou.

Později se Romulus s Remem rozhodli založit na místě, kde se zachránili z vod Tibery, nové město. Věštba měla podle letu ptáků rozhodnout, kdo z nich má postavit městské hradby. Romulus se odebral na vrch Palatinus, Remus na Aventinus a odtamtud sledovali let ptáků. Removi se objevilo šest ptáků, Romulovi dvanáct, a tak připadlo jemu právo vybudovat město.
S prací začali o slavnostech Palových. Vykopali příkop a rozsypali v něm obilná zrna, potom tam nanosili zem ze sousedních pozemků a nad zasypaným příkopem zřídili oltář, na němž zanedlouho vzplanuly obětní ohně. Potom zapřáhl Romulus do pluhu sněhobílého býka a sněhobílou krávu, vyoral brázdu a vyznačil tak, kudy se potáhnou hradby. Potom se pomodlil:
„Jove, otče Marte a matko Vesto, pomáhejte mi při založení tohoto města! Nechť má dlouhý život a vládne nad celým širým světem!"
Jupiter dal příznivé znamení: zleva se zablesklo a zahřmělo. Městské hradby byly brzy postaveny. Práci řídil Celer, jehož si vybral Romulus. Řekl mu: „Postarej se, aby nikdo hradby nepřeskočil. Kdo by se toho odvážil, ihned ho ztrestej smrtí!"
Remus, jenž o tom nevěděl, pohrdlivě měřil zrakem nízké hradby. „Tyhle hradby že by měly chránit lid?" zeptal se a vzápětí hradbu přeskočil.
Celer mu rýčem zasadil smrtelnou ránu, a když se to Romulus dozvěděl, polkl slzy, skryl svůj žal v srdci, aby si z toho ostatní vzali příklad. „Jen ať se nepřítel pokusí mé hradby přeskočit!" zvolal. Ale při poslední poctě Removi vytryskla z něho dlouho potlačovaná bolest, zlíbal svého bratra, jehož smrt mimoděk přivodil. Společně s ním oplakávali Rema Faustulus a Acca i budoucí občané města.

Autoři knihy "49 cities" podrobili v roce 2009 římské castrum zajímavé analýze. Moje rozhodnutí zařadit tuto studii do tohoto textu možná přesahuje téma diplomové práce, ale mé zaujetí čtverci a legendami mi nedovolí, abych se o tento zážitek nepodělila.

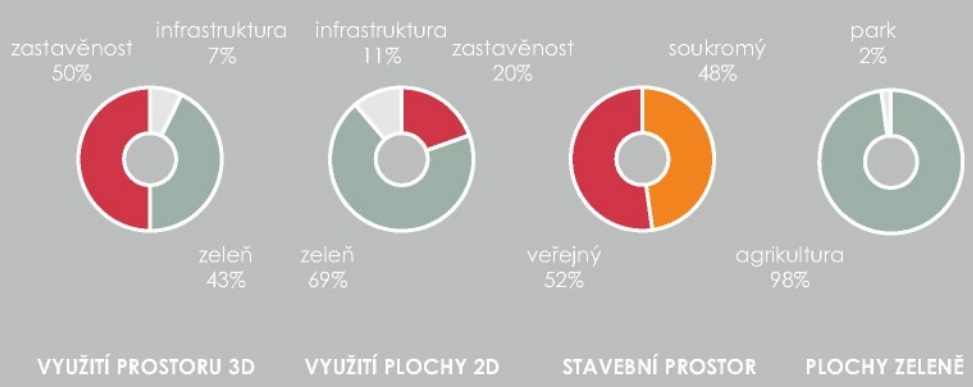

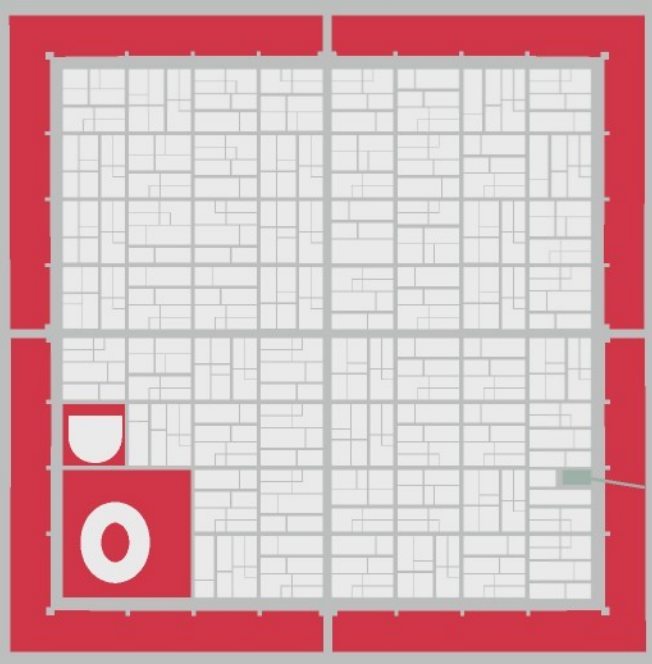

Total Site Area (2-D; in m²)	1,493,168

Total Greenspace (m²)	1,029,135
Area: Greenspace: agriculture	1,007,394
Area: Greenspace: lawn	0
Area: Greenspace: park	21,741
Area: Greenspace: wilderness	0

Area of Water (m²)	1,484
Area of Infrastructure (m²)	166,874

Total Built Area [footprint; m²)]	295,675
Area: Housing (footprint)	262,412
Area: Industrial (footprint)	0
Area: Public (footprint)	285,675

Total Population	50,000
Total number housing units	14,286
Number of people per housing unit	3.50

Total Area (3-D; in m²)	2,401,609
Number of Floors: Housing	4
Number of Floors: Industrial	0
Number of Floors: Public	1
Area: Total Built	1,204,116
Area: Housing (3-D)	918,441
Area: Industrial (3-D)	0
Area: Public (3-D)	285,675
Area: Open Space (Greenspace + Water + Infrastructure) (3-D)	1,197,493

FAR: 3-D Area / 2-D Area (x)	1.61

DENSITY: total population / site area (2-D) (people per km²)	33,486
DENSITY: total population / total area (3-D) (people per km²)	20,819

2-D Percentages	
Greenspace	69%
Agriculture	67%
Lawn	0%
Park	1%
Wilderness	0%
Water	0%
Infrastructure	11%
Built Area	20%
Housing	18%
Industrial	0%
Public	19%
Total % of land use (can exceed 100%)	100%

3-D Percentages	
Greenspace	43%
Agriculture	42%
Lawn	0%
Park	1%
Wilderness	0%
Water	0%
Infrastructure	7%
Built Area	50%
Housing	38%
Industrial	0%
Public	12%
Total % of land use (can exceed 100%)	100%

HODNOCENÍ ZASTAVĚNOSTI 2D
10 / 49

HODNOCENÍ ZASTAVĚNOSTI 3D
8 / 49

HODNOCENÍ ZELENĚ
20 / 49

HODNOCENÍ DOSTUPNOSTI
25 / 49

HODNOCENÍ POPULACE
25 / 49

TROCHA STATISTIKY NIKOHO NEZABIJE

VŠECHNY CESTY VEDOU DO ŘÍMA
Od již formujících se jader osídlení na městských pahorcích a jejich úpatích se rozbíhaly nejdůležitější pod latinskými názvy známé cesty. Via Flaminia vedla na sever, dotýkala se severního pobřeží Jaderského moře a dále pokračovala do Podunají, posléze patřícího mezi strategicky nejvýznamnější hraniční prostory Římské říše.
Naopak na jih směřující Via Appia vedla k přístavům jako byla Neapol, zprostředkujících kontakty s východním Středozemím.
Sabinskými horami se vinula Via Salaria, která již názvem připomíná svůj význam pro zásobování města solí.
Přes Arezzo a Florencii vedla do Lombardie Via Cassia a do Janova, jižní Francie a dále až na Pyrenejský poloostrov mířila Via Aurelia.
Nemenší význam měla pro spojení Říma s okolním osídlením k nejbližšímu mořskému přístavu vedoucí Via Ostiene.

KRÁLOVSKÁ DOBA (8. – 6.STOLETÍ PŘ.N.L.)
Podle dávného podání vládlo v Římě mezi 8. až 6.století př.n.l. postupně osm králů, jejichž hodnost byla dědičná. Králové byli zároveň nejvyššími kněžími, soudci a válečními vojevůdci.
Prvním vladařem byl legendární Romulus, zakladatel města a původce nejstaršího městského zřízení. Jeho následovníky byli Numa Pompolius, Tullus Hostilius, Ancus Marcius a Servius Tullius. Do období jeho vlády se datuje stavba prvního 8 kilometrů dlouhého opevnění. K dalším vladařům pak patřili Tarqunius Priscus a Tarqunius Superbus.
Do královské doby patří i první dláždění budoucího Fora Romana mezi Kapitolem a Palatinem a jeho odvodnění později zaklenutým příkopem Cloaca Maxima. V téže době pak začalo i budování závodiště mezi Palatinem a Aventinem – později známého jako Circus Maximus.

Vypuzením posledního krále z města skončilo královské období a začalo vytváření nového společenského řádu, nazývaného "res publica", věc veřejná.

REPUBLIKÁNSKÝ ŘÍM (6. – 1.STOLETÍ PŘ.N.L.)
Republikánské období Říma bylo naplněno mnoha složitými ději jak ve vlastním Římě a uvnitř stále rostoucího státu, tak i při expanzi do okolního světa. Po punských válkách a porážce Galů byla vybudována další část hradeb. Ty měly délku 11 kilometrů a vymezovaly území 426 hektarů.
Řím tehdy rostl rychle, ale bez celkové koncepce. Síť tehdejších komunikací se dělila na ulice – „vici" a třídy – „viae". Rychlost růstu města na metropoli s téměř jedním milionem obyvatel si vynucovala řešení mnohých stavebních problémů, které jsou vlastní i městům dnešní doby. Právě u těchto většinou kamenných inženýrských staveb – dlážděných ulic, desítky kilometrů dlouhých a často na eskatádách vedených akvaduktů a podzemních kanalizačních stok, mohli Římané uplatnit a dále rozvinout to, co se naučili od Etrusků.

Hospodářským a politickým střediskem města v tomto období dějin bylo Forum Romanum, které sloužilo pro shromáždění občanů, soudy, volby i pro náboženské obřady a gladiátorské hry. Forum bylo spojeno s ostatními částmi města sítí ulic, z nichž vynikala pro triumfální průvody určená Svatá cesta, dosahující výjimečně šířky i sedm metrů. Začínala na úpatí Palatinu a směřovala na západ ke Kapitolu. Kolem Fora se také seskupovaly nejdůležitější veřejné budovy.
Naopak nejatraktivnějšími lokalitami pro bydlení bohatých byly klimaticky výhodná návrší. Ti si stavěly prostorné vily obklopené zahradami, zvané „domus", které se zcela lišily od mnohapatrových „insulí", jež se tísnily v úzkých uličkách bez slunečního světla a větrání.

PRVNÍ ZNÁMKY PRÁCE S VODOU

PROMYŠLENÁ PRÁCE S VODOU A NÁZNAKY PRVNÍCH LIDSKOU RUKOU VYTVOŘENÝCH VERTIKÁL - INSULÍ

CÍSAŘSKÝ ŘÍM (1.STOLETÍ PŘ.N.L. – ROK 476)

Koncem 60. let př.n.l. se začala výrazně projevovat krize římské republiky. Počátek vojenské diktatury předznamenal první triumvirát právě z roku 60 př.n.l., nakonec vedoucí k tomu, že se Lucius Julius Caesar stal nejprve kvestorem, později nejvyšším pontifikem a nakonec i městským praetorem.
Začalo období největší stavební činnosti, jakou kdy toto město zažilo, a které se vyznačovalo neutuchajícím soupeřením o přízeň Římanů právě prostřednictvím budováním rozsáhlých a nákladních staveb.

Caesarovo zaujetí výstavbou města vedlo k tomu, že kolem roku 45 př.n.l. vydal první zákony o regulaci výstavby Říma – Lex de Urbe Augenda.
Stavebním podmínkám byl věnován Lex Iulia municipalit. Ten měl regulovat dopravu, údržbu ulic, kanalizace a vodovodů a zásobování potravinami.
Lex Iulia de modo aedificiorum naopak určoval technické vlastnosti budov – stavební materiály a konstrukce, krytiny, odstupy budov a maximální výšku až desetipodlažních insulí stanovenou na 70 římských stop – přibližně 22metrů. I přes to, že se Caesarovi následovníci pokoušeli o další regulace insulí, jejich výška naopak rostla. O čtyři století později dosáhla téměř 30metrů, což je například podstatně více než určoval v 19.století stavební řád haussmannovské Paříže.
Později – již za Augustovy vlády – bylo město rozděleno na čtrnáct obvodů – "regiones", přičemž k městu v Servisových hradbách byla připojena mnohá předměstí.
Po nákladné opravě Vie Flaminie roku 27 př.n.l. vznikla od severního vstupu do města k úpatí Kapitolu přímá, deset metrů široká ulice Via

Období císařství je značně rozsáhlé, a tak bude nejspíš vhodné vyjmenovat jen ty panovníky, jejichž činnost zásadně ovlivnila architektonický a urbanistický ráz Říma.
Císař Vespasianus vládnoucí v letech 69 – 79 n.l. dal v nedostavěném sídle svého předchůdce Nera - na místě jezera o ploše 2,5hektaru vybudovat Amfiteatrum Flaviae pro 50 tisíc diváků, v němž se až do roku 392 konaly gladiátorské hry.
Byl nazýván Koloseem ne však na základě jeho rozměrů (180x150x50metrů), ale podle v jeho sousedství stojící velké sošе Helia, připodobňovanému ke Kolosu Rhódskému.

Následovník císaře Tita – Domitianus nechal vybudovat na Martově poli Stadium Domitiani, na jehož půdorysu později vznikla barokní Pizza Navona.
Za Španělska pocházející císař Hadrianus se zapsal do dějin Říma několika stavbami, patřícími mezi dominanty antického města. Nejznámější z nich je Hadriánovo mauzoleum – moles Hadriani – nynější Andělský hrad. Jako přístup k němu nechal přes Tiberu vybudovat most pons Aelius – Andělský most, sloužící doposud jako hlavní přístup k Vatikánu.
Do let 115 – 125 patří přestavba Panteonu. Je připisovaná architektovi Apollódorovi z Damašku, který zde vytvořil jeden z monumentů antiky – jak inženýrského, tak i architektonického hlediska.

Císař Septimu Severus nechal umístit v letech 203-211 na stěně knihovny na Vespasianově foru plán města – Forma Orbis Romae v měřítku 1:240. Byl vyroben z pět centimetrů silných desek z kararského mramoru.
Ostatně budování for jednotlivých císařů je také jedním z mnoha klasických případů, jakým římští vladaři zanechávali své stopy ve věčném městě. Východně od Kapitolu se dodnes nacházejí pozůstatky přibližně 150let budovaných souborů těchto veřejných prostorů. Jsou to Forum Iulium, Augusti, Vespasiani, Nervae a Traiani.
Během 3.století se však postupně začal projevovat ústup Říma z moci a slávy. Hlavní příčinou byl radikální pokles počtu obyvatel způsobený obléháním města Góty. Řím se začal uvnitř hradeb dělit na obydlenou, stále se zmenšující část "abitato", a až k obrysu antických hradeb sáhající neobydlené "disabitato".
Založením Konstantinopole – Nového Říma a rozdělením celého impéria na dvě části pak bylo potvrzeno, že původní Řím již své politické postavení ztratil, a přestože dal Konstantin mnoho budov a památníků opravit, dny působení Říma jakožto centra celé říše už byly sečteny. Ostatně podpora, kterou tento vladař věnoval tamější nečetné křesťanské obci, položila základy budoucího Říma jako centra křesťanské civilizace.

STŘEDOVĚKÝ ŘÍM (ROK 476 – 14. STOLETÍ)

Vývoj Říma v 5.století po Kristu byl zřetelným projevem rozpadu antické Římské říše, avšak zároveň i počátkem vstupu města do doby, kdy mu bude souzeno stát se duchovním centrem křesťanského světa a v souvislosti s tím jedním z ohnisek světové kultury a umění.
Za symbol předělu mezi antickou a křesťanskou epochou Říma se obvykle považuje Konstantinův Milánský edikt z roku 313, v němž postavil křesťanství na roveň ostatních náboženských hnutí té doby.

Pro další urbanistický vývoj Říma a jeho pozdější proměnu na velkolepé barokní město mělo rozhodující význam tzv. sedm kostelů: svatý Jan (Sant Giovanni in Laterno), Petr (Sant Pietro in Vaticano), Pavel (Sant Paolo fuori le Mura), Vavřinec (Sant Lorenzo fuori le Mura), Šebestián (Sant Sebastiano fuori le Mura), svatý Kříž (Santa Croce in Gerusalemme) a Panna Marie (Santa Maria Maggiore). Především do nich totiž začaly směřovat první proudy poutníků.
Moc ve městě převzali papežové, kteří měli vedle moci biskupské i rozsáhlou moc světskou. Formální znaky senátu se sice zachovávaly až do 6.století, nicméně brzy na to senát již skutečně přestal existovat.

Znovu zřízen byl až roku 1149. Byl to tzv. šlechtický senát, zasedající v nově upraveném tabulariu. Zároveň se obnovilo Augustovo rozdělení Říma na 14 regionů. Významné římské rody si uvnitř města – většinou z antických památek – budovaly opevněná sídla, jejichž znakem se stávaly „tory" – věže. V polovině 13.století stálo v Římě 300 věží, z nichž každá vymezovala ve svém okolí určitý druh samostatného panství.

Co se týče půdorysné dispozice středověkého Říma, ta navazovala na původní antickou uliční síť v hustě zastavěné části Martova pole. Jejím těžištěm byl Andělský most. K tomuto místu se pak nově vznikající ulice sbíhaly a předurčily tak koncepci prostoru mezi Andělským hradem a Vatikánem.

TORRE DI VIA BOTTEGHE OSCURE
TORRE DEI MARGANI
TORRE DEI BOVESCHI
TORRE ARGENTINA
TORRE MELLINI
TORRE SANGUIGNA
TORRE DEI PIERLEONI
TORRE DEI DA PONTE
TORRE DEGLI ANGUILLARA
TORRE DELLA SCIMMIA
TORRE CAETANI
TORRE DEL PAPITTO
TORRE DEGLI ALBERTESCHI
TORRE DEI CONTI
TORRE DEI COLONNA
TORRE DELLE MILIZIE
TORRE DEI FRANGIPANE
TORRE DEL GRILLO
TORRE DI SANTA BALBINA
TORRE DELLA MOLETTA
TORRE DEL BORGIA
TORRE DEI CERRONI
TORRE DEGLI ANNIBALDI
TORRE DEI CAPOCCI
TORRE DEI GRAZIANI

RENESANČNÍ ŘÍM (14. – 16. STOLETÍ)
V tomto období se začala cíleně podporovat výstavba města. Papežové Lev X. a Kliment VII. nechali založit ze severního vstupu do města na Pizza del Popolo dvě vybíhající ulice. Antickou Via Flaminia, od středověkou nazývanou Via del Corso, tak doplnili po obou stranách na pravidelný „trojzubec“, který se stal oblíbeným motivem barokního, klasicistního i pozdějšího urbanismu.
Dovršitelem proměny Říma na kulturní středisko a zároveň poutní místo celého křesťanského světa se stal Sixtus V., patřící mezi největší a nejosvícenější stavebníky celých dějin města.

Jeho dvorní architekt Domenico Fontana si ve svém deníku napsal: *„Protože si náš pán přál usnadnit cestu těm, kteří chtějí ve zbožnosti či lásce počestně navštěvovat posvátná místa města Říma, zvláště pak sedm kostelů, nechal provést mnoho obzvlášť pohodlných a přímých cest. Lze tak pěšky, na koni neb ve voze z libovolného náměstí dospět přímou cestou k nejvýznamnějším svatyním.*
Ulice byly také rozšířeny od jednoho konce města ke druhému, bez ohledu na návrší a údolí, která protínaly, protože návrší byla srovnána a údolí vyplněna, a tak se vytvořily mírné roviny a otevřely se průhledy, takže kromě zbožnosti naplňují tyto cesty svou krásou i tělesné smysly.“

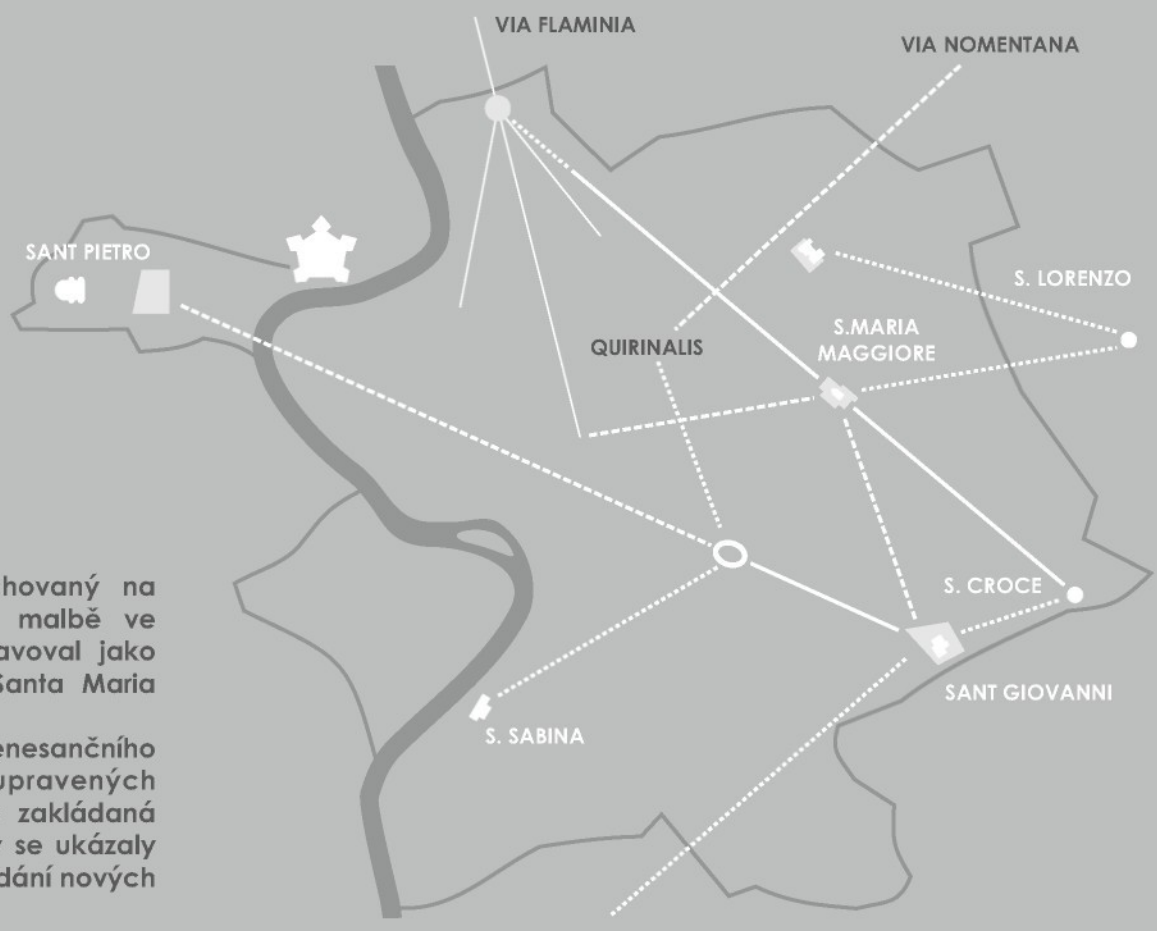

Vznikl tak tzv. plán sedmi kostelů, dochovaný na schematické kresbě a později nástěnné malbě ve Vatikánu. Soudí se, že si Sixtus V. představoval jako kompoziční jádro celé soustavy baziliku Santa Maria Maggiore, kterou si obzvlášť oblíbil.
Sixtova koncepce se zásadně lišila od renesančního ideálu monocentrických geometricky upravených kompozic, použitelných pro nevelká nově zakládaná města. Naproti tomu polycentrické soustavy se ukázaly být vhodné pro přestavby, rozšiřování i zakládání nových velkých měst od baroka až po současnost.

Nové trasy se na rozdíl od Paříže 19.století neprolamovaly kompaktně zastavěným městem, ale rozvíjely se jako základní osnova budoucí zástavby těchto území na stále ještě od středověku nezastavěným “disabitato”.
Mnohakilometrové městské prospekty ovšem nemohly být v tak krátké době lemovány novostavbami, i když se výstavba podél nich podporovala. Také proto se pro zvýraznění jejich průběhu a umístění uzlových bodů uplatnily obelisky nebo fontány, představující i poté oblíbený motiv městského interiéru jak v Římě, tak i v jiných městech světa.
Mezi Sixtovy neuskutečnitelné představy se řadí využití v troskách se nacházejícího Kolosea, které chtěl buď nechat odstranit, a tím si uvolnit prostor pro náměstí v jednom z klíčových míst města nebo ho přestavět na velkou textilní manufakturu s byty dělníků v horních podlažích.

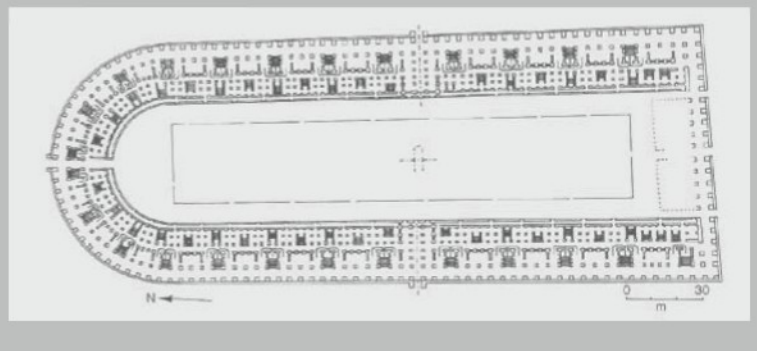

BAROKNÍ ŘÍM (17. – 18. STOLETÍ)
V 17.století vrcholil v Římě barokní sloh působivými stavebními díly, na nichž se uplatnili tvůrci jako byli C.Maderno, G.L.Bernini, F.Borromini a C.Rainaldi. Každý z nich měl vlastní výrazové prostředky – od sochaře a architekta Borominiho, působícího celou polovinu století jako hlavní architekt města a mistr římských fontán, až po Borominiho, jehož díla patří k vrcholným projevům dynamického baroka.
V celkové barokizaci Říma a při situování nových významných objektů se dále navazovalo na plán sedmi kostelů, obohacený zvláště na jeho klíčových a dominantních místech.
Dalším významným přínosem 17.stolení bylo zformování Piazza Navona, jehož základ položil Sixtus V., když na místě bývalého antického Domitianova cirku z 1.století umístil hlavní tržiště. Při zachování původního podélného půdorysu cirku zvýrazňují působivost prostoru nové barokní dominanty – na obou koncích jsou to kašny, uprostřed působivá Fontana dei Quattro Fuimi.
V téže době začaly další architektonické úpravy Piazza del Popolo. Již existující trojzubec podtrhl po roce 1662 Rainnaldi dvěma Panně Marii zasvěcenými kostely s vysokými kopulemi – Santa Maria in Montesano a Santa Maria dei Miracoli.
Situaci města vystihl i benátský architekt Piranesi, jemuž však doba dala příležitost k uplatnění talentu pouze jako fenomenálnímu kreslíři, grafikovi, scénografovi a především utopistovi. Byl autorem nesčetných grafických listů a alb, kde zobrazoval „carceri“, k nimž se o 250let později hlásili italští futuristé jako předobrazu svého snažení, a ještě po dalších desetiletích stoupenci fantastické architektury.
Z následujícího období 18.století pochází slavná Fontana di Trevi a podle španělského vyslanectví pojmenovaná Piazza si Spagna, jejíž hlavním motivem je prostorově rozvinuté schodiště.
Z 18.století nelze opomenout ani tzv. Nolliho plán Říma, nebo též velký plán – Pianta Grande. Jeho mimořádnost spočívá zejména v zachycení stavu města na vrcholu jeho barokního stavebního rozkvětu.

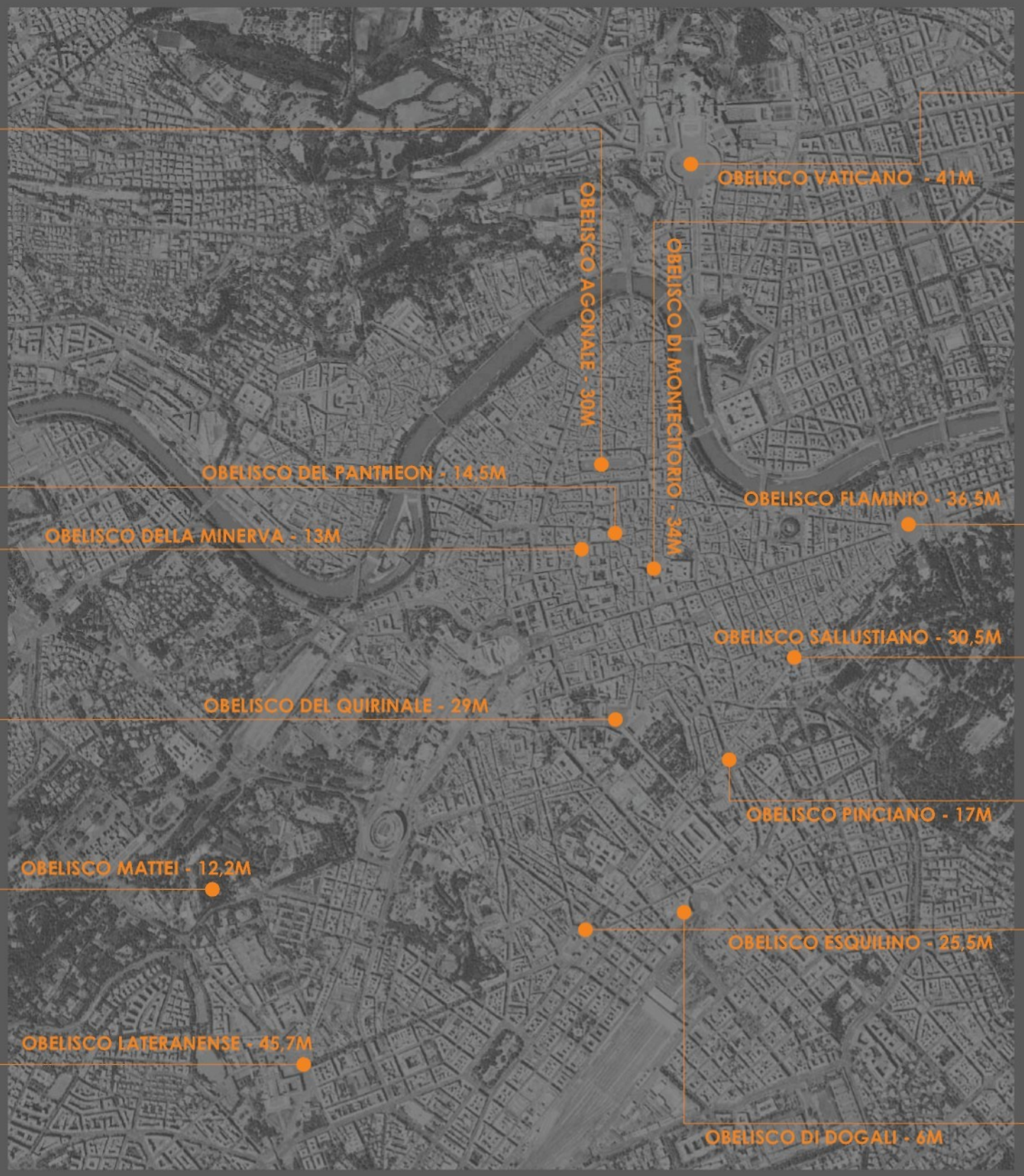
OBELISCO AGONALE - 30M
OBELISCO DEL PANTHEON - 14,5M
OBELISCO DELLA MINERVA - 13M
OBELISCO DEL QUIRINALE - 29M
OBELISCO MATTEI - 12,2M
OBELISCO LATERANENSE - 45,7M
OBELISCO DI MONTECITORIO - 34M
OBELISCO VATICANO - 41M
OBELISCO FLAMINIO - 36,5M
OBELISCO SALLUSTIANO - 30,5M
OBELISCO PINCIANO - 17M
OBELISCO ESQUILINO - 25,5M
OBELISCO DI DOGALI - 6M

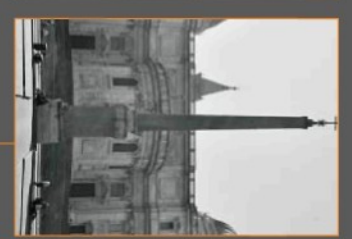

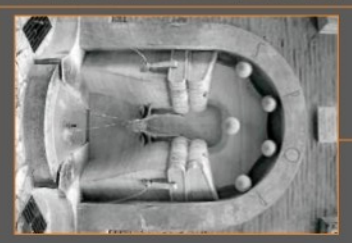

FONTANA DEL MASCHERONE DI VIA GIULIA
FONTANA DI PIAZZA FARNESE
FONTANA DI PIAZZA DELLE CINQUE SCOLE
FONTANA DI SANT'ANDREA DELLA VALLE
FONTANA DELLE TARTARUGHE
FONTANA DEL PANTHEON
FONTANA DEI LIBRI
FONTANA DELL'ARA COELI
FONTANA SANTA SABINA
FONTANA DELLE ANFORE
FONTANA DELLA TERRINA
FONTANA DEI PUTTINI
FONTANA DEL C. MADERNO
FONTANA DI PORTA CAVALLEGGERI
FONTANA DI NETTUNO
FONTANA DEL MORO
FONTANA DI PIAZZA COLONNA
FONTANA DI PIAZZA DEL POPOLO
FONTANA DEGLI ARTISTI
FONTANA DELLA BARCACCIA
FONTANA BOCCA DI LEONE
FONTANA DEL TRITONE
FONTANA DELL'ACQUA FELICE
FONTANELLA DEI FACCHINO
FONTANA DEL MORO
FONTANA DEI MONTI

ŘÍM NOVÉ DOBY (19.STOLETÍ – DOPOSUD)

V červnu 1809 vstoupila do Říma Napoleonova vojska a vyhlásila Církevní stát za francouzský majetek. Sám papež byl odvezen do Savony u Ligurského moře, kde žil dlouhou dobu v zajetí. Napoleon mezitím prohlásil za římského císaře svého syna a určil Řím za své druhé sídelní město. Správcem města jmenoval C. de Tournona, jehož posláním mělo být přestavět Řím na rezidenci, přiměřenou Napoleonově reprezentaci.
Bouřlivé časy pokračovaly i nadále, když se roku 1848 pod vedením Garibaldiho obnovila Římská republika. Nově vyhlášené Italské království pak o 13 let později znamenalo definitivní konec vlády papežů.

Řím byl prohlášen za hlavní město a král Viktor Emanuel si za své sídlo zvolil Quirinálský palác, kolem něhož se začaly seskupovat nejrůznější vládní instituce. Zároveň obě italské sněmovny přijaly tzv. garanční zákon, ponechávající papeži výhradní správu nad územím Vatikánu.

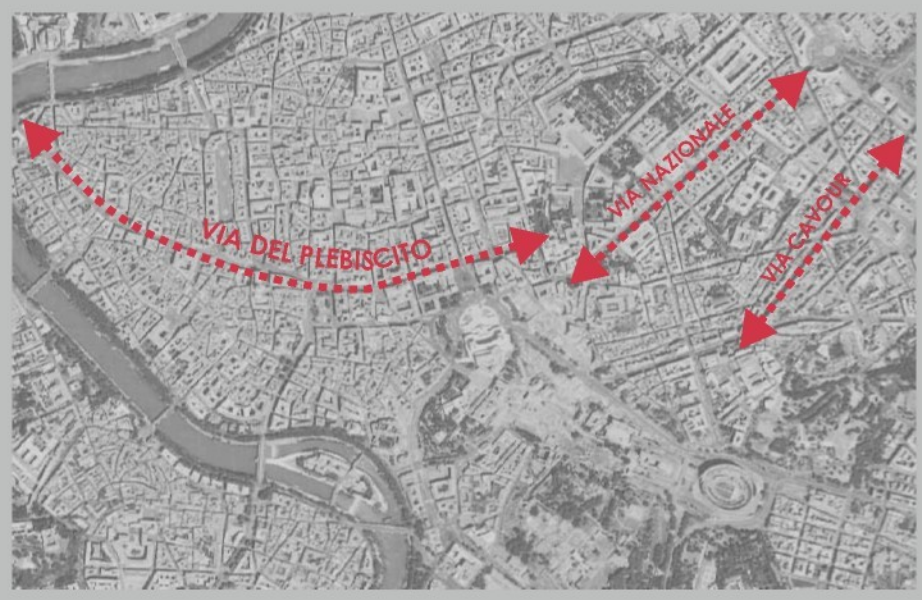

Podle tzv. Vivianova plánu z roku 1890 se vytyčily nové městské osy. Od Piazzy delle Terme u hlavního nádraží až k Tibeře třída Via Nazionale jako nová hlavní tepna a obchodní ulice Via del Plebiscito. Mezi Viminálem a Esquilenem se založila Via Cavour, otevírající do té doby volná území na severovýchodních pahorcích pro mnohapatrové činžovní domy.
V prvním desetiletí 20.století pokračoval další růst města, které se blížilo k půl milionu obyvatel. Proto byl roku 1909 vypracován další regulační plán, jehož uplatnění však zamezila první světová válka.

UKÁZKA MUSSOLINIHO RADIKALISMU

Po válce se stal zásadním přelomem Mussoliniho pochod na Řím. Pod tlakem jeho stoupenců jmenoval Viktor Emanuel III. Mussoliniho předsedou vlády. To byl počátek fašistického režimu, trvajícího téměř do konce druhé světové války.

Jeho prestiž měla upevňovat velkorysá přestavba Říma. Předkládaly se nejrůznější návrhy, jako byla v roce 1929 proměna města v gigantické antické castrum se severojižní a západovýchodní osou. Na jejich průsečíku mělo být nové Mussoliniho forum, překonávající svou rozlohou všechna světová velkoměstská centra.
Jiný návrh spočíval v založení Via dell'Impero, která by vedla napříč antickými fory. Bylo to Mussoliniho přání, který chtěl vidět Koloseum přímo ze sídla fašistické strany v Palazzo Venezia, z jehož balkónu rád přednášel své velikášské projevy.
Roku 1942 byl však Řím poprvé bombardován spojenci, a tak se od mnohých přestaveb upustilo. O rok později obsadila město německá armáda a v červnu 1944 vstoupila do Říma spojenecká vojska.

Z nové doby si pak zaslouží zaznamenání, že v roce 1980 bylo historické jádro města spolu s církevními památkami zahrnuto do Seznamu světového dědictví UNESCO.

Současné město Řím o rozloze 1285kilometrů čtverečních má přes 2,6milionů obyvatel a v důsledku pracovní dojížďky z okolí je přes den ve městě na 5milionů lidí. K tomu je třeba připočíst zástupy náboženských poutníků a turistů. Statistiky uvádějí 22milionů evidovaných návštěvníků ročně.
Stejně jako v jiných velkoměstech patří v Římě mezi hlavní problémy kvalita životního prostředí a zvláště znečištěné ovzduší. Přes veškeré regulační opatření se přes 55% všech pracovních cest vykonává auty a jen 14% městkou kolejovou dopravou, včetně neustále se zlepšujícího metra.
Nové koncepce rozvoje se promítly do nového Generálního regulačního plánu, schváleného roku 2003. Jeho snahou je kromě udržení specifického rázu města i vytvoření příznivých podmínek pro stavbu nových objektů, jejichž autory jsou i takoví architekti jako R.Piano, R.Rogers, D.Liebeskind, R.Koolhaas, R.Meyer nebo M.Fuksas. Jestli budou městští zastupitelé stejně povolní i v případě projektu stometrové věže vertikálních lázní, se teprve ukáže.

SROVNÁNÍ SOUČASNÉ ROZLOHY ŘÍMA S JEHO PODOBOU V DOBĚ ANTIKY

ŘÍMSKÉ LÁZNĚ

Lázně a starověký Řím patří neodlučitelně k sobě. Existovaly již ve 3.století př.n.l. a jejich počet v epoše císařství vzrostl až na jeden tisíc. Tehdy budované lázně byly monumentálních rozměrů s důmyslně členěnými dispozicemi, vybavené veškerým pohodlím a dále se často ještě zdokonalovaly.
Jistým předělem v dějinách lázeňství byl rok 33 př.n.l., kdy Agrippa, přítel a zeť císaře Augusta, ve snaze se zviditelnit, zavedl ve svých lázní bezplatné vstupné. Všechny později budované imperiální lázně tento princip přejaly, a tak se jejich používání stalo požitkem a odpočinkem dostupným všemu obyvatelstvu.

(1) Agrippovy lázně
stávaly až do svého zničení požárem v roce 80 n.l. na Martově poli, severně od Pompejova divadla. S obrovským venkovním bazénem, zásobovány vodou z Aqua Virgo a obklopeny zahradami, staly se prvními velkými veřejnými lázněmi.

(2) Neronovy lázně
se nacházejí na Martově poli, mezi Panteonem a náměstím Plazza Navona. Otevřeny nejspíš v roce 62, napájené z akvaduktu Aqua Alexendrina a s půdorysem symetrickým podél příčné osy, jsou pokládány za první větší lázně nového typu. Tato souměrnost bude u následných staveb představovat jeden z hlavních principů.

(3) Titovy lázně
na severní straně Kolosea, vznikly velmi rychle, pravděpodobně přestavbou soukromých lázní císaře Nera. Otevřeny byly v roce 75. Podle Palladiových kreseb se dá usuzovat, že jejich architekt později inspiroval další stavitele, kteří začali rozvíjet princip symetrického půdorysu.

(4) Trajanovy lázně
postavené na vrcholku kopce Esquilin, dokončeny v roce 110, skýtaly rozlehlé prostory pro fyzická cvičení a duchovní zábavu. Díky architektuře centrální budovy, zahrad a exeder se staly prototypem pro prostorové uspořádání dalších lázeňských komplexů. Architekt Appolodorus z Damašku mírným pootočením hlavní příčné osy oproti ose těsně sousedících Titových lázní získal v interiéru více světla. Stejnou orientaci budov použili poté pro své lázně i císaři Caracalla, Diocletian a Decius.

(5) Deciovy lázně
byly postaveny na naléhání císaře, jehož vláda trvala pouhé tři roky. S vyhlídkou na Aventin, byly pozoruhodnými lázněmi v prostředí chrámů a velkých patricijských sídel.
Přestože nedosahovaly rozměrů jiných lázní té doby, nabízely osvědčené dělení na hlavní budovu s frigidariem a křídla s tělocvičnami a knihovnami. Stejně jako všechny velké lázně v Římě, i tyto byly obestavěny zdí.

(6) Caracallovy lázně
v době svého vzniku největší ze všech, se vyznačovaly střízlivým exteriérem, zato však bohatě zdobeným interiérem. Celek pak ožíval přítomností mnoha koupajících, sportovců nebo intelektuálů, kteří návštěvu těchto lázní upřednostňovali před knihovnami.

(7) Diokleciánovy lázně
otevřené v roce 295, byly největší a nejkrásnější v celém Římě. Rozkládaly se na ploše 112 496 m2 v jedné z nejvíce obydlených a oblíbených čtvrtí mezi Esquilinem a Quirinálem. Nacházely se v nich knihovny, koncertní sály, zahrady s fontánami a běžeckou dráhou, výstavní prostory s obrazy sochami a několik tělocvičen. Najednou mohly pojmout až 3000 návštěvníků.
Vnější nekrytý bazén, zvaný natatio, byl obrovský. Voda, přiváděná velkým akvaduktem Marcia Tepula Iulia, se pro potřeby lázní shromažďovala v rozměrném zásobníku.
Zajímavostí je, že hlavní sál lázní začlenil Michelangello do chrámu Santa Maria degli Angeli alle Terme. Lázně se z podstatné části zachovaly až dodnes.

(8) Konstantinovy lázně
z období kolem roku 315 jsou poslední římskou stavbou svého druhu. Pro jejich výstavbu byla vytvořena umělá terasa, které muselo ustoupit velké množství starších domů. Mnoho z nich bylo znovuobjeveno až na přelomu 20.století při budování Via Nazionale.
Četné sochy a obrazy, které tvořily bohatou výzdobu lázní, jsou k vidění v současných muzejních sbírkách.

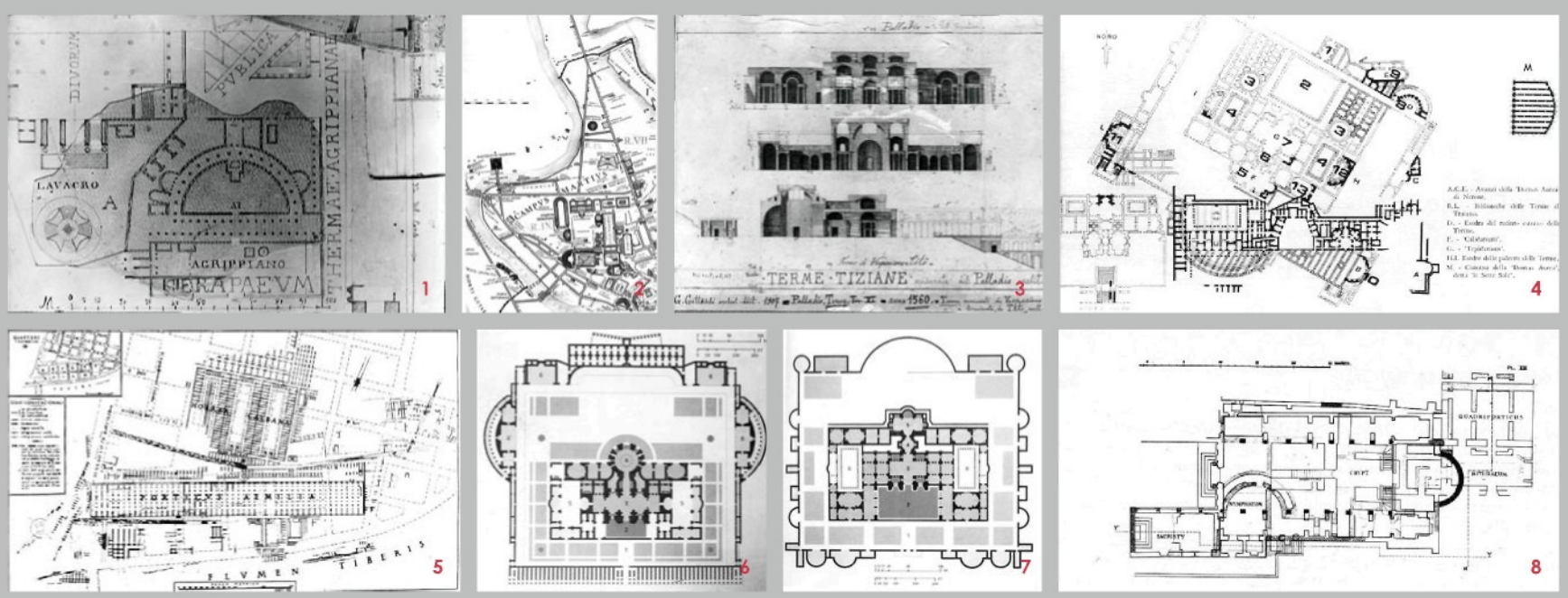

LOKACE NEJVÝZNAMNĚJŠÍCH ŘÍMSKÝCH LÁZNÍ

HISTORICKÉ PLÁNY LÁZNÍ

ČÁST 02: KONCEPT

Podle mého názoru musí každá velká budova vycházet z neměřitelného, při návrhu pak projít měřitelných procesem, ale výsledek musí být neměřitelný... Navrhování, vytváření věcí, je měřitelný proces.

Stejně tak i dům musí začít od neměřitelné aury, aby byl dokončen, a projít měřitelným. Je to jediný způsob, jak stavět; jediný způsob, jak lze věc i provést, nechat ji projít měřitelným. Musíme respektovat zákonitosti, ale nakonec, když budova vstoupí do života, přináší měřitelné hodnoty. Návrh, zahrnující množství cihel, metodu konstrukce, inženýrství, je pryč a do popředí vystupuje duch bytí.

Forma není tvar. Tvar je záležitost návrhu, ale forma je vědomí neoddělitelných částí. Návrh vyvolává k bytí to, co nám chápání - forma říká.
Také by se dalo říci, že formu lze rozpoznat jako přirozenost něčeho, a návrh usiluje v určitém okamžiku o to, aby zapojil přírodní zákony a vyvolal věc k bytí tím, že uvede do hry světlo.

Chci trochu hovořit o chápání. Rád uvažuji o tom, že přesah myšlení jednotlivce je filozofie a přesah cítění jednotlivce je láska či víra. V chápání vidím sloučení těchto přesahů. Není to ani jednotlivá myšlenka ani jednotlivý pocit, ale svým způsobem obojí.
Výsledkem je chápání. O chápání se dá říci, že je harmonií systémů, které vás vedou spíš k cítění formy než návrhu.
Forma nemá tvar ani rozměr. Má prostě určitou vůli k bytí.
Návrh je prostředek, kterým přivádí k bytí to, co naznačuje forma. Pokud jde o formu lžíce, můžete říci, že lžíce musí mít náběrku a držátko. K bytí ji přivede tím, že ji navrhnete mělkou či hlubokou, dlouhou či krátkou, ze zlata, stříbra či dřeva.

Počátek je ta chvíle, kdy uvěříte formě.
Návrh je tvůrce, jenž této víře slouží.
Stavět, to je činnost vykonávaná na základě smyslu pro řád. Když je dílo dokončeno, musí být jeho počátek vidět.
Forma je vědomí neoddělitelných znaků. Forma nemá hmotu, tvar ani rozměr.
Návrh není víc než záblesk formy; je hmotný, má tvar a rozměr.
Je těžké mluvit o díle, když je hotovo. Cítíte jeho neúplnost.
Připomínám si počátek jako Víru. Chvíli, kdy jsme pochopili Formu.
Pocit se stává vírou a myšlení filozofií.
Není tam hmota, tvar ani rozměr.
A poté si připomínám dobrodružství navrhování, inspirované sny.
Forma musí odpovídat zákonům řádu, jinak není.
Člověk cítí práci druhého v přesahu - v auře vzájemné pospolitosti a Víry.

Pro hudebníka je notový záznam hudby obrazem toho, co slyší. I plán budovy by se měl dát číst jako harmonie osvětlených prostorů. Dokonce i prostor, jenž má být tmavý, by měl mít dostatek světla z nějakého tajemného otvoru, aby bylo jasné, jak tmavý doopravdy je.
Zároveň musí architektonický prostor sám od sebe prozrazovat způsob, jak byl postaven.
...

Nic nesmí zamlžovat plán, podle něhož je prostor utvořen. Před námi je rozprostřený architektův plán. Vedle něj list s notami. Architekt zběžně čte svoji skladbu jako uspořádání prvků a prostorů v jejich světle.

...

Můžeme říci, že světlo, dárce všeho zpřítomněného, je tvůrcem hmoty a že hmota byla stvořena k tomu, aby vrhala stín, a stín patří ke světlu.

...

Ve starých budovách byly vyjádřením světla sloupy - světlo, nesvětlo, světlo, nesvětlo, světlo, nesvětlo. Modul je také světlo, nesvětlo. Rytmus světla.

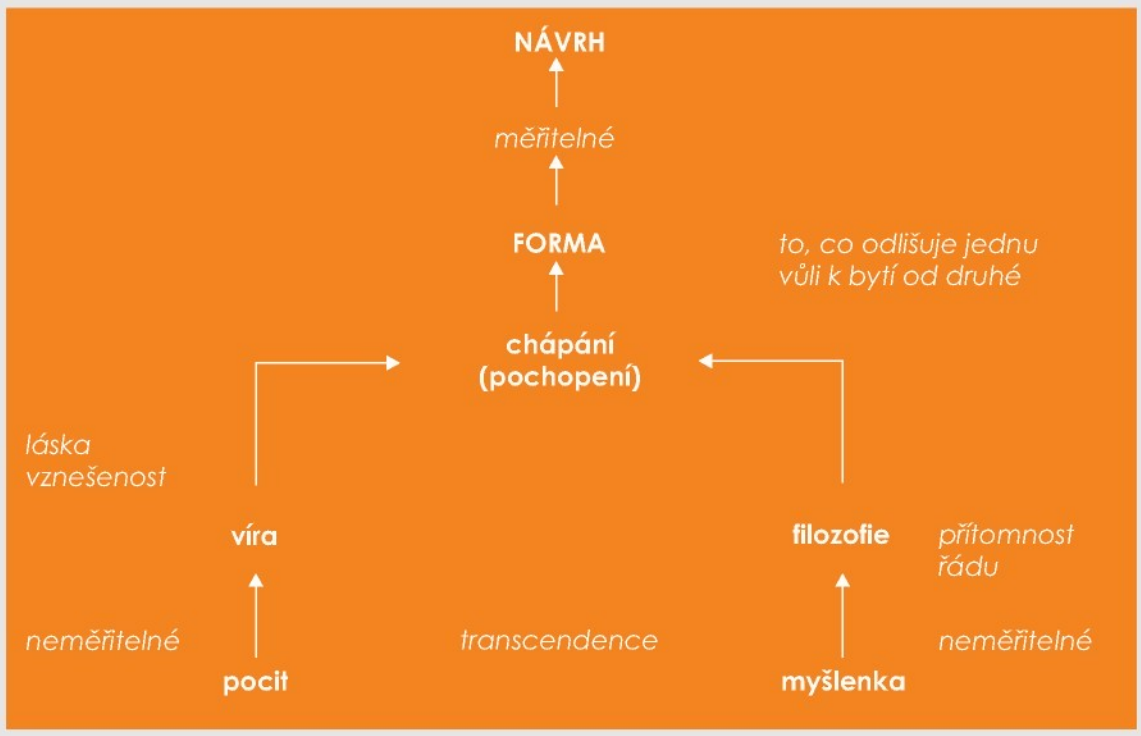

Podesta je vůbec výborná věc, protože tytéž schody používá dítě, mladík i stařec. A když starý pán stoupá po schodech s chlapcem a dosáhne podesty, musí tu být okno, možná i sezení u okna a snad i pár knih. Neboť jak stoupá vzhůru, může chlapci říci: "Víš, tuhle knihu jsem si vždycky chtěl přečíst."
Zakryje tak svou únavu při výstupu do schodů a odpočine si, aby mohl - v doprovodu mladšího - pokračovat v chůzi vzhůru.

Každá věc má dva aspekty: ten obyčejný, který vidíme skoro vždy a který vidí každý a potom aspekt duchovní a metafyzický, který mohou vidět jen někteří ve chvíli jasnozřivosti a metafyzické abstrakce.

...
Umělecké dílo musí vyjádřit cosi, co není patrné z jeho vnější podoby. Předměty a postavy, které zobrazuje, musí poeticky vyprávět o něčem, co je vzdáleno a co před nimi skrývají materiální formy.

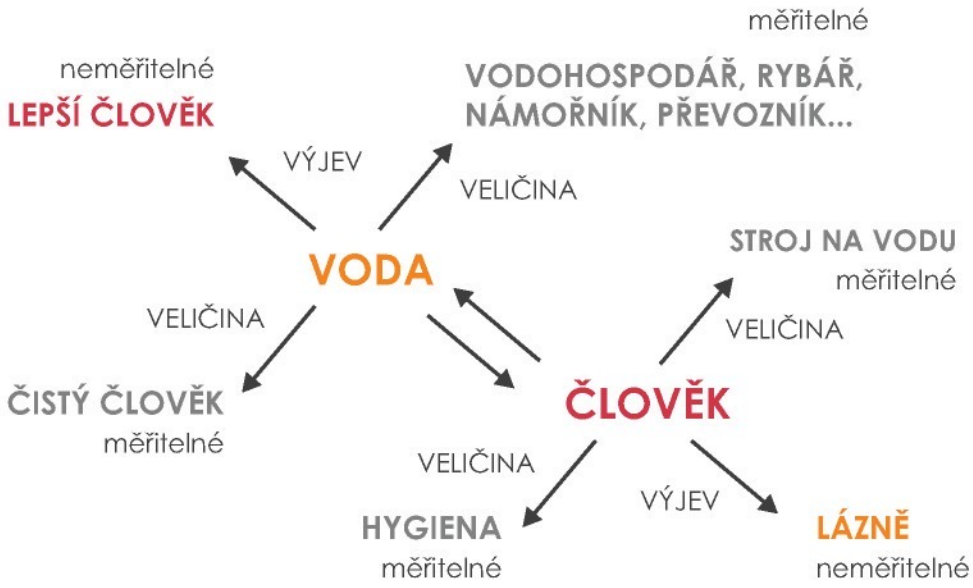

Dvě vstupní hodnoty - **voda a člověk** - se navzájem ovlivňují a z jejich spojení vznikají nové významy a kvality, které i přesto, že se mohou zdát podobné, se v mnohém liší.

K tomu, aby se dostatečně odlišily, je nutné, aby do hry vstoupily další složky. Jsou to **výjevy a veličiny**. Veličiny pocházejí z měřitelného světa a představují materiální hodnoty. Výjevy pak zastupují neměřitelné vjemy skryté za materiálními formami - reprezentují to, co je vzdáleno a není patrné, to, co můžu cítit a představit si.

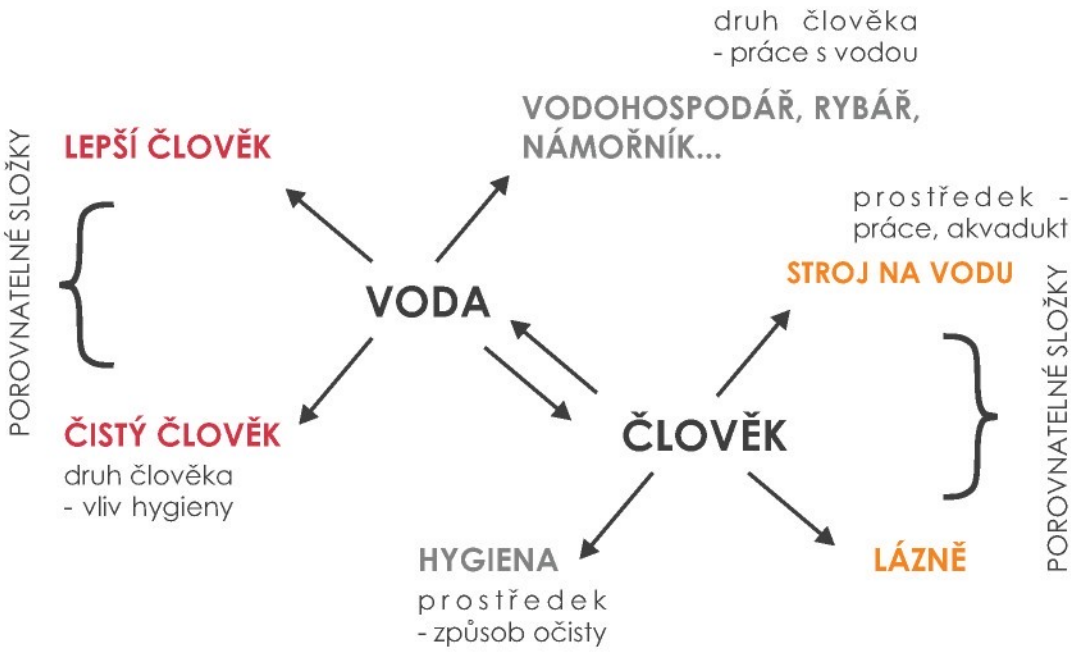

Diagram je možné číst v různých směrech. Základní diagonála představující spojení člověka a vody (vody a člověka) vede k podstatě **"neměřitelných lázní"** a **"neměřitelného lepšího člověka"**.

Pokud se směr od základní diagonály odkloní, vznikají buď určité **"měřitelné prostředky" - hygiena a stroj na vodu**, nebo **"měřitelné druhy lidí" - čistý člověk nebo člověk pracující s vodou**.

Dvě dvojice porovnatelných složek pak znovu poukazují na rozdíl mezi měřitelným a neměřitelným. **Je to srovnání čistého a lepšího člověka a stroje na vodu a lázní.**

KŘEST Základní diagonála vedoucí od člověka přes vodu k lepšímu člověku (díky přispění neměřitelných výjevů) představuje podstatu křtu.
Ten není v této souvislosti myšlen jako ryze křesťanský způsob přijetí do víry, ale jako princip rituálního omývání vodou vlastní všem kulturám. Narozdíl od běžného mytí má křest tři fáze - **původní stav, regresi a nový stav**. Člověk tak nejdříve sestoupí, aby pak vystoupal do úrovně vyšší té původní.

(Regrese - zpětný pochod, postup. Návrat k některým z předcházejících vývojových forem. Zpětný vývoj jedince vedoucí místo ke zdokonalení ke zjednodušení.)

LÁZNĚ Druhý směr základní diagonály diagramu (spojení vody, člověka a neměřitelných vjemů) vysvětluje podstatu lázní. Představuje to, co by měl člověk v lázních zažít, cítit, uvědomit si. Je to vnitřní svět lázní, který je neměřitelný - metafyzický.
Lázně jako budova však mohou vypadat úplně jinak. Mohou vypadat jako stroj na vodu, který až teprve tomu, kdo vstoupí dovnitř, začne odhalovat svá tajemství.

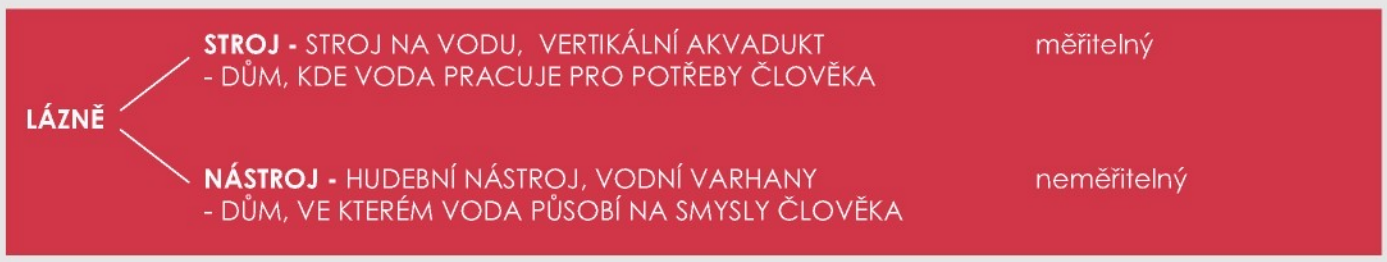

2 ASPEKTY NÁVRHU

REÁLNÁ SLOŽKA (OBYČEJNÝ / MECHANICKÝ ASPEKT)

CO JE VIDĚT, CO JE REÁLNÉ, NA CO SI MŮŽU SÁHNOUT - **MĚŘITELNÉ, POPSATELNÉ**
GEOMETRIE VELIČIN / PROMĚNNÝCH VYCHÁZEJÍCÍCH ZE ZADÁNÍ A SITUACE
- MÍSTO (orientace pozemku, vztah ke Koloseu...), VODA (úhly molekul, tečny ke křivkám ohraničující jednotlivá skupenství...), ELIPSA (hlavní a vedlejší osy, ohniska...)

IMAGINÁRNÍ SLOŽKA (METAFYZICKÝ ASPEKT)

CO JE SKRYTÉ V MATERIÁLNÍCH FORMÁCH, CO JE VZDÁLENO A NENÍ PATRNÉ, CO MŮŽU CÍTIT A CO SI MŮŽU PŘEDSTAVIT - **NEMĚŘITELNÉ, POCÍTITELNÉ**
CO SE VYJEVÍ, AŽ KDYŽ DO SITUACE VSTOUPÍ ČLOVĚK
- KULT, TAJEMSTVÍ, ATMOSFÉRA (světlo / nesvětlo, ticho / zvuk, vůně, teplo /chlad...), SMYSLY (zrak, čich, sluch, hmat, chuť)

Reálná složka je "jeviště", vymezení prostoru, prostředí, které je připraveno pro "hru", která mu teprve dá smysl. Pro imaginární složku prožitků, pocitů.

To, co se bude "hrát" ovlivňuje to, kde se to bude "hrát". Jedna složka ovlivňuje druhou. Jedna nebude existovat bez druhé. Kdyby jedna bez druhé existovaly, byly by "prázdné" - jeviště bez hry a herců, nebo jen "text".

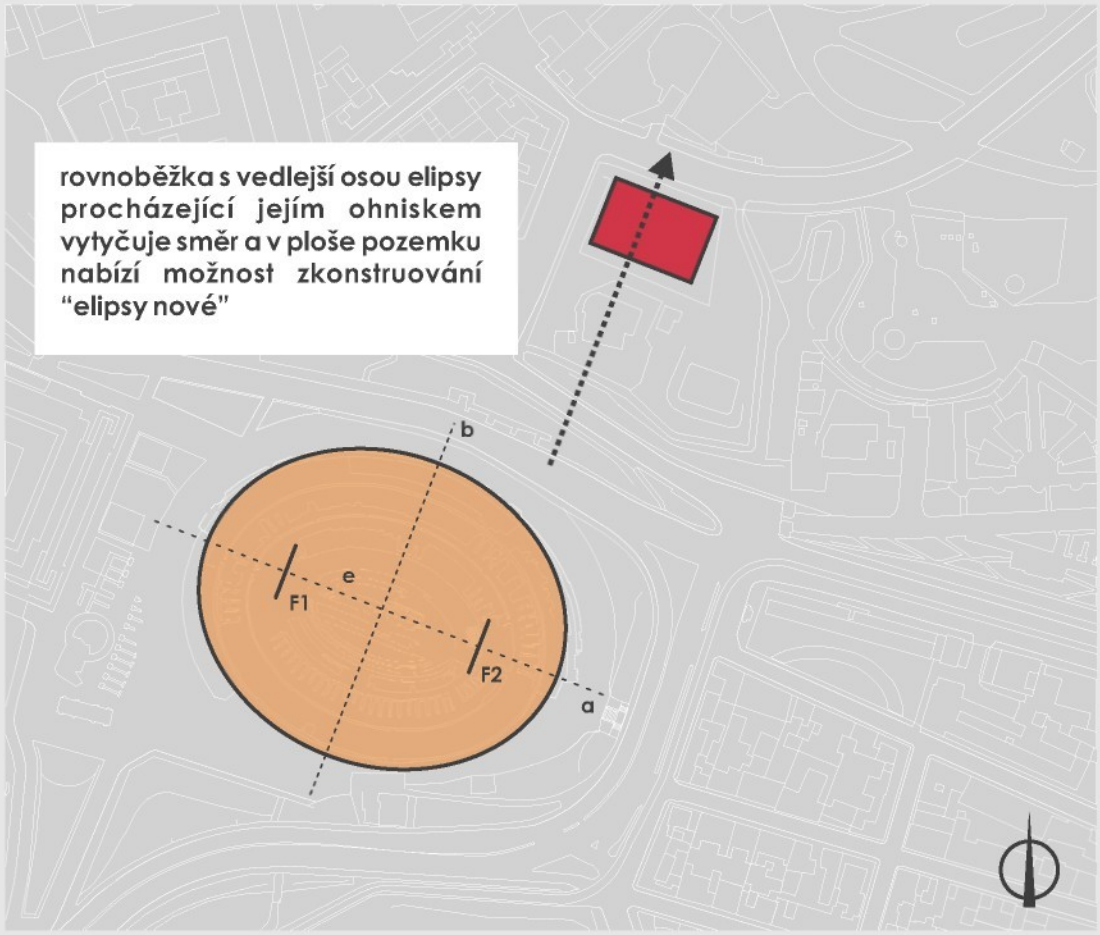

OHNISKA A"NOVÁ ELIPSA"

Ohniska "nové elipsy" tvoří dvě věže - **věž vody** a **věž člověka** - a elipsu obíhající kolem nich představuje **vertikální promenáda**.

VIA DEI FORI IMPERIALI → **VIA DEI FORI VERTICALI**

MOLEKULA VODY

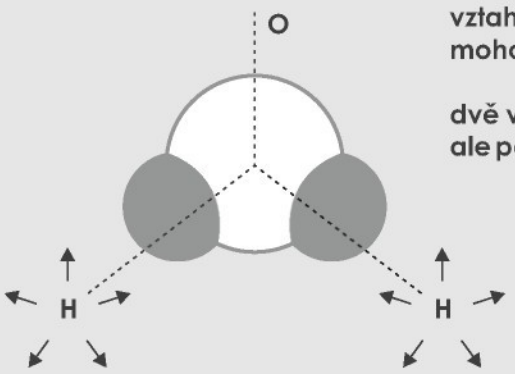

vztahy mezi prvky tvořící molekulu vody mohou být určující i při kompozici třech věží

dvě věže jsou stejné, jedna se liší, všechny se ale pojí v jedinečném celku

Třetí věž tvoří **kastrum - zásobárnu vody, zdroj energií** - je odlišná od dvou věží, které představují atomy vodíku, jejichž schopnost vázat na sebe další prvky pomocí tvorby vodíkových můstků nedovolí obíhající elipse opustit prostor, který je jimi vymezen.

VOLBA VÝSLEDNÉ VARIANTY

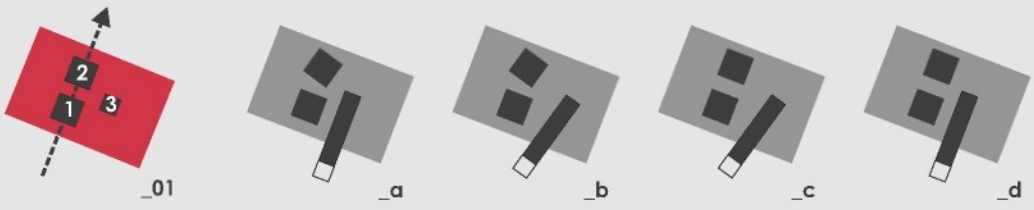

_01: SMĚR HLAVNÍ OSY "NOVÉ ELIPSY"KOLMÝ NA SMĚR HLAVNÍ OSY ELIPSY PŮVODNÍ

Pozemek je výhodně orientován na jihozápad - věž člověka (č.1), ve které se nacházejí odpočívárny (galerie, knihovna, kavárna, prostory pro masáže, tělocvična, audio a video místnost a restaurace), by měla tuto orientaci dodržovat. Tento směr zároveň odpovídá směru pomyslné osy, která spojuje Vatikán, Koloseum a kostel Sant Giovanni in Laterano. Tato osa byla jedna z mnohých, které měly podle koncepce papeže Sixta V. určovat budoucí orientaci zástavby Říma. V neposlední řadě je tento směr rovnoběžný s orientací hlavní osy elipsy Kolosea.

Tento směr je tak kombinací měřitelných veličin daných geometrií elipsy a charakteru místa.

Úhel 105°, který svírají atomy vodíku v rámci molekuly vody, nabízí možnost "natočení" některých částí tvořící trojici věží. Věž kastra - zásobárny energií (č.3) se pod tímto úhlem sklání směrem ke Koloseu, v některých variantách je i tak natočena. Věž vody (č.2) může, ale i nemusí, být pod tímto úhlem pootočena vzhledem k hraně věže č.1.

Úhel 105° je tak dalším z měřitelných veličin ovlivňujících návrh.

Výhledy z věže člověka (č.1) - z odpočíváren - směřují ve všech variantách ke Koloseu. Věž vody (č.2), ve které se nacházejí samotné lázně, se buď díky pootočení stáčí směrem ke stávající Via dei Fori Imperiali a k parku, který postupně zarůstá trosky Trajánových lázní, nebo umožňuje obousměrný výhled na krajní body pomyslné osy - Vatikán, Sant Giovanni.

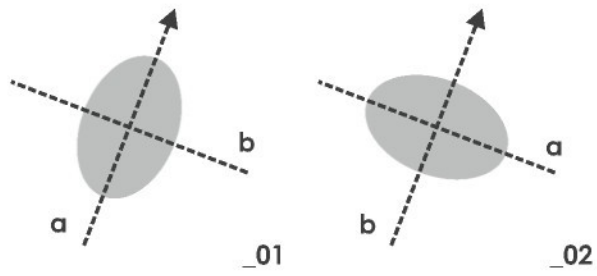

_01
v uvedeném směru se budou nacházet i dvě ohniska "nové elipsy" = "nová elipsa" bude o proti původní otočená o 90°

_02
uvedený směr bude tvořit vedlejší osu "nové elipsy" = "nová elipsa" bude s původní rovnoběžná

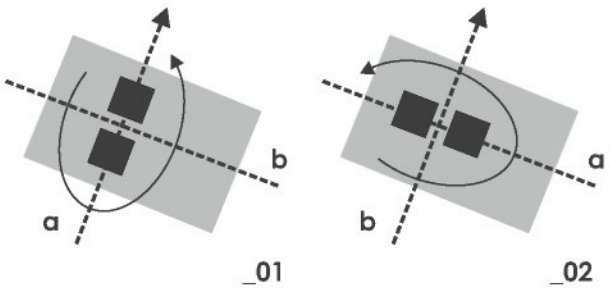

_01
směr hlavní osy původní elipsy bude kolmý na směr hlavní osy "elipsy nové"

_02
směr hlavní osy původní elipsy bude rovnoběžný se směrem hlavní osy "elipsy nové"

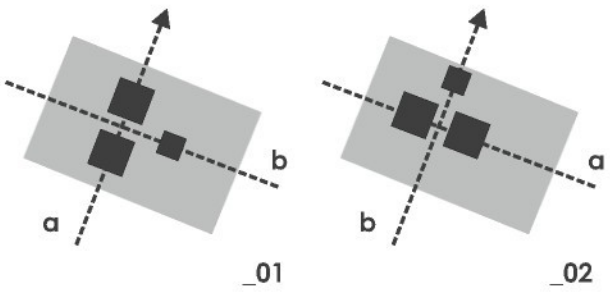

_01
třetí věž leží na vedlejší ose elipsy, ale mimo plochu, kterou vymezuje

_02
třetí věž leží na hlavní ose elipsy, ale mimo plochu, kterou vymezuje

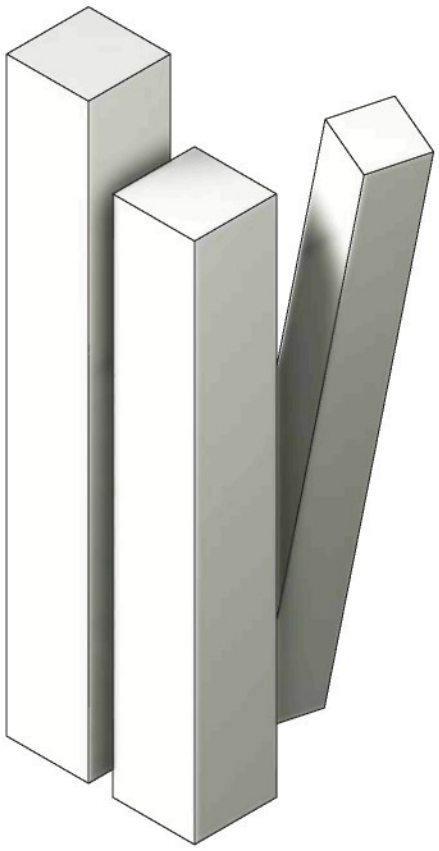

VÝSLEDNÁ VARIANTA _1c
VĚŽ VODY A VĚŽ ČLOVĚKA LEŽÍ VE VYTYČENÉM SMĚRU DANÉM ROVNOBĚŽKOU S VEDLEJŠÍ OSOU ELIPSY KOLOSEA A JSOU ROVNOBĚŽNÉ S HRANAMI POZEMKU.
VĚŽ ENERGIÍ JE OPROTI NIM POOTOČENA O ÚHEL 105°. POD TÍMTO ÚHLEM SE I SKLÁNÍ ZPĚT KE KOLOSEU A JEJÍ OSA SE TAK OPĚT OPTICKY NAVRACÍ TAM, KDE CELÁ KOMPOZICE VZNIKLA - DO SAMOTNÉHO STŘEDU ELIPSY KOLOSEA.

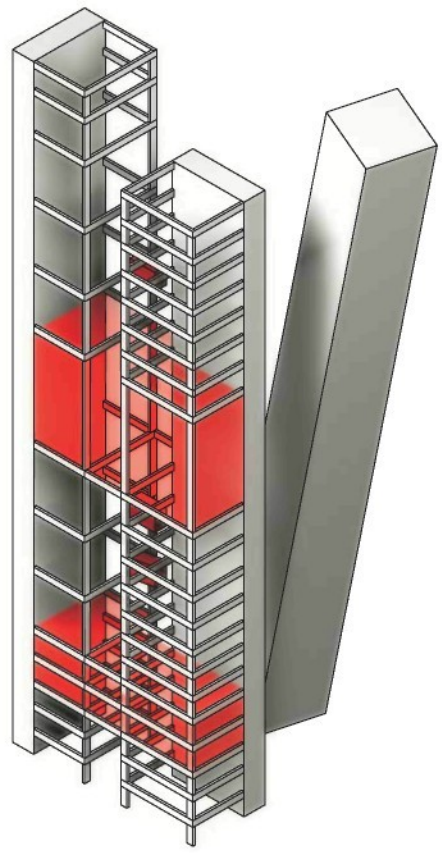

KONSTRUKCE VĚŽÍ A JEJICH SPOJENÍ
OBĚ HLAVNÍ VĚŽE JSOU OCELOVÉ SKELETY KOMBINOVANÉ SE STĚNOVÝM SYSTÉMEM DVOU JADER, KTERÉ ZTUŽUJÍ VĚŽE V OBOU SMĚRECH.
VĚŽE JSOU PROPOJENÉ V PODZEMNÍCH PATRECH, KDE SE NACHÁZÍ DIVADLO, V MÍSTĚ ŠATEN A NA ÚROVNI ZAHRADY. DALŠÍ PROPOJENÍ ZAJIŠŤUJÍ TŘI PEVNÉ MOSTY, KTERÉ UMOŽŇUJÍ I "OPŘENÍ" JEDNÉ VĚŽE O DRUHOU .

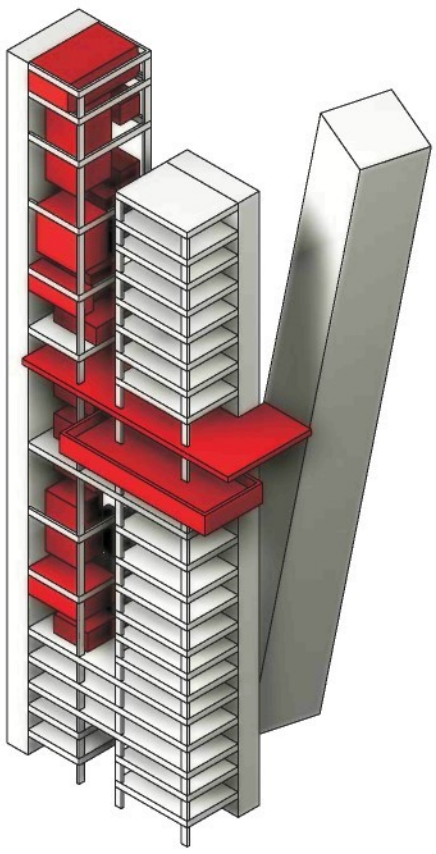

PRINCIP VNITŘNÍCH HMOT
VĚŽ ČLOVĚKA, KDE SE NACHÁZEJÍ ODPOČÍVÁRNY, JE UVNITŘ ZCELA STATICKÁ. ČLOVĚK SE ZDE SOUSTŘEDÍ NA SEBE A NA SVÉ POTŘEBY. JEDNOTLIVÉ VÝŠKOVÉ ÚROVNĚ JSOU TUDÍŽ ROZDĚLENY KLASICKY PO PATRECH.
VĚŽ VODY JE UVNITŘ NAOPAK DYNAMICKÁ. NACHÁZEJÍ SE ZDE VOLNĚ ZAVĚŠENÉ "SVĚTELNÉ NÁDOBY" PLNÉ VODNÍCH LÁZNÍ.

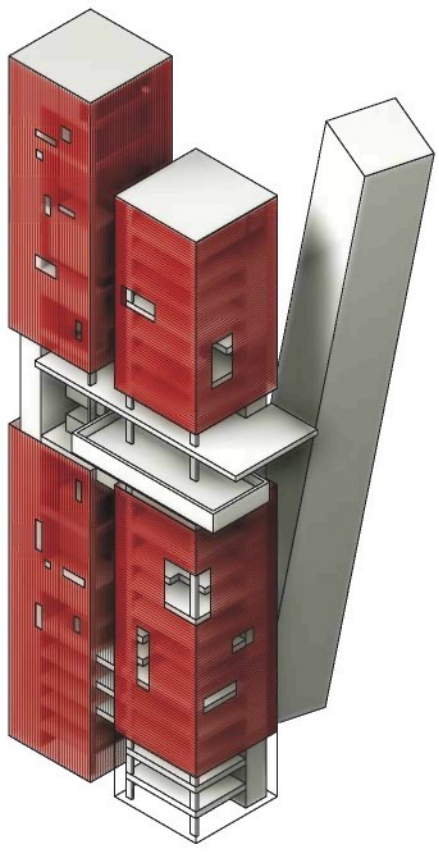

FASÁDY
TAK JAK BYLA VĚŽ VODY UVNITŘ STATICKÁ, PŮSOBÍ Z VENKU DYNAMICKY - HORIZONTÁLNÍ ŽALUZIE, KTERÉ STÍNÍ ZASKLENOU FASÁDU BUDOVY V SOBĚ OBSAHUJÍ VELKÉ OTVORY UMOŽŇUJÍCÍ VÝHLED NA KOLOSEUM.
VĚŽ VODY SE NAOPAK SNAŽÍ UKRÝT SVÉ TAJEMSTVÍ - JEJÍ VERTIKÁLNÍ ŽALUZIE JSOU PRORAŽENY JEN DROBNÝMI OTVORY. VÝHLED VEN ZDE NEHRAJE TAK DŮLEŽITOU ROLI JAKO U VĚŽE ČLOVĚKA.

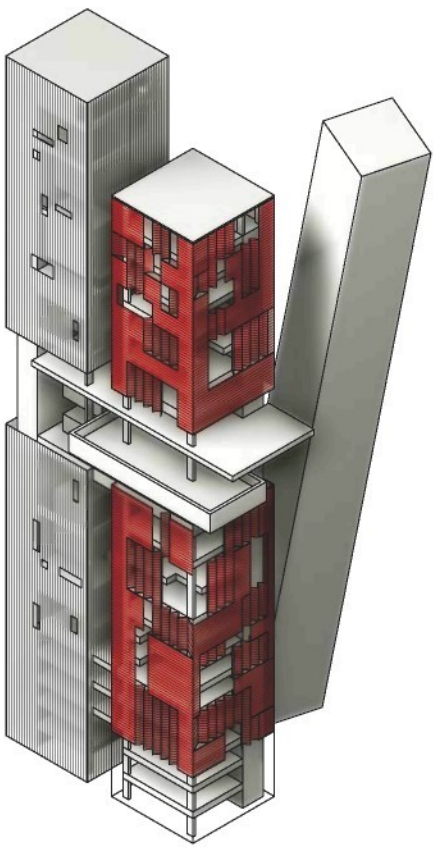

VARIABILITA
ABY SE UMOCNIL VENKOVNÍ VÝRAZ VĚŽE ČLOVĚKA JAKO DYNAMICKÉHO PRVKU A ABY SE TAK POSÍLILA I MYŠLENKA LÁZNÍ JAKO "STROJE NA VODU", JSOU HORIZONTÁLNÍ ŽALUZIE POHYBLIVÉ.
VELKÉ OTVORY UMOŽŇUJÍCÍ VÝHLED SE TAK MOHOU JEŠTĚ ZVĚTŠIT.

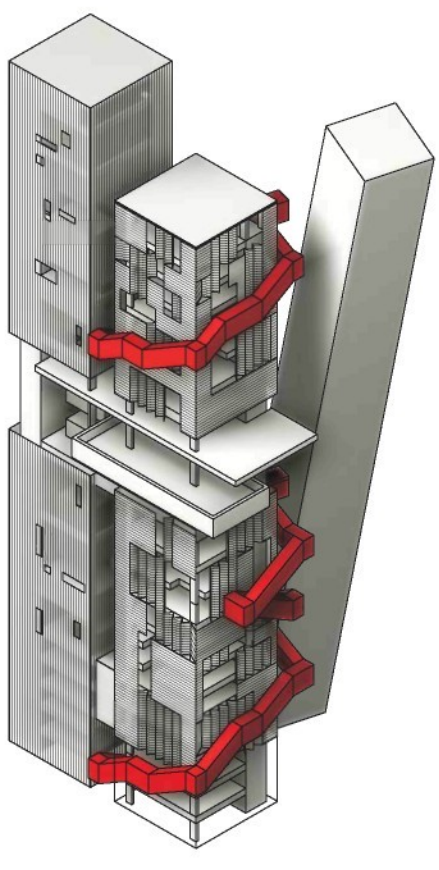

VERTIKÁLNÍ PROMENÁDA
VĚŽI ČLOVĚKA TO NENÍ MÁLO - CHCE BÝT Z VENKU JEŠTĚ DYNAMIČTĚJŠÍ. NAVINULA SI PROTO KOLEM SEBE ROZMOTANOU ELIPSU VERTIKÁLNÍ PROMENÁDY.
VNÍMÁNÍ POHYBU LIDÍ PO TÉTO PROMENÁDĚ OPĚT PODPORUJE MYŠLENKU STROJE.

SCHÉMATA HMOT VĚŽÍ

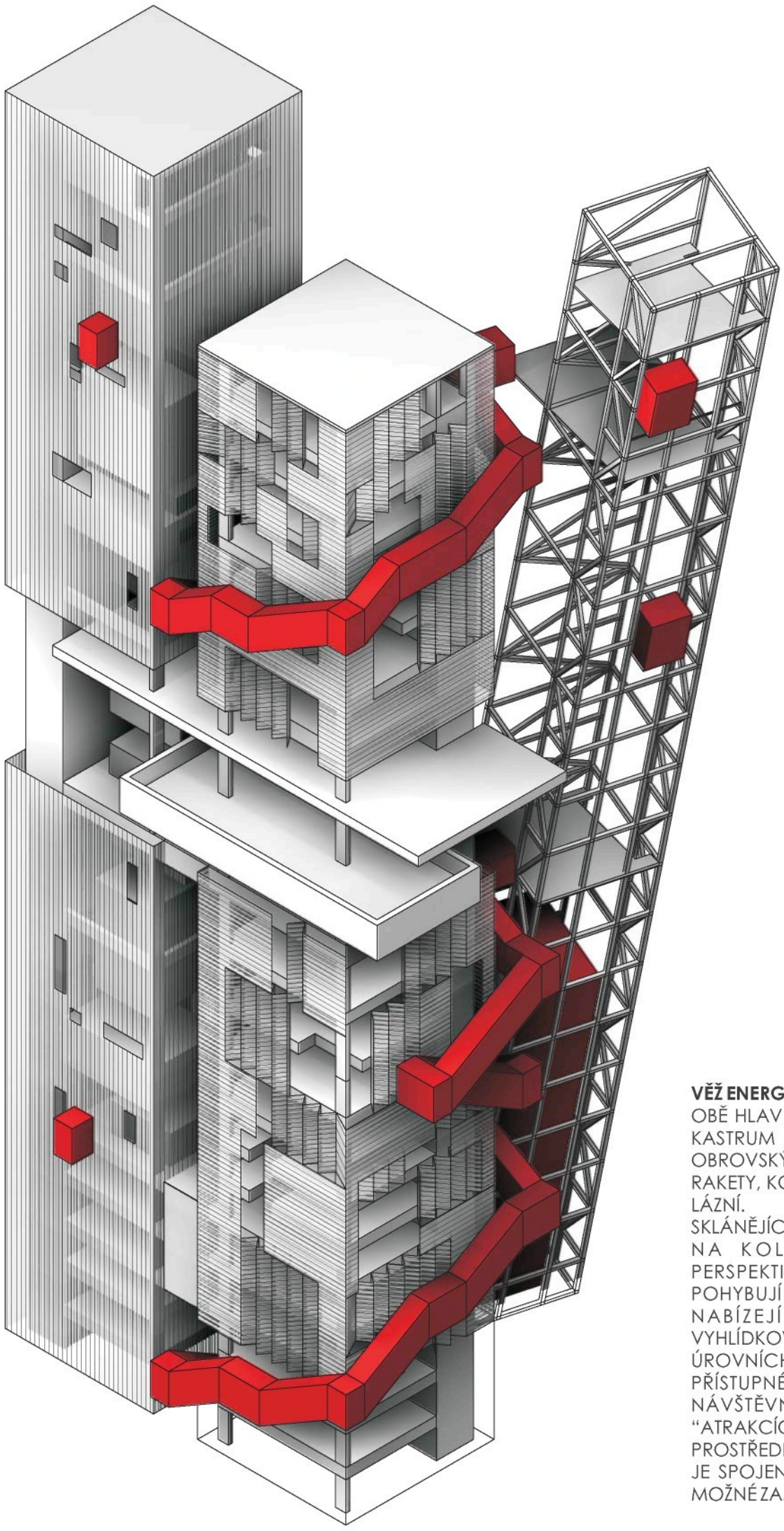

VĚŽ ENERGIÍ

OBĚ HLAVNÍ VĚŽE DOPLŇUJE VĚŽ ENERGIÍ - KASTRUM - ZÁSOBÁRNA VODY. JE TO OBROVSKÝ STOŽÁR, ODPALOVACÍ RAMPA RAKETY, KONTRUKTIVISTICKÁ PÁTEŘ CELÝCH LÁZNÍ.

SKLÁNĚJÍCÍ SE KOSTRA UMOŽŇUJE POHLED NA KOLOSEUM ZE ZCELA NOVÉ PERSPEKTIVY. DVA VÝTAHY, KTERÉ SE POHYBUJÍ PO JEDNÉ Z JEJICH STRAN NABÍZEJÍ MOŽNOST VYSTOUPIT NA VYHLÍDKOVÉ PLOŠINY VE TŘECH RŮZNÝCH ÚROVNÍCH. DVĚ Z NICH JSOU TAKTÉŽ PŘÍSTUPNÉ Z VERTIKÁLNÍ PROMENÁDY. NÁVŠTĚVNÍK MŮŽE POHYB PO OBOU "ATRAKCÍCH" KOMBINOVAT.

PROSTŘEDNÍ ÚROVEŇ VYHLÍDKOVÉ PLOŠINY JE SPOJENA I S VĚŽÍ ČLOVĚKA. JE ODTUD MOŽNÉ ZAJÍT DO RESTAURACE.

SCHÉMATA HMOT VĚŽÍ

Jsou prostory naplněné duchovnem, ideou, metafyzičnem. Chrám i lázně - místa, kde se ve stálém prostoru mění intenzita a charakter vjemů. Lázně nejsou chrám, idea víry tu ale je - jaksi "polidštěná". Je to v očistě těla, která je povýšená o očistu duše spojenou s prožitky, představami, působením na smysli.

ČLOVĚK VSTUPUJÍCÍ DO LÁZNÍ SE STÁVÁ OBOJŽIVELNÍKEM

Lázně jsou ozvěnou náboženských obřadů dávných kultur. Tři fáze rituální očisty (křtu) vedoucí přes návrat k prvopočátkům (regrese, voda jako prostředí, ve kterém vznikal a utvářel se život, plodová voda) ke znovuzrození, zdokonalení.
Do lázní jde člověk za vodou, k vodě, pro vodu - vyhledává kontakt s ní a s jejími účinky. Ztrácí něco ze své komplikovanosti a užívá si své zjednodušené, méně rafinované a čistší formy. Voda má schopnost působit na lidské smysly.

zrak - hra odrazu, odlesku a lomu světla, odstín
hmat - teplota, vlhkost, síla proudu, zvýšený odpor, tlak, ale i nadlehčování
čich - vůně
sluch - zvuky vody, hudba, ozvěna, útlum
chuť - sladká, slaná, kyselá, hořká

Tyto schopnosti vody jsou znásobené počtem skupenství, ve kterých se běžně vyskytuje. Intenzita prožitků je různá pro led / sníh, vodu, páru.

Vedle vody je v lázních nezastupitelným elementem světlo. Nositel zrakového vjemu, tvůrce prostoru, atmosfér nálady. V lázních se voda stává vjemem a světlo veličinou. Prvotní vlastnosti však neztrácejí - voda je i nadále veličinou a světlo vjemem. Světlo, které nabylo měřitelných hodnot se může - stejně jako voda - vyskytovat ve třech skupenstvích. Zážitky, které přináší však stále zůstávají neměřitelné.

světlo procházející membránou / difúzní světlo působí jako pára
světlo s omezeným průchodem se chová jako kapalina
přímé světlo se jeví jako pevná látka

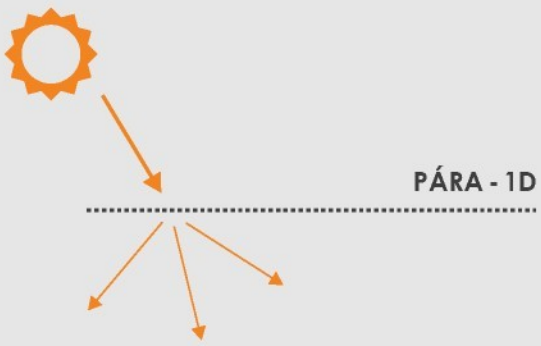

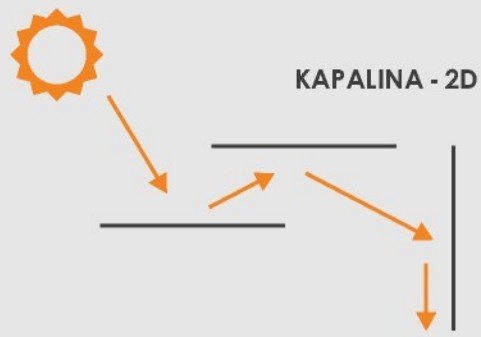

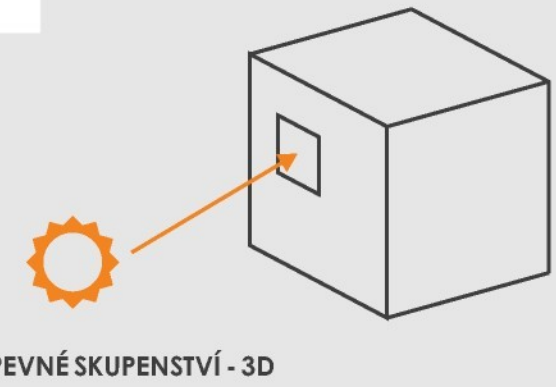

Světlo jako pára má proměnlivý objem i tvar. Jeho proměnlivost mu umožňuje snadnou tvarovatelnost a modelovatelnost. Takové světlo má jakožto měřitelná veličina i vysokou hodnotu modulu pružnosti.

Světlo jako kapalina umí měnit tvar, ale objem si ponechává stejný. Je tedy stále dobře tvarovatelné, ale jeho hustota zůstává neměnná.

Světlo jako pevná látka nemění tvar ani objem. Jeho hustota tak zůstává stejná a hodnota modulu pružnosti je značně nízká.

Proměnlivá hustota světla vnitřní prostor pouze **nasvětlí**. Vysoká hodnota modulu pružnosti pak světlo změkčí a dovolí mu vrhat **měkký stín**.

Neměnící se hustota vnitřní prostor plně **osvětlí**. Dostatečně vysoká hodnota modulu pružnosti světlo měkčí a umožňuje mu vrhat i nadále **měkký stín**.

Světlo s neměnící se hustotou vnitřní prostor plně **osvětlí**. Nízká hodnota modulu pružnosti pak dovolí světlu vrhat **ostrý stín**.

SVĚTLO ODHALUJE, ZAHALUJE - HALÍ

SVĚTLO OBTÉKÁ, STÉKÁ

SVĚTLO VYPLŇUJE

PROSTORY V LÁZNÍCH

↓

SVĚTELNÉ NÁDOBY VE VODNÍM STROJI

x

AKORDY A TÓNY V OSNOVÁCH HUDEBNÍHO NÁSTROJE

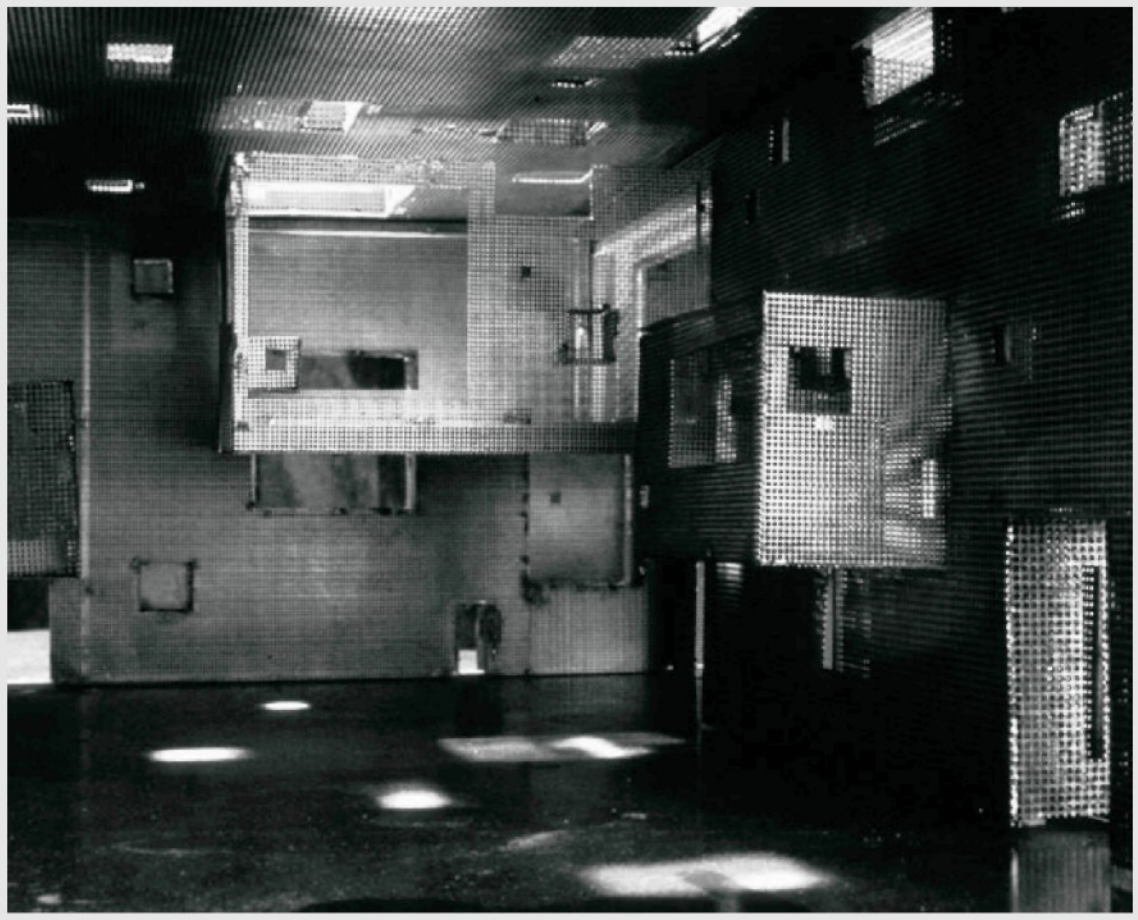

HRA SE SVĚTLEM OD STEVENA HOLLA - INTERIÉR KANCELÁŘSKÝCH PROSTOR NA ULICI SARPHATISTRAAT V AMSTERDAMU

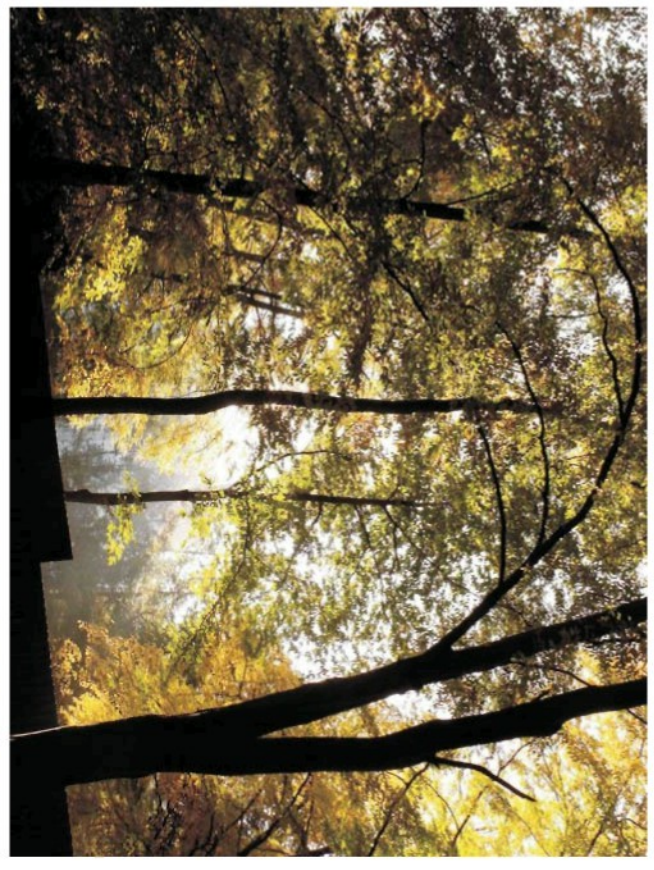

STUDIE SVĚTLA V PARKU

SVĚTLO JAKO PEVNÁ LÁTKA
- PŘÍMÉ SVĚTLO ZA JASNÉHO ODPOLEDNE

SVĚTLO JAKO KAPALINA
- SVĚTLO S OMEZENÝM PRŮCHODEM

SVĚTLO JAKO PÁRA
- DIFÚZNÍ SVĚTLO PO RÁNU

KONSTRUKCE VĚŽE VODY
OCELOVÝ SKELET V KOMBINACI SE STĚNOVÝM SYSTÉMEM ŽELEZOBETONOVÝCH JADER.
OBĚ VĚŽE JSOU PROPOJENÉ V PODZEMNÍM PODLAŽÍ, KDE SE NACHÁZÍ DIVADLO, DÁLE PAK V ÚROVNI ŠATEN A ZAHRADY.

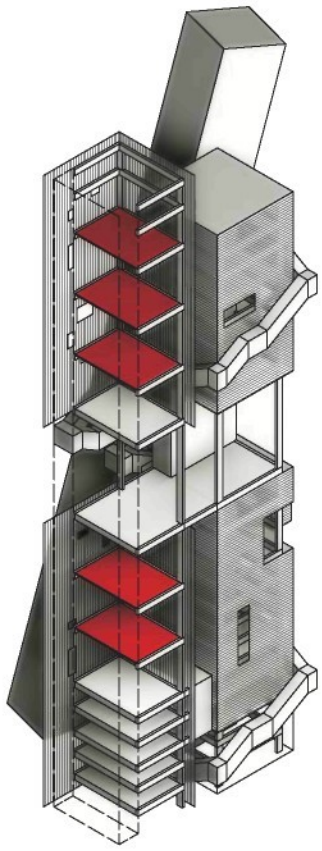

KŘIŽOVATKY / VÝŠKOVÉ TÁBORY
VÝŠKOVÉ ČLENĚNÍ VĚŽE VODY SPOČÍVÁ V PRAVIDELNÉM UMÍSTĚNÍ TZV. KŘIŽOVATEK.
JSOU TO VÝŠKOVÉ TÁBORY, ZE KTERÝCH JE MOŽNÉ OPUSTIT PROSTOR LÁZNÍ A PŘEMÍSTIT SE DO JEDNOTLIVÝCH ČÁSTÍ VĚŽE ČLOVĚKA - DO ODPOČINKOVÝCH PROSTORŮ GALERIE, KNIHOVNY, KAVÁRNY, MASÁŽÍ, TĚLOCVIČNY, AUDIO A VIDEO MÍSTNOSTI.
MOSTY, KTERÉ OBĚ VĚŽE V TĚCHTO MÍSTECH PROPOJUJÍ, MAJÍ MIMO JINÉ I ZTUŽUJÍCÍ FUNKCI A ZAJIŠŤUJÍ SPOLUPŮSOBENÍ OBOU VĚŽÍ.
Z TĚCHTO ÚROVNÍ JE MOŽNÝ I ÚNIK K POŽÁRNÍMU SCHODIŠTI UMÍSTĚNÉMU V JÁDŘE.

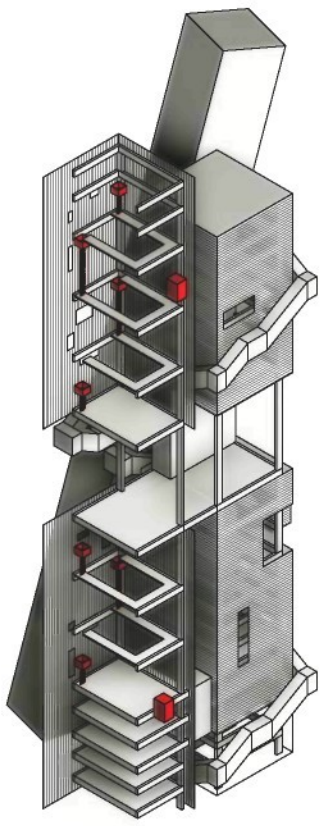

POHYB VE VĚŽI VODY
JEDNOTLIVÉ KŘIŽOVATKY / VÝŠKOVÉ TÁBORY JSOU SNADNO DOSAŽITELNÉ POMOCÍ VÝTAHŮ, KTERÉ SE POHYBUJÍ PO ZÁPADNÍ FASÁDĚ VĚŽE. TY NEPLNÍ POUZE FUNKCI "PŘEPRAVNÍ", ALE I "VYHLÍDKOVOU".
JINÝ ZPŮSOB DOPRAVY PŘEDSTAVUJÍ ZDVIŽE NACHÁZEJÍCÍ SE UVNITŘ VĚŽE. LZE MEZI NIMI VOLNĚ PŘESTUPOVAT A VNÍMAT TAK VERTIKÁLNÍ PROSTORY VĚŽE ZEVNITŘ.
ZDVIŽE PODOBNÉ PÍSTŮM I VENKOVNÍ VÝTAHY PODTRHUJÍ INDUSTRIÁLNÍ CHARAKTER BUDOVY. JEJICH POHYB NAVOZUJE PŘEDSTAVU PRÁCE BUDOVY JAKO STROJE.

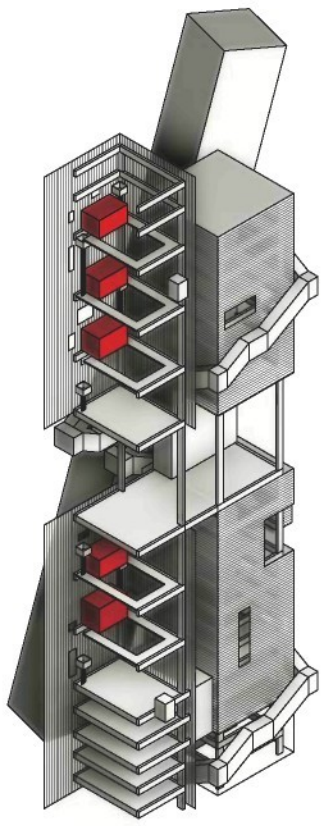

HYGIENA
NA ÚROVNI VÝŠKOVÝCH TÁBORŮ SE ROVNĚŽ NACHÁZEJÍ SOCIÁLNÍ ZAŘÍZENÍ A SPRCHY.
TYTO HMOTY JSOU PRVNÍMI, PO PRAVIDELNÝCH ROZESTUPECH UMÍSTĚNÝMI "NÁDOBAMI", KTERÉ SE VE VĚŽI VODY VYSKYTUJÍ.

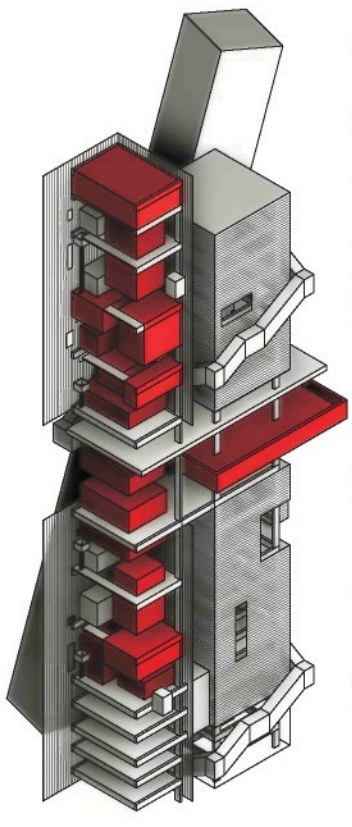

SVĚTELNÉ NÁDOBY
DO PRAVIDELNĚ DĚLENÉHO, ALE JINAK ZCELA VOLNÉHO VERTIKÁLNÍHO PROSTORU VĚŽE JSOU ZAVĚŠENY TZV. SVĚTELNÉ NÁDOBY.
JSOU TO TAJEMNÉ KUBUSY S INTIMNÍ ATMOSFÉROU UVNITŘ, VE KTERÝCH SE NACHÁZEJÍ JEDNOTLIVÉ LÁZNĚ.
VODA V TĚCHTO NÁDOBÁCH POSTUPNĚ OD ZDOLA NAHORU MĚNÍ NEJEN SVÉ SKUPENSTVÍ (OD PEVNÉHO PO PLYNNÉ), ALE I ZPŮSOB, JAKÝM PŮSOBÍ NA LIDSKÉ SMYSLY. V NIŽŠÍCH ÚROVNÍCH POUZE NA HMAT ČLOVĚKA. VÝŠE PAK I NA ČICH, SLUCH, CHUŤ A ZRAK.
NEJVÝŠE UMÍSTĚNÁ NÁDOBA PAK PŘEDSTAVUJE PROSTOR ZALITÝ SLUNCEM - SLUNEČNÍ TERASU.
V PROSTORU ZAHRADY DOCHÁZÍ K PROPOJENÍ OBOU VĚŽÍ - SVĚTELNÉ NÁDOBY SE TRANSFORMUJÍ V BAZÉNY.

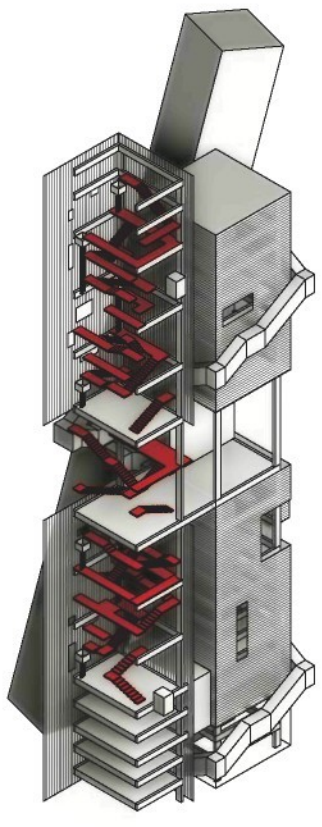

VNITŘNÍ VERTIKÁLNÍ PROMENÁDA
VÝŠKOVÉ TÁBORY I JEDNOTLIVÉ NÁDOBY PROPOJUJE MIMO VÝTAHY A ZDVIŽE I SÍŤ SCHODIŠŤ, KTERÁ JE INTIMNÍ PROTIVÁHOU "EXTROVERTNÍ" VERTIKÁLNÍ PROMENÁDĚ, JEŽ SE VINE OKOLO VĚŽE ČLOVĚKA.
PRŮVODCEM PO TÉTO PROMENÁDĚ NENÍ ŘÍM, JAK TOMU BYLO V PRVNÍM PŘÍPADĚ, ALE SAMOTNÁ VODA, KTERÁ V PROSTORU VNITŘNÍHO SCHODIŠTĚ VOLNĚ PADÁ NEBO STÉKÁ V KORYTECH PO JEHO OKRAJÍCH.
POCHOZÍ STŘECHY NÁDOB PAK PŘEDSTAVUJÍ VELKÉ MEZIPODESTY TĚCHTO SCHODIŠŤ, NA KTERÝCH JE MOŽNÉ SE ZASTAVIT, POSADIT SE A ODPOČINOUT SI.

SCHÉMATA VNITŘNÍCH HMOT VĚŽE VODY

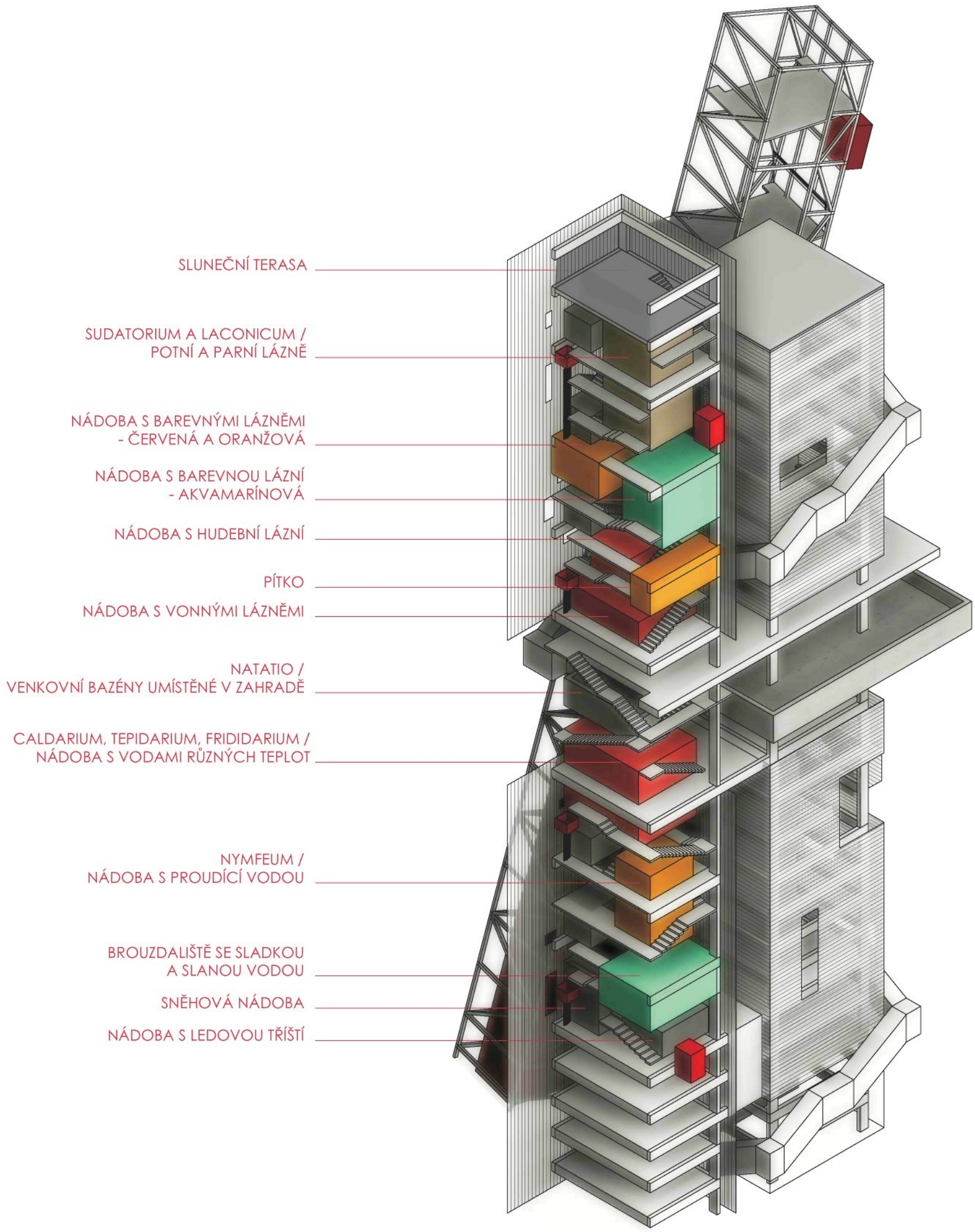

SKUPENSTVÍ VODY A JEJÍ PŮSOBENÍ NA LIDSKÉ SMYSLY

SVĚTELNÉ NÁDOBY LÁZNÍ TVOŘÍ SKELETOVÉ KONSTRUKCE VOLNĚ VSAZENÉ DO SYSTÉMU TRÁMŮ A PRŮVLAKŮ. JEJICH POVRCHOVÉ ÚPRAVY A BARVY SE LIŠÍ V ZÁVISLOSTI NA TOM, CO SE V NICH ODEHRÁVÁ.

V NEJNIŽŠÍ ÚROVNI JSOU NÁDOBY S LEDEM A SNĚHEM. JEJICH VNĚJŠÍ PLÁŠŤ TVOŘÍ BÍLE NATŘENÉ OSB DESKY.

VÝŠE UMÍSTĚNÉ NÁDOBY OBÝVÁ KAPALNÉ SKUPENSTVÍ VODY. JEJICH POVRCHY JSOU UPRAVENY RŮZNĚ BAREVNÝMI BETONOVÝMI STĚRKAMI. ČERVENÉ A ORANŽOVÉ ODSTÍNY ODPOVÍDAJÍ BARVÁM ŘÍMSKÉ VLAJKY, AKVAMARÍNOVÁ SYMBOLIZUJE SAMOTNÝ ELEMENT VODY. VOLBA BAREV ZÁROVEŇ NAVOZUJE VNITŘNÍ ATMOSFÉRU DANÉHO KUBUSU.

PRO SAUNY REPREZENTUJÍCÍ PLYNNÉ SKUPENSTVÍ VODY JE VYČLENĚNA TÉMĚŘ NEJVÝŠE UMÍSTĚNÁ NÁDOBA S DŘEVĚNÝM (CEDROVÝM) PLÁŠTĚM. VÝŠE SE PAK UŽ NACHÁZÍ POUZE SLUNEČNÍ TERASA.

TYPY KOUPELÍ, KTERÉ SE VYSKYTOVALY I V PŮVODNÍCH ŘÍMSKÝCH LÁZNÍCH ANTICKÉHO SVĚTA, SI PONECHÁVAJÍ SVÁ LATINSKÁ POJMENOVÁNÍ.

SCHÉMATA VNITŘNÍCH HMOT VĚŽE VODY

ČÁST 03: VÝKRESY

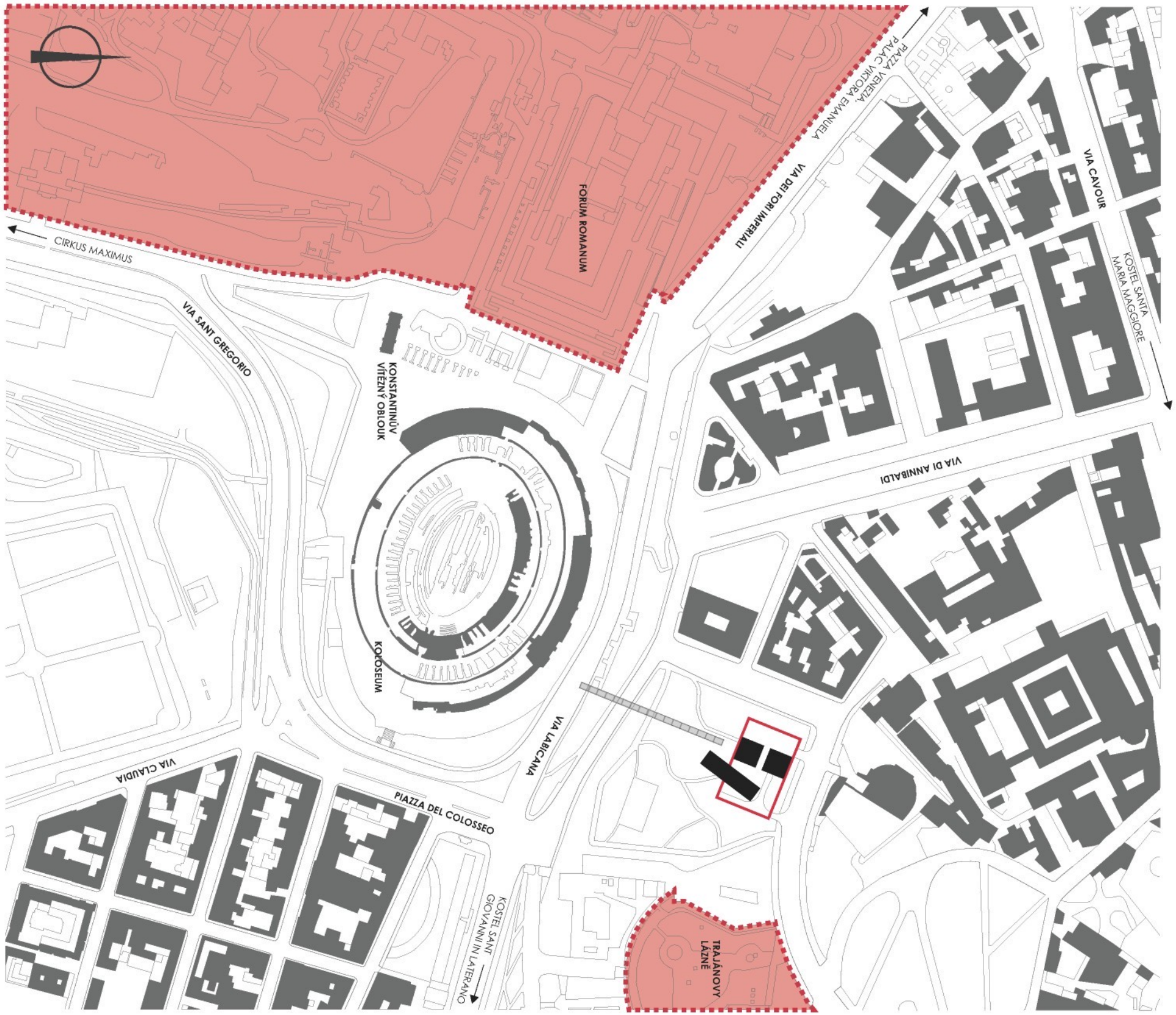

SITUACE ŠIRŠÍCH VZTAHŮ

ZÁKLADNÍ VYMEZENÍ MÍSTA

20m 50m 100m 200m 500m

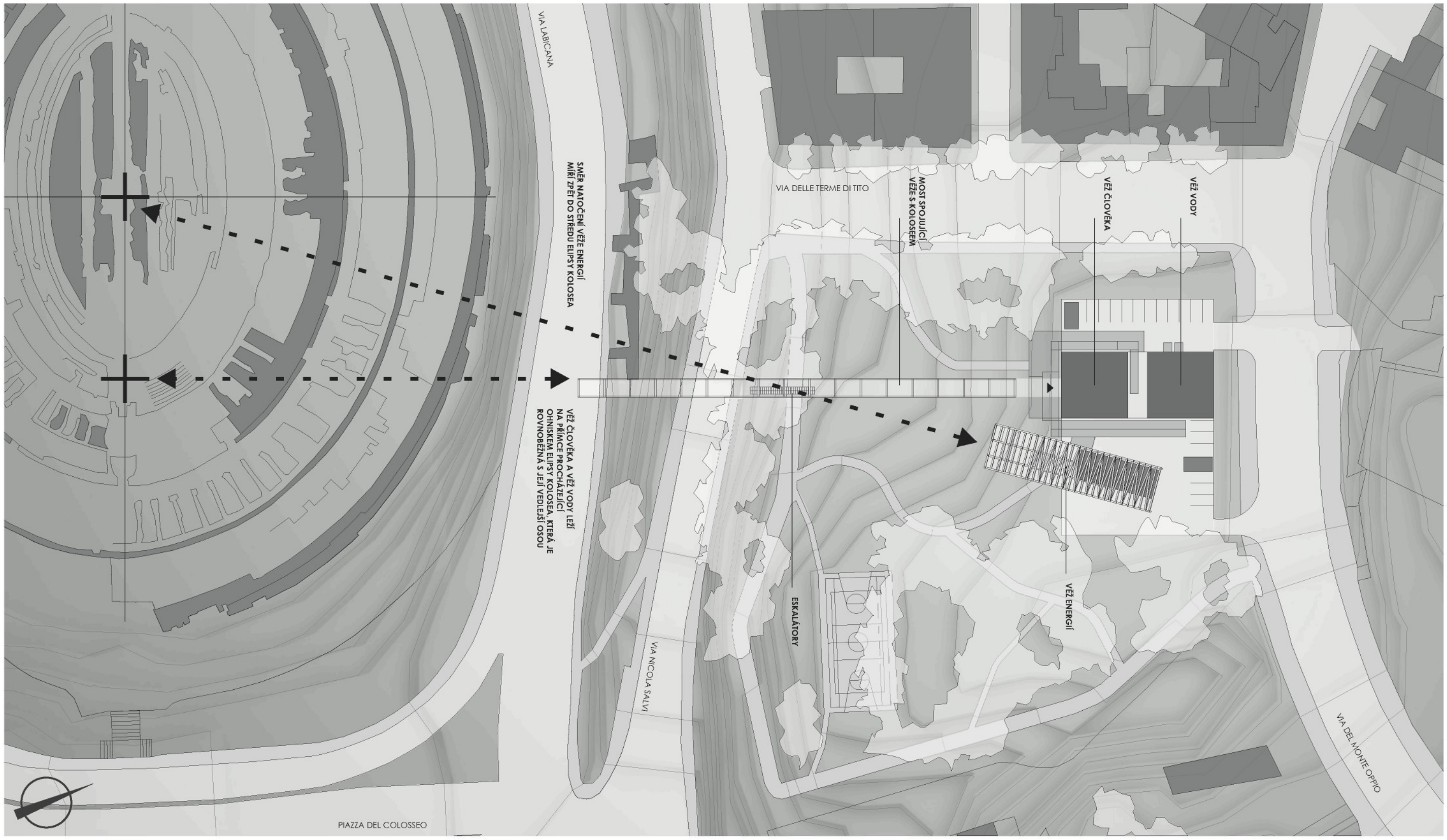

SITUACE ŘEŠENÉHO ÚZEMÍ

VZTAH KE KOLOSEU A NEJBLIŽŠÍMU OKOLÍ

5m 10m 20m 30m 50m 100m

POHLED Z VIA DEI FORI IMPERIALI

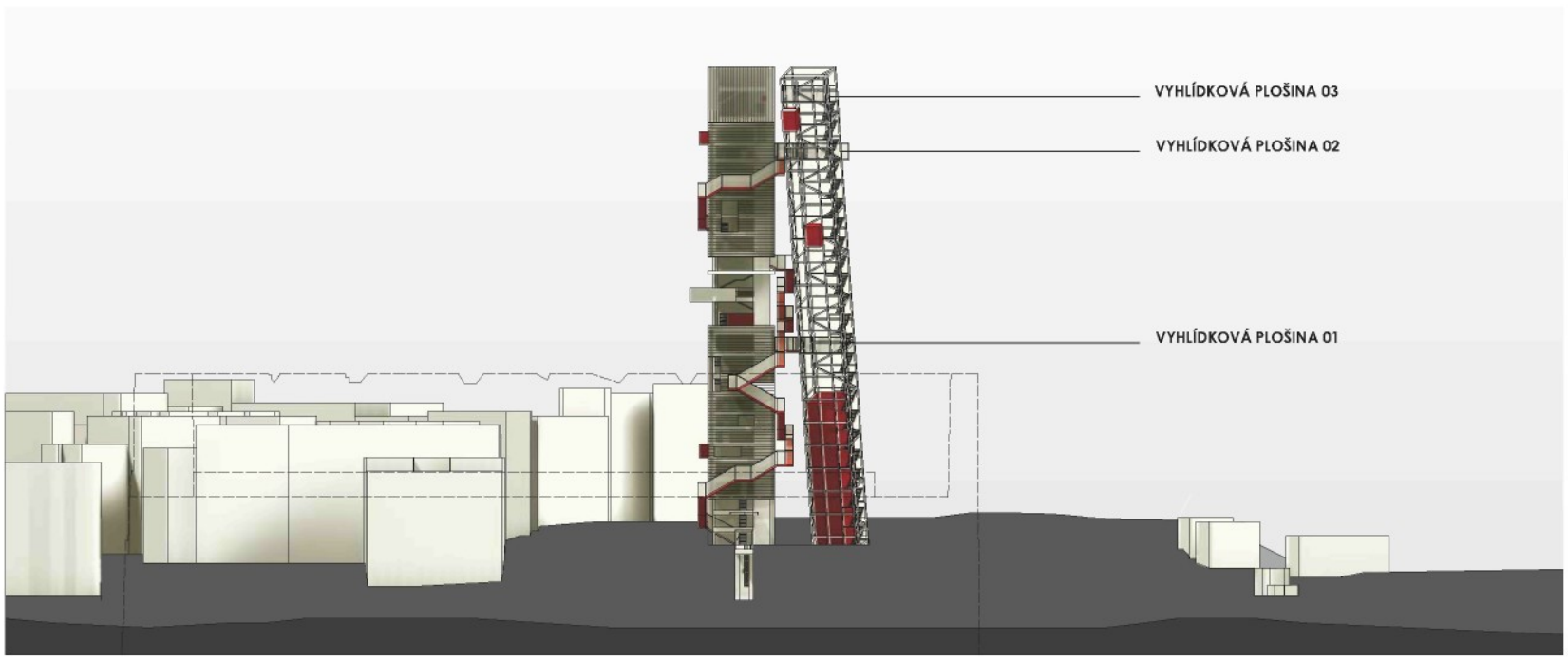

POHLED OD KOLOSEA

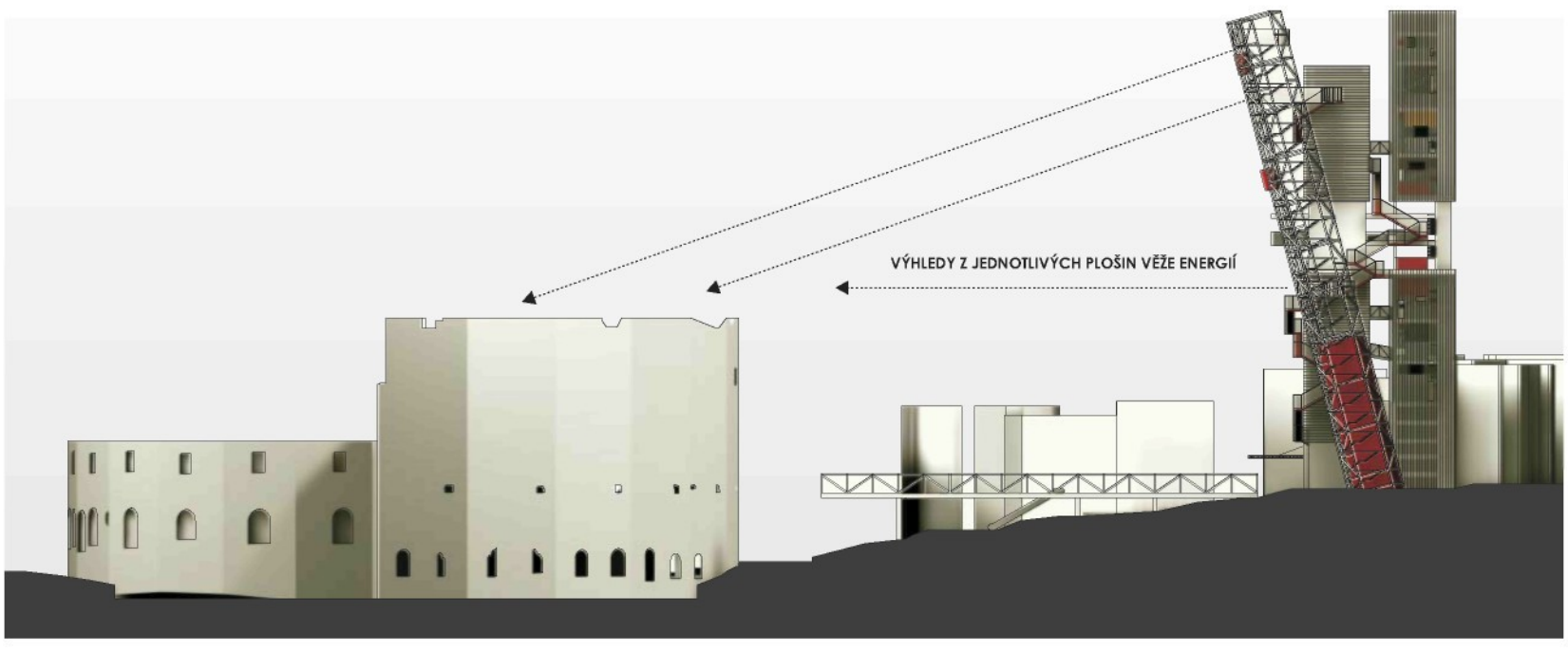

POHLED Z VIA LABICANA

Most spojující vertikální lázně s Koloseem leží na stejné přímce jako ohnisko elipsy Kolosea a obě hlavní věže - věž člověka a věž vody. Tvoří tak spojnici všech tří ohnisek návrhu.
Je pouze na návštěvníkovi, zda-li nejdříve zajde do lázní a poté si prohlédne Koloseum nebo jestli zvolí opačný postup. Most ho vždy dovede do cíle jeho cesty a zajistí mu patřičný výhled na obě dominanty věčného města.

URBANISTICKÉ ŘEZY

VZTAH KE KOLOSEU A NEJBLIŽŠÍMU OKOLÍ

200m
100m
50m
20m

04

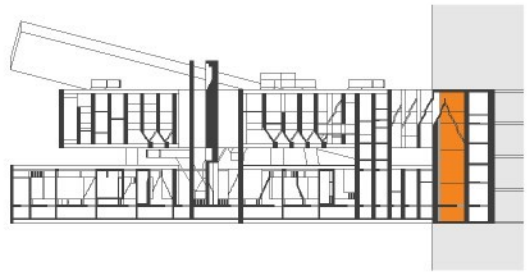

PŮDORYS 1PP

FOYÉR DIVADLA A ZÁZEMÍ

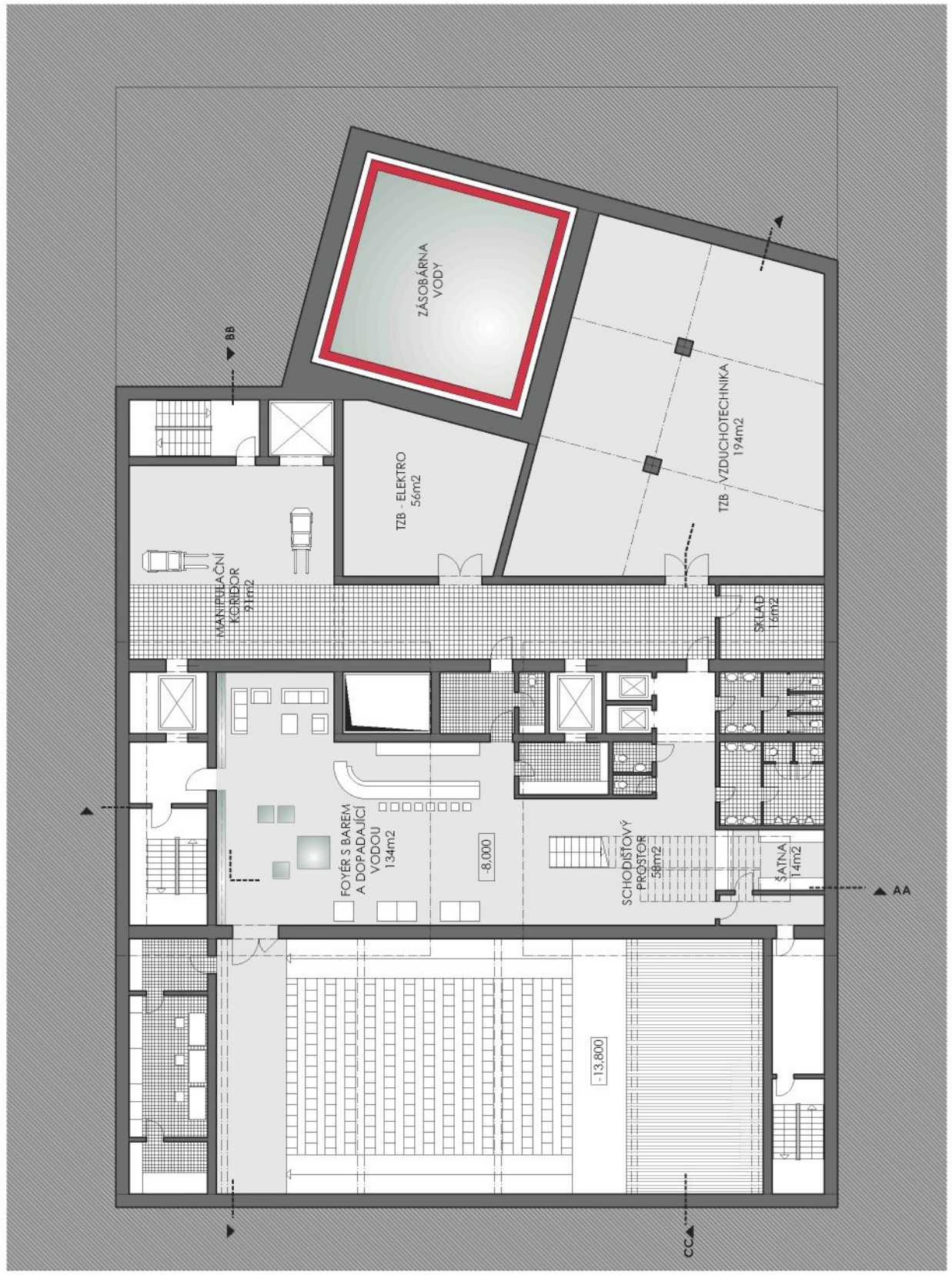

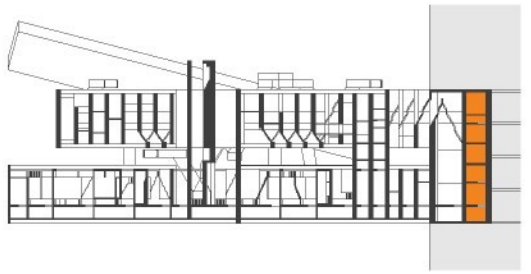

PŮDORYS 2PP

DIVADLO A ZÁZEMÍ

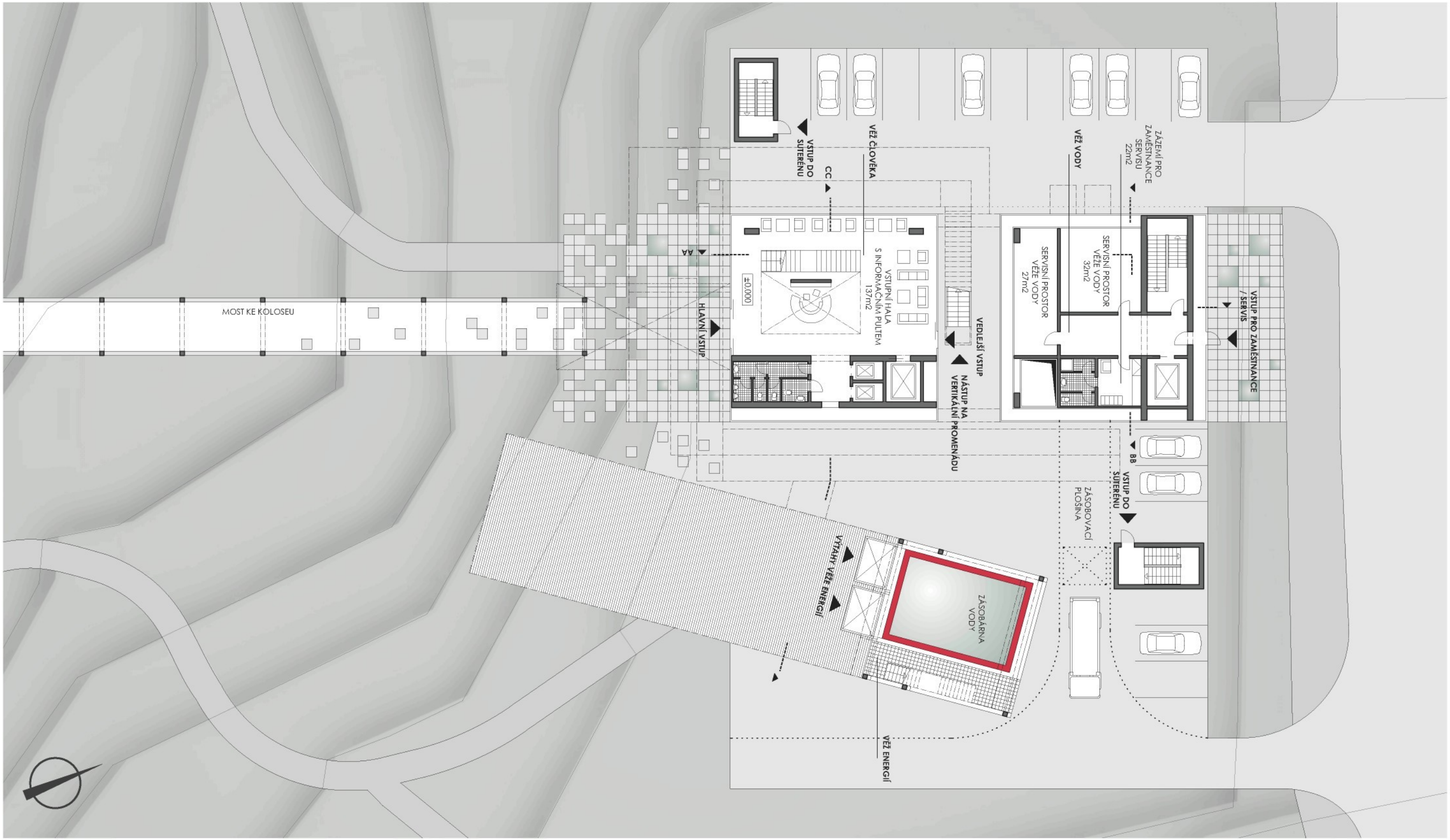

PŮDORYS 1NP / PARTER

VSTUPNÍ ÚROVEŇ DO VŠECH VĚŽÍ

1m 2m 5m 10m 20m

05

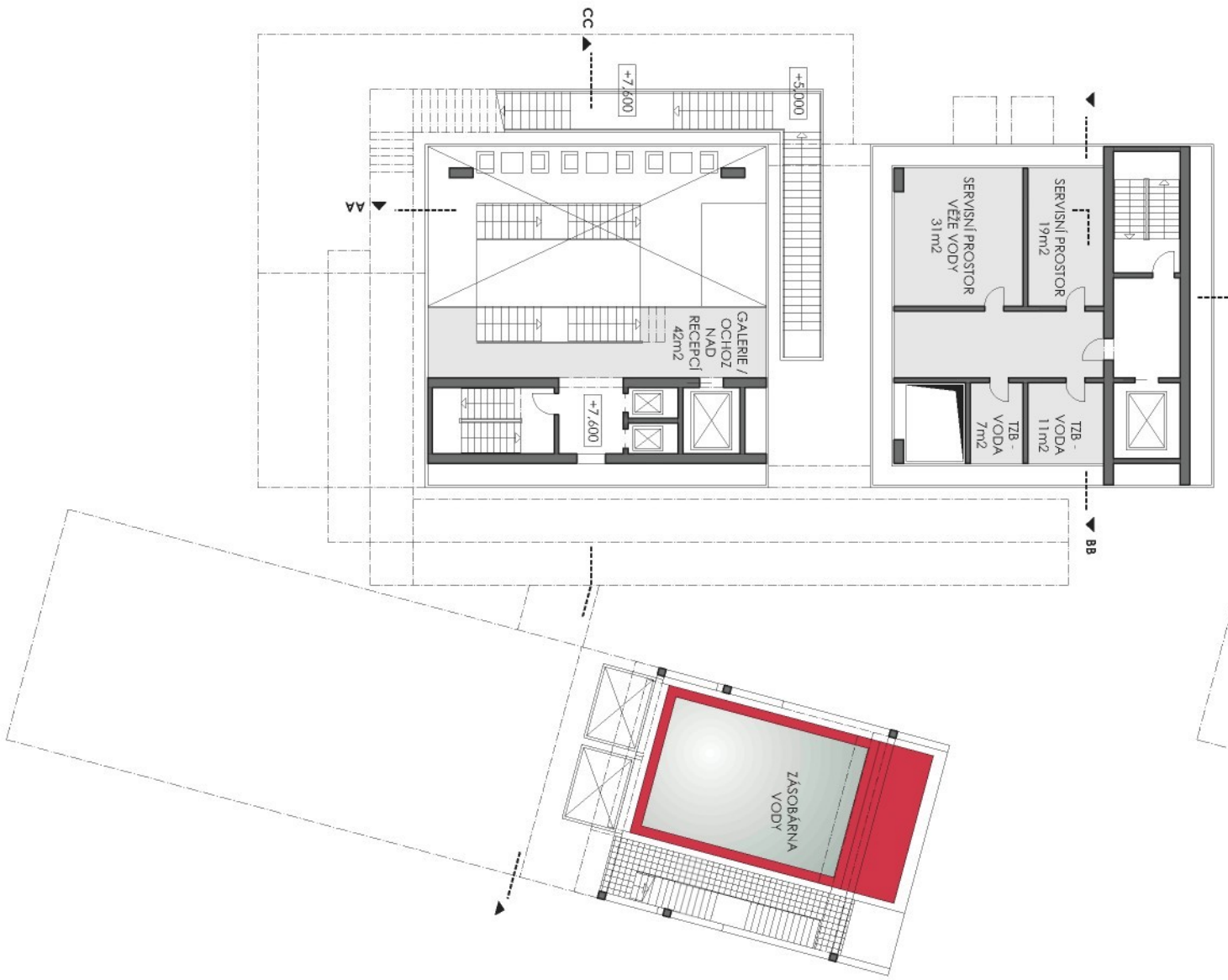

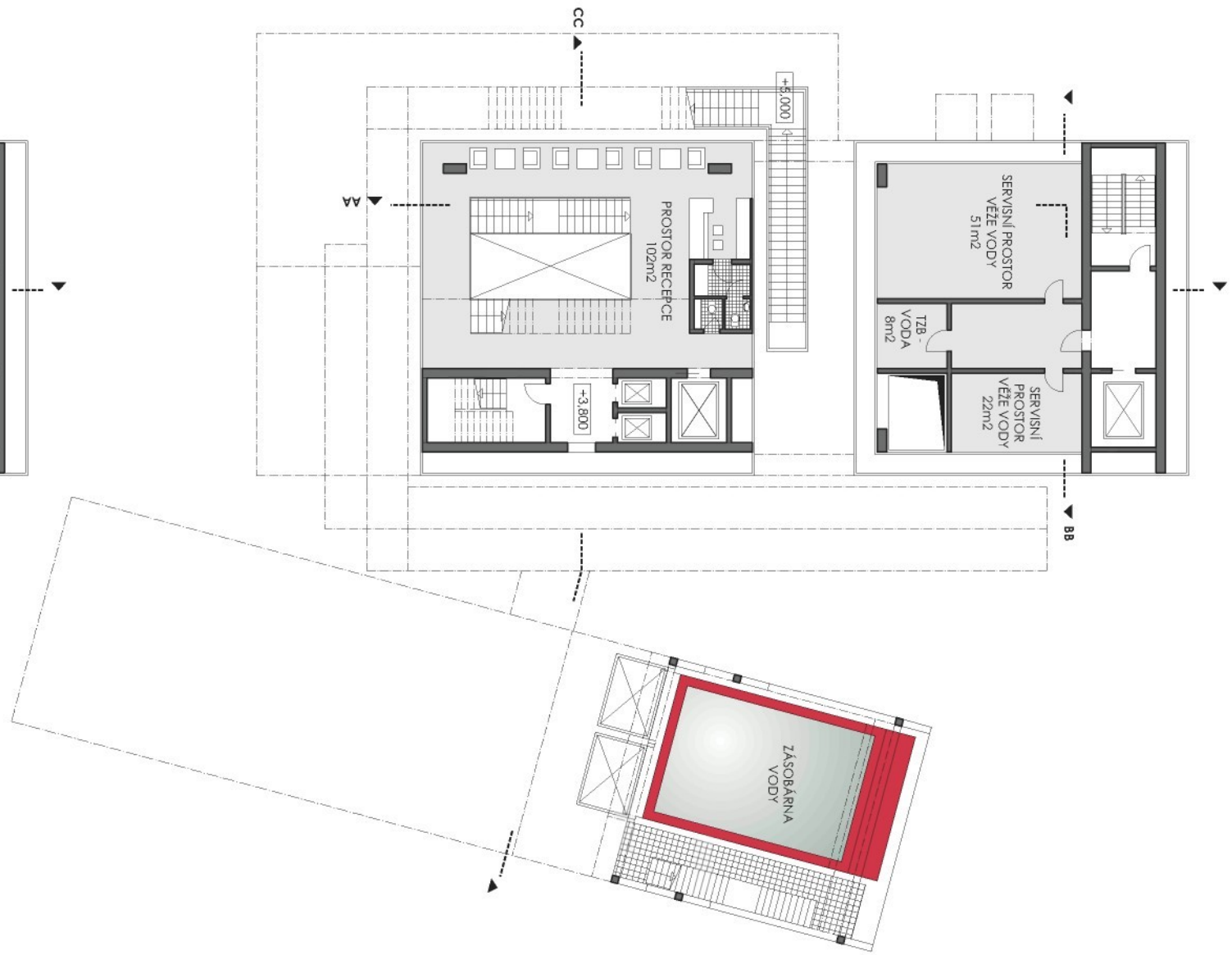

PŮDORYS 3NP

GALERIE / OCHOZ NAD RECEPCÍ

1m 2m 5m 10m 15m

PŮDORYS 2NP

RECEPCE

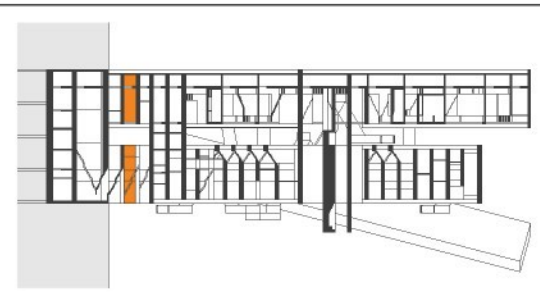

07

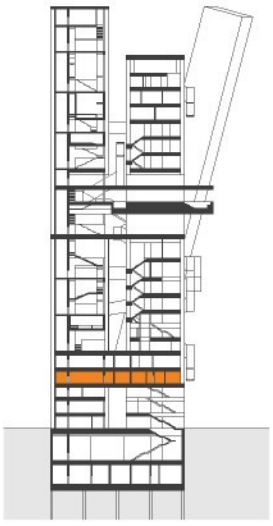

PŮDORYS 4NP
DÁMSKÉ ŠATNY

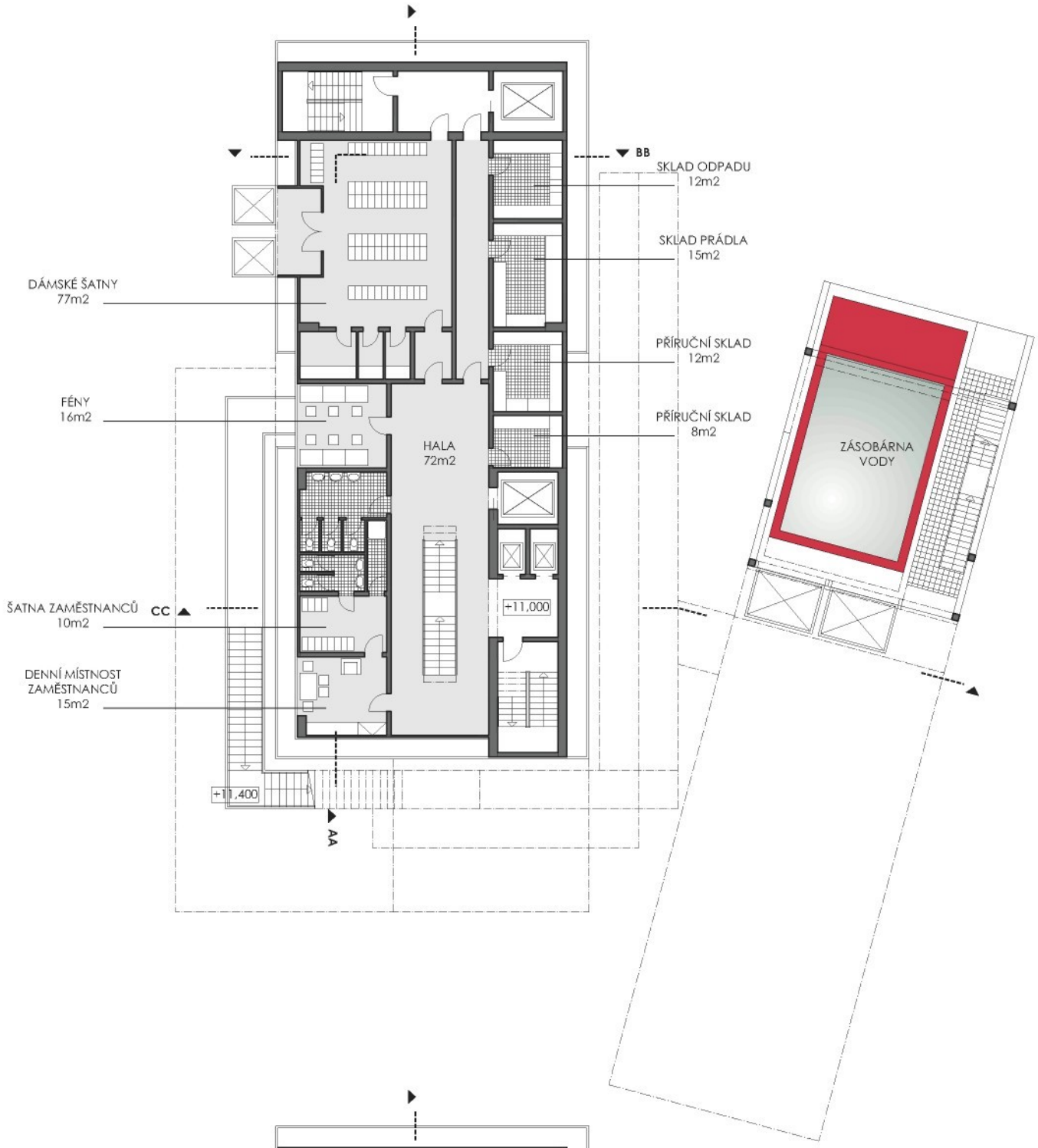

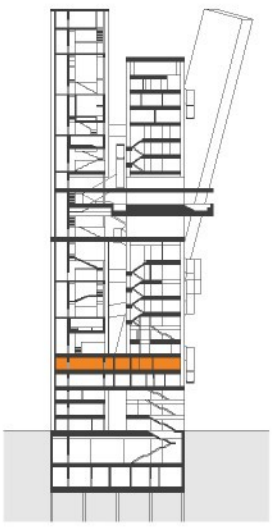

PŮDORYS 5NP
PÁNSKÉ ŠATNY

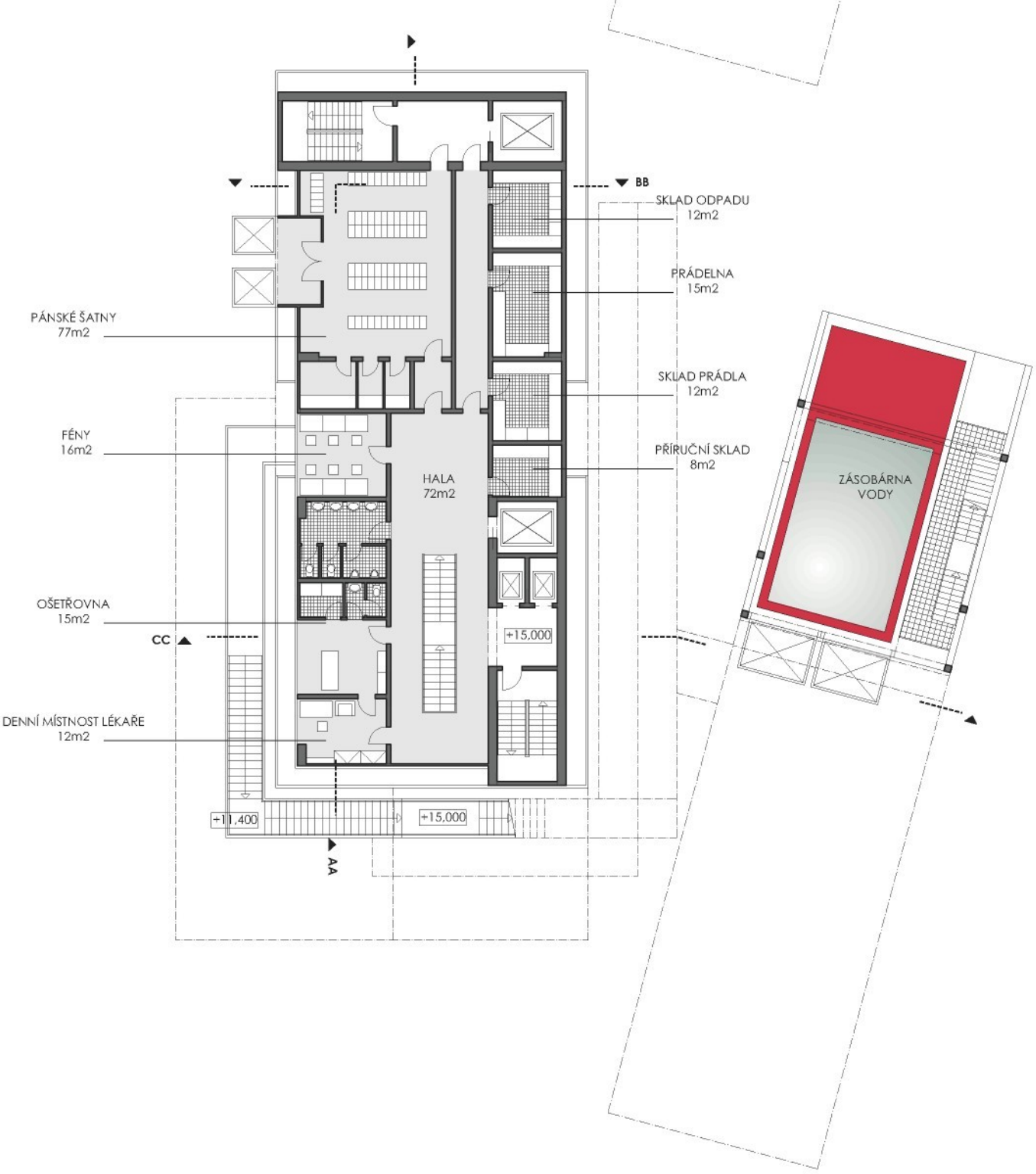

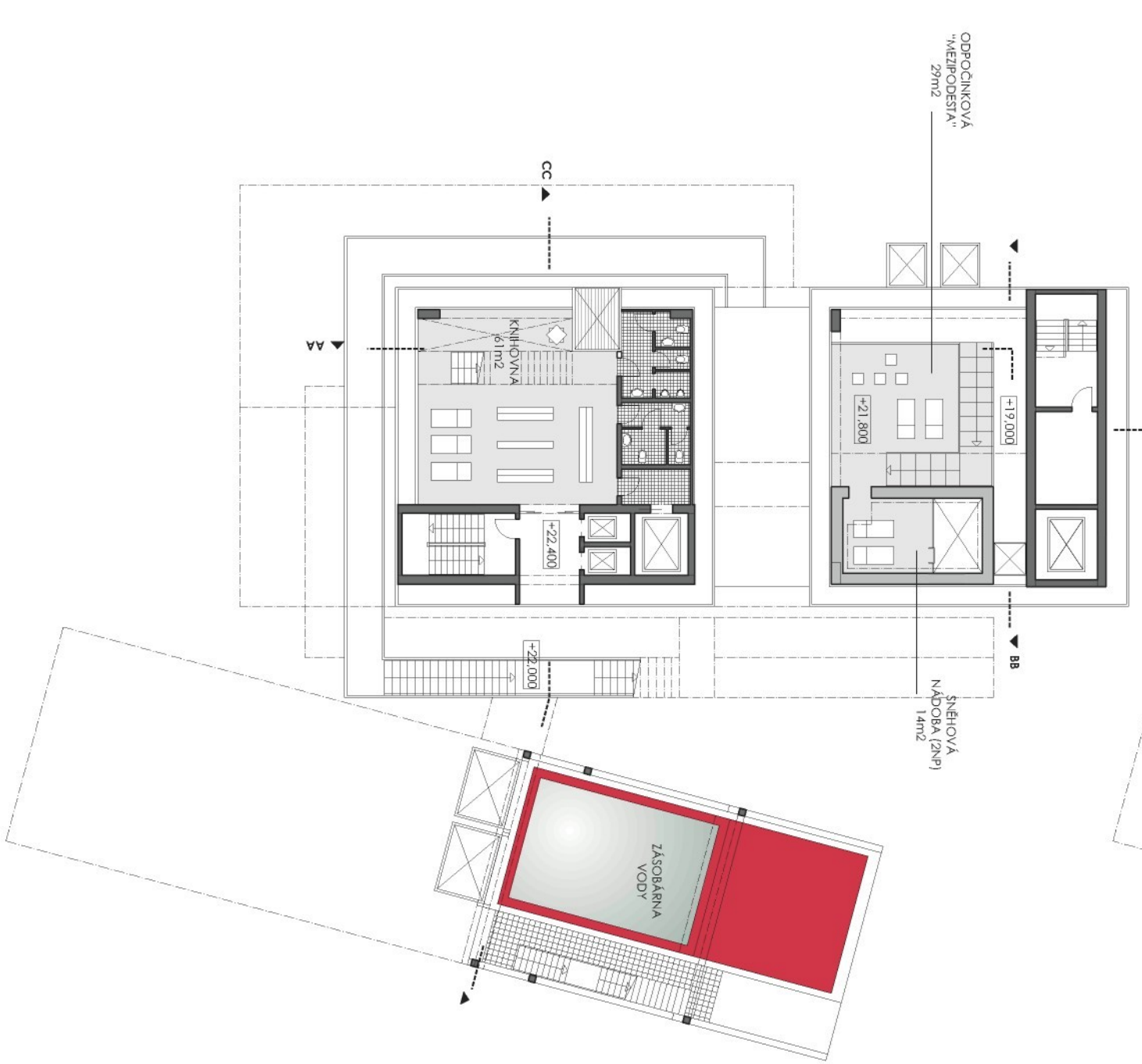

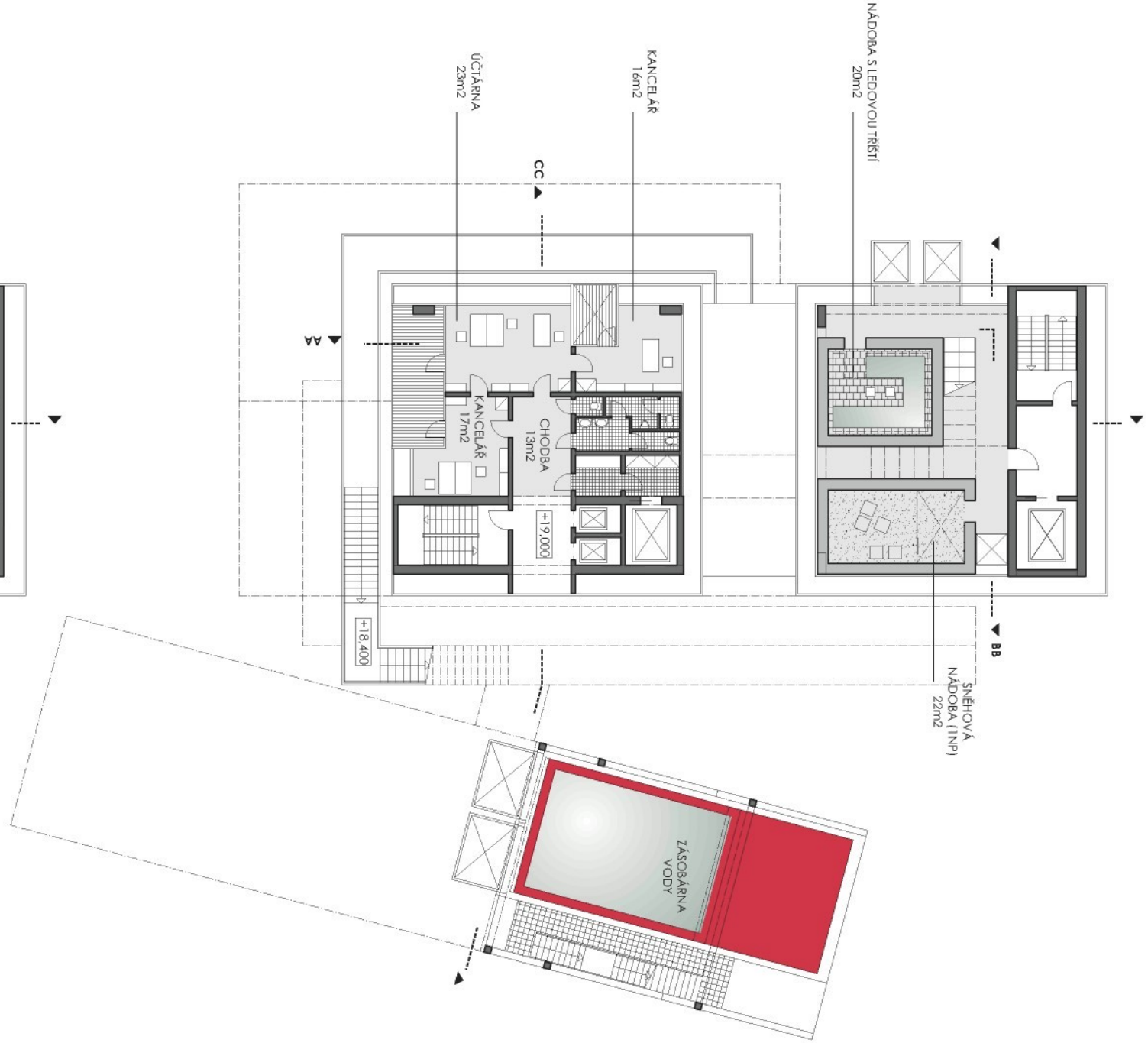

PŮDORYS 7NP

SNĚHOVÁ NÁDOBA
+ KNIHOVNA

1m 2m 5m 10m 15m

PŮDORYS 6NP

SNĚHOVÁ NÁDOBA A
NÁDOBA S LEDEM + KANCELÁŘE

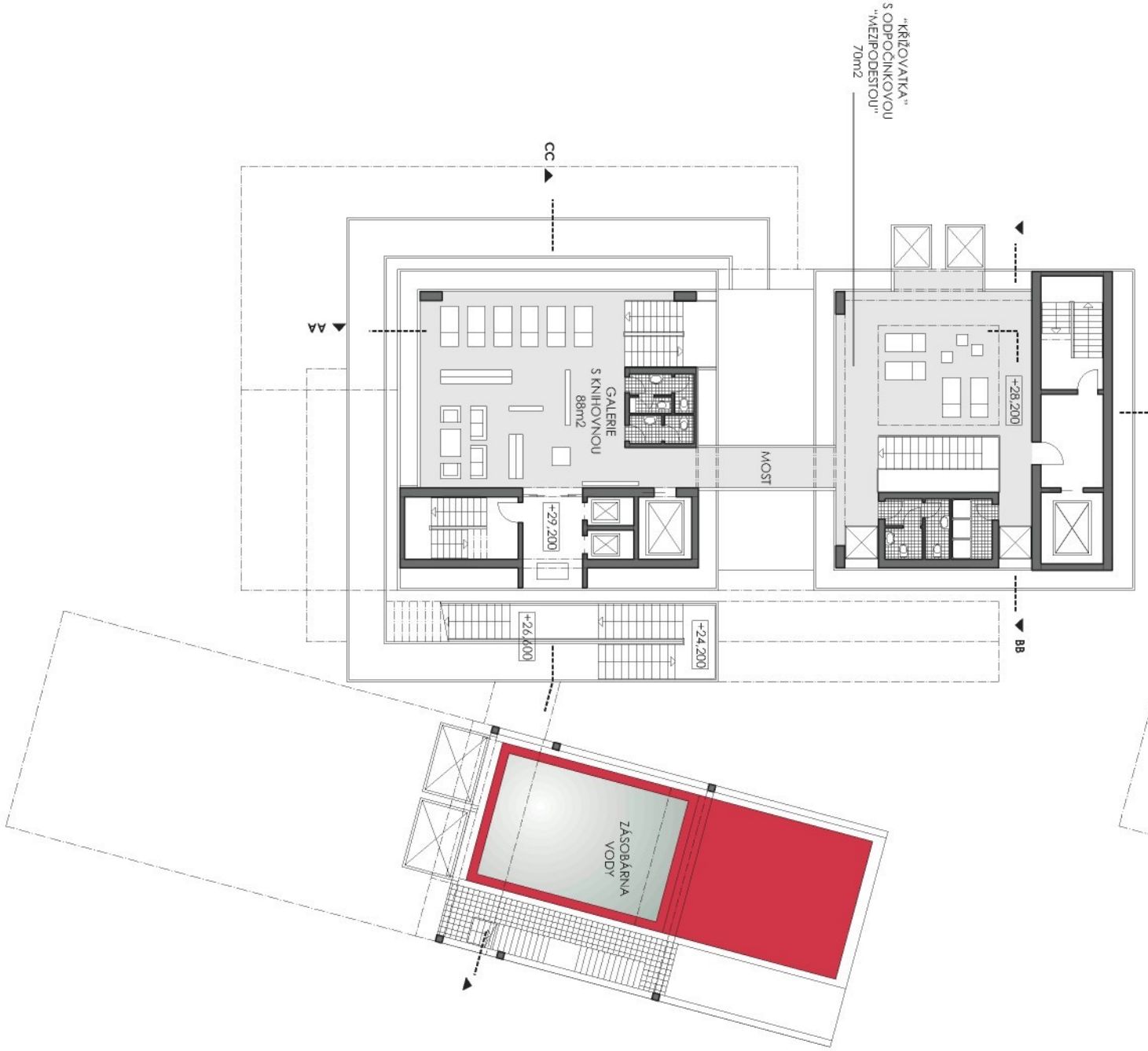

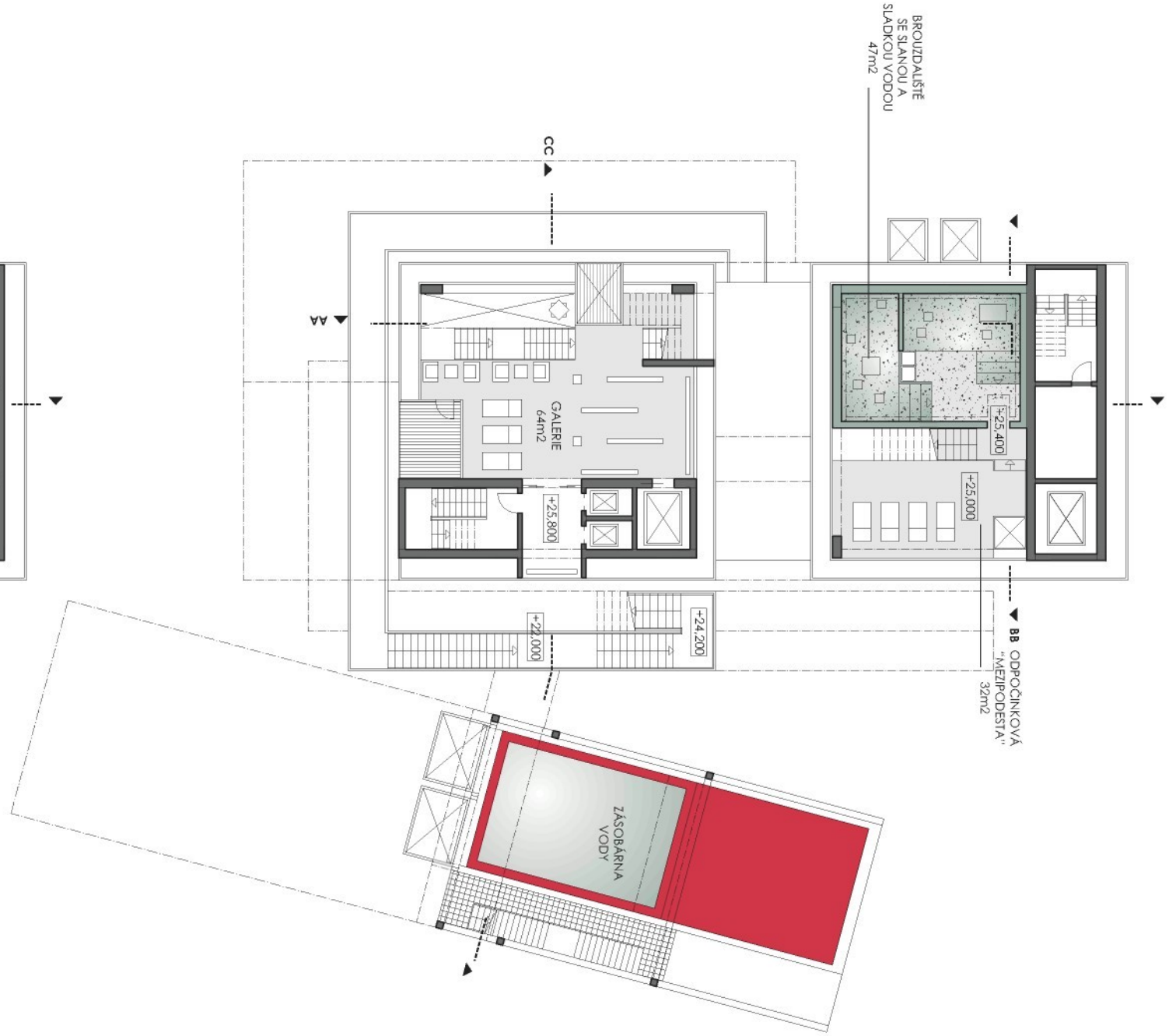

PŮDORYS 9NP

"KŘIŽOVATKA" + GALERIE S KNIHOVNOU

1m 2m 5m 10m 15m

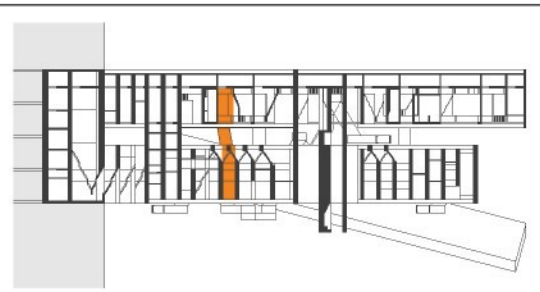

PŮDORYS 8NP

BROUZDALIŠTĚ + GALERIE

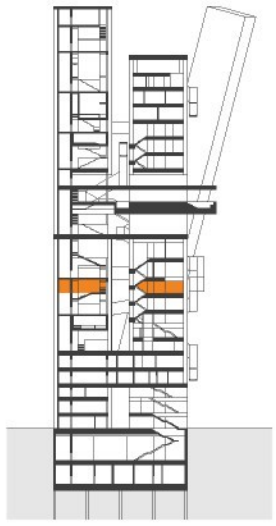

PŮDORYS 10NP

NYMFEUM + KAVÁRNA

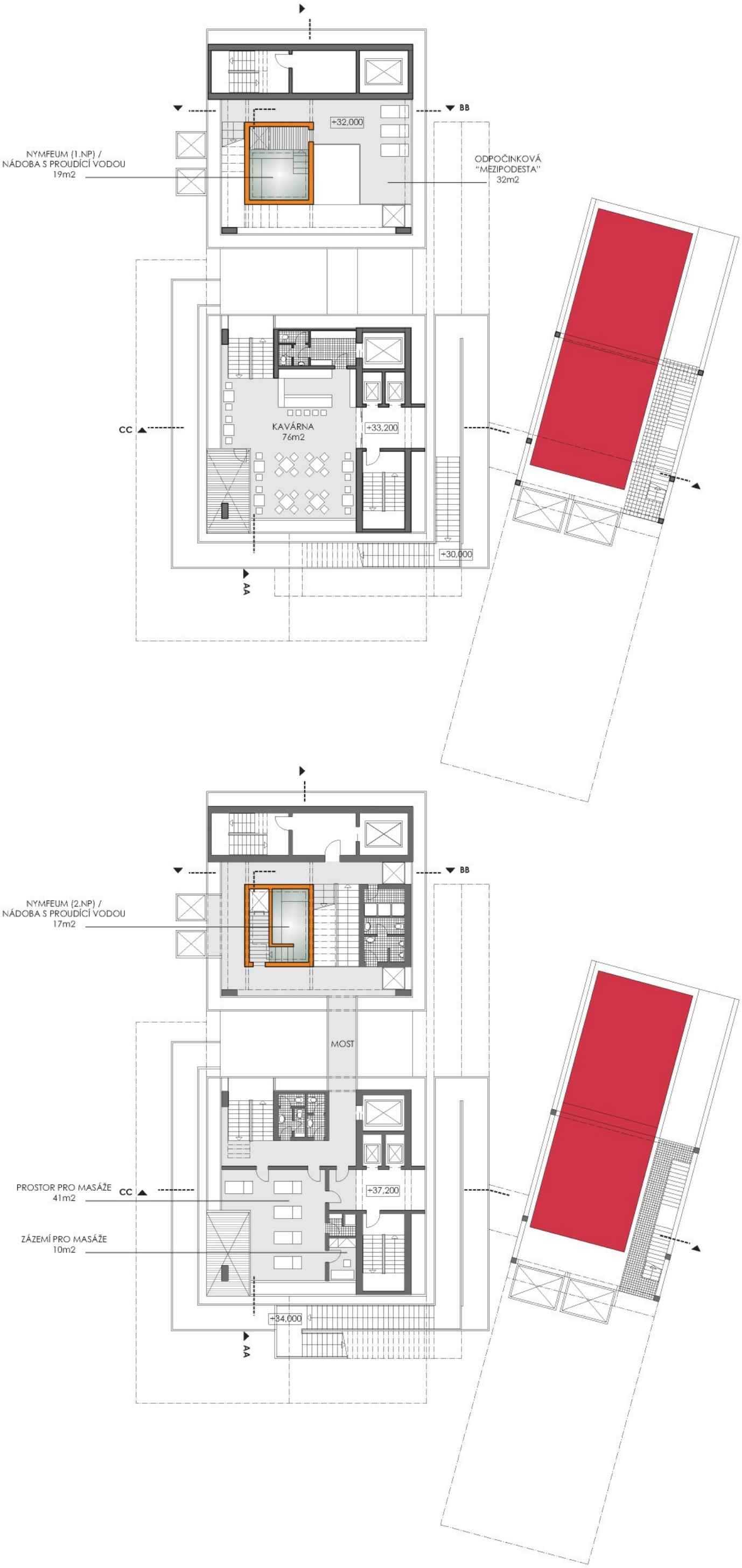

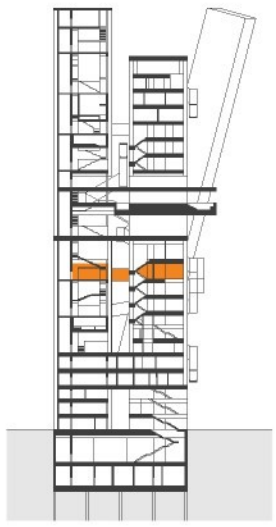

PŮDORYS 11NP

NYMFEUM + MASÁŽE

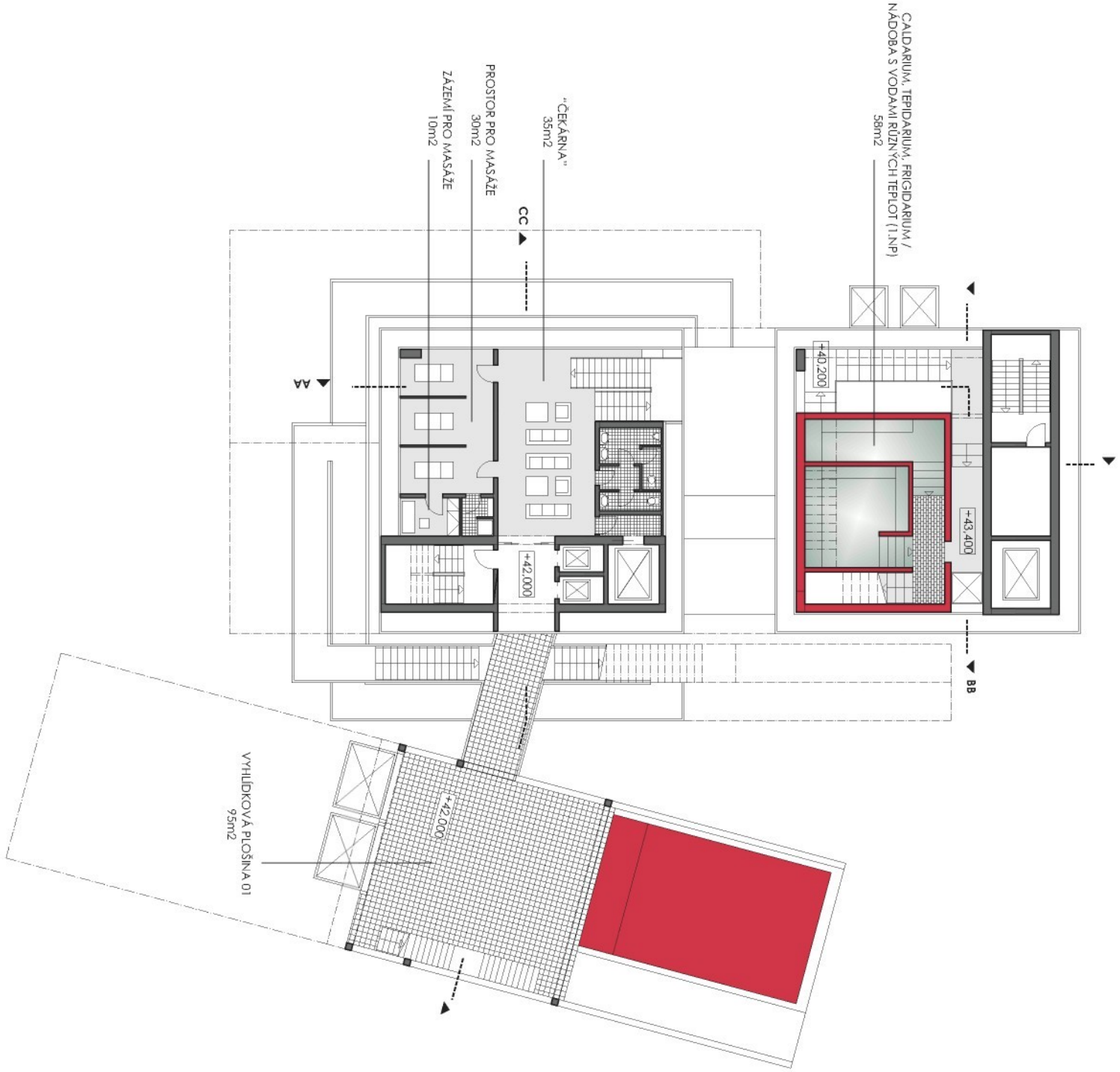

PŮDORYS 12NP

CALDARIUM, TEPIDARIUM, FRIGIDARIUM + MASÁŽE

1m 2m 5m 10m 20m

11

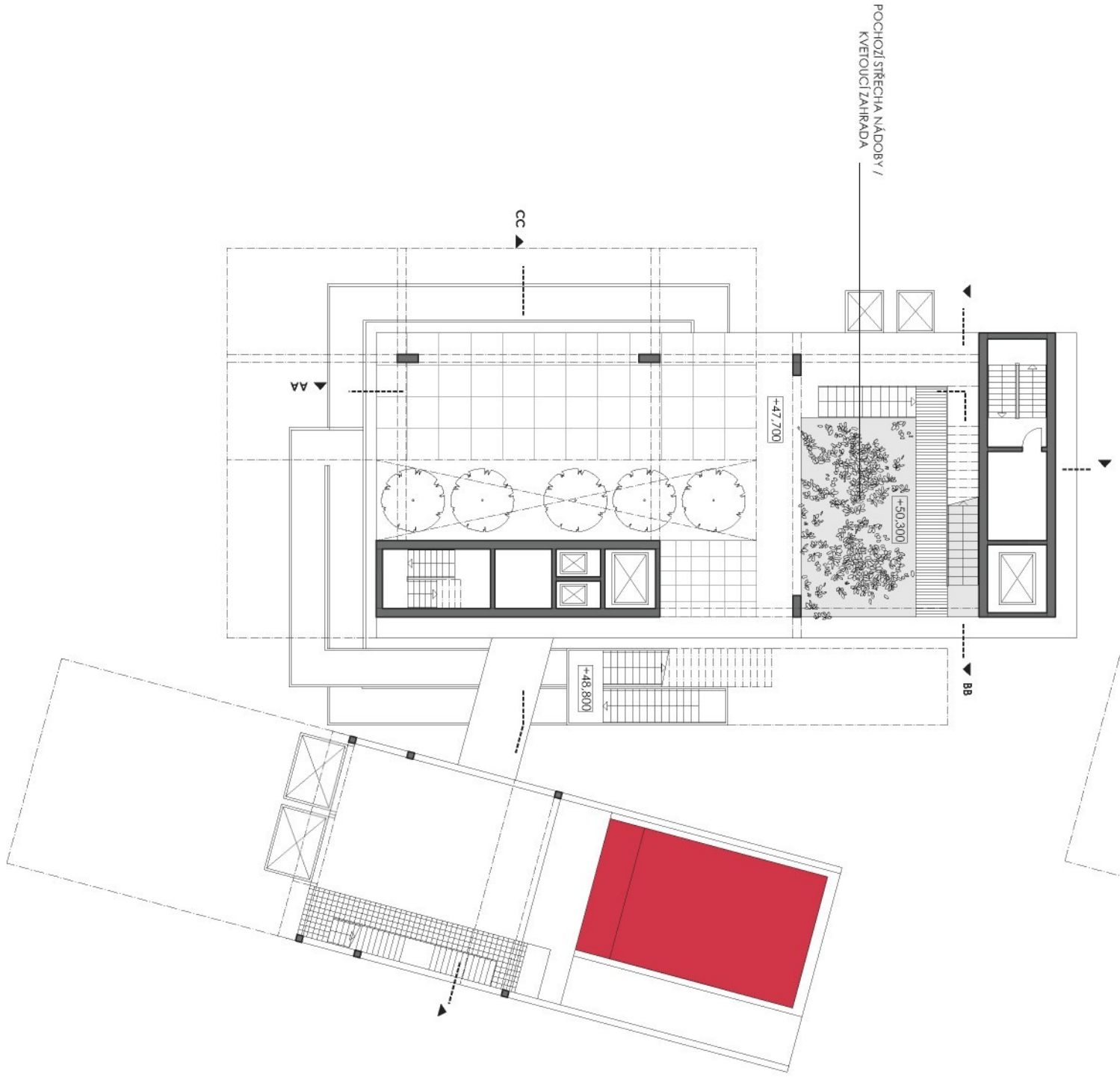

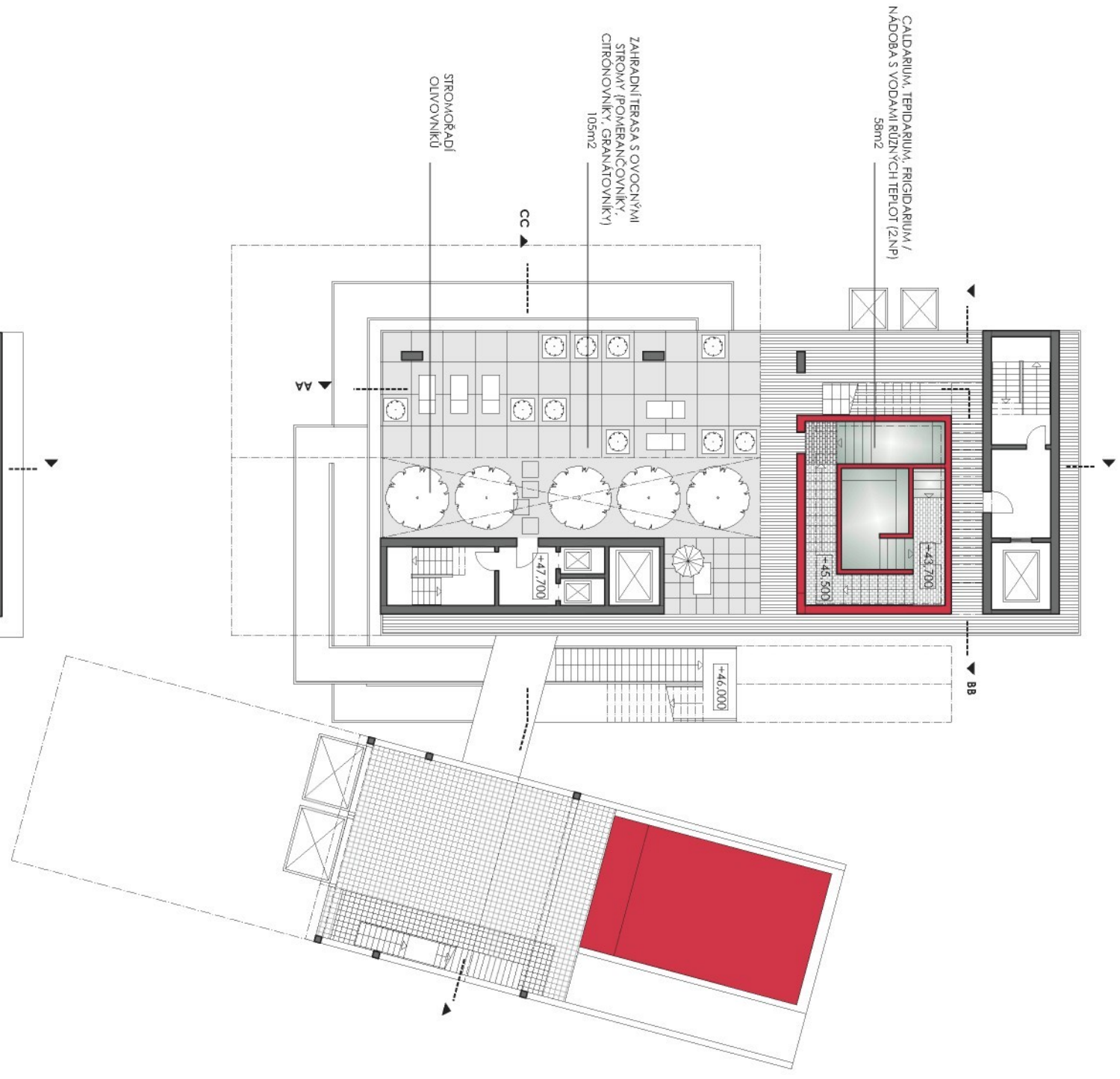

PŮDORYS 14NP

"MEZIÚROVEŇ" ZAHRADY

PŮDORYS 10NP

ZAHRADNÍ TERASA S OVOCNÝMI STROMY A OLIVOVNÍKY

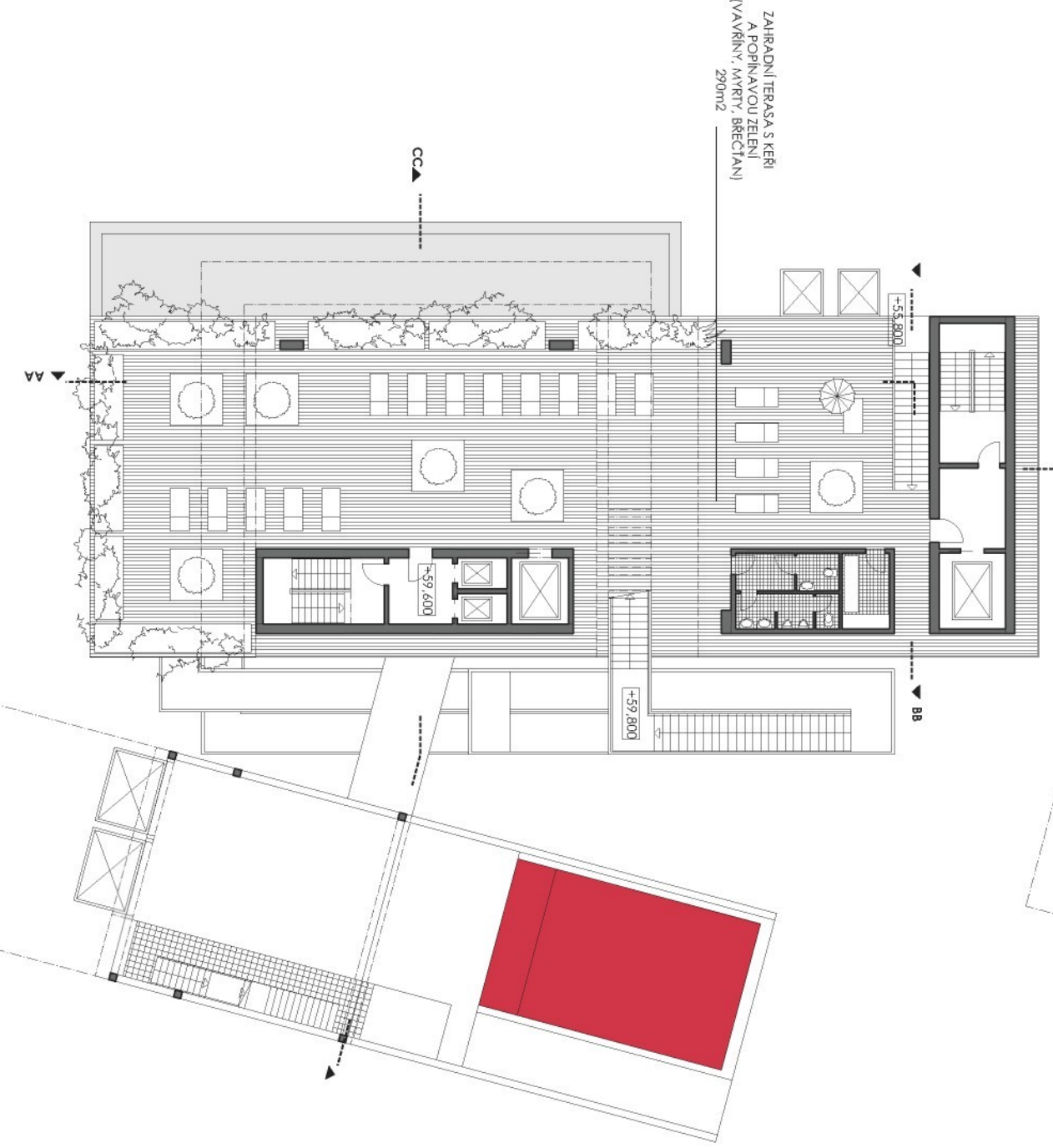

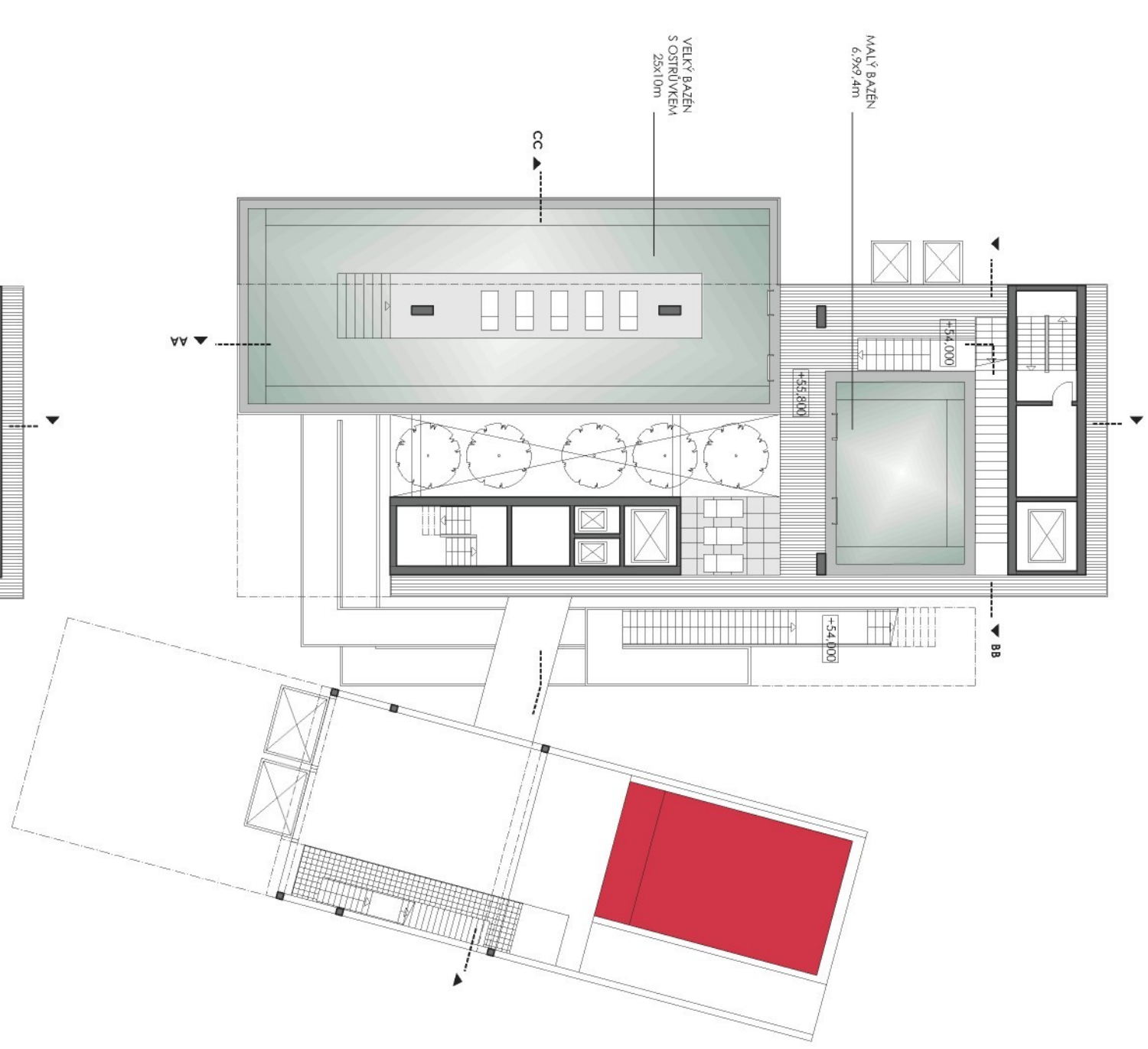

PŮDORYS 16NP

ZAHRADNÍ TERASA S KEŘI
A POPÍNAVOU ZELENÍ

1m 2m 5m 10m 15m

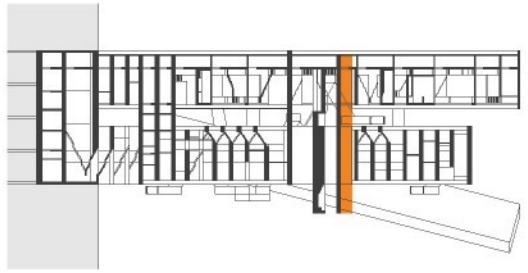

PŮDORYS 15NP

VENKOVNÍ BAZÉNY

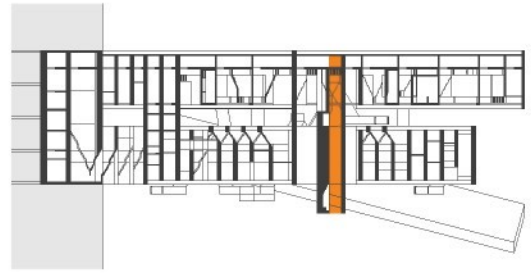

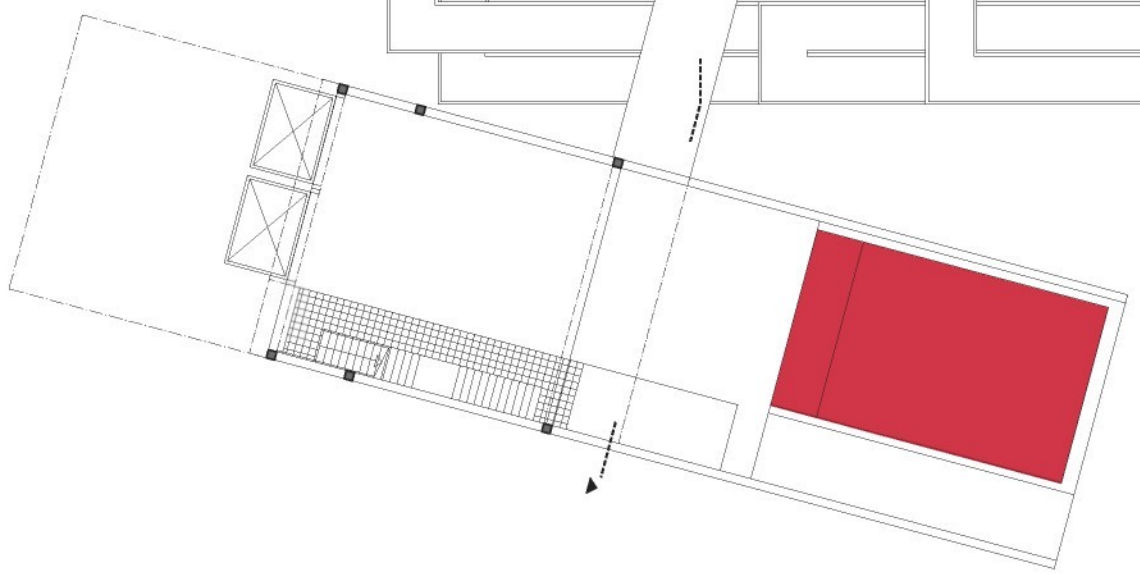

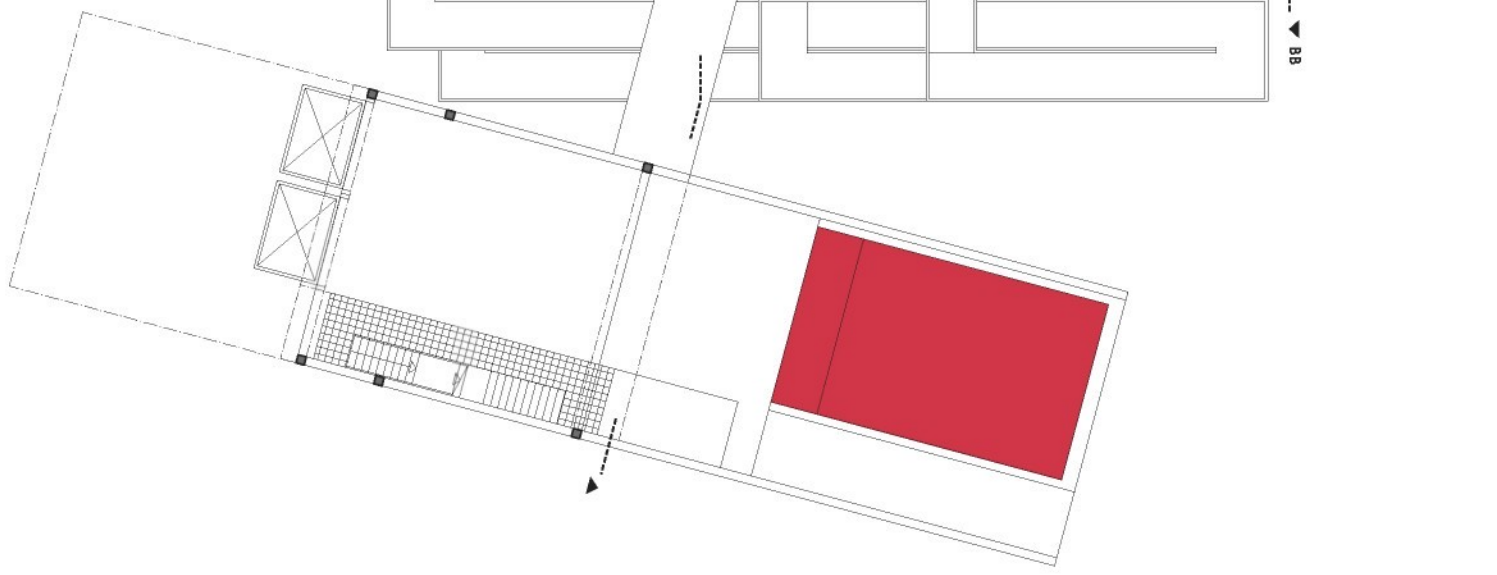

PŮDORYS 18NP

PÍTKO, NÁDOBA S HUDEBNÍ LÁZNÍ + VIDEO MÍSTNOST

1m 2m 5m 10m 15m

PŮDORYS 17NP

NÁDOBA S VONNÝMI LÁZNĚMI + TĚLOCVIČNA

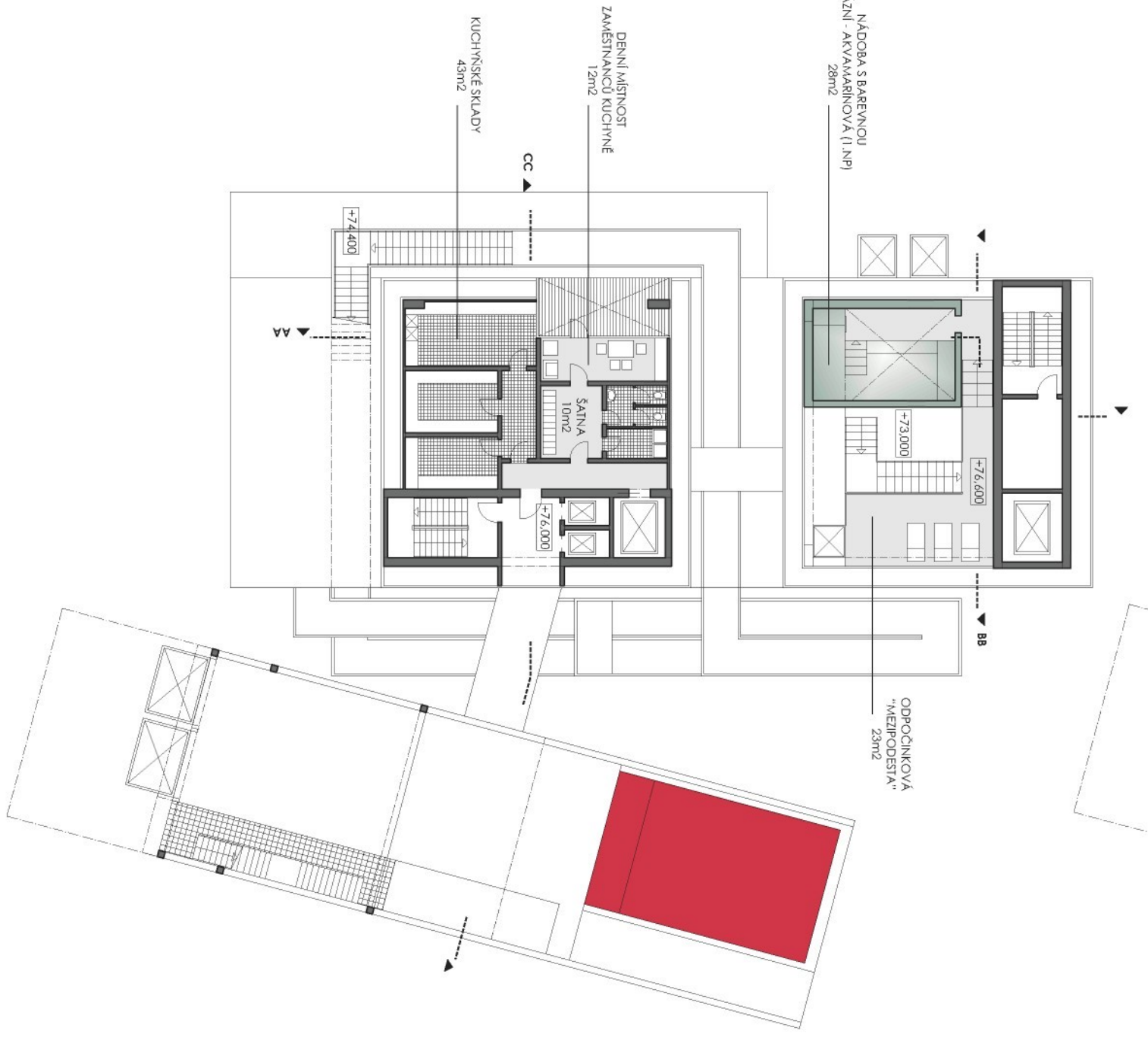

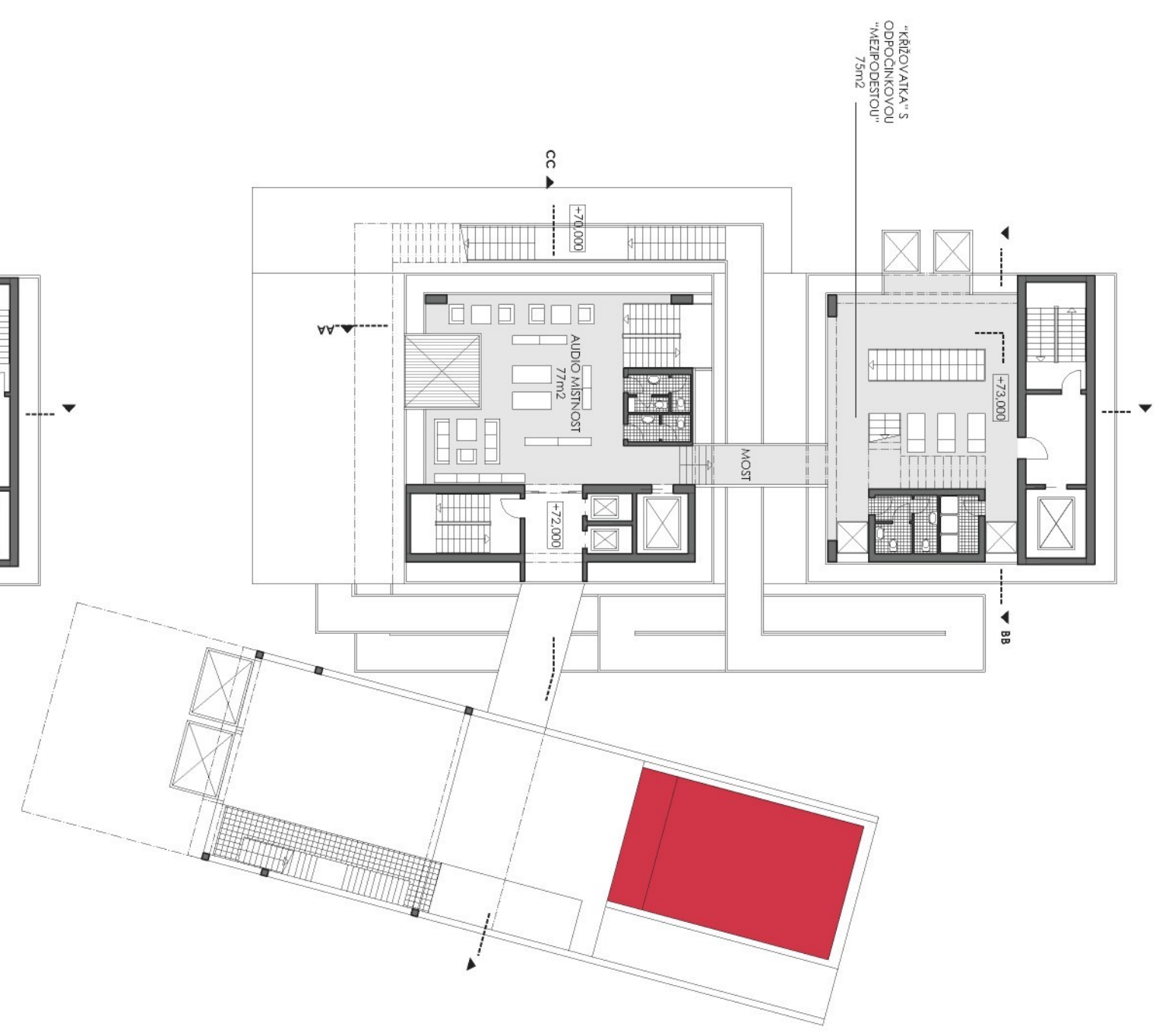

PŮDORYS 20NP

AKVAMARÍNOVÁ NÁDOBA +
ZÁZEMÍ KUCHYNĚ

1m 2m 5m 10m 15m

PŮDORYS 19NP

"KŘIŽOVATKA" +
AUDIO MÍSTNOST

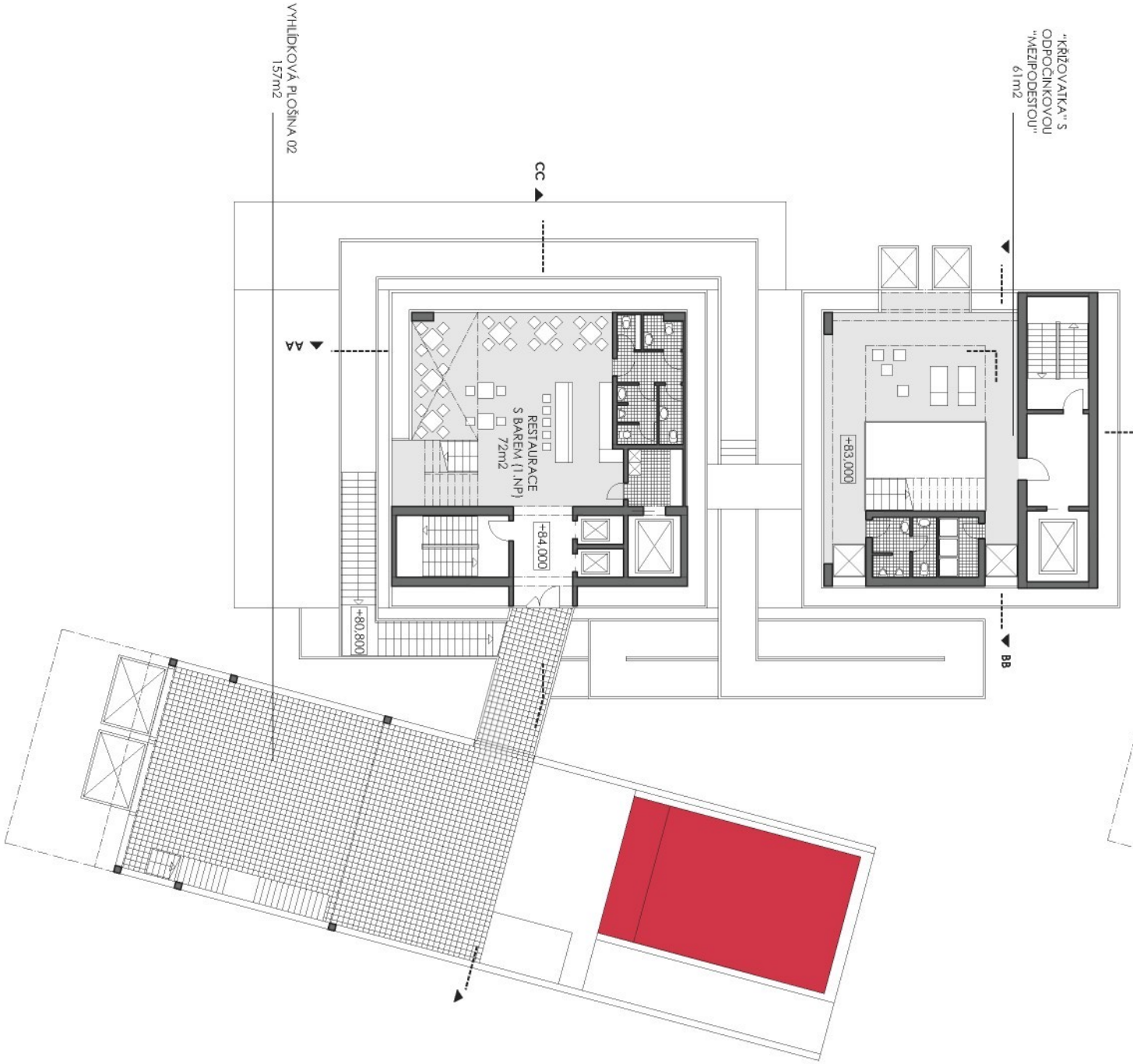

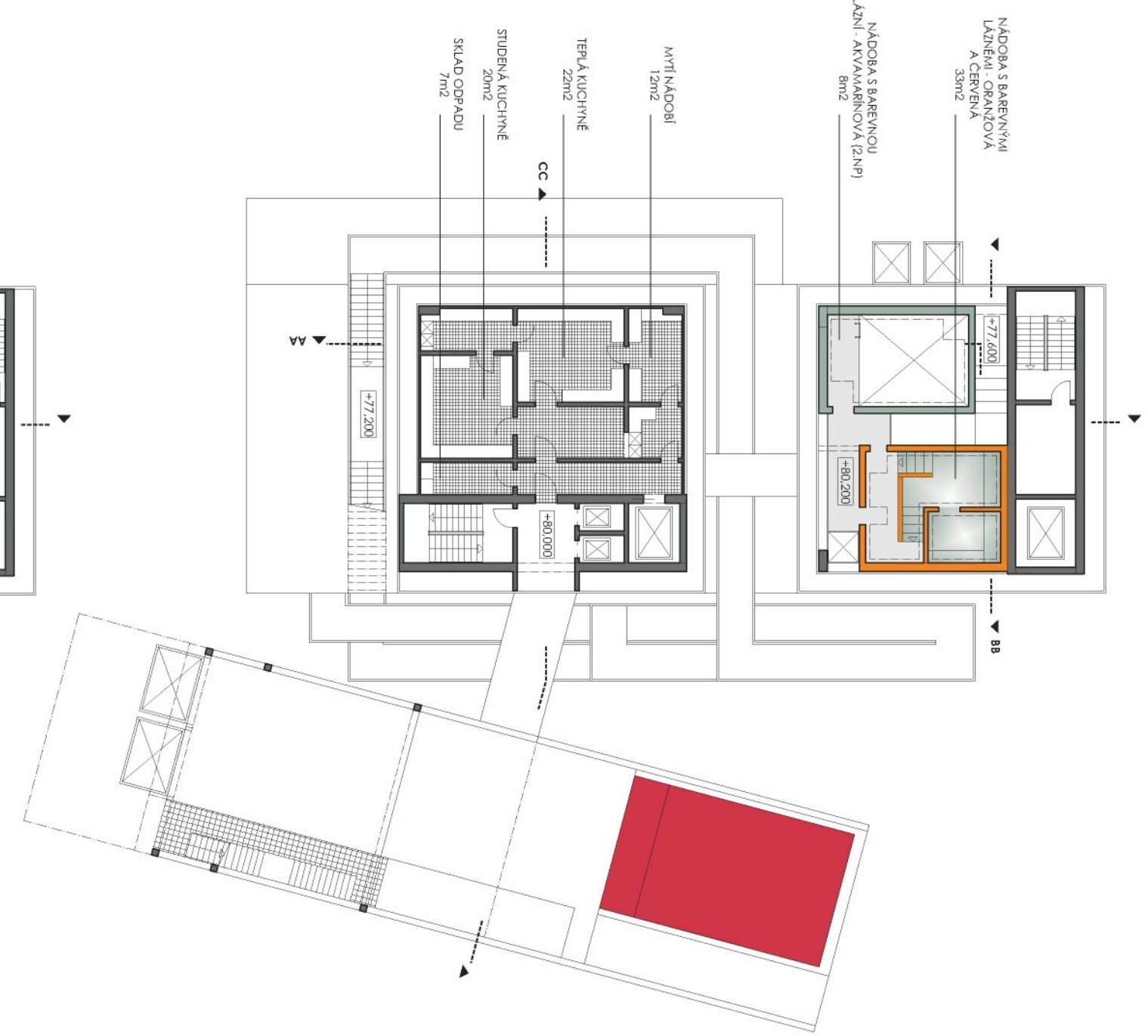

PŮDORYS 22NP

"KŘIŽOVATKA" +
RESTAURACE (1.NP)

1m 2m 5m 10m 15m

PŮDORYS 21NP

ORANŽOVÁ A ČERVENÁ
NÁDOBA + KUCHYNĚ

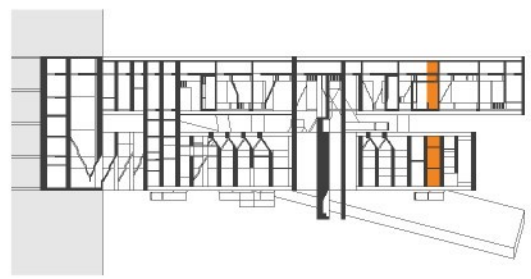

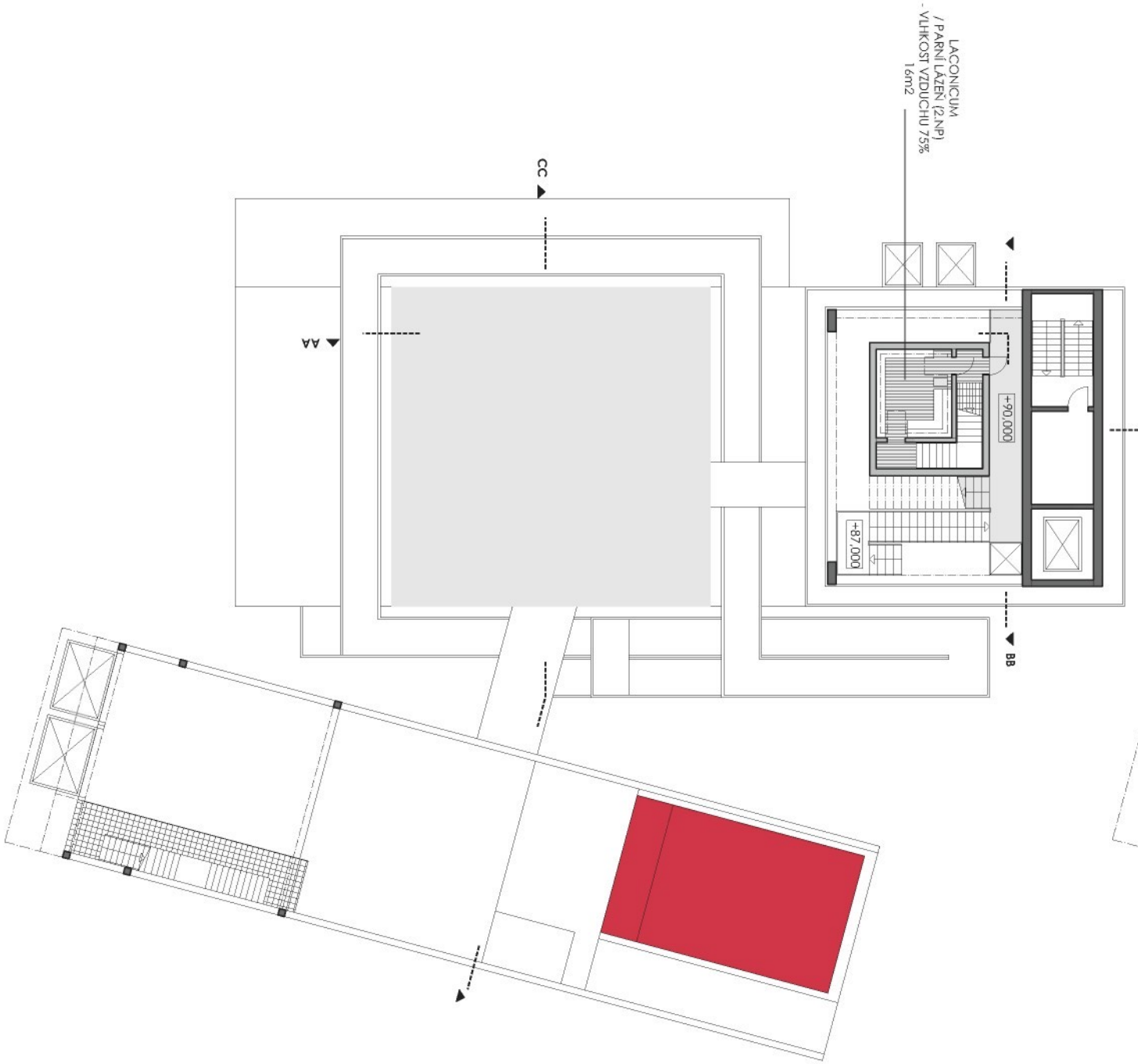

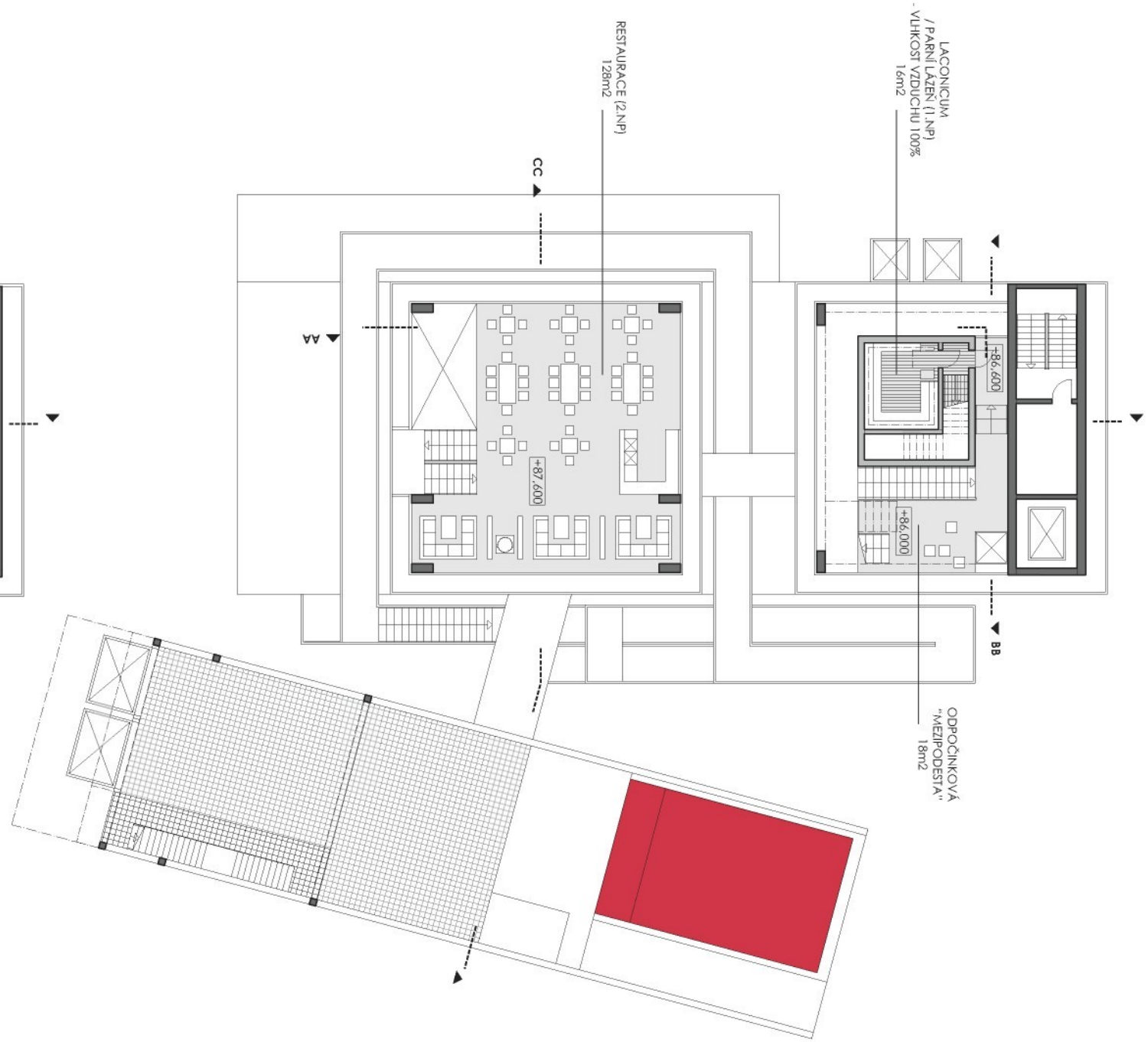

PŮDORYS 24NP

LACONICUM (2.NP)

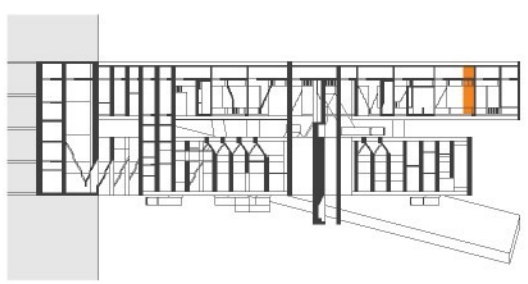

PŮDORYS 23NP

LACONICUM (1.NP) +
RESTAURACE (2.NP)

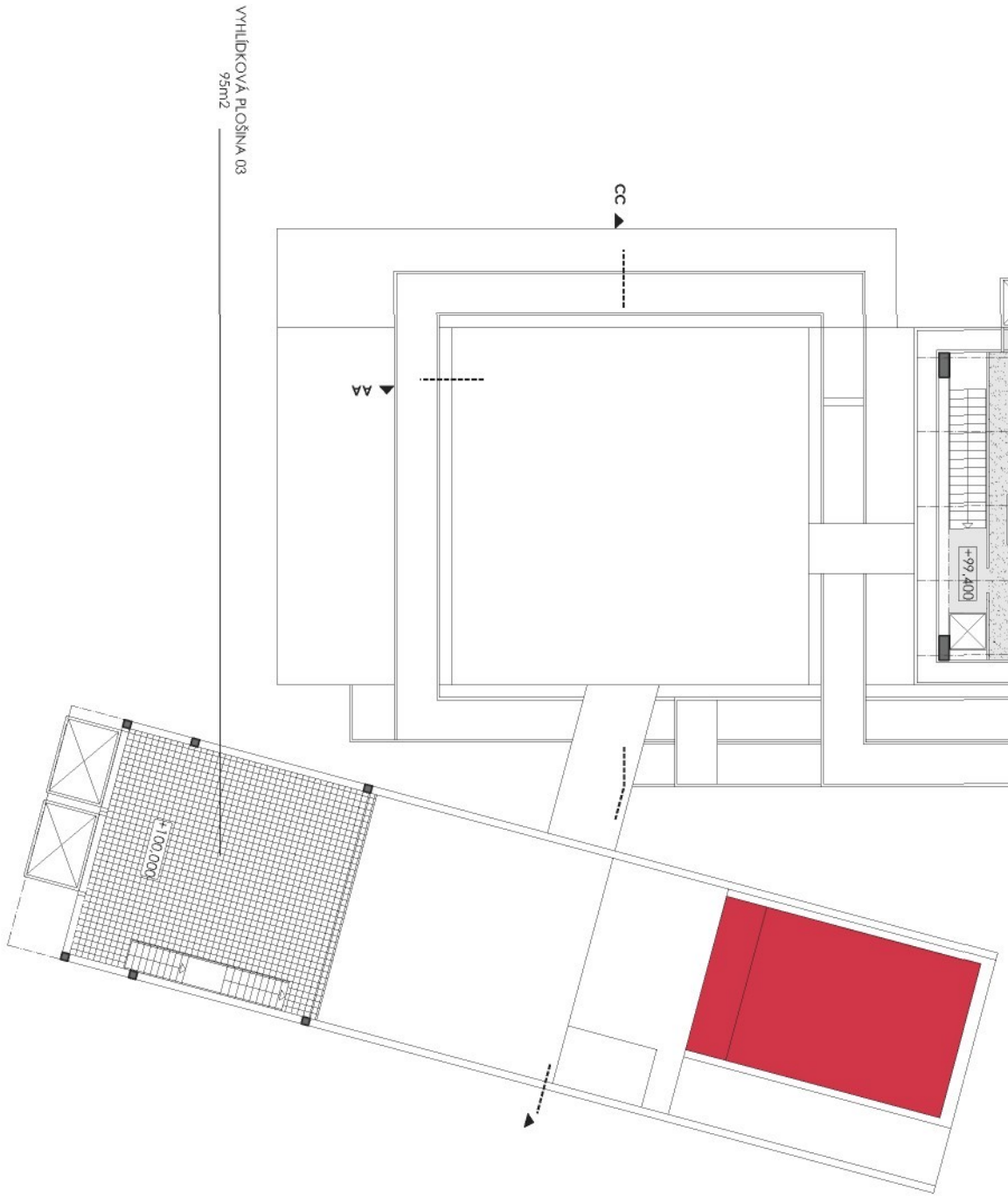

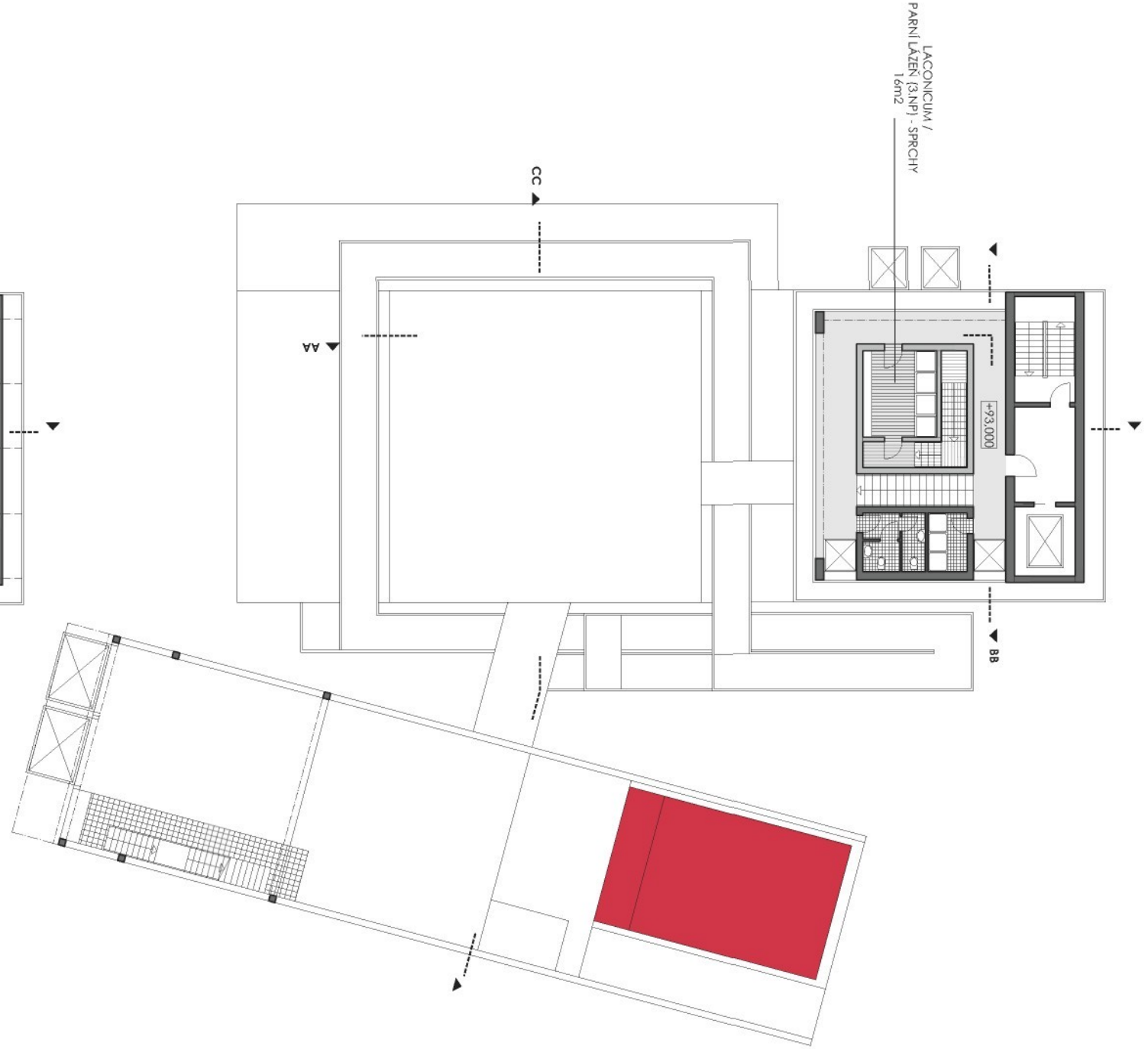

PŮDORYS 26NP

SLUNEČNÍ TERASA

1m 2m 5m 10m 15m

PŮDORYS 25NP

LACONICUM (3.NP) - SPRCHY

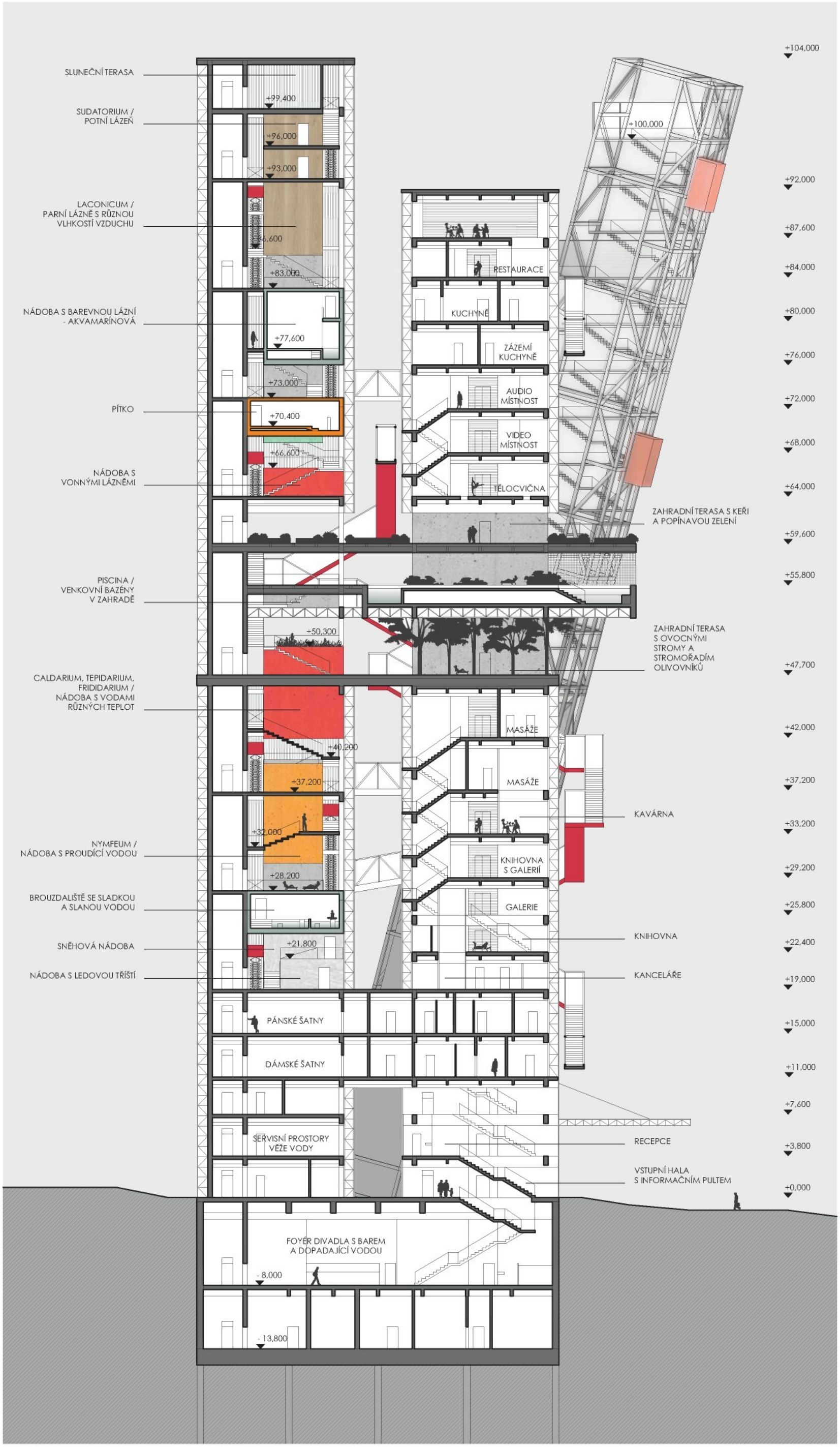

ŘEZ AA

PODÉLNÝ ŘEZ

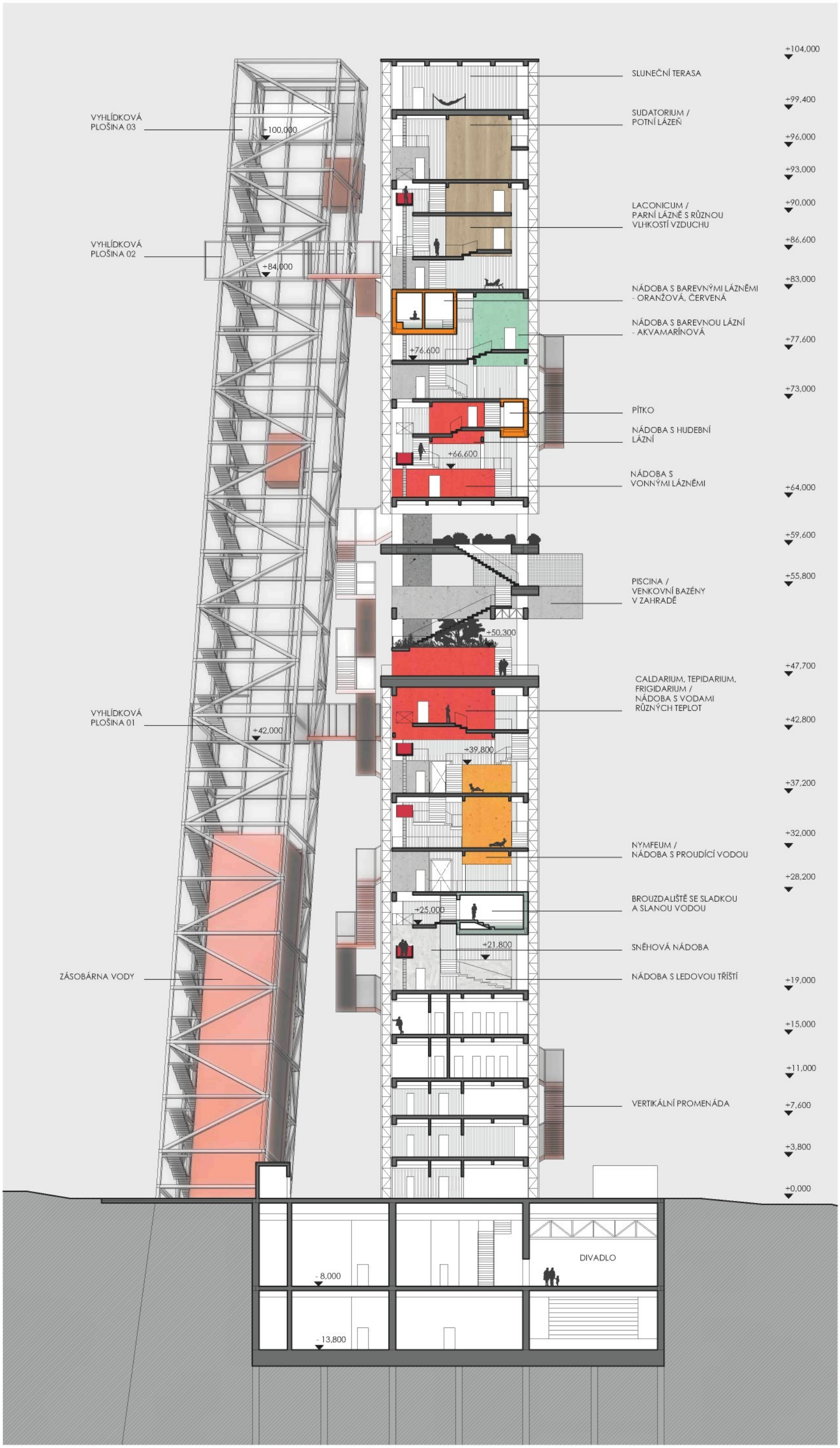

ŘEZ BB

PŘÍČNÝ ŘEZ

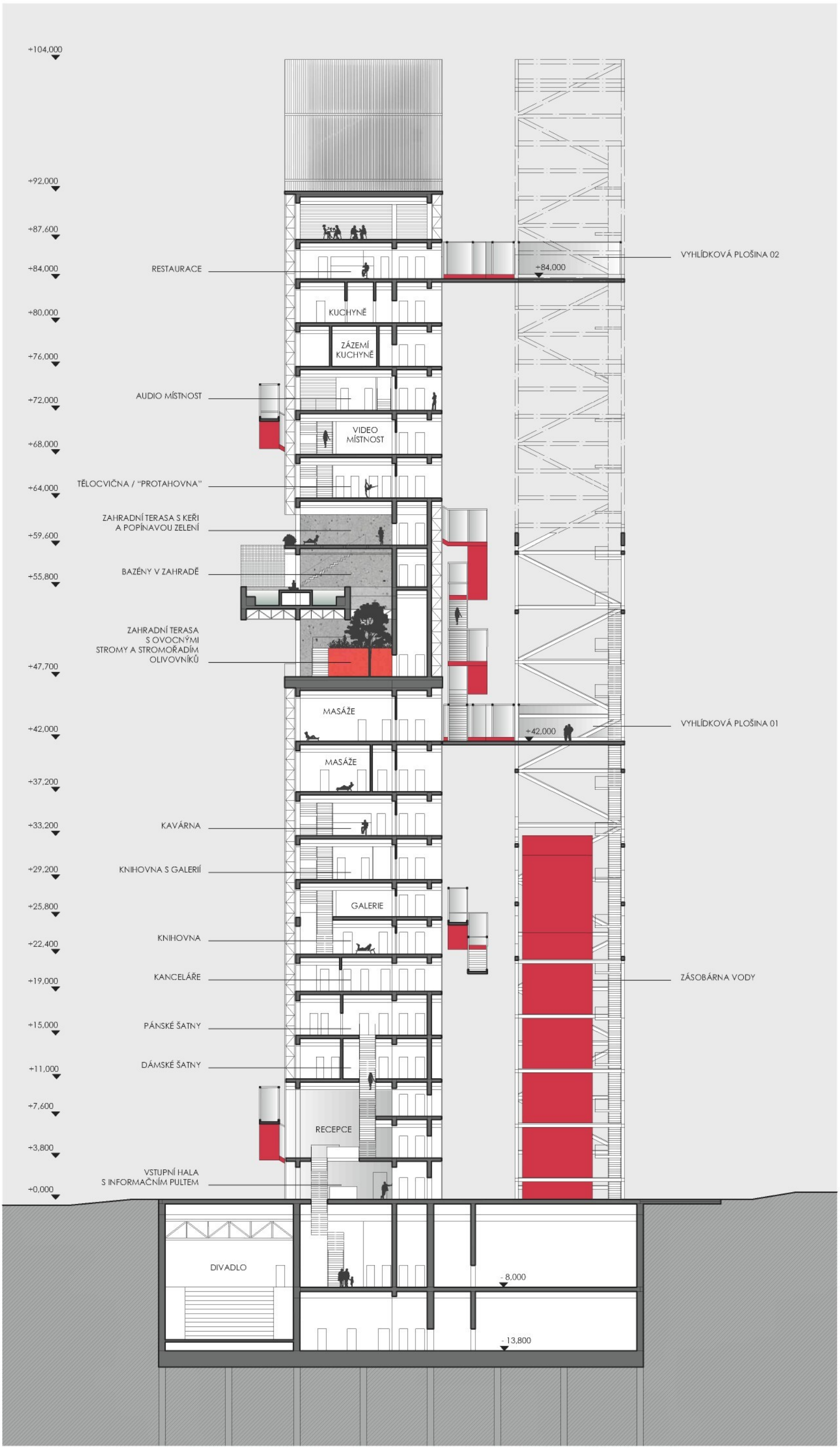

ŘEZ CC

LOMENÝ ŘEZ

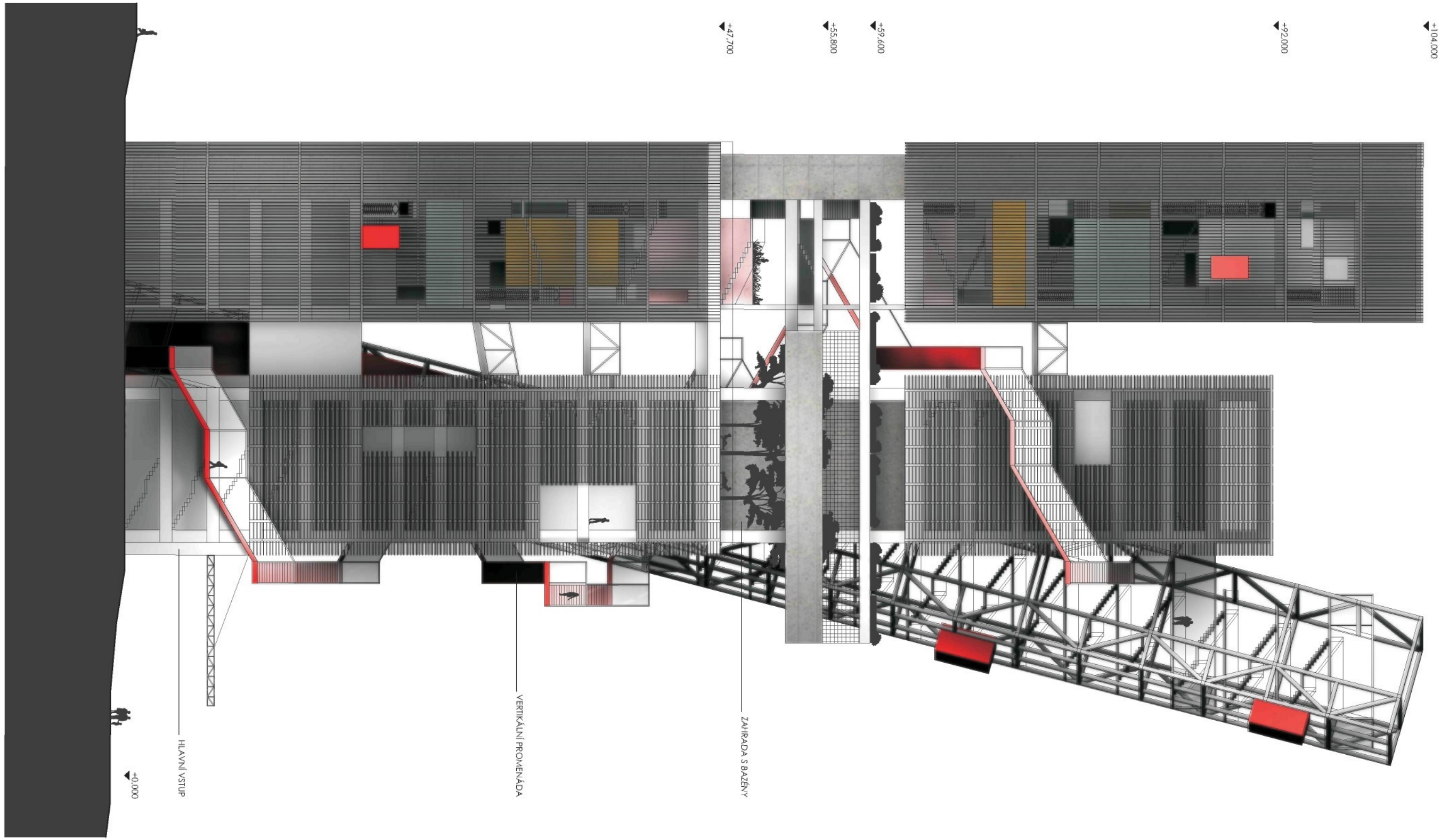

SEVEROZÁPADNÍ POHLED

POHLED Z VIA DEI FORI IMPERIALI

1m 2m 5m 10m 20m 40m

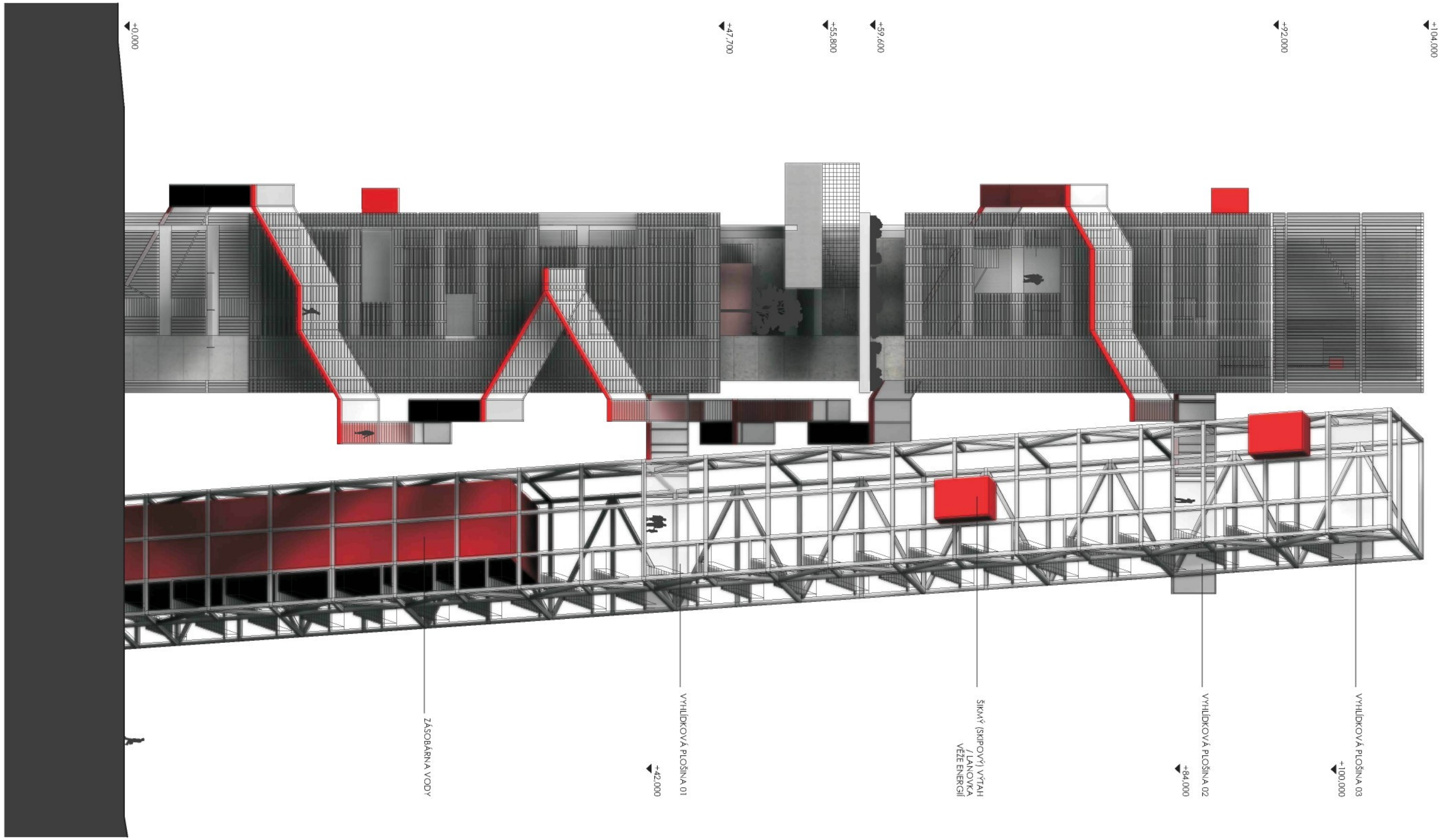

JIHOZÁPADNÍ POHLED

POHLED OD KOLOSEA

1m 2m 5m 10m 20m 40m

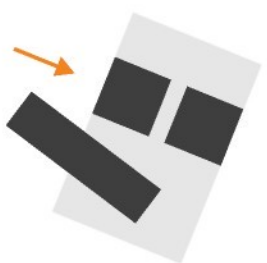

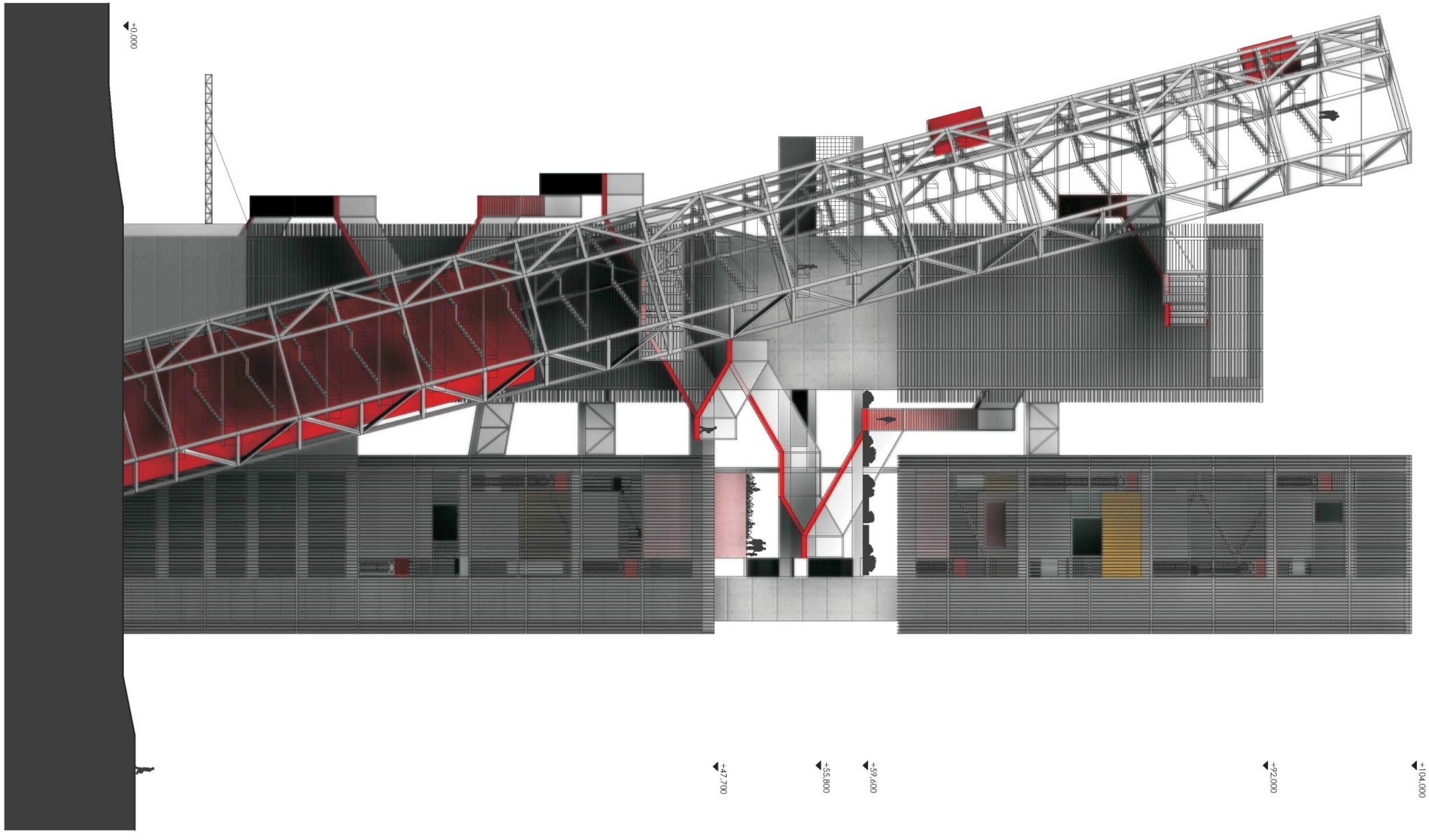

JIHOVÝCHODNÍ POHLED

POHLED Z VIA LABICANA

1m 2m 5m 10m 20m 40m

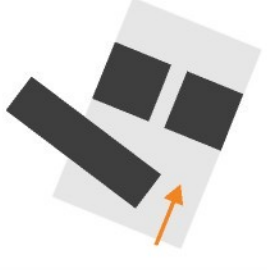

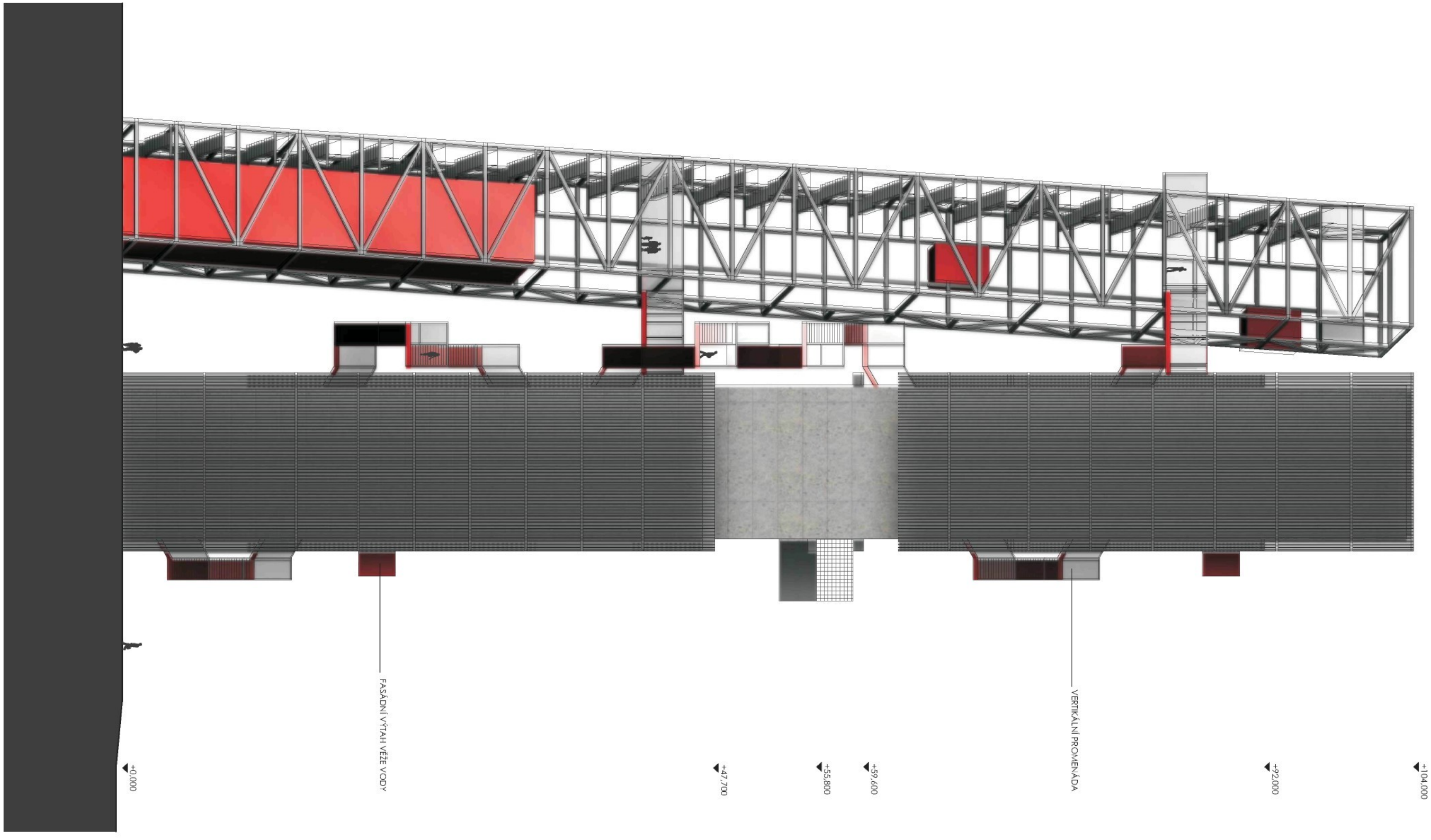

SEVEROVÝCHODNÍ POHLED

POHLED Z VIA DEL MONTE OPPIO

1m 2m 5m 10m 20m 40m

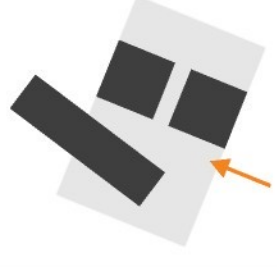

SKUPENSTVÍ VODY A JEJÍ PŮSOBENÍ NA LIDSKÉ SMYSLY

Světelné nádoby lázní tvoří skeletové konstrukce volně vsazené do systému trámů a průvlaků. Jejich povrchové úpravy a barvy se liší v závislosti na tom, co se v nich odehrává.
V nejnižší úrovni jsou nádoby s ledem a sněhem. Jejich vnější plášť tvoří bíle natřené OSB desky.
Výše umístěné nádoby obývá kapalné skupenství vody. Jejich povrchy jsou upraveny různě barevnými betonovými stěrkami. Červené a oranžové odstíny odpovídají barvám římské vlajky, akvamarínová symbolizuje samotný element vody. Volba barev zároveň navozuje vnitřní atmosféru daného kubusu.
Pro sauny reprezentující plynné skupenství vody je vyčleněna téměř nejvýše umístěná nádoba s dřevěným (cedrovým) pláštěm. Výše se pak už nachází pouze sluneční terasa.
Typy koupelí, které se vyskytovaly i v původních římských lázních antického světa, si ponechávají svá latinská pojmenování. Jejich společným znakem je prvek římské cihly, která se v různých variacích podílí na dotváření atmosfér daných nádob.
V rámci výšky věže se nemění pouze skupenství, ve kterých se voda vyskytuje, ale i způsob, jakým působí na lidské smysly. V nižších úrovních věže vody je to pouze hmat - voda se projevuje různými teplotami, hloubkami a silou proudu. Výše pak přichází na řadu i čich, sluch, chuť a zrak.
Stejně důležitou roli jako voda hraje při utváření charakteru nádoby i světlo. I to se v kubusech vyskytuje ve třech různých skupenstvích. Přímé světlo reprezentující pevné skupenství vždy osvětluje vchody jednotlivých nádob. Stékající světlo imituje kapalinu, jemné rozptýlené difúzní světlo naopak představuje páru.

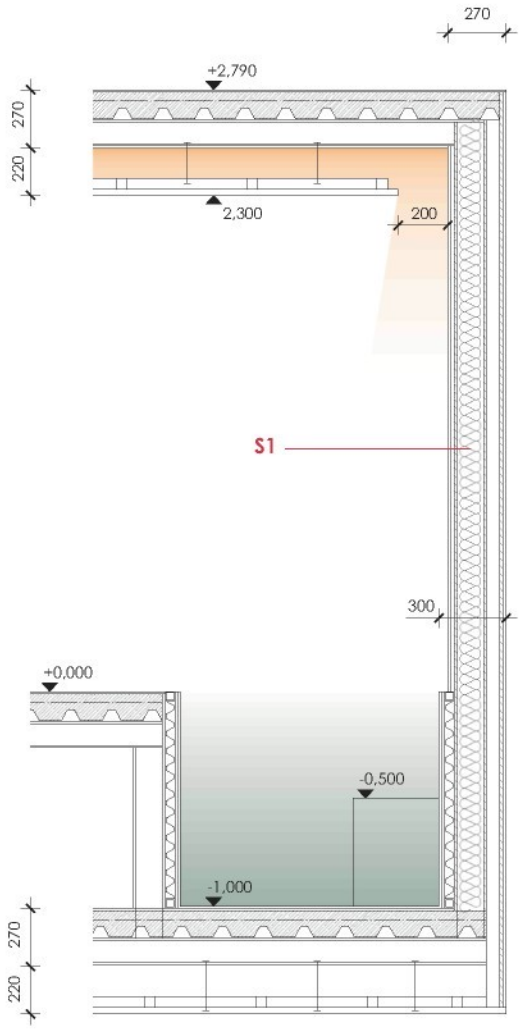

S1 2x SDK 15mm
panel K-kontrol 150mm:
2x statický plášť z desek OSB - 15mm
izolační jádro z EPS - 120mm
prostor pro instalace - 60mm
OSB deska - 15mm
SDK - 15mm
daná povrchová úprava
římská cihla

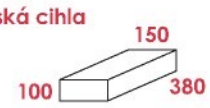

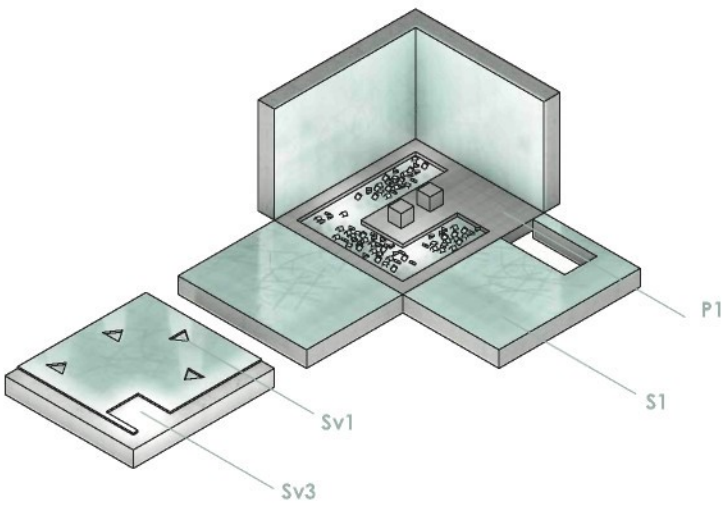

LEDOVÁ NÁDOBA - VSTUPNÍ ÚROVEŇ +19,000

Pevné skupenství vody láká pouze nejodvážnější. Někdo zvolí procházku (proběhnutí) v ledové tříšti, jiní budou obdivovat kresby, které na skleněných stěnách vytvořil mráz.
Ledovou atmosféru dotváří ostré trojúhelníkové otvory v podhledu, kterým dopadá bílé studené světlo.

Sv1 - DIFÚZNÍ SVĚTLO
Světlo dopadající přes pískované sklo z trojúhelníkových otvorů má bílou barvu. Uskupení trojúhelníkových otvorů naznačuje směr průchodu ledovým brouzdalištěm.
Sv3 - PŘÍMÉ SVĚTLO
Světlo nad vstupem každé nádoby vrhá ostrý stín.

P1 - BETONOVÁ ČTVERCOVÁ DLAŽBA
S1 - SKLO S "MRAZIVOU GRAFIKOU"

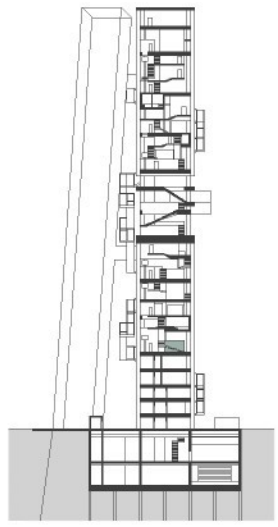

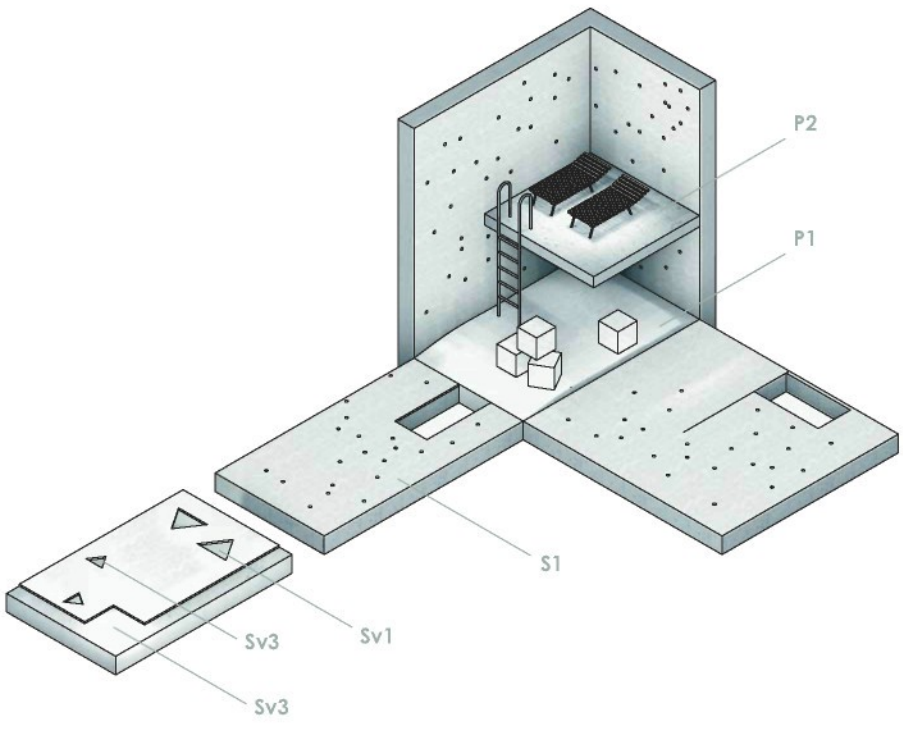

NÁDOBA SE SNĚHEM
- VSTUPNÍ ÚROVNĚ +19,000, +21,800

Dvoúrovňová hmota imitující horské prostředí. Nižší část vyhrazení hrám se sněhem a ledovými kostkami je na úrovni ochozu serióznější.
Je zde možné ulehnout do lehátka a nechat na sebe působit ultrafialové paprsky horského slunce.
Povrchy stěn s drobnými provrtanými otvory imitují padající sníh.

Sv1 - DIFÚZNÍ SVĚTLO
Stejný druh světla jako v předcházející místnosti. Studené bílé světlo dopadající přes pískované sklo vrhá pouze měkký stín a dotváří obdobnou "měkkou" atmosféru pro sněhové hry.
Sv3 - PŘÍMÉ SVĚTLO
Světlo nad vstupem je přímé a vrhá ostrý stín. Drobné otvory nad lehátky nechávají projít světlo tzv. horského slunce. I toto světlo je přímé s ostrým stínem.

P1 - MĚKKÝ "ČERSTVĚ NAPADANÝ" SNÍH
P2 - BETONOVÁ STĚRKA
S1 - BÍLÁ OSB DESKA S DROBNÝMI OTVORY

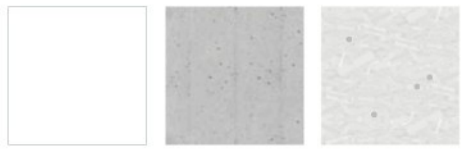

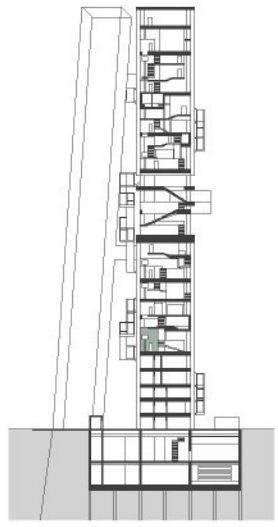

SVĚTELNÉ NÁDOBY VE VODNÍM STROJI

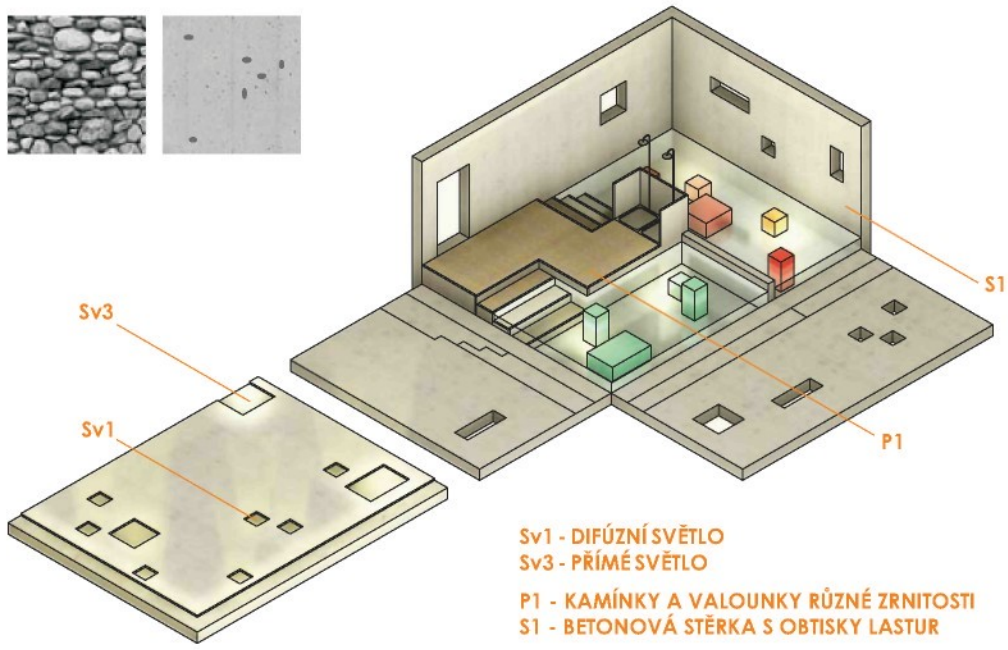

Sv1 - DIFÚZNÍ SVĚTLO
Sv3 - PŘÍMÉ SVĚTLO

P1 - KAMÍNKY A VALOUNKY RŮZNÉ ZRNITOSTI
S1 - BETONOVÁ STĚRKA S OBTISKY LASTUR

BROUZDALIŠTĚ - VSTUPNÍ ÚROVEŇ +26,000

Dvě různé teploty a dvě různé kvality vody, 20°C a 30°C, sladká a slaná. Dva mělké bazénky s vodou po kolena, kterými lze projít nebo v nich spočinout. Různě vysoké kostky v nich umístěné vybízí k posezení a konverzaci.
Nejen chůze vodou, ale i po vrstvách oblázků a kamínků na dnech bazénků má své blahodárné účinky. Ve slané vody evokující italský jih s jeho plážemi jsou kamínky drobné až zrnité. Bazének se sladkou vodou a dnem vysypaným oblými valounky připomíná vysokohorské potoky Alp.
Vodní motiv se odráží i na stěnách nádoby - v podobě otisků lastur a mušlí sladkovodních i mořských (slanovodních) živočichů.

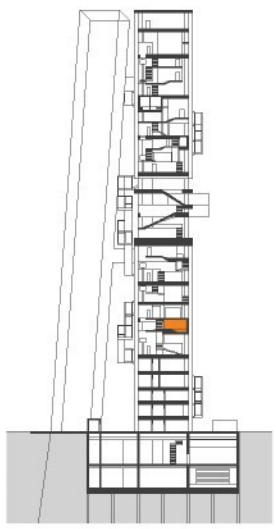

Sv1 - DIFÚZNÍ SVĚTLO
Sv2 - STÉKAJÍCÍ SVĚTLO
Sv3 - PŘÍMÉ SVĚTLO

P1 - DŘEVĚNÁ PODLAHA
S1 - BETONOVÁ STĚRKA S OBTISKEM ŘÍMSKÉ CIHLY (UMÍSTĚNÉ NA VÝŠKU)

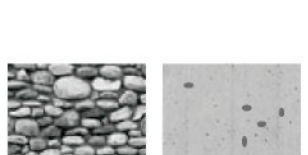

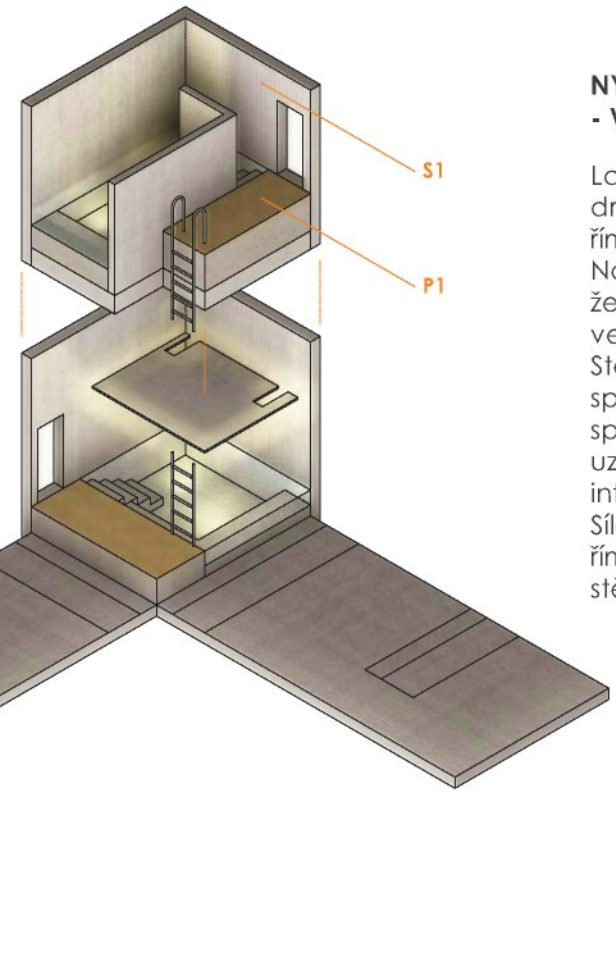

NYMFEUM / NÁDOBA S PROUDÍCÍ VODOU - VSTUPNÍ ÚROVNĚ +32,000, 37,200

Latinský název napovídá, že se jedná o druh koupele převzaté z původních římským lázní.
Nádoba o dvou podlažích propojených žebříkem a se dvěma bazény má výrazně vertikální charakter.
Stejná kvalita vody v různých prostředích - spodní bazén v otevřeném prostoru je společenský, zatímco výše umístěný - uzavřený s nízkým stropem - má spíše intimní charakter.
Síla proudící vody "vyrývá" do zdí kresbu římské cihly. I proud stékajícího světla po stěnách nádoby má obdobný účinek.

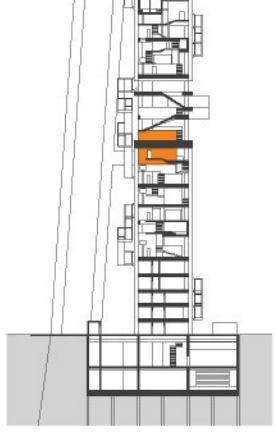

CALDARIUM, TEPIDARIUM, FRIGIDARIUM / NÁDOBA S VODAMI RŮZNÝCH TEPLOT - VSTUPNÍ ÚROVNĚ +43,400, +47,700

Trojice koupelí tradičně spjatá s římskými lázněmi. Průchozí hmota spojující spodní část věže vody s zahradou.
Barvy uvnitř se mění z červené, přes oranžovou k akvamarínové podle toho, jak se mění teplota vody. Povrchy stěn jsou hladké, jejich grafiku určuje hra čtverců vytlačených do betonové stěrky. Čtverce volně poskakují po plochách stěn jako atomy vody, jejichž poměrně nízká vazebná energie svobodný pohyb v rámci nádoby. Směrem k frigidariu, kde je teplota vody nejmenší, klesá i počet rozverných čtverců. Čtverec občas zcela opustí hloubku nanesené stěrky a vytlačí ven celou hloubku stěny - vzniká okno. Nejrozdováděnější čtverce pak přecházejí ze svislé plochy stěn na strop, kde vytvářejí otvory pro zabudované osvětlení.

Sv1 - DIFÚZNÍ SVĚTLO
Sv3 - PŘÍMÉ SVĚTLO

P1 - BETONOVÁ DLAŽBA S ROZMĚREM ŘÍMSKÉ CIHLY
S1 - BETONOVÁ STĚRKA S OBTISKLÝMI ČTVERCI TŘÍ ZÁKLADNÍCH BAREV

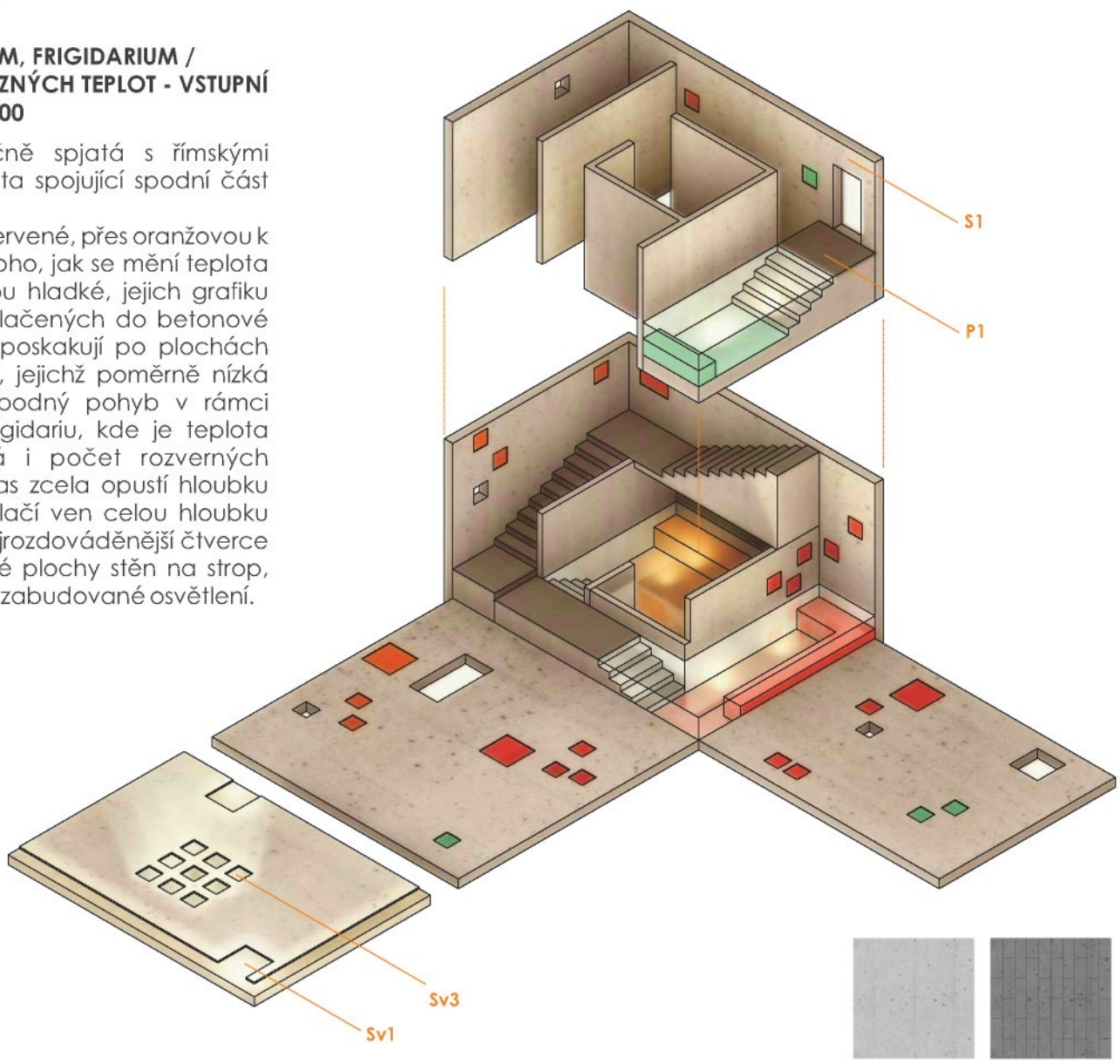

NÁDOBA S VONNÝMI LÁZNĚMI - VSTUPNÍ ÚROVEŇ 64,000

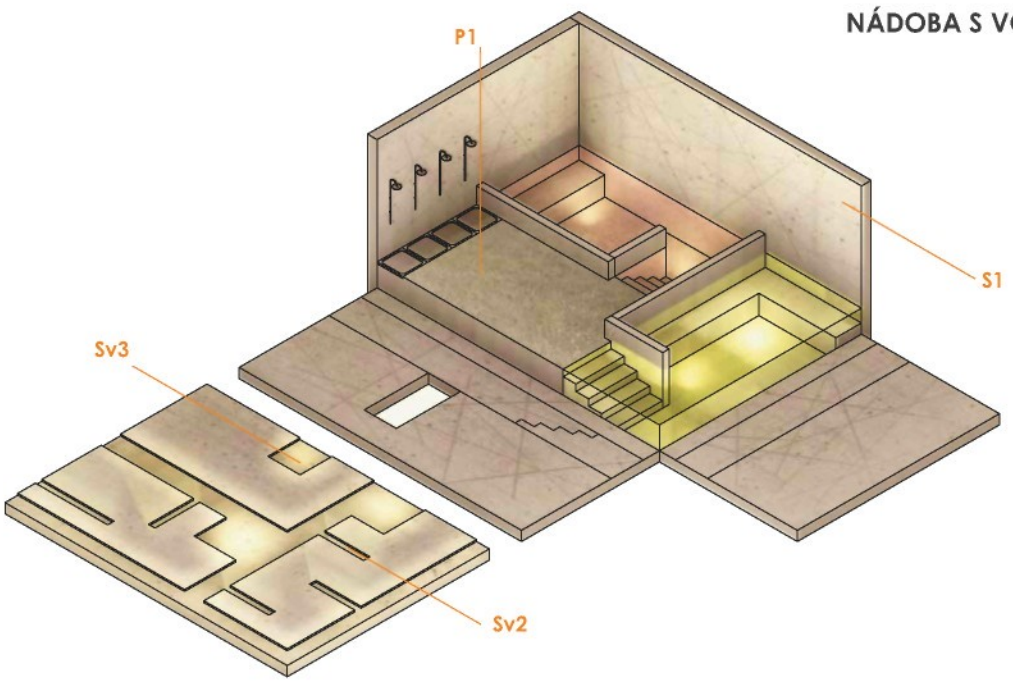

Vyšší úroveň věže vody - vyšší úroveň vnímání a účinků. Voda začíná působit i na další lidské smysly. Díky přísadám - bylinám a jehličí - získává další terapeutické vlastnosti.
Cesta "loukou" vede buď do "bylinné zahrady" nebo do "lesa". Směs levandule, heřmánku, šalvěje, mázy a puškvorce ulevuje od bolesti hlavy a pomáhá při nespavosti. Jehličí léčí nemoci močového měchýře, pokožky a cév.
Stébla trávy a jehličí připomíná i jednoduchá kompozice čar vyrytých do betonové stěrky.

Sv2 - STÉKAJÍCÍ SVĚTLO
Sv3 - PŘÍMÉ SVĚTLO

P1 - TRÁVA
S1 - BETONOVÁ STĚRKA S VYRYTÝMI ČARAMI

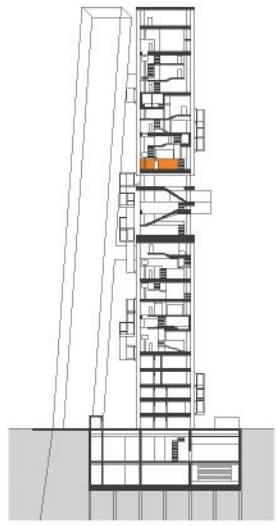

NÁDOBA S HUDEBNÍ LÁZNÍ - VSTUPNÍ ÚROVEŇ +70,400

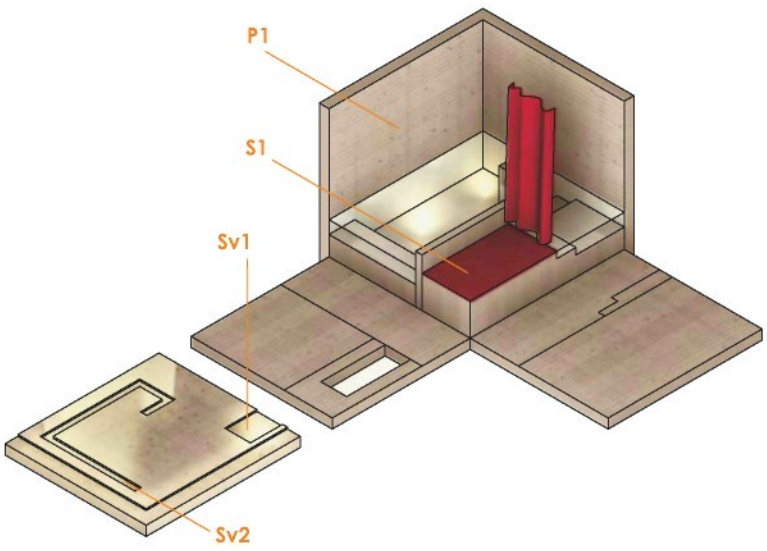

Komorní prostředí navozuje purpurový koberec a opona, která skrývá houslový klíč otevírající celý prostor nádoby. Tvoří jej za roh vedoucí schodiště a zalomená rýha v podhledu.
Linky notové osnovy na stěnách jsou zatím prázdné. Zaplní je až noty zaznamenávající hru zvuků vody za závěsem.

Sv2 - STÉKAJÍCÍ SVĚTLO
Sv3 - PŘÍMÉ SVĚTLO

P1 - KOBEREC
S1 - BETONOVÁ STĚRKA S VYRYTÝMI NOTOVÝMI OSNOVAMI

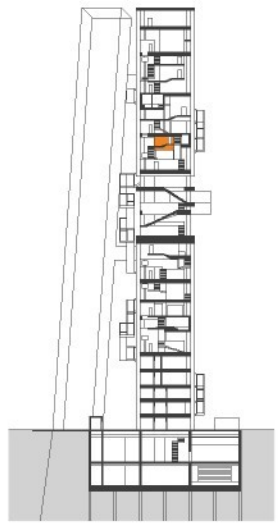

PÍTKO - VSTUPNÍ ÚROVEŇ +70,400

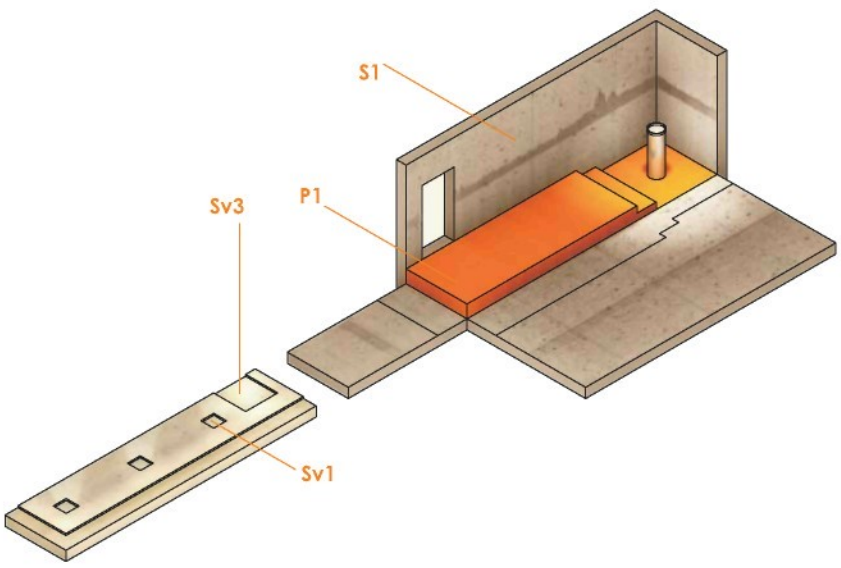

Procházka byla dlouhá. Vítané osvěžení v podobě vody - jak jinak.
Fontány je možné najít podél všech cest Římem. Tady se kolem jednoho pítka nachází celý Řím. Panorama věčného města se obtisklo po vnitřním obvodu celé nádoby.

Sv1 - DIFÚZNÍ SVĚTLO
Sv3 - PŘÍMÉ SVĚTLO

P1 - DLAŽBA S MOTIVEM ŘÍMSKÉ CIHLY
S1 - BETONOVÁ STĚRKA S OBTISKLOU SILUETOU ŘÍMA

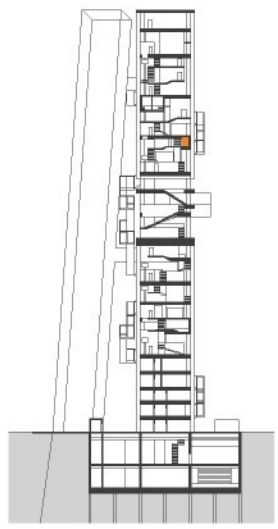

NÁDOBA S BAREVNOU LÁZNÍ - AKVAMARÍNOVÁ - VSTUPNÍ ÚROVNĚ +77,600, + 88,200

Pocit chladu umí navodit i barva. Teplota vody v převýšené nádobě ovládané akvamarínovým odstínem je sice příjemná, zrakový dojem je ale jiný.
Stejně zbarvené světlo dopadající z otvorů v podhledu i prozařující vodu zespoda opticky "stlačuje rtuť teploměru" a vyhání málo otužilé do vyšších pater oranžové a červené nádoby.

Sv1 - DIFÚZNÍ SVĚTLO
Sv3 - PŘÍMÉ SVĚTLO

P1 - SKLO AKVAMARÍNOVÉHO ODSTÍNU
S1 - HLADKÁ BETONOVÁ STĚRKA

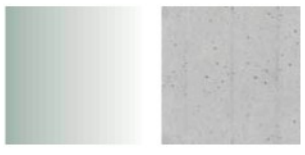

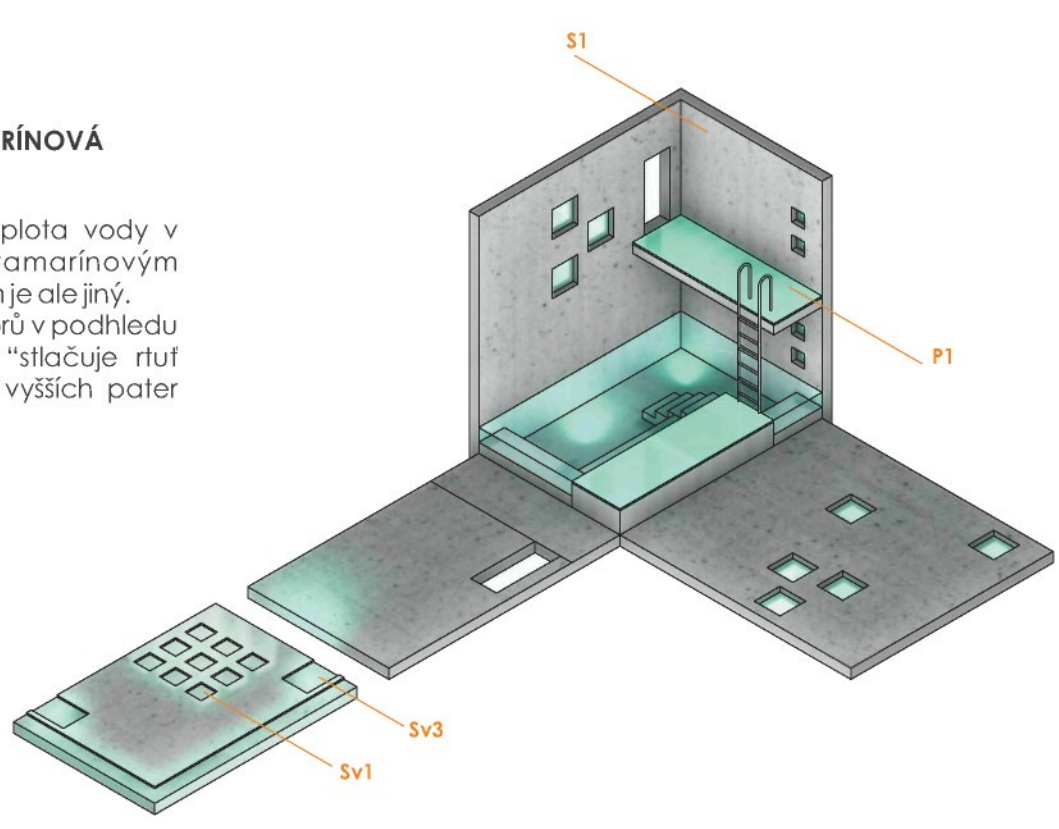

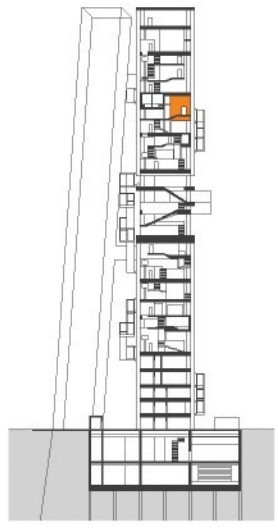

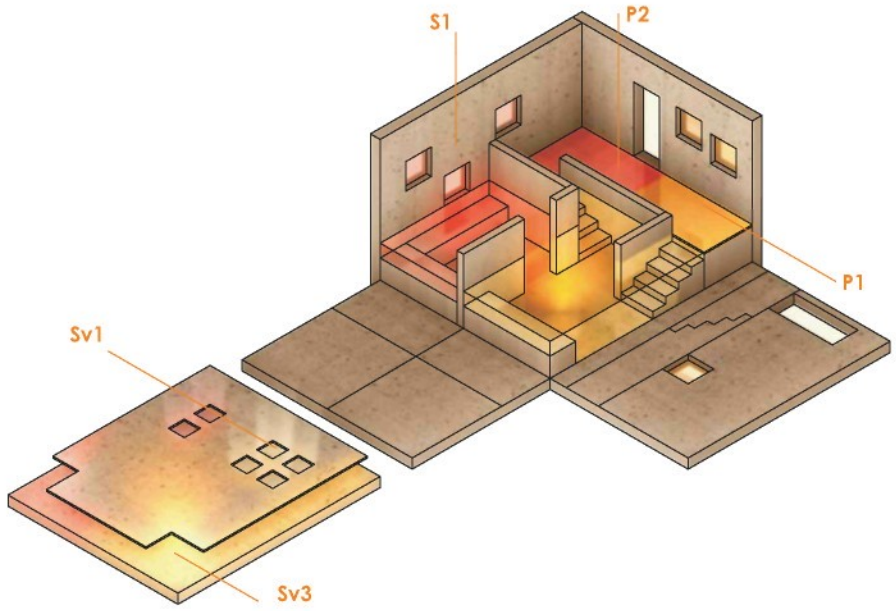

NÁDOBA S BAREVNÝMI LÁZNĚMI - ORANŽOVÁ, ČERVENÁ - VSTUPNÍ ÚROVEŇ + 88,200

Drobný objem "konzervuje" energii vyzařovanou oranžovou a červenou barvou. Teplota vody v bazéncích je stejná jako v akvamarínové lázni, opticky se však zdá vyšší. Důkaz, že nás zrakové vjemy občas klamou.

Sv1 - DIFÚZNÍ SVĚTLO
Sv3 - PŘÍMÉ SVĚTLO

P1 - SKLO ORANŽOVÉHO ODSTÍNU
P2 - SKLO ČERVENÉHO ODSTÍNU
S1 - HLADKÁ BETONOVÁ STĚRKA

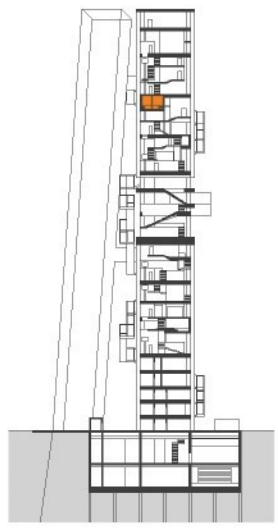

LACONICUM, SUDATORIUM / PARNÍ A POTNÍ LÁZNĚ - VSTUPNÍ ÚROVNĚ + 93,000, + 96,000 (POHOTOVOSTNÍ VÝCHODY V ÚROVNÍCH +86,600, +90,000)

Vysoká nádoba obložená cedrovým dřevem v sobě ukrývá dva druhy saun. Oba typy se uplatnily i v římských lázních - varianta římské cihly provedená ve dřevě se v různých barvách opakuje ve všech výškových úrovních saun.
Červená v parní lázni s vyšší vlhkostí vzduchu (100%), oranžová v nižší (75%).
Akvamarínový odstín patří potní lázni, která se svým charakterem (bez výskytu páry) blíží nejvýše umístěné nádobě - sluneční terase.

Sv1 - DIFÚZNÍ SVĚTLO
Sv3 - PŘÍMÉ SVĚTLO

P1 - CEDROVÁ PODLAHA
P2 - CEDROVÁ PODLAHA - AKVAMARÍNOVÝ ODSTÍN
P3 - CEDROVÁ PODLAHA - ORANŽOVÝ ODSTÍN
P4 - CEDROVÁ PODLAHA - ČERVENÝ ODSTÍN

S1 - OBKLAD Z CEDROVÉHO DŘEVA
S2 - OBKLAD Z CEDROVÉHO DŘEVA VYSKLÁDANÝ ZE SPÁROVÉ DESKY JEJÍŽ JEDNOTLIVÉ ČÁSTI VELIKOSTNĚ ODPOVÍDAJÍ ROZMĚRU ŘÍMSKÉ CIHLY - AKVAMARÍNOVÝ ODSTÍN
S3 - ORANŽOVÝ ODSTÍN ŘÍMSKÉ CIHLY
S4 - ČERVENÝ ODSTÍN ŘÍMSKÉ CIHLY

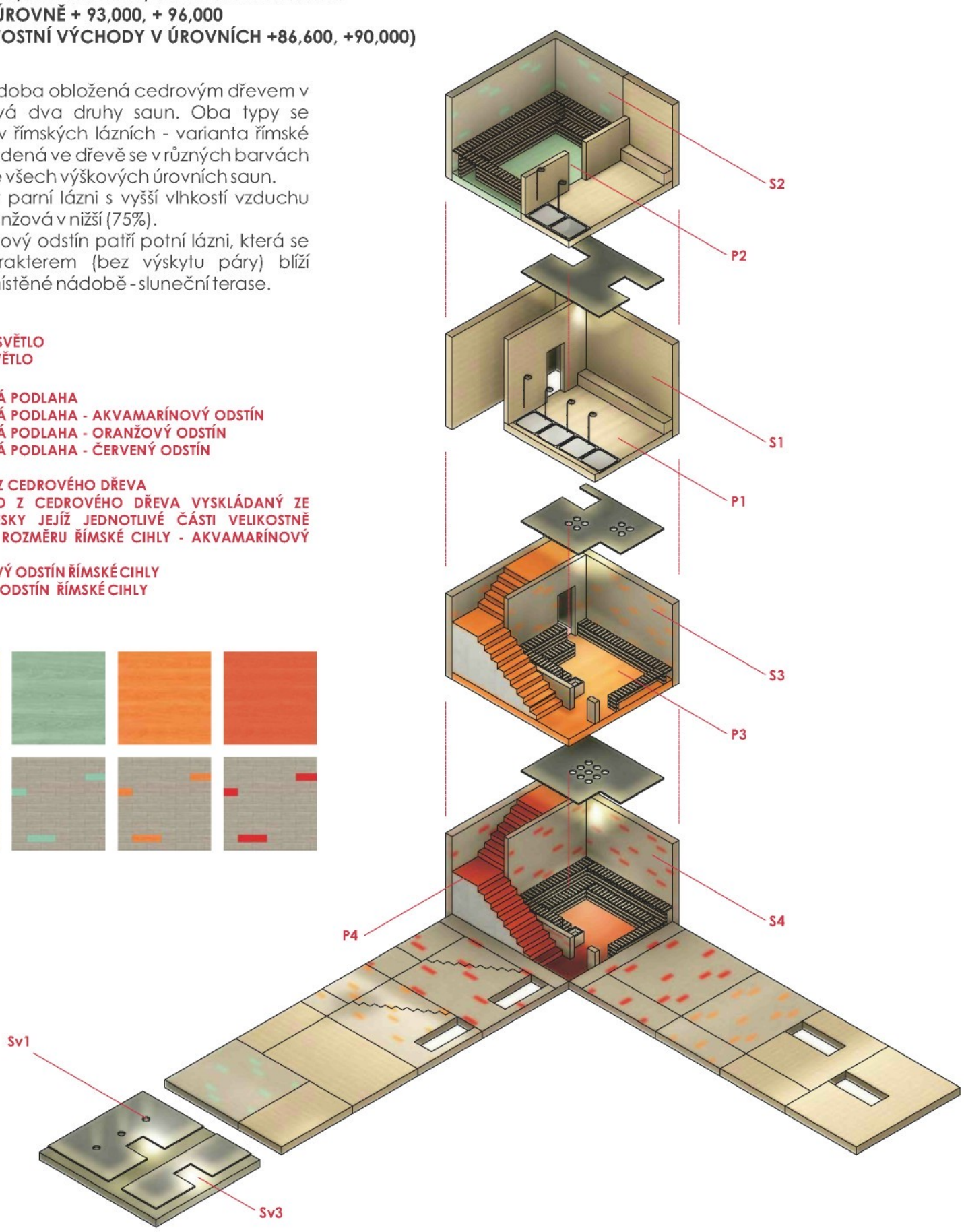

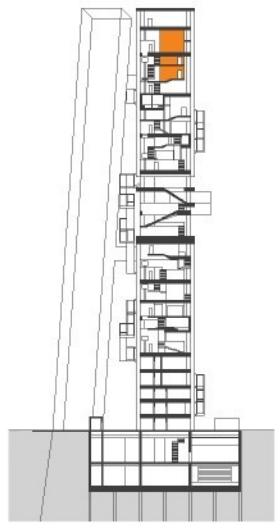

SLUNEČNÍ TERASA - VSTUPNÍ ÚROVEŇ +99,400

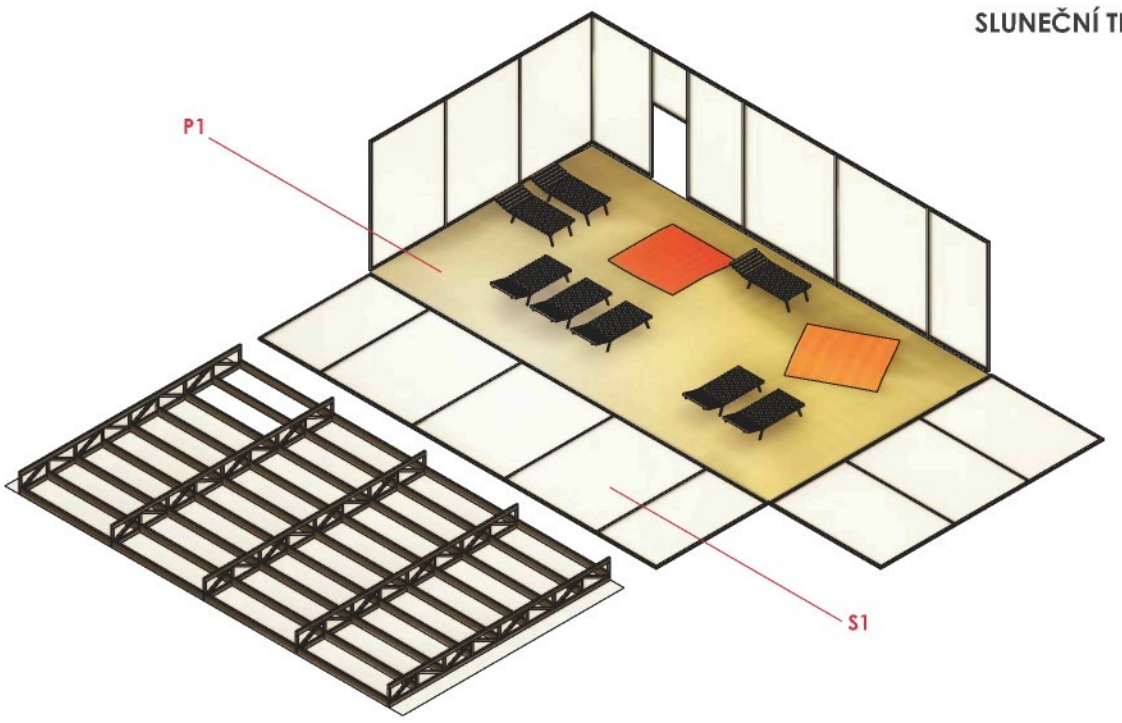

Prosklená nádoba prozářená římským sluncem. Písčitá pláž ve výšce 99,400 metrů nad okolním terénem. Místo, kde obojživelník - po dlouhém pobytu ve vodě - čerpá tepelnou energii v podobě slunečních paprsků, aby se brzy mohl znovu vrátit pod hladinu.
Intenzita dopadajícího světla se může regulovat pomocí stínících textilií umístěných mezi nosnými konstrukcemi skleněné střechy. Stejný princip zastínění se používal i nad hledištěm Kolosea během gladiátorských her.

P1 - PÍSEK
S1 - SKLO

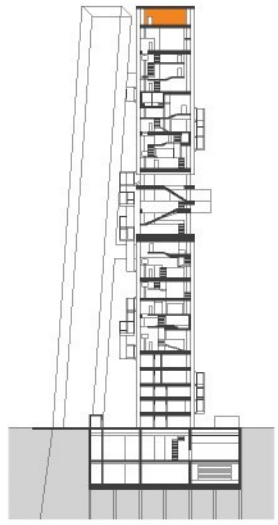

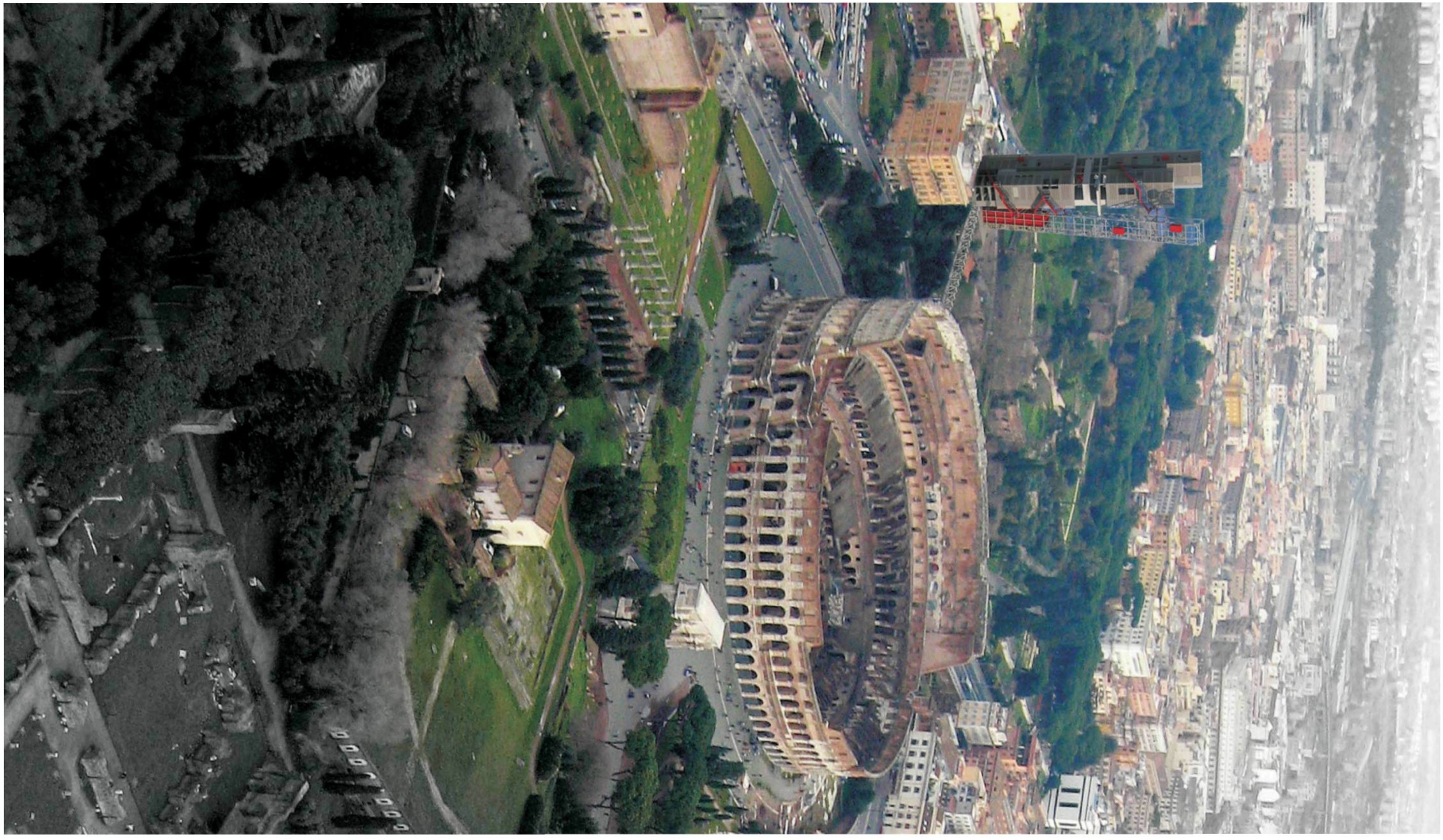

VIZUALIZACE

LETECKÝ SNÍMEK

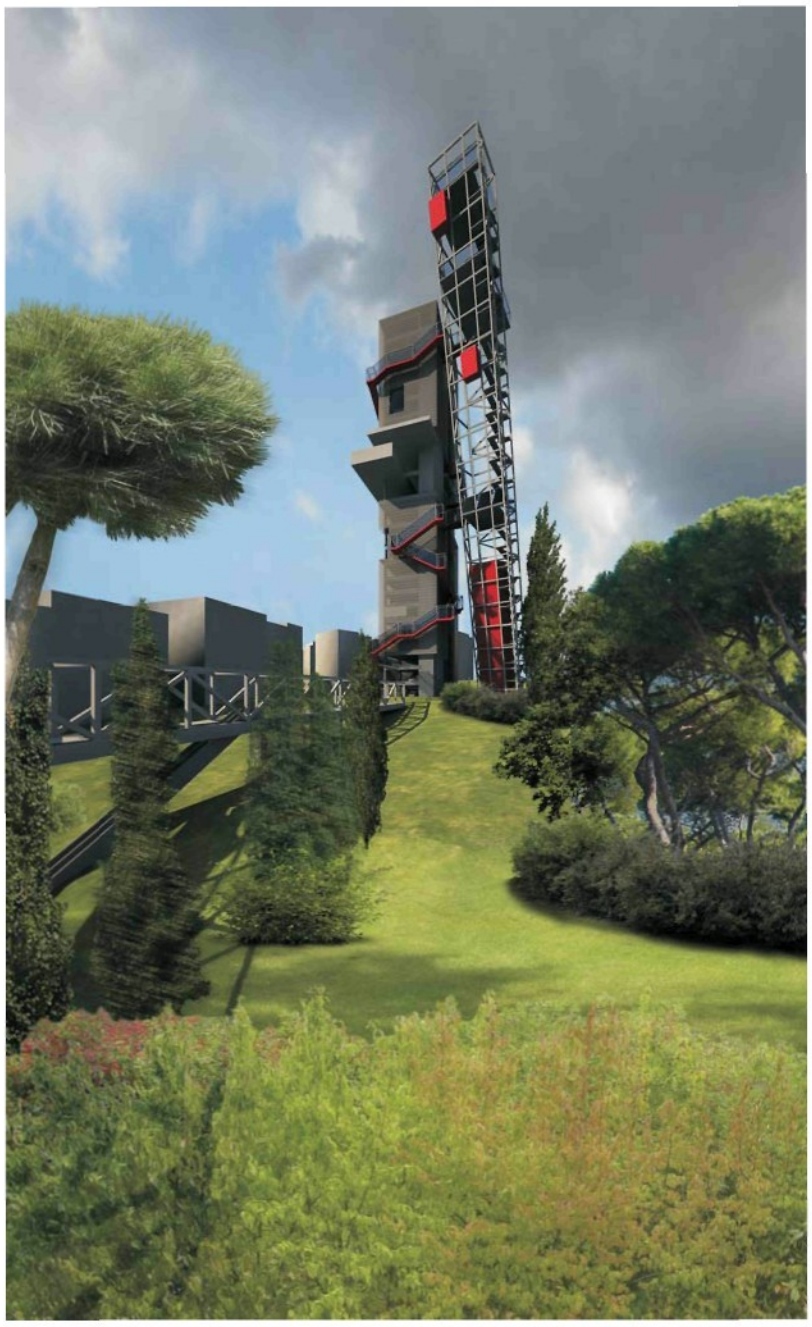

ZÁBĚR Z VIA NICOLA SALVI

ZÁBĚR Z VIA DELLE TERME DI TITO

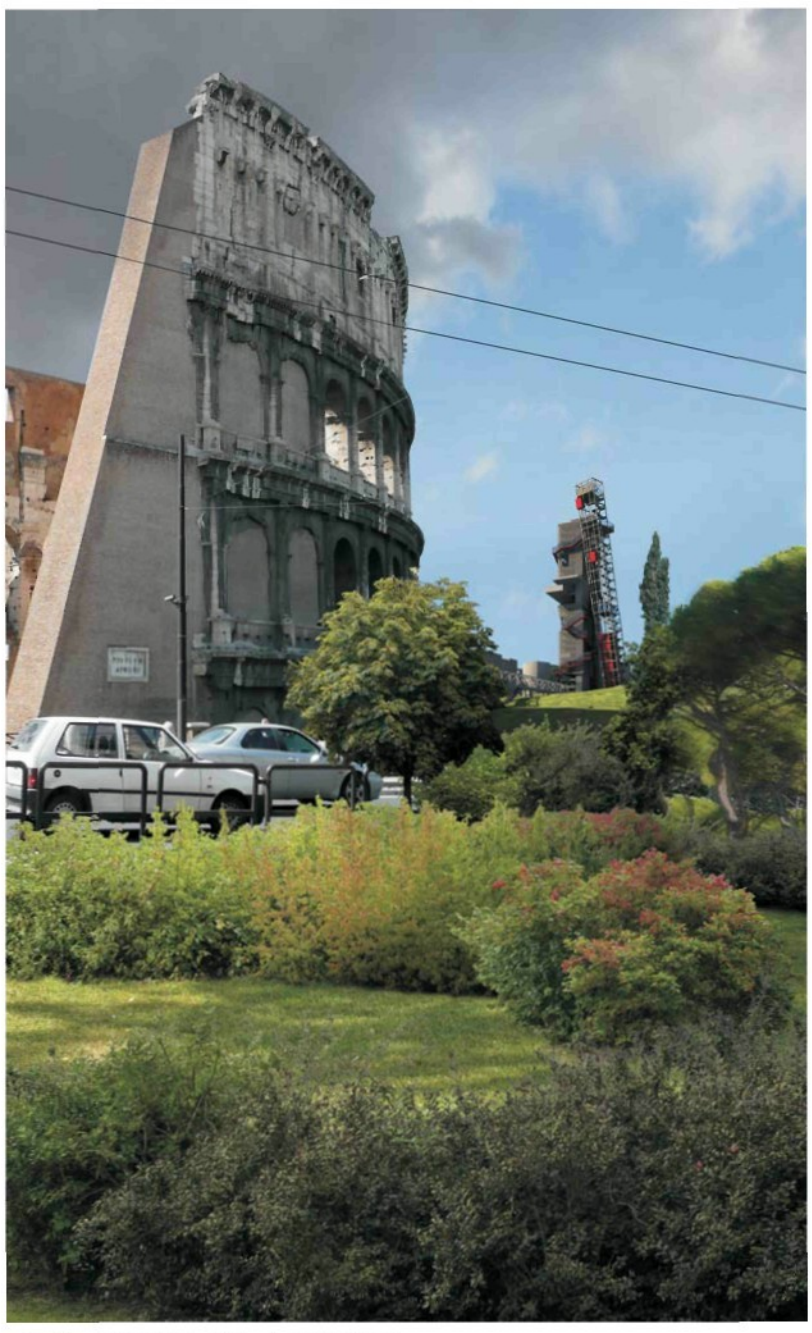

ZÁBĚR Z PIAZZA DEL COLOSSEO

ZÁBĚR Z PARCO DI TRAIANO

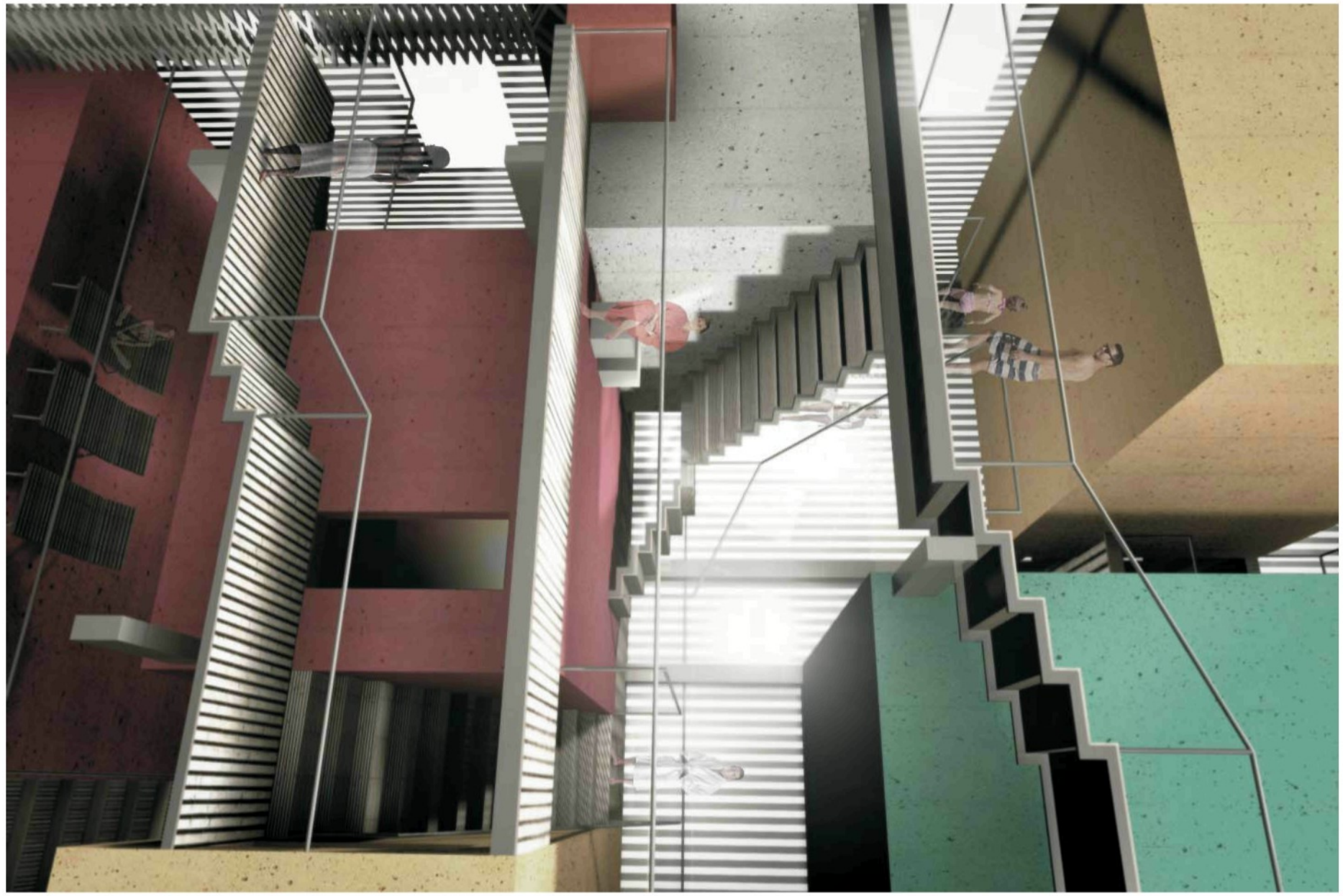

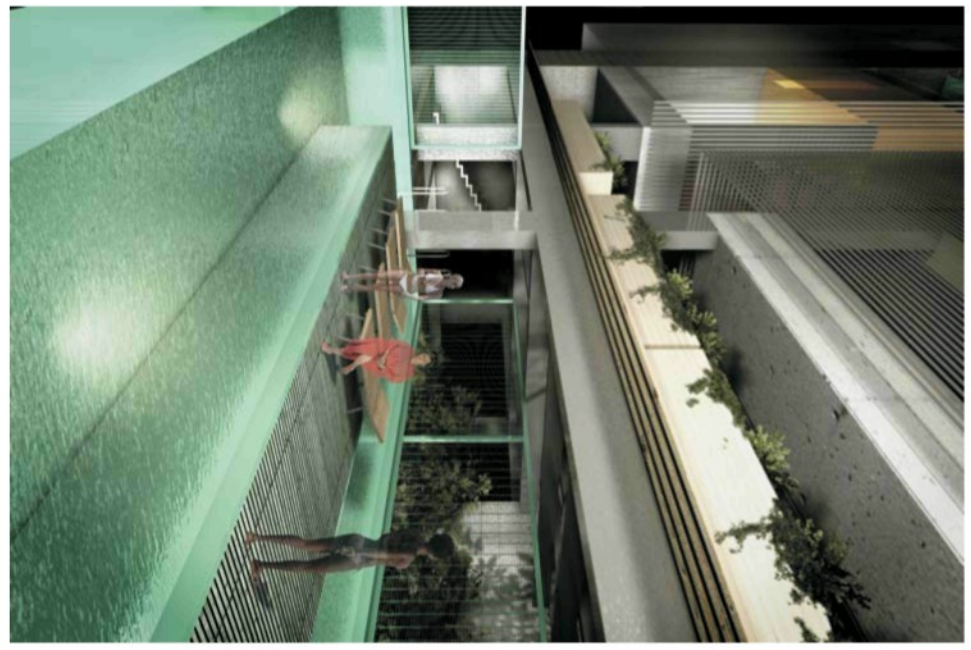

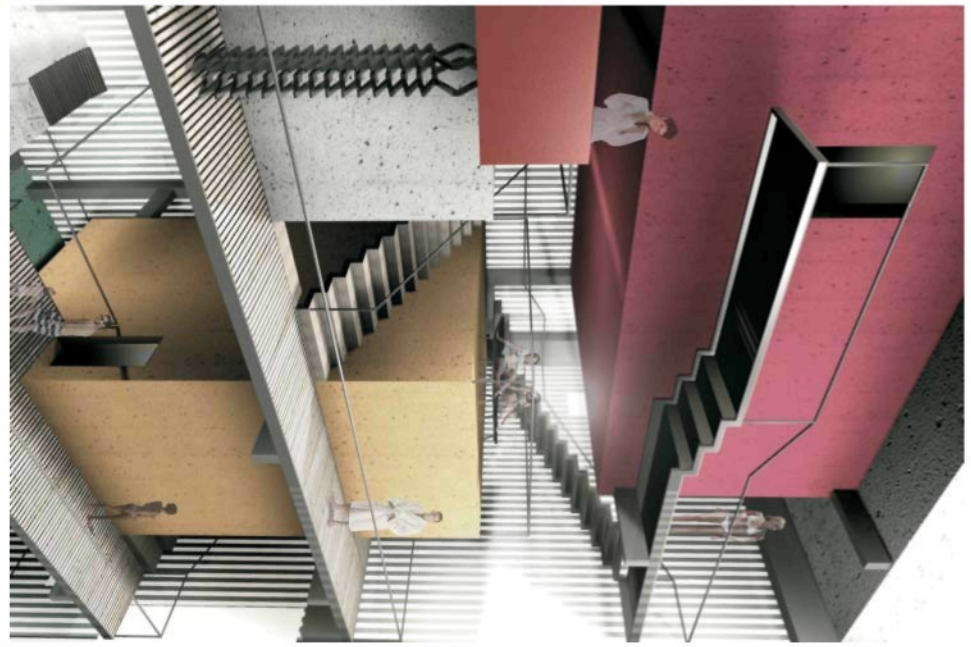

VIZUALIZACE

ZÁBĚRY Z INTERIÉRU

ČÁST 04: PRŮVODNÍ A TECHNICKÁ ZPRÁVA

POZEMEK

Plocha určená v rámci architektonické soutěže k zastavění se nachází v těsné blízkosti Kolosea, pouhých 140metrů severovýchodně od jeho vnější obvodové zdi. Rozměry parcely, která v současné době slouží k amatérským fotbalovým utkáním, jsou 51x33metrů.
V dobách vrcholné antiky mělo však místo podstatně větší hodnotu. Nacházely se zde Titovy lázně – jedny z prvních veřejných lázní starého Říma. Další – daleko velkolepější lázně – byly vystavěny jen o pár metrů dál. Jednalo se o Trajánovy lázně, jejichž trosky je možné obdivovat dodnes.
Pozemek je výhodně orientován – stáčí se na jihozápad, což bylo podle Vitruvia pro výstavbu lázní ideální. Již ve starém Římě byly totiž lázně navštěvovány především odpoledne a večer. Největší antické lázně – včetně zmíněných Trajánových – byly vždy orientovány tímto způsobem.
Orientace pozemku odpovídá i směru pomyslné osy, kterou ve svých plánech renovace Říma zahrnul papež Sixtus V. Jednalo se o spojnici kostelu Sant Giovanni in Laterano a chrámu Sant Pietro. Přestože měl být směr této přímky určující pro celou budoucí zástavbu, realizovala se tak pouze část vystavěných budov.

KONCEPČNÍ A ARCHITEKTONICKÉ ŘEŠENÍ

Vertikální lázně jsou rozděleny do tří základních hmot. Věže člověka, ve které se nacházejí odpočívárny (galerie, knihovna, kavárna, prostory pro masáže, tělocvična, audio a video místnost a restaurace), věže vody, kde jsou umístěny jednotlivé lázně a koupele a věže energií, jež představuje starověkou obdobu kastra – zásobárny vody, která byla pro budovy lázní nezbytná.
Názvy věží - vody a člověka – vyplývají z prvotního diagramu konceptu, jež vodu a člověka představuje jako vstupní hodnoty. Ze spojení těchto hodnot (a s přispěním neměřitelných složek - vjemů) vzniká podstata lázní – respektive to, co by měl člověk v lázních zažít, cítit, uvědomit si. Je to vnitřní svět lázní, utvářený hrou světel a účinků vody na lidské smysly, který je neměřitelný - metafyzický.
Lázně jako budova však mohou vypadat úplně jinak. Mohou vypadat jako stroj na vodu, který až teprve tomu, kdo vstoupí dovnitř, začne odhalovat svá tajemství. Podoba lázní jako stroje byla určující pro celkový vnější vzhled budovy. Tato forma představuje měřitelný – mechanický aspekt návrhu.
Vztah k místu a význam blízkosti Kolosea jsou taktéž zahrnuty v rámci měřitelných složek projektu. Rovnoběžka s vedlejší osou elipsy Kolosea procházející jejím ohniskem totiž vytyčuje směr a v ploše pozemku nabízí možnost zkonstruování „elipsy nové“. Ohniska „nové elipsy" tvoří právě dvě hlavní věže - věž vody a věž člověka - a elipsu obíhající kolem nich představuje vertikální promenáda.
Třetí věž zásobárny vody se od předchozích dvou liší. Natáčí se oproti směru vytyčeném ohniskem elipsy Kolosea pod úhlem 105° a pod stejným úhlem se i sklání. Úhel 105°, který mezi sebou svírají atomy molekul vody, se tak stal dalším z měřitelných veličin ovlivňujících návrh.
Lázně jako kompozici tří věží je rovněž možné „číst“ jako spojení tří atomů H_2O – dvou stejných a jednoho odlišného prvku. Významnější než samotná hodnota úhlu natočení třetí věže je však fakt, že se svou orientací opticky navrací tam, kde celá kompozice vznikla – do samotného středu elipsy Kolosea.

Věž člověka, kde se nacházejí odpočívárny, je uvnitř zcela statická. Člověk se zde soustředí na sebe a na své potřeby. Jednotlivé výškové úrovně jsou zde tudíž rozděleny klasicky po patrech. Věž vody je uvnitř naopak dynamická. Nacházejí se zde volně zavěšené „světelné nádoby" plné vodních lázní.
Tak jak byla věž vody uvnitř statická, působí z venku dynamicky - horizontální žaluzie, které stíní zasklenou fasádu budovy v sobě obsahují velké otvory umožňující výhled na Koloseum. Věž vody se naopak snaží ukrýt své tajemství - její vertikální žaluzie jsou proraženy jen drobnými otvory. Výhled ven zde nehraje tak důležitou roli jako u věže člověka.
Aby se umocnil venkovní výraz věže člověka jako dynamického prvku a aby se tak posílila i myšlenka lázní jako „stroje na vodu", jsou horizontální žaluzie pohyblivé. Velké otvory umožňující výhled se tak mohou ještě zvětšit.
Vertikální promenáda ovíjející se okolo věže člověka rovněž přispívá k tomu, aby byla její hmota vnímána dynamicky. Pohyb lidí po této promenádě opět podporuje myšlenku stroje.
Věž energií pak představuje obrovský stožár, odpalovací rampu raketoplánu, kontruktivistickou páteř celých lázní.
Poslední část návrhu přestavuje most spojující vertikální lázně s Koloseem. Ten leží na stejné přímce jako ohnisko elipsy Kolosea a obě hlavní věže. Tvoří tak spojnici všech tří ohnisek. Je pouze na návštěvníkovi, zda-li nejdříve zajde do lázní a poté si prohlédne Koloseum nebo jestli zvolí opačný postup. Most ho vždy dovede do cíle jeho cesty a zajistí mu patřičný výhled na obě dominanty věčného města.

POHYB NÁVŠTĚVNÍKŮ

Věže vertikálních lázní nabízejí několik variant využití volného času. Předně se jedná o místo určené k relaxaci, ať už v podobě koupelí samotných, které nabízí věž vody nebo v rámci odpočinku v různých částech věže člověka.
Návštěvník vstoupí do lázní v úrovni parteru věže člověka, kde se nachází hala s informačním pultem. Odtud buď jako lázeňský host vystoupá o patro výš, kde je umístěna recepce, nebo sestoupí do podzemních podlaží, kde jako návštěvník divadla shlédne připravené představení.
Pohyb návštěvníka lázní pokračuje z recepce do úrovně šaten. V této části jsou obě věže propojené a host tak netušíc pomalu přechází do prostoru věže vody. Pohyb v této věži zajišťují výtahy umístěné na severozápadní fasádě budovy, které neplní pouze funkci přepravní, ale i vyhlídkovou. Jiný způsob dopravy představují zdviže nacházející se uvnitř věže. Lze mezi nimi volně přestupovat a vnímat tak vertikální prostory věže zevnitř.
Zdviže podobné pístům i venkovní výtahy podtrhují industriální charakter budovy. Jejich pohyb navozuje představu práce budovy jako stroje.
Jednotlivé „světelné nádoby“ lázní a koupelí propojuje mimo výtahy a zdviže i síť schodišť, která je intimní protiváhou „extrovertní" vertikální promenádě, jež se vine okolo věže člověka.
Průvodcem po této promenádě není Řím, jak tomu bylo v případě vertikální promenády, ale samotná voda, která v prostoru vnitřního schodiště volně padá nebo stéká v korytech po jeho okrajích. Pochozí střechy nádob pak představují velké mezipodesty těchto schodišť, na kterých je možné se zastavit, posadit se a odpočinout si.
V místech, kde jsou obě věže propojené mosty, je možné volně přejít zpět do věže člověka. Zde se nacházejí relaxační prostory, jejichž povaha vyplývá z charakteru odpočinkových míst, které nabízely i starověké lázně. Některé z nich jsou „modifikovány“. Je zde umístěna knihovna, galerie, kavárna, masáže, tělocvična, audio a video místnost. Úrovně jednotlivých relaxačních prostorů jsou dosažitelné po schodišti nebo pomocí výtahu umístěném v jádře budovy.
K propojení obou věží dochází i v úrovni zahrady. Ta v sobě snoubí principy obou věží – je to relaxační prostor, ve kterém se nacházejí další „světelné nádoby“ – bazény.

Jiný způsob strávení volného času nabízí věž energií. Tu může navštívit jak lázeňský host po nebo před absolvováním lázeňské procedury tak i osoba, která s lázněmi nemá nic společného. Sklánějící se stožár plní funkci vyhlídkové věže, která umožňuje pohled na Koloseum ze zcela nové perspektivy. Dva výtahy, které se pohybují po jedné z jejich stran nabízejí možnost vystoupit na vyhlídkové plošiny ve třech různých úrovních. Dvě z nich jsou taktéž přístupné z vertikální promenády. Návštěvník může pohyb po obou „atrakcích" kombinovat.
Prostřední úroveň vyhlídkové plošiny je navíc spojena s věží člověka. Je odtud možné zajít do restaurace, která se nachází v nejvyšší úrovni této věže.

DOPRAVA

Místo v centru Říma je snadno dosažitelné městskou hromadnou dopravou. Stanice metra Colosseo – Koloseum leží na trase metra B, jen dvě zastávky od přestupní stanice Termini – hlavní nádraží. V blízkosti se nachází i množství stanic autobusových linek.
Zásobování objektu a příjezd na parkoviště, které nabízí 18 parkovacích míst, je zamýšleno ze severovýchodu – z ulice Via del Monte Oppio.
Malá rozloha pozemku neumožnila vjezd do parkoviště, které by bylo umístěné v podzemních úrovních a které by nabídlo větší plochu pro automobilová stání. V ideálním případě by bylo možné umístit podzemní parking pod volné prostranství směrem na jihozápad od stávající parcely. Vjezd na pozemek by byl řešen stejným způsobem, počet parkovacích míst by se však mnohonásobně zvýšil.

DISPOZIČNÍ ŘEŠENÍ

2PP
V nejnižší úrovni se nachází divadlo a zázemí s ním spojené. Jsou zde umístěné i servisní prostory související se vzduchotechnikou a klimatizací. Část plochy zaujímá zásobárna vody.
1PP
V podlaží je umístěné foyer divadla, do kterého se sestupuje po schodišti vedoucí ze vstupní haly věže člověka. V další části jsou umístěny prostory pro zásobování, servis a vzduchotechniku.
1NP
Parter věže člověka tvoří vstupní halu, ve které se nachází informační pult. Návštěvník se zde dozví, zda-li má buď jako lázeňský host pokračovat v cestě vzhůru, či jako návštěvník divadla sejít o podlaží níž.
V parteru věže vody se nachází zázemí pro zaměstnance a servisní prostory souvisejí s koloběhem vody v celém objektu. Přístroje k tomu určené jsou z pohledu zvenku viditelné. Záměrně se neukrývají a poukazují na charakter budovy jako „stroje na vodu".
2NP
Recepce určená návštěvníkům lázní. Host zde získá speciální náramek, který mu umožní pohyb v rámci obou věží.
3NP
Návštěvník, který se rozhodne vystoupit do šaten po schodech, má možnost si z této úrovně, kterou tvoří jen úzký ochoz, prohlédnout celý vertikální prostor vstupní haly a recepce.
4NP
V této úrovni dochází k propojení obou věží. Nacházejí se zde dámské šatny, sklady, prádelny a denní místnost zaměstnanců.
5NP
Taktéž podlaží společné pro obě věže. Vedle pánských šaten je zde umístěna i ošetřovna, denní místnost lékaře a další sklady se zázemím.
6NP
Směrem výš od této úrovně se prostory obou věží zásadně liší. Věž člověka zůstává vertikálně dělená po jednotlivých podlažích, v rámci věže vody se začíná uplatňovat volný prostor zavěšených „světelných nádob".
V tomto podlaží věže člověka se nacházejí kanceláře, účtárna a sklad. Ve věži vody jsou umístěny první dvě nádoby věnované pevnému skupenství vody – nádoba s ledovou tříští a sněhová nádoba.
7NP
Ve věži člověka je v této úrovni umístěna knihovna. Věž vody poskytuje prostor pro „druhé podlaží" sněhové nádoby, nachází se zde i „odpočinková mezipodesta", kterou tvoří střecha nádoby s ledovou tříští.
8NP
Věž člověka pokračuje prostorem pojatým jako galerie. Ve věži vody je v této úrovni možné vstoupit do brouzdaliště, stejně jako si odpočinout na další „relaxační mezipodestě".
9NP
V této úrovni dochází opět k propojení obou věží. Ve věži člověka se snoubí prostor galerie s knihovnou, věž vody se v této úrovni mění v „křižovatku / výškový tábor".
10NP
Toto podlaží věže člověka nabízí možnost posezení v kavárně. Ve věži vody je možné vstoupit do nádoby s latinským názvem nymfeum – koupel s proudící vodou.
11NP
V této úrovni věže člověka se nachází prostory určené k masážím. Ve věži vody volně pokračuje prostor převýšené nádoby nymfea. Je možné odtud vstoupit do „druhého podlaží" této nádoby.
12NP
Prostoru pro masáže je věnována i tato úroveň věže člověka. Ve stejné úrovni věže vody se nachází vstup do nádoby caldaria, tepidaria a frigidaria – kubusu, ve kterém se nacházejí koupele s vodami různých teplot.
V této výškové úrovni je umístěna i první vyhlídková plošina věže energií.
13NP
Nejnižší úrovně zahrady, která se nachází v tomto podlaží, je možné dosáhnout buď výtahy nebo prostřednictvím nádoby caldaria, tepidaria a frigidaria, která zahradu propojuje se spodní částí věže vody.
Prostor má v této části charakter atriových zahrad, které mívaly všechny významné římské vily. Je to geometrická zahrada, ve které má své místo jak vzrostlá zeleň (pravidelná řada olivovníků), tak stromy v kontejnerech (pomerančovníky, citrónovníky a granátovníky).
14NP
Tuto „meziúroveň" zahrady tvoří pochozí střecha nádoby caldaria, tepidaria a frigidaria. Podobně jako v prostoru galerie (3NP), má i zde návštěvník možnost prohlédnout si celý prostor zahrady pod ním. Střechu nádoby navíc tvoří kvetoucí zahrada.
15NP
V této části zahrady se nacházejí venkovní bazény – natatio. V rámci většího bazénu, jehož hmota „vybíhá" směrem ke Koloseu, se nachází i odpočinkový ostrůvek. Vzrostlé olivovníky z nižší úrovně zahrady zasahují svými korunami až k hladině vody v bazénech.
16NP
Nejvyšší část zahrady mění svůj charakter – oproti pravidelné geometrické zahradě atriových domů se chová mnohem svobodněji. Připomíná střešní zahrady italských činžovních domů. Jsou zde volně rozmístěné kontejnery s keři (myrtami a vavříny), zábradlí tvoří velké truhlíky osázené popínavým břečťanem.
17NP
Venkovní prostor zahrady vstupuje opět do interiéru. Ve věži člověka se nachází malá tělocvična / „protahovna". Návštěvníci se zde nezpotí namáhavým cvičením, jen zde trochu „vyrostou". Otvory v podlaze jim umožní sledovat dění v zahradě pod nimi.
Ve věži vody začínají na smysly člověka působit i další účinky vody. V této úrovni je to čich. Nachází se zde nádoba s vonnými lázněmi.
18NP
Ve věži člověka se v tomto podlaží nachází video místnost, kde je možné shlédnout promítaný film. Ve věži vody se ukrývají vstupní úrovně do hudební nádoby a nádoby s fontánou – pítkem.
19NP
V této úrovni propojuje obě věže další most. Ve věži člověka je možné poslouchat hudbu v audio místnosti, věž vody se mění v „křižovatku směrů".
20NP
Toto podlaží věže člověka slouží jako zázemí kuchyně restaurace. Nachází se zde i zázemí zaměstnanců kuchyně. Ve věži vody je možné v této úrovni vstoupit do akvamarínové nádoby.

21NP
Z kuchyně, která se nachází v této části věže člověka, je jídlo zasíláno o úroveň výš, kde se nachází restaurace. Prostor ve věži vody přechází k akvamarínového odstínu předcházející nádoby do červených a oranžových barev římské vlajky.
22NP
Vstupní úroveň restaurace je dosažitelná buď výtahem umístěným ve věži člověka nebo prostřednictvím druhé vyhlídkové plošiny věže energií. V tomto podlaží končí i trasa vertikální promenády ovíjející věž člověka. Věž vody se opět mění v „odpočinkovou mezipodestu".
23NP
Nejvyšší úroveň věže člověka slouží jako druhé patro restaurace. Ve věži vody se nachází naopak nejnižší úroveň vysoké nádoby se saunami. V této její části se nachází laconicum – parní lázeň s nejvyšší vlhkostí vzduchu.
24NP
Směrem výš od této úrovně pokračuje v růstu už jen věž vody. Nachází se zde stále laconicum, ale vlhkost vzduchu není tak vysoká něž o podlaží níž.
25NP
Toto podlaží představuje vstupní úroveň do laconica – parní lázně. O pár schodů výš je obdobný vstup do sauny – sudatoria – potní lázně.
26NP
Nejvyšší úroveň obou věží slouží jako sluneční terasa. Skleněná nádoba zalitá římským sluncem.

KONSTRUKČNÍ ŘEŠENÍ

Nosné systémy všech tří věží tvoří ocelové skelety s obvodovými průvlaky v jednotlivých podlažích. Věž člověka a věž vody jsou navíc kombinované se stěnovým systémem dvou železobetonových jader, které ztužují věže v obou směrech. V jádrech se nacházejí požární schodiště jednotlivých věží, osobní a nákladní výtahy. Průřezy sloupů v těchto věžích mají rozměry 1000x400mm, jejich osová rozteč je 12metrů a jsou vždy orientovány rovnoběžně se ztužujícím jádrem ve směru většího momentu setrvačnosti.
Věže jsou propojené v podzemních patrech, kde se nachází divadlo, v místě šaten a na úrovni zahrady. Další propojení zajišťují tři pevné mosty, které umožňují i "opření" jedné věže o druhou.
Suterénní stěny jsou provedeny z vodotěsného betonu – bílé vany, která zajistí spolehlivou odolnost vůči spodní vodě.
Třetí věž energií, která plní funkci rozhledny, tvoří ocelové sloupy 300x300mm s osovou roztečí 10x10metrů.

Stropy v jednotlivých podlažích tvoří spřažené ocelovobetonové konstrukce. Průvlaky o rozměrech 400x800mm spojené nýtovým spojem se stropnicí o rozměru 200x400mm jsou svařené s profilovaným plechem, který je zalitý dostatečnou vrstvou betonu (50mm), tak aby byl zajištěn dostatečný akustický útlum. Další akusticky pohltivé vrstvy jsou vloženy v rámci konstrukce podhledu
Fasádu tvoří skleněný plášť z bezpečnostního izolačního dvojskla, ukotvený na vodorovnou nosnou konstrukci budov. Předsazená vrstva fasády, kterou tvoří šedé hliníkové žaluzie, slouží jako sluneční clona. Na věži člověka se uplatňují horizontální lamely, které jsou otvíravé, na věži vody jsou užity žaluzie vertikální, neotvíravé. Fasáda věže člověka je navíc „proražena" několika většími otvory, které umožňují výhled na Koloseum. Tyto otvory se po otevření žaluzií ještě zvětší a odhalí tak celý interiér věže. Neotvíravá fasáda věže vody v sobě naopak obsahuje jen malé množství drobných otvorů. Výhled zde nehraje tak velkou roli a věž se tak snaží ukrýt své tajemství.
Prostor mezi sklem a vnějšími žaluziemi (800mm) slouží v obou věžích pro údržbu skla a fasády, jsou zde rovněž vedeny veškeré rozvody týkající se TZB. Přiznání viditelných rozvodů umocňuje výraz budovy jako stroje.

Konstrukci vertikální promenády, která ovíjí věž člověka, tvoří svařované U profily o rozměru 100x150mm. Ty jsou – obdobně jako fasáda – ukotvené na vodorovnou nosnou konstrukci věže.

Věž člověka a věž vody jsou založeny na železobetonové desce, která roznáší zatížení stavby dál do pilotového pole. Věž energií, která musí být v případě zakládání považována za určitý typ mostní konstrukce, bude zakotvena do hloubky odpovídající třetině její výšky.

Konstrukce „světelných nádob" uvnitř věže vody tvoří skeletové konstrukce volně vsazené do systému trámů a průvlaků.
Jejich povrchové úpravy a barvy se liší v závislosti na tom, co se v nich odehrává. V nejnižší úrovni jsou nádoby s ledem a sněhem. Jejich vnější plášť tvoří bíle natřené OSB desky. Výše umístěné nádoby obývá kapalné skupenství vody. Jejich povrchy jsou upraveny různě barevnými betonovými stěrkami. Červené a oranžové odstíny odpovídají barvám římské vlajky, akvamarínová symbolizuje samotný element vody. Volba barev zároveň navozuje vnitřní atmosféru daného kubusu. Pro sauny reprezentující plynné skupenství vody je vyčleněna téměř nejvýše umístěná nádoba s dřevěným (cedrovým) pláštěm.
Opláštění skeletů je zajištěno 150mm silnými panely K-kontrol, jejichž skladbu tvoří statický plášť z OSB desek a izolační jádro z EPS.

TZB

Kanalizace
Ve věžích lázní je proveden oddílný kanalizační systém – samostatně je vedena splašková a dešťová voda a to oddělenými odpady a svody. V obou případech je nutné při svedení vod volit mírné odklony v trase za účelem případného snížení rychlosti protékající vody plným profilem odpadu. Část zadržené dešťové vody lze částečně využívat pro závlahu zeleně.
Odvětrání odpadů je řešeno nad střechou, případně je možné jej skombinovat se samostatným vedením souběžného přivětrávacího potrubí na výšku celého objektu. V rámci podlaží je zajištěno vysazování odboček pro napojení připojovacího potrubí od jednotlivých zařizovacích předmětů.
Odpadní splaškové vody s příměsí tuků z kuchyně restaurace má samostatný rozvod tukové kanalizace.

Vodovod
Zásobárna vody umístěná ve věži energií je zamýšlena jako zdroj vody určený pro veškerou vodovodní infrastrukturu týkající se bazénů a koupelí. Je tak zajištěno snížení spotřeby vody města. Voda určená pro běžné užití (kuchyně, restaurace, kavárna, kanceláře, ošetřovna, zázemí zaměstnanců…) je dodávána z místní veřejné uliční sítě.
Vzhledem k výšce objektu je nutné volit tři tlaková pásma:
1.tlakové pásmo z uličního řadu do výšky 20 - 25m
2.tlakové pásmo – přes posilovací tlakovou stanici 25 – 50(60)m
3.tlakové pásmo – přes posilovací tlakovou stanici 50 – 90(100)m
Pro každé tlakové pásmo je řešena vlastní příprava TUV spolu s její cirkulací.
V rámci požárního vodovodu je navrženo suché nezavodněné potrubí – suchovod. Páteřní rozvody včetně svislých větví s instalovanými vývody jsou řešeny v jednotlivých podlažích a s provedeným vývodem vně objektu na přístupové komunikaci pro napojení mobilní hasící techniky.
Posilovací stanice a příprava TUV pro dané tlakové pásmo se nachází ve strojovnách umístěných v suterénních podlažích objektu.
Napouštění bazénů, koupelí a jiných lázeňských zařízení je řešeno z daného konkrétního tlakového pásma. Každá „nádoba" má svou vlastní technologii, filtraci a dopouštění.

Vzduchotechnika
Prostory v jednotlivých věžích je nutné větrat podle minimálního množství čerstvého vzduchu na osobu. Do prostor by se měl být celoročně pomocí koncových prvků přiváděn vzduch o neutrální teplotě. Rozvody budou zatlumeny, aby bylo dosaženo požadovaných akustických parametru ve vnitřním prostředí budovy.
Použité kompaktní vzduchotechnické jednotky se nacházejí ve strojovnách umístěných v suterénu budovy. Větrací jednotky obsahují rekuperační výměník zpětného získávání tepla a účinné ventilátory.

Vytápění a chlazení objektu
Objekt lázní je vybaven samostatnými zdroji tepla a chladu pro vytápění, chlazení, ohřev a chlazení větracího vzduchu. Zdrojem tepla a chladu pro potřeby ohřevu a chlazení větracího vzduchu je chladicí jednotka s oddělenými kondenzátory v provedení tepelné čerpadlo.
Kondenzační jednotky jsou umístěny na střeše objektu, chladicí jednotka se nachází ve strojovně, kde budou realizovány i páteřní rozvody k VZT jednotkám a pro vytápění společného a sociálního zázemí objektu.
Elektrokotel v kombinaci s tepelným čerpadlem zajistí dostatečný ohřev TUV pro podlahové vytápění umístěné v jednotlivých „světelných nádobách" běže vody a relaxačních prostorách věže člověka.

BILANCE PLOCH

Vstupní prostor včetně recepce a zvýšené galerie	281m2
Divadlo, včetně foyer a zázemí	679m2
Šatny	186m2
Administrativa	69 m2
Restaurace včetně zázemí	304m2
Prostory odpočíváren ve věži člověka	651m2
Zahrada	395m2
Venkovní bazény	315m2
Koupele „světelných nádob" ve věži vody	566m2
„Odpočinkové mezipodesty" / pochozí střechy „světelných nádob"	340m2
Sklady a prostory pro zásobování	390m2
Technická infrastruktura a servisní prostory	823m2 (objem zásobárny vody 600m3)
Zastavěná plocha	164m2
Obestavěný prostor	37028m3

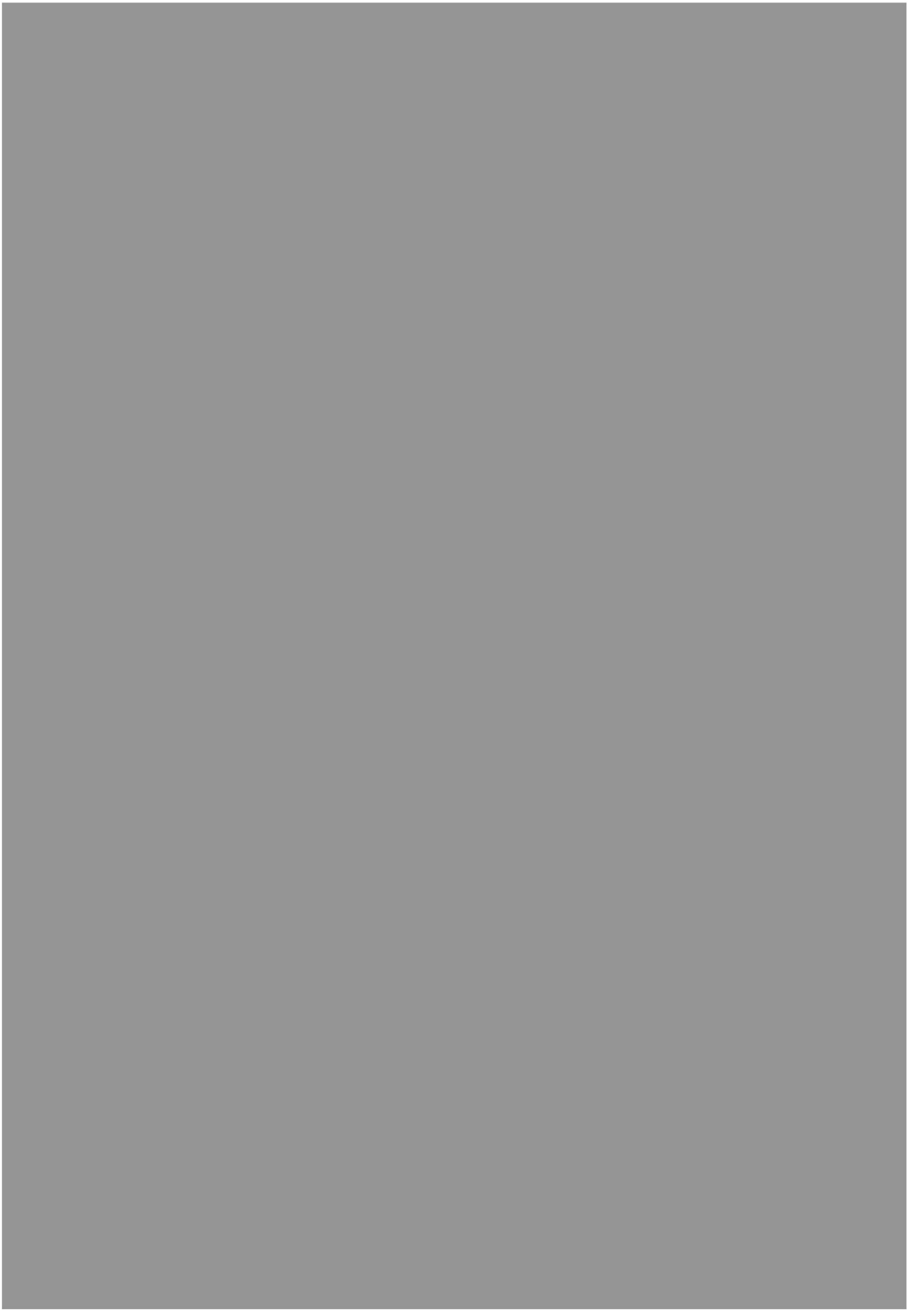

POČÁTKY KONCEPTU ANEB ZAMYŠLENÍ NAD LÁZNĚMI PO NÁVŠTĚVĚ VALSU

V dobách, kdy Země ještě vypadala jako dlouhá tenká čára, ukrývaly lidé své poklady úplně jinak, než jak to dnes činíme my. Aby taky ne – on totiž svět, který nás obklopuje, neovlivňuje jen naše životy, ale i způsob, jakým ukrýváme poklady.
Svět pro ty, kteří žili na dlouhé tenké čáře, představoval nekonečnou cestu vpřed. Vody se pohybovaly v úzkých korytech a lidé se nikdy neohlíželi. Pokud se jim zachtělo připomenout si to, co zažili, udělali pár kroků pozpátku a svou trasu si prošli znovu. A ač se to nám, kteří jsme nikdy v tak odlišném prostředí nežili, zdá nemožné, mívali i tito jednorozměrově orientovaní lidé stejné potřeby a radosti jako my.
Těšili se z nového dne, rádi se koupali a čas od času ukrývali své poklady. Nebylo to však tak jednoduché, jak by se nám mohlo na první pohled zdát.
Bylo-li potřeba ochránit vzácný úsek řeky, museli stanovit dva krajní body, což pro ně – pohybující se pouze po přímce – nebylo vůbec snadné.

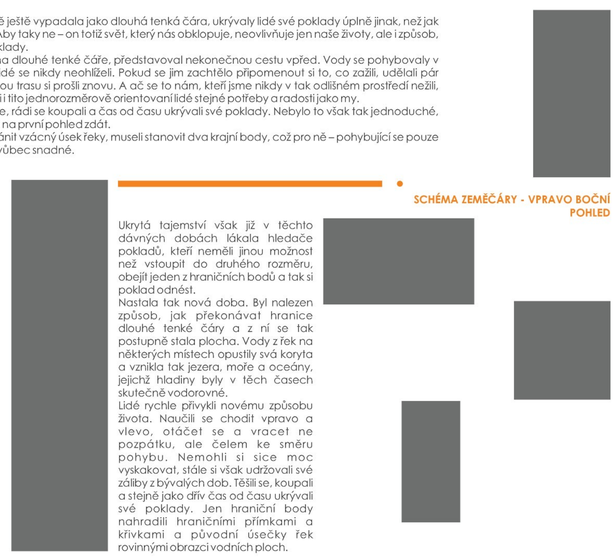

SCHÉMA ZEMĚČÁRY - VPRAVO BOČNÍ POHLED

Ukrytá tajemství však již v těchto dávných dobách lákala hledače pokladů, kteří neměli jinou možnost než vstoupit do druhého rozměru, obejít jeden z hraničních bodů a tak si poklad odnést.
Nastala tak nová doba. Byl nalezen způsob, jak překonávat hranice dlouhé tenké čáry a z ní se tak postupně stala plocha. Vody z řek na některých místech opustily svá koryta a vznikla tak jezera, moře a oceány, jejichž hladiny byly v těch časech skutečně vodorovné.
Lidé rychle přivykli novému způsobu života. Naučili se chodit vpravo a vlevo, otáčet se a vracet ne pozpátku, ale čelem ke směru pohybu. Nemohli si sice moc vyskakovat, stále si však udržovali své záliby z bývalých dob. Těšili se, koupali a stejně jako dřív čas od času ukrývali své poklady. Jen hraniční body nahradili hraničními přímkami a křivkami a původní úsečky řek rovinnými obrazci vodních ploch.

SCHÉMA ZEMĚPLOCHY - VPRAVO BOČNÍ POHLED
(BOČNÍ POHLED NA ZEMĚPLOCHU ODPOVÍDÁ PŘEDCHOZÍMU SCHÉMATU ZEMĚČÁRY)

Ale každá doba má své hledače pokladů a ti mají své metody. „Stačilo" jim objevit třetí rozměr a s jeho pomocí si vzít to, co bylo za hranicemi z přímek a křivek ukryto.
Že zeměplochy se stala zeměkoule a o vodních hladinách se už jen ze zvyku dál říkalo, že jsou vodorovné. Objevily se první prameny, gejzíry a vodotrysky. Některé byly tak vzácné, že je lidé – tak jako dříve řeky a vodní plochy – začali čas od času chránit. Obestavovali je ve všech třech známých směrech a tak se kdysi ohraničené rovinné obrazce přeměnily v plochy hraniční, vymezující prostory uvnitř.

DOPOSUD NEZNÁMÉ SCHÉMA ZEMĚ VE ČTVRTÉM ROZMĚRU A JIŽ ZNÁMÝ BOČNÍ POHLED
(BOČNÍ POHLED NA ZEMI VE ČTVRTÉM ROZMĚRU ODPOVÍDÁ PŘEDCHOZÍMU SCHÉMATU ZEMĚKRYCHLE
SCHÉMA NEBYLO DOPOSUD NALEZENO)

SCHÉMA ZEMĚKOULE (V RÁMCI SCHÉMATU ZEMĚKRYCHLE) - VPRAVO BOČNÍ POHLED
(BOČNÍ POHLED NA ZEMĚKRYCHLI ODPOVÍDÁ PŘEDCHOZÍMU SCHÉMATU ZEMĚPLOCHY)

Mnohým by se mohlo zdát, že vývoj Země od zeměčáry zeměkouli končí. Již dnes však existují prostory, které předbíhají dobu a vzbuzují v hledačích pokladů naději, že je čtvrtý rozměr na dosah. Jejich nadčasovost, která umožňuje pátrajícím zažít „okamžiky jasnozřivosti", dává tušit, že se takovýto prostor jednou stane hranicí obklopující cosi nové, cennější a dosud neobjevené.

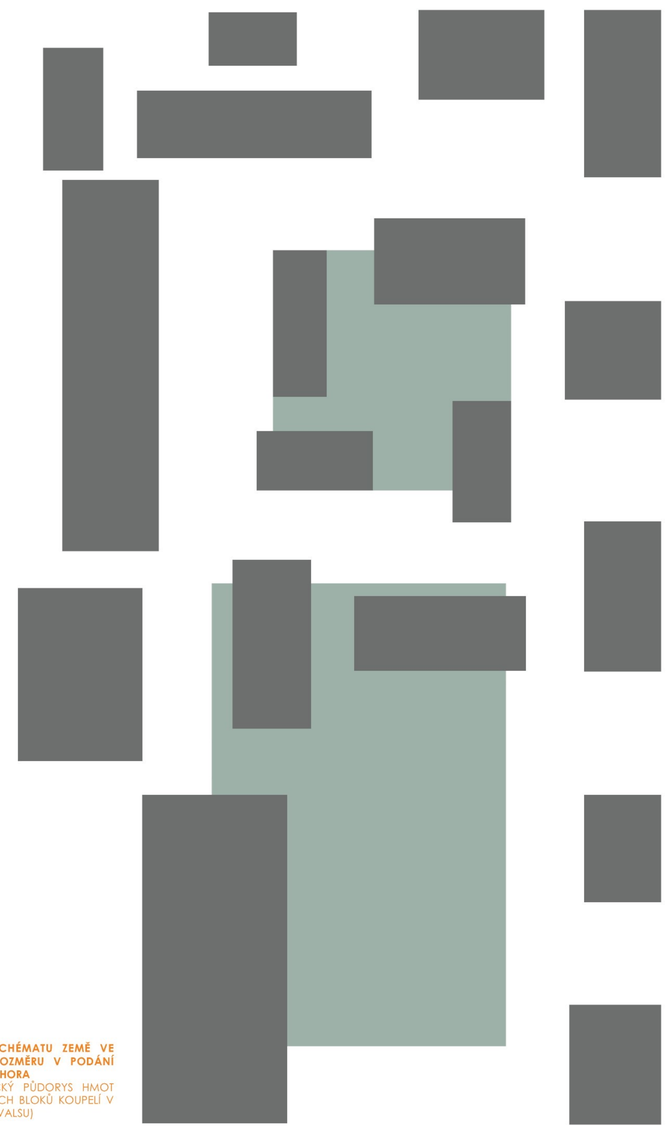

HLEDÁNÍ SCHÉMATU ZEMĚ VE ČTVRTÉM ROZMĚRU V PODÁNÍ PETERA ZUMTHORA
(SCHÉMATICKÝ PŮDORYS HMOT JEDNOTLIVÝCH BLOKŮ KOUPELÍ V LÁZNÍCH VE VALSU)

Podle mého názoru musí každá velká budova vycházet z neměřitelného, při návrhu pak projít měřitelných procesem, ale výsledek musí být neměřitelný... Navrhování, vytváření věcí, je měřitelný proces.

Stejně tak i dům musí začít od neměřitelné aury, aby byl dokončen, a projít měřitelným. Je to jediný způsob, jak stavět; jediný způsob, jak lze věc i provést, nechat ji projít měřitelným. Musíme respektovat zákonitosti, ale nakonec, když budova vstoupí do života, přináší měřitelné hodnoty. Návrh, zahrnující množství cihel, metodu konstrukce, inženýrství, je pryč a do popředí vystupuje duch bytí.

Forma není tvar. Tvar je záležitost návrhu, ale forma je vědomí neoddělitelných částí. Návrh vyvolává k bytí to, co nám chápání - forma říká.
Také by se dalo říci, že formu lze rozpoznat jako přirozenost něčeho, a návrh usiluje v určitém okamžiku o to, aby zapojil přírodní zákony a vyvolal věc k bytí tím, že uvede do hry světlo.

Chci trochu hovořit o chápání. Rád uvažuji o tom, že přesah myšlení jednotlivce je filozofie a přesah cítění jednotlivce je láska či víra. V chápání vidím sloučení těchto přesahů. Není to ani jednotlivá myšlenka ani jednotlivý pocit, ale svým způsobem obojí.
Výsledkem je chápání. O chápání se dá říci, že je harmonií systémů, které vás vedou spíš k cítění formy než návrhu.
Forma nemá tvar ani rozměr. Má prostě určitou vůli k bytí.
Návrh je prostředek, kterým přivádí k bytí to, co naznačuje forma. Pokud jde o formu lžíce, můžete říci, že lžíce musí mít náběrku a držátko. K bytí ji přivede tím, že ji navrhnete mělkou či hlubokou, dlouhou či krátkou, ze zlata, stříbra či dřeva.

Počátek je ta chvíle, kdy uvěříte formě. Návrh je tvůrce, jenž této víře slouží.
Stavět, to je činnost vykonávaná na základě smyslu pro řád. Když je dílo dokončeno, musí být jeho počátek vidět.
Forma je vědomí neoddělitelných znaků. Forma nemá hmotu, tvar ani rozměr.
Návrh není víc než záblesk formy; je hmotný, má tvar a rozměr.
Je těžké mluvit o díle, když je hotovo. Cítíte jeho neúplnost.
Připomínám si počátek jako Víru. Chvíli, kdy jsme pochopili Formu.
Pocit se stává vírou a myšlení filozofií.
Není tam hmota, tvar ani rozměr.
A poté si připomínám dobrodružství navrhování, inspirované sny.
Forma musí odpovídat zákonům řádu, jinak není.
Člověk cítí práci druhého v přesahu - v auře vzájemné pospolitosti a Víry.

Pro hudebníka je notový záznam hudby obrazem toho, co slyší. I plán budovy by se měl dát číst jako harmonie osvětlených prostorů. Dokonce i prostor, jenž má být tmavý, by měl mít dostatek světla z nějakého tajemného otvoru, aby bylo jasné, jak tmavý doopravdy je.
Zároveň musí architektonický prostor sám od sebe prozrazovat způsob, jak byl postaven.
...

Nic nesmí zamlžovat plán, podle něhož je prostor utvořen. Před námi je rozprostřený architektův plán. Vedle něj list s notami. Architekt zběžně čte svojí skladbu jako uspořádání prvků a prostorů v jejich světle.

...

Můžeme říci, že světlo, dárce všeho zpřítomněného, je tvůrcem hmoty a že hmota byla stvořena k tomu, aby vrhala stín, a stín patří ke světlu.

...

Ve starých budovách byly vyjádřením světla sloupy - světlo, nesvětlo, světlo, nesvětlo, světlo, nesvětlo. Modul je také světlo, nesvětlo. Rytmus světla.

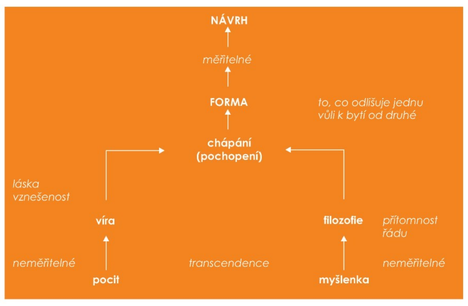

Podesta je vůbec výborná věc, protože tytéž schody používá dítě, mladík i stařec. A když starý pán stoupá po schodech s chlapcem a dosáhne podesty, musí tu být okno, možná i sezení u okna a snad i pár knih. Neboť jak stoupá vzhůru, může chlapci říci: "Víš, tuhle knihu jsem si vždycky chtěl přečíst."
Zakryje tak svou únavu při výstupu do schodů a odpočine si, aby mohl - v doprovodu mladšího - pokračovat v chůzi vzhůru.

Každá věc má dva aspekty: ten obyčejný, který vidíme skoro vždy a který vidí každý a potom aspekt duchovní a metafyzický, který mohou vidět jen někteří ve chvíli jasnozřivosti a metafyzické abstrakce.

...
Umělecké dílo musí vyjádřit cosi, co není patrné z jeho vnější podoby. Předměty a postavy, které zobrazuje, musí poeticky vyprávět o něčem, co je vzdáleno a co před nimi skrývají materiální formy.

Z DENÍKŮ A PŘEDNÁŠEK LOUISE KAHNA
SVĚTLO X NESVĚTLO
MĚŘITELNÝ X NEMĚŘITELNÝ
O PODESTĚ
GIORGIO DE CHIRICO O METAFYZICKÉ MALBĚ

ZÁKLADNÍ DIAGRAM KONCEPTU

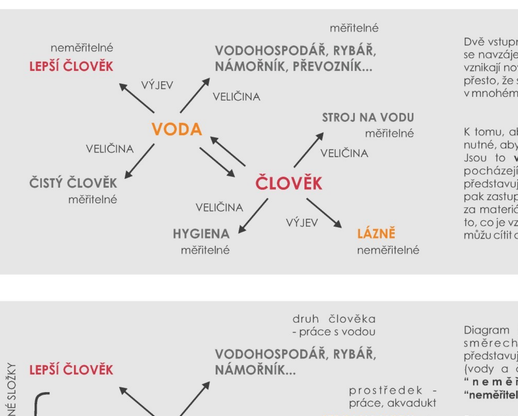

Dvě vstupní hodnoty - **voda a člověk** - se navzájem ovlivňují a z jejich spojení vznikají nové významy a kvality, které i přesto, že se mohou zdát podobné, se v mnohém liší.

K tomu, aby se dostatečně odlišily, je nutné, aby do hry vstoupily další složky. Jsou to **výjevy a veličiny**. Veličiny pocházejí z měřitelného světa a představují materiální hodnoty. Výjevy pak zastupují neměřitelné vjemy skryté za materiálními formami - reprezentují to, co je vzdáleno a není patrné, to, co můžu cítit a představit si.

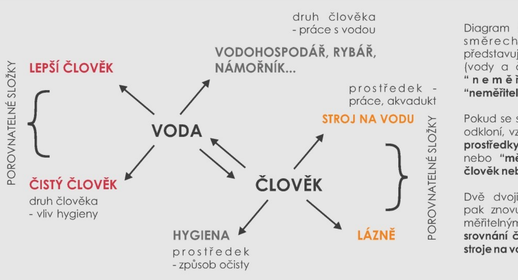

Diagram je možné číst v různých směrech. Základní diagonála představující spojení člověka a vody (vody a člověka) vede k podstatě **"nemě řitelných lázní"** a **"neměřitelného lepšího člověka"**.

Pokud se směr od základní diagonály odkloní, vznikají buď určité **"měřitelné prostředky" - hygiena a stroj na vodu**, nebo **"měřitelné druhy lidí" - čistý člověk nebo člověk pracující s vodou**.

Dvě dvojice porovnatelných složek pak znovu poukazují na rozdíl mezi měřitelným a neměřitelným. **Je to srovnání čistého a lepšího člověka a stroje na vodu a lázní.**

KŘEST Základní diagonála vedoucí od člověka přes vodu k lepšímu člověku (díky přispění neměřitelných výjevů) představuje podstatu křtu.
Ten není v této souvislosti myšlen jako ryze křesťanský způsob přijetí do víry, ale jako princip rituálního omývání vodou vlastní všem kulturám. Narozdíl od běžného mytí má křest tři fáze - **původní stav, regresi a nový stav**. Člověk tak nejdříve sestoupí, aby pak vystoupal do úrovně vyšší té původní.

(Regrese - zpětný pochod, postup. Návrat k některým z předcházejících vývojových forem. Zpětný vývoj jedince vedoucí místo ke zdokonalení ke zjednodušení.)

LÁZNĚ Druhý směr základní diagonály diagramu (spojení vody, člověka a neměřitelných vjemů) vysvětluje podstatu lázní. Představuje to, co by měl člověk v lázních zažít, cítit, uvědomit si. Je to vnitřní svět lázní, který je neměřitelný - metafyzický.
Lázně jako budova však mohou vypadat úplně jinak. Mohou vypadat jako stroj na vodu, který až teprve tomu, kdo vstoupí dovnitř, začne odhalovat svá tajemství.

LÁZNĚ	**STROJ** - STROJ NA VODU, VERTIKÁLNÍ AKVADUKT - DŮM, KDE VODA PRACUJE PRO POTŘEBY ČLOVĚKA	měřitelný
	NÁSTROJ - HUDEBNÍ NÁSTROJ, VODNÍ VARHANY - DŮM, VE KTERÉM VODA PŮSOBÍ NA SMYSLY ČLOVĚKA	neměřitelný

2 ASPEKTY NÁVRHU

REÁLNÁ SLOŽKA (OBYČEJNÝ / MECHANICKÝ ASPEKT)

CO JE VIDĚT, CO JE REÁLNÉ, NA CO SI MŮŽU SÁHNOUT - **MĚŘITELNÉ, POPSATELNÉ**
GEOMETRIE VELIČIN / PROMĚNNÝCH VYCHÁZEJÍCÍCH ZE ZADÁNÍ A SITUACE
- MÍSTO (orientace pozemku, vztah ke Koloseu...), VODA (úhly molekul, tečny ke křivkám ohraničující jednotlivá skupenství...), ELIPSA (hlavní a vedlejší osy, ohniska...)

IMAGINÁRNÍ SLOŽKA (METAFYZICKÝ ASPEKT)

CO JE SKRYTÉ V MATERIÁLNÍCH FORMÁCH, CO JE VZDÁLENO A NENÍ PATRNÉ, CO MŮŽU CÍTIT A CO SI MŮŽU PŘEDSTAVIT - **NEMĚŘITELNÉ, POCITITELNÉ**
CO SE VYJEVÍ, AŽ KDYŽ DO SITUACE VSTOUPÍ ČLOVĚK
- KULT, TAJEMSTVÍ, ATMOSFÉRA (světlo / nesvětlo, ticho / zvuk, vůně, teplo /chlad...), SMYSLY (zrak, čich, sluch, hmat, chuť)

Reálná složka je "jeviště", vymezení prostoru, prostředí, které je připraveno pro "hru", která mu teprve dá smysl. Pro imaginární složku prožitků, pocitů.

To, co se bude "hrát" ovlivňuje to, kde se to bude "hrát". Jedna složka ovlivňuje druhou. Jedna nebude existovat bez druhé. Kdyby jedna bez druhé existovaly, byly by "prázdné" - jeviště bez hry a herců, nebo jen "text".

JAK ASI LÁZNĚ VYPADAJÍ A JAKÉ JSOU NEJSPÍŠ UVNITŘ

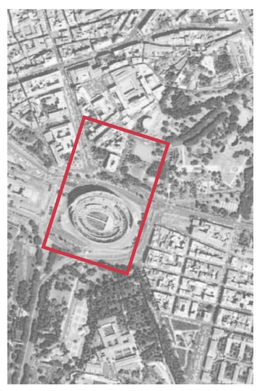

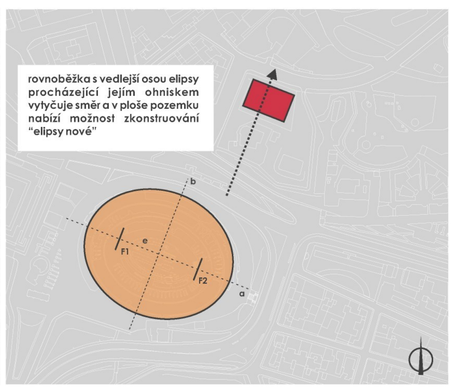

OHNISKA A "NOVÁ ELIPSA"

Ohniska "nové elipsy" tvoří dvě věže - **věž vody** a **věž člověka** - a elipsu obíhající kolem nich představuje **vertikální promenáda**.

VIA DEI FORI IMPERIALI → VIA DEI FORI VERTICALI

MOLEKULA VODY

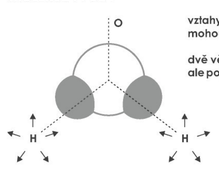

vztahy mezi prvky tvořící molekulu vody mohou být určující i při kompozici třech věží

dvě věže jsou stejné, jedna se liší, všechny se ale pojí v jedinečném celku

Třetí věž tvoří **kastrum - zásobárnu vody, zdroj energií** - je odlišná od dvou věží, které představují atomy vodíku, jejichž schopnost vázat na sebe další prvky pomocí tvorby vodíkových můstků nedovolí obíhající elipse opustit prostor, který je jimi vymezen.

VOLBA VÝSLEDNÉ VARIANTY

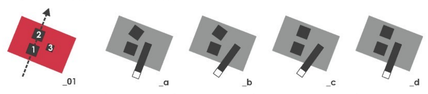

_01: SMĚR HLAVNÍ OSY "NOVÉ ELIPSY"KOLMÝ NA SMĚR HLAVNÍ OSY ELIPSY PŮVODNÍ
Pozemek je výhodně orientován na jihozápad - věž člověka (č.1), ve které se nacházejí odpočívárny (galerie, knihovna, kavárna, prostory pro masáže, tělocvična, audio a video místnost a restaurace), by měla tuto orientaci dodržovat. Tento směr zároveň odpovídá směru pomyslné osy, která spojuje Vatikán, Koloseum a kostel Sant Giovanni in Laterano. Tato osa byla jedna z mnohých, které měly podle koncepce papeže Sixta V, určovat budoucí orientaci zástavby Říma. V neposlední řadě je tento směr rovnoběžný s orientací hlavní osy elipsy Kolosea.
Tento směr je tak kombinací měřitelných veličin daných geometrií elipsy a charakteru místa.
Úhel 105° , který svírají atomy vodíku v rámci molekuly vody, nabízí možnost "natočení" některých částí tvořící trojici věží. Věž kastra - zásobárny energií (č.3) se pod tímto úhlem sklání směrem ke Koloseu, v některých variantách je i tak natočena. Věž vody (č.2) může, ale i nemusí, být pod tímto úhlem pootočena vzhledem k hraně věže č.1.
Úhel 105° je tak dalším z měřitelných veličin ovlivňujících návrh.

Výhledy z věže člověka (č.1) - z odpočíváren - směřují ve všech variantách ke Koloseu. Věž vody (č.2), ve které se nacházejí samotné lázně, se buď díky pootočení stáčí směrem ke stávající Via dei Fori Imperiali a k parku, který postupně zarůstá trosky Trajánových lázní, nebo umožňuje obousměrný výhled na krajní body pomyslné osy - Vatikán, Sant Giovanni.

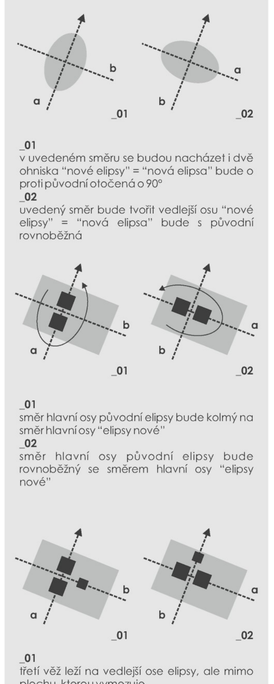

MĚŘITELNÉ VELIČINY: GEOMETRIE ELIPSY, CHARAKTER MÍSTA A GEOMETRIE MOLEKULY VODY

Jsou prostory naplněné duchovnem, ideou, metafyzičnem. Chrám i lázně - místa, kde se ve stálém prostoru mění intenzita a charakter vjemů. Lázně nejsou chrám, idea víry tu ale je - jaksi "polidštěná". Je to v očistě těla, která je povýšená o očistu duše spojenou s prožitky, představami, působením na smysli.

ČLOVĚK VSTUPUJÍCÍ DO LÁZNÍ SE STÁVÁ OBOJŽIVELNÍKEM

Lázně jsou ozvěnou náboženských obřadů dávných kultur. Tři fáze rituální očisty (křtu) vedoucí přes návrat k prvopočátkům (regrese, voda jako prostředí, ve kterém vznikal a utvářel se život, plodová voda) ke znovuzrození, zdokonalení.
Do lázní jde člověk za vodou, k vodě, pro vodu - vyhledává kontakt s ní a s jejími účinky. Ztrácí něco ze své komplikovanosti a užívá si své zjednodušené, méně rafinované a čistší formy. Voda má schopnost působit na lidské smysly.

zrak - hra odrazu, odlesku a lomu světla, odstín
hmat - teplota, vlhkost, síla proudu, zvýšený odpor, tlak, ale i nadlehčování
čich - vůně
sluch - zvuky vody, hudba, ozvěna, útlum
chuť - sladká, slaná, kyselá, hořká

Tyto schopnosti vody jsou znásobené počtem skupenství, ve kterých se běžně vyskytuje. Intenzita prožitků je různá pro led / sníh, vodu, páru.

Vedle vody je v lázních nezastupitelným elementem světlo. Nositel zrakového vjemu, tvůrce prostoru, atmosfér nálady. V lázních se voda stává vjemem a světlo veličinou. Prvotní vlastnosti však nezrácejí - voda je i nadále veličinou a světlo vjemem. Světlo, které nabylo měřitelných hodnot se může - stejně jako voda - vyskytovat ve třech skupenstvích. Zážitky, které přináší však stále zůstávají neměřitelné.

světlo procházející membránou / difúzní světlo působí jako pára
světlo s omezeným průchodem se chová jako kapalina
přímé světlo se jeví jako pevná látka

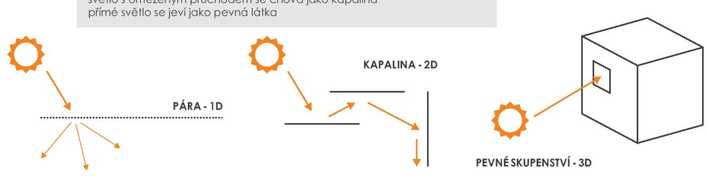

Světlo jako pára má proměnlivý objem i tvar. Jeho proměnlivost mu umožňuje snadnou tvarovatelnost a modelovatelnost. Takové světlo má jakožto měřitelná veličina i vysokou hodnotu modulu pružnosti.

Světlo jako kapalina umí měnit tvar, ale objem si ponechává stejný. Je tedy stále dobře tvarovatelné, ale jeho hustota zůstává neměnná.

Světlo jako pevná látka nemění tvar ani objem. Jeho hustota tak zůstává stejná a hodnota modulu pružnosti je značně nízká.

Proměnlivá hustota světla vnitřní prostor pouze **nasvětlí**. Vysoká hodnota modulu pružnosti pak světlo změkčí a dovolí mu vrhat **měkký stín**.

Neměnící se hustota vnitřní prostor plně **osvětlí**. Dostatečně vysoká hodnota modulu pružnosti světlo měkčí a umožňuje mu vrhat i nadále **měkký stín**.

Světlo s neměnící se hustotou vnitřní prostor plně **osvětlí**. Nízká hodnota modulu pružnosti pak dovolí světlu vrhat **ostrý stín**.

SVĚTLO ODHALUJE, ZAHALUJE - HALÍ

SVĚTLO OBTÉKÁ, STÉKÁ

SVĚTLO VYPLŇUJE

NEMĚŘITELNÉ VELIČINY: VÝJEVY, ATMOSFÉRY, SMYSLY, KULTY, TAJEMSTVÍ

PROSTORY V LÁZNÍCH

↓

SVĚTELNÉ NÁDOBY VE VODNÍM STROJI

x

AKORDY A TÓNY V OSNOVÁCH HUDEBNÍHO NÁSTROJE

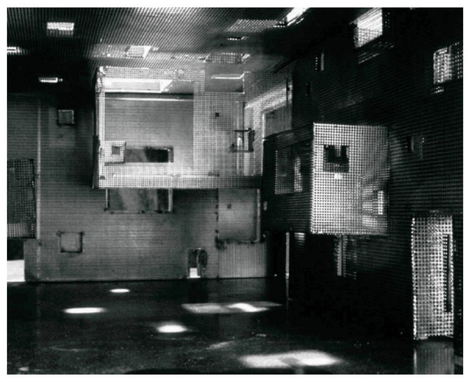

HRA SE SVĚTLEM OD STEVENA HOLLA – INTERIÉR KANCELÁŘSKÝCH PROSTOR NA ULICI SARPHATISTRAAT V AMSTERDAMU

SVĚTLO JAKO PÁRA
- DIFÚZNÍ SVĚTLO PO RÁNU

SVĚTLO JAKO KAPALINA
- SVĚTLO S OMEZENÝM PRŮCHODEM

SVĚTLO JAKO PEVNÁ LÁTKA
- PŘÍMÉ SVĚTLO ZA JASNÉHO ODPOLEDNE

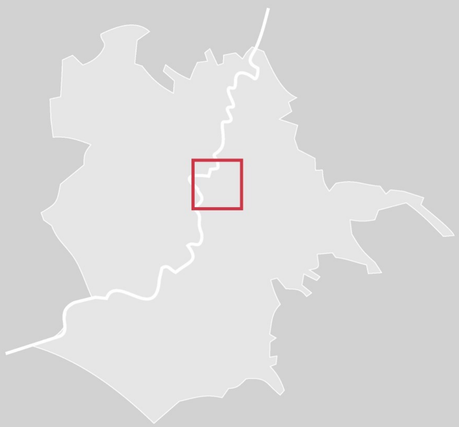

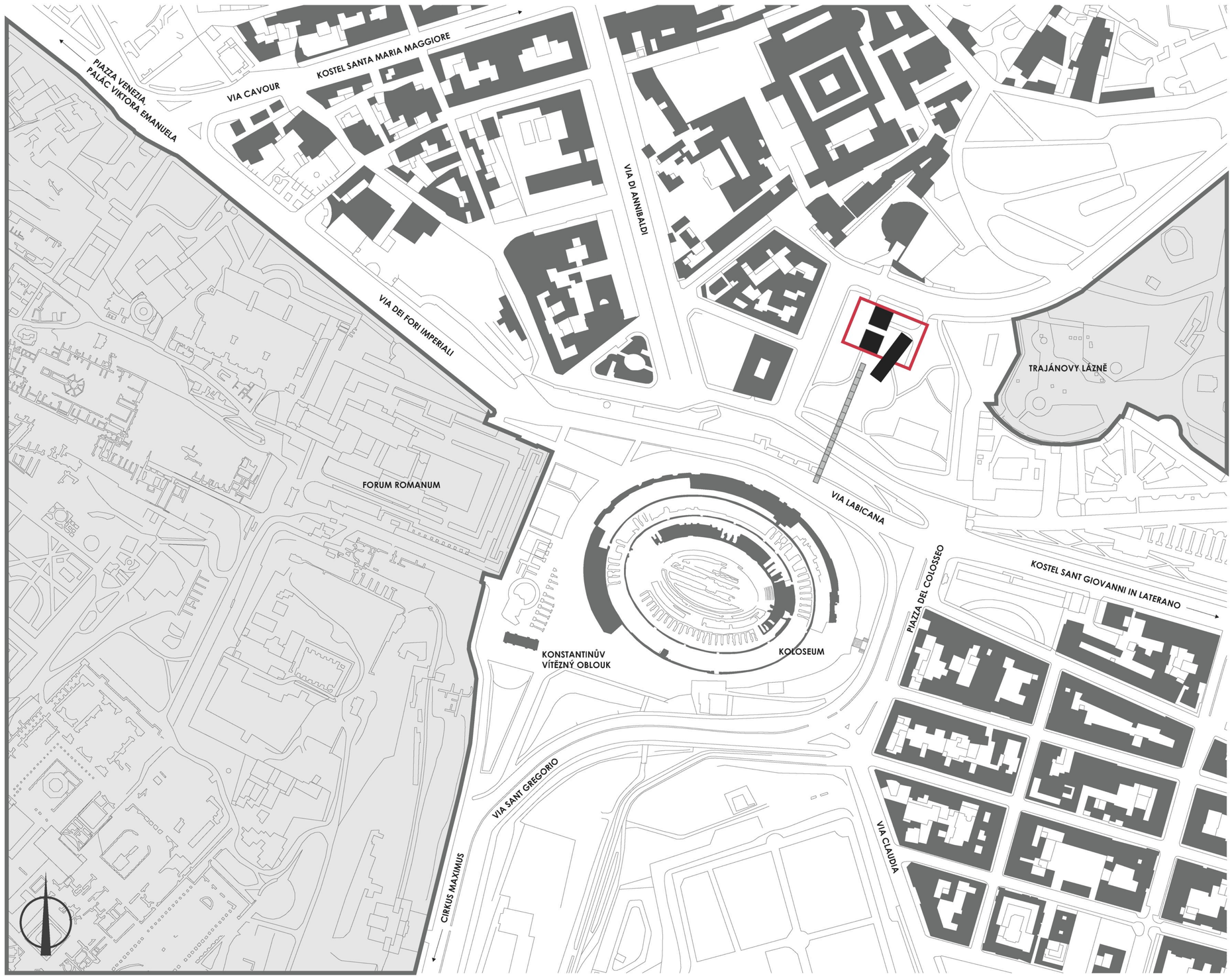

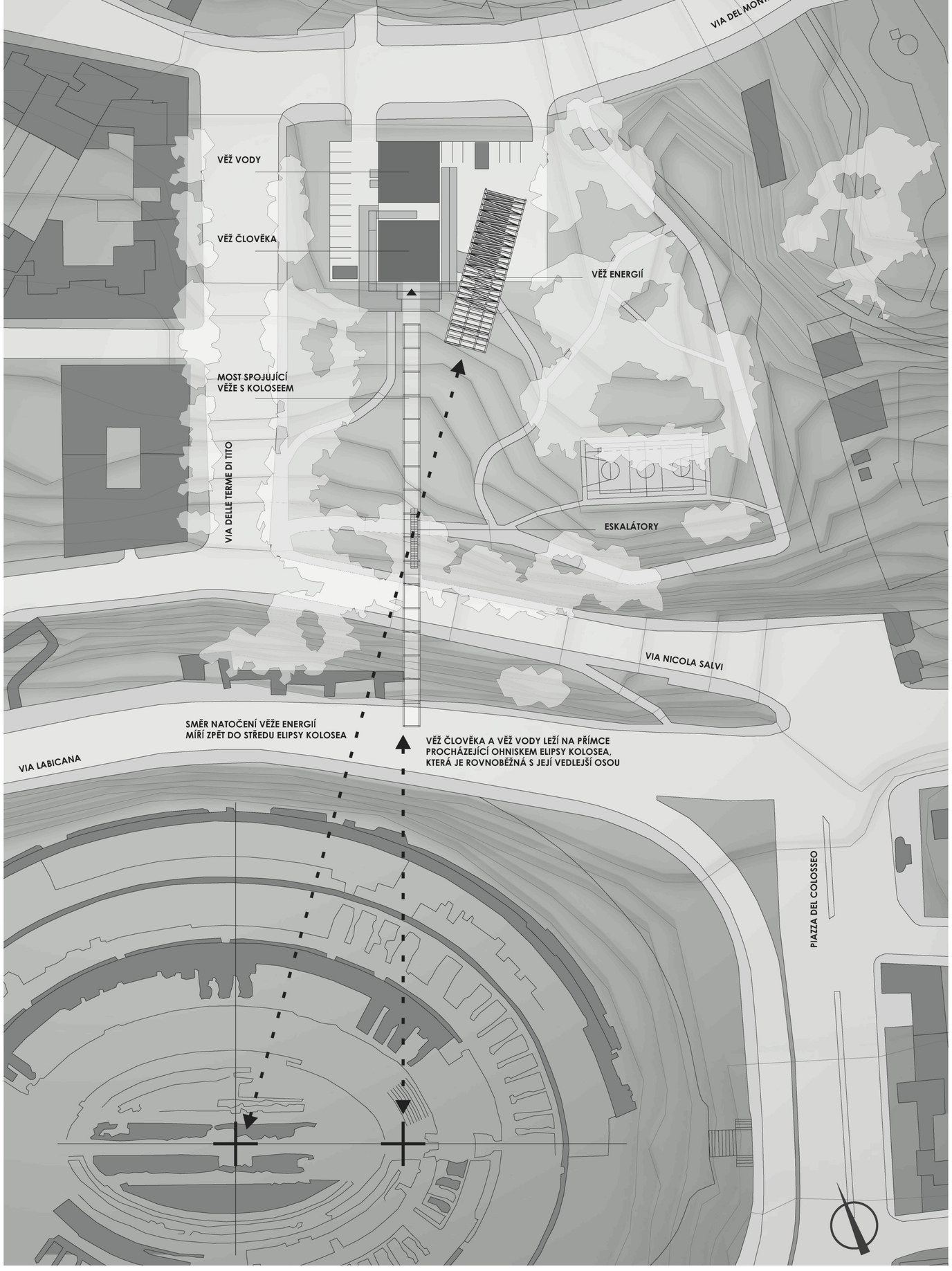

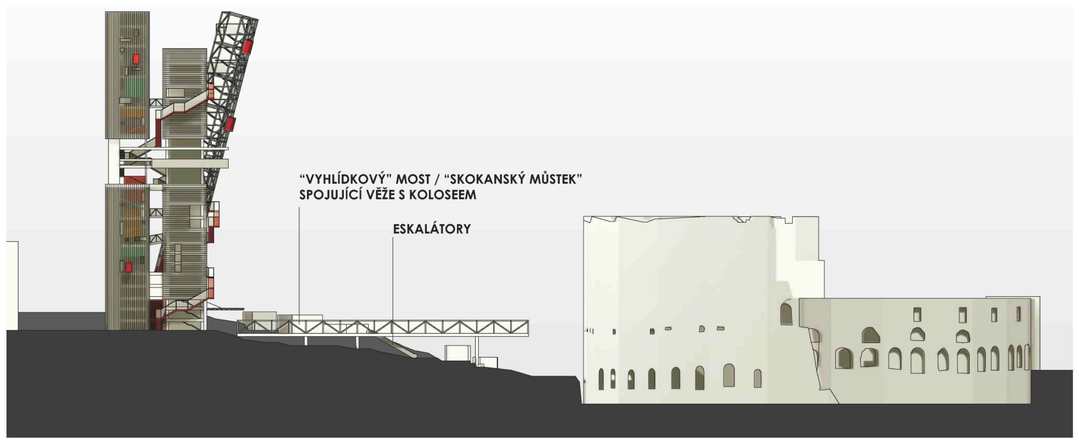

POHLED Z VIA DEI FORI IMPERIALI

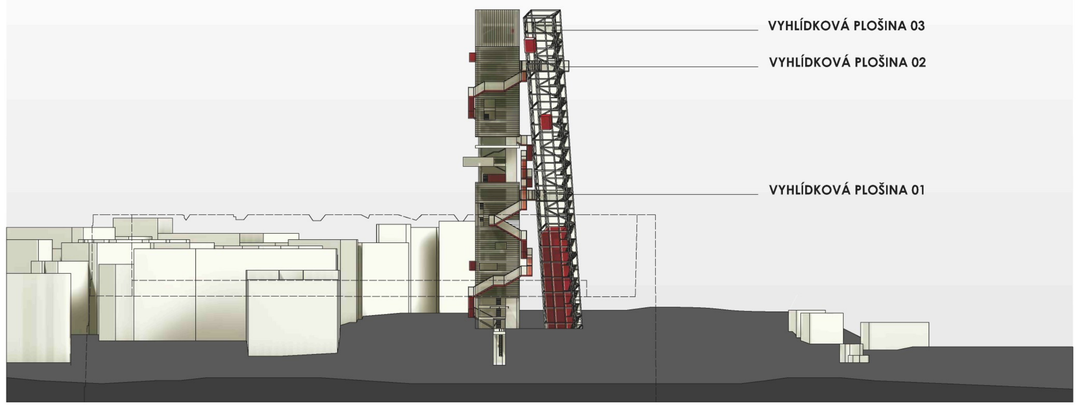

POHLED OD KOLOSEA

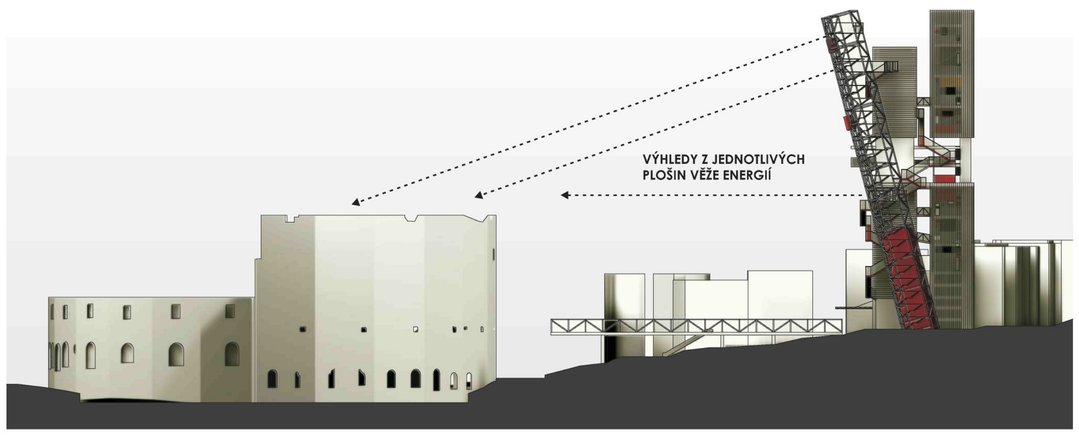

POHLED Z VIA LABICANA

SMĚR HLAVNÍ OSY "NOVÉ ELIPSY" KOLMÝ NA SMĚR HLAVNÍ OSY ELIPSY PŮVODNÍ

Pozemek je výhodně orientován na jihozápad - věž člověka (č.1), ve které se nacházejí odpočívárny (galerie, knihovna, kavárna, prostory pro masáže, tělocvična, audio a video místnost a restaurace), by měla tuto orientaci dodržovat. Tento směr zároveň odpovídá směru pomyslné osy, která spojuje Vatikán, Koloseum a kostel Sant Giovanni in Laterano. Tato osa byla jedna z mnohých, které měly podle koncepce papeže Sixta V. určovat budoucí orientaci zástavby Říma. V neposlední řadě je tento směr rovnoběžný s orientací hlavní osy elipsy Kolosea.
Tento směr je tak kombinací měřitelných veličin daných geometrií elipsy a charakteru místa.
Úhel 105°, který svírají atomy vodíku v rámci molekuly vody, nabízí možnost "natočení" některých částí tvořící trojici věží. Věž kastra - zásobárny energií (č.3) se pod tímto úhlem sklání směrem ke Koloseu, v některých variantách je i tak natočena. Věž vody (č.2) může, ale i nemusí, být pod tímto úhlem pootočena vzhledem k hraně věže č.1.
Úhel 105° je tak dalším z měřitelných veličin ovlivňujících návrh.

Výhledy z věže člověka (č.1) - z odpočíváren - směřují ve všech variantách ke Koloseu. Věž vody (č.2), ve které se nacházejí samotné lázně, se buď díky pootočení stáčí směrem ke stávající Via dei Fori Imperiali a k parku, který postupně zarůstá trosky Trajánových lázní, nebo umožňuje obousměrný výhled na krajní body pomyslné osy - Vatikán, Sant Giovanni.

Most spojující vertikální lázně s Koloseem leží na stejné přímce jako ohnisko elipsy Kolosea a obě hlavní věže - věž člověka a věž vody. Tvoří tak spojnici všech tří ohnisek návrhu.
Je pouze na návštěvníkovi, zda-li nejdříve zajde do lázní a poté si prohlédne Koloseum nebo jestli zvolí opačný postup. Most ho vždy dovede do cíle jeho cesty a zajistí mu patřičný výhled na obě dominanty věčného města.

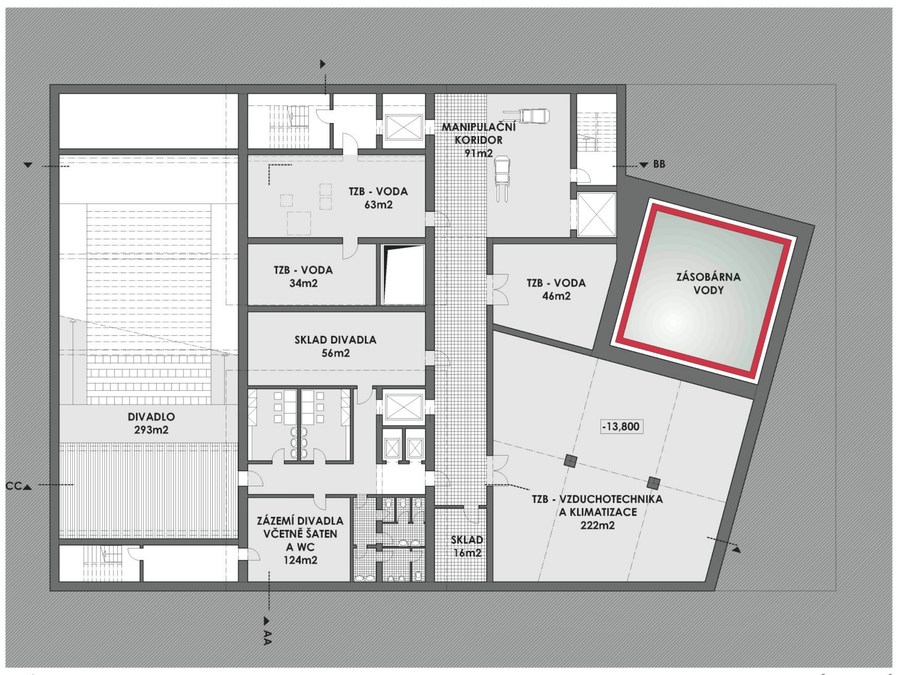

PŮDORYS 2PP — DIVADLO A ZÁZEMÍ

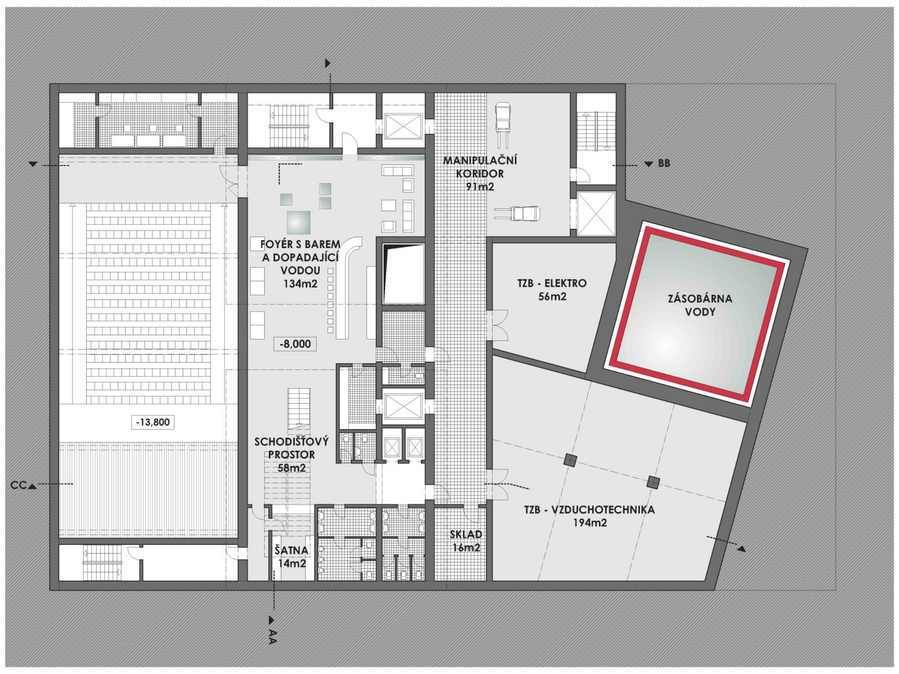

PŮDORYS 1PP — FOYÉR DIVADLA A ZÁZEMÍ

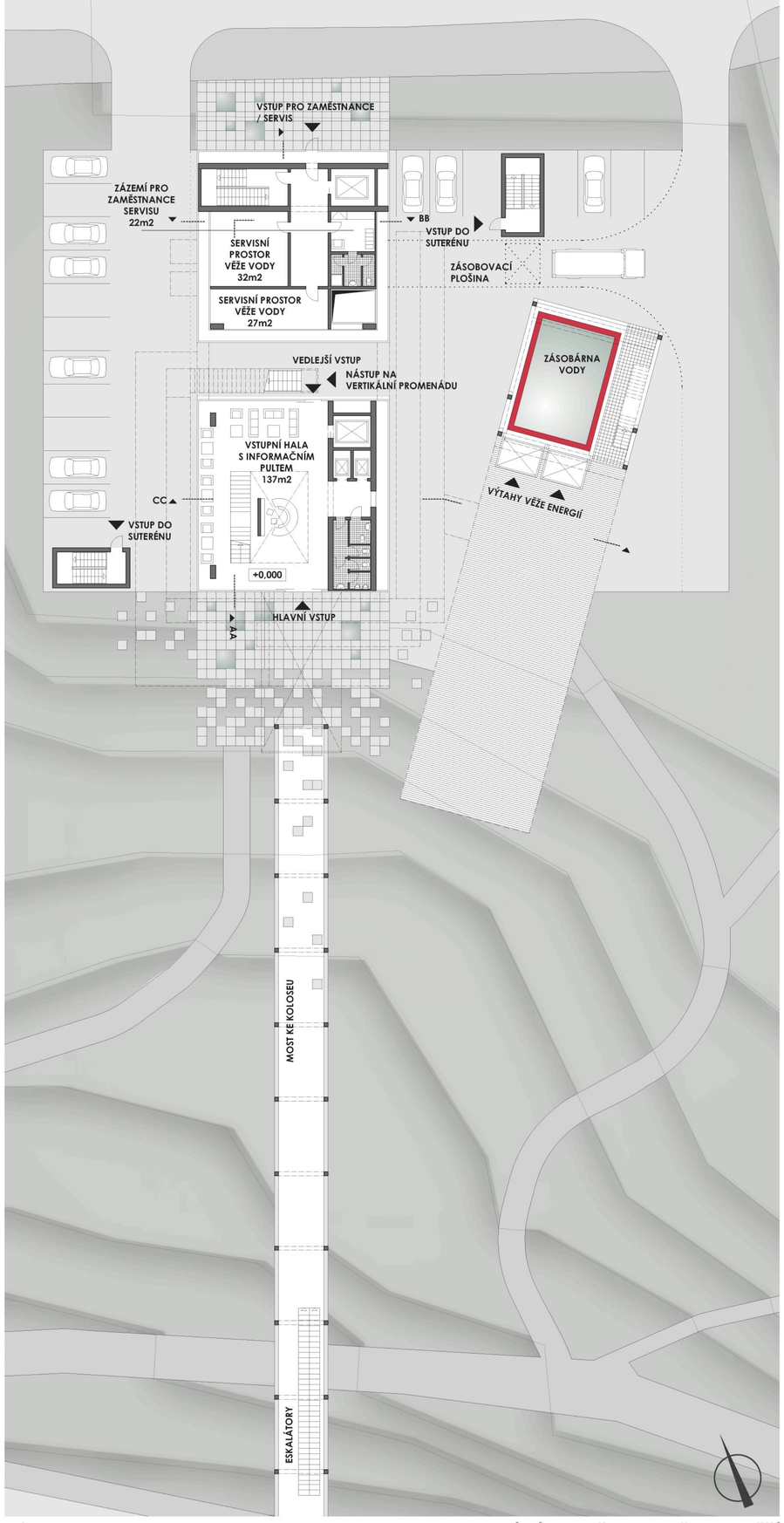

PŮDORYS 1NP / PARTER — VSTUPNÍ ÚROVEŇ DO VŠECH VĚŽÍ

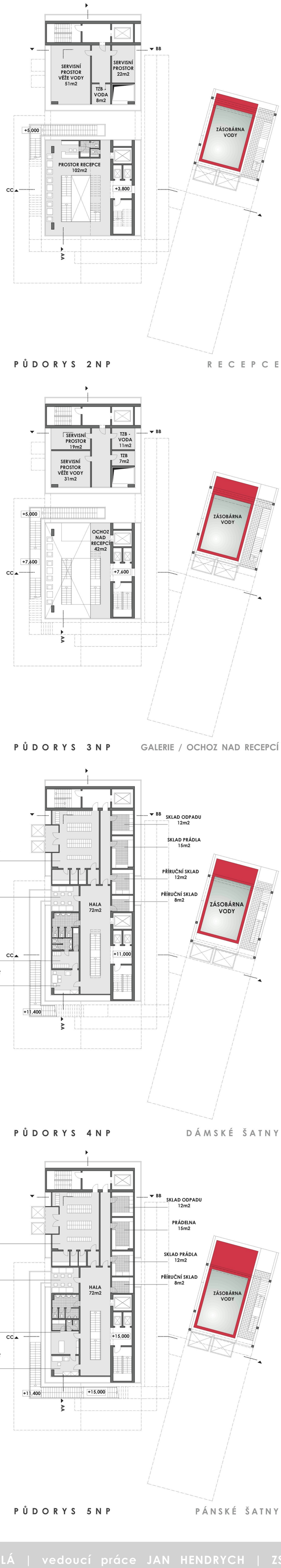

PŮDORYS 2NP — RECEPCE

PŮDORYS 3NP — GALERIE / OCHOZ NAD RECEPCÍ

PŮDORYS 4NP — DÁMSKÉ ŠATNY

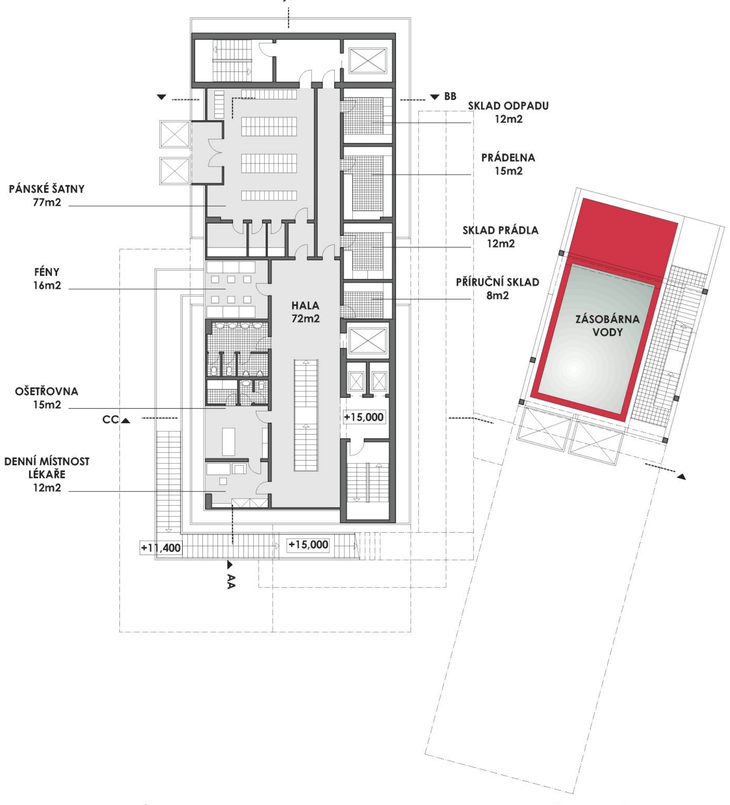

PŮDORYS 5NP — PÁNSKÉ ŠATNY

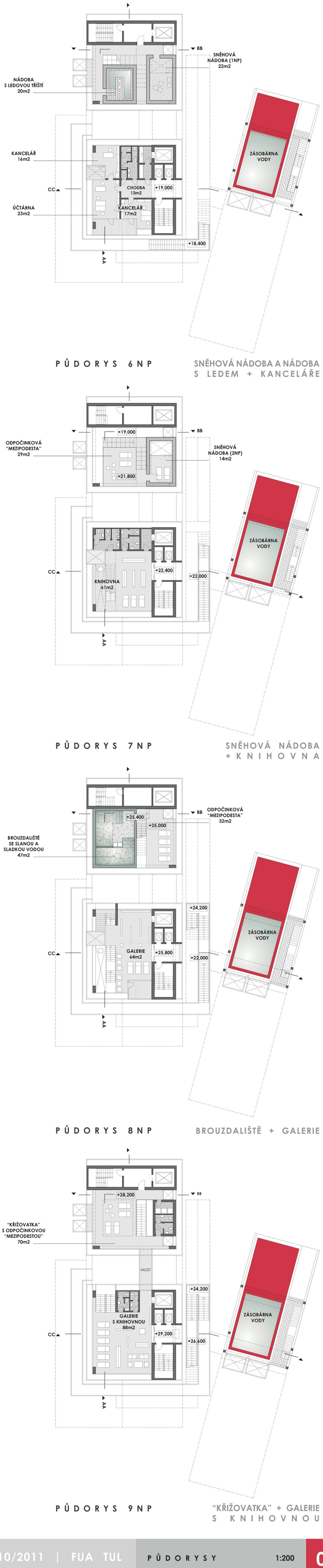

PŮDORYS 6NP — SNĚHOVÁ NÁDOBA A NÁDOBA S LEDEM + KANCELÁŘE

PŮDORYS 7NP — SNĚHOVÁ NÁDOBA + KNIHOVNA

PŮDORYS 8NP — BROUZDALIŠTĚ + GALERIE

PŮDORYS 9NP — "KŘIŽOVATKA" + GALERIE S KNIHOVNOU

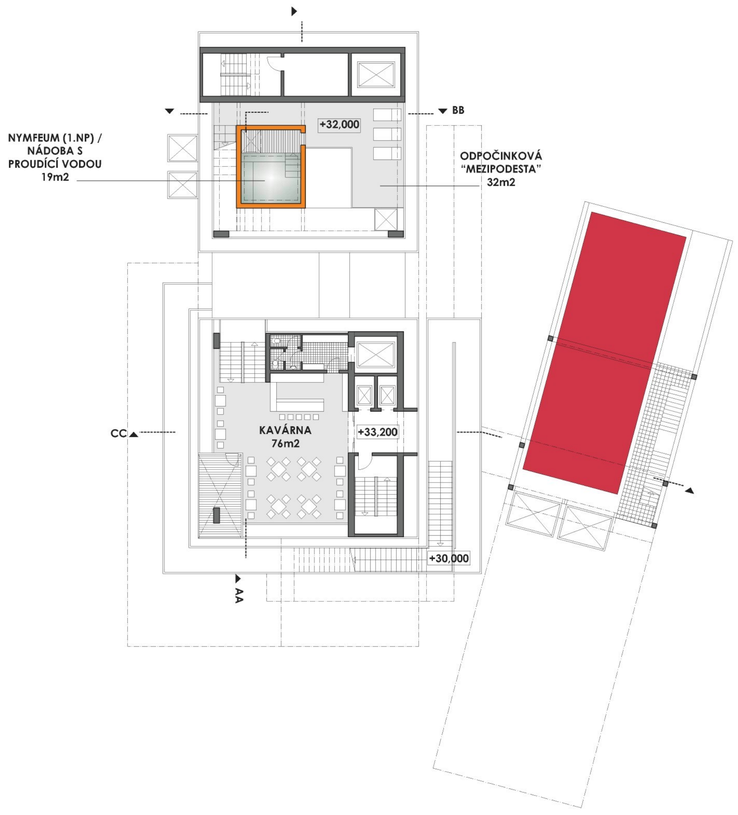

PŮDORYS 10NP

NYMFEUM + KAVÁRNA

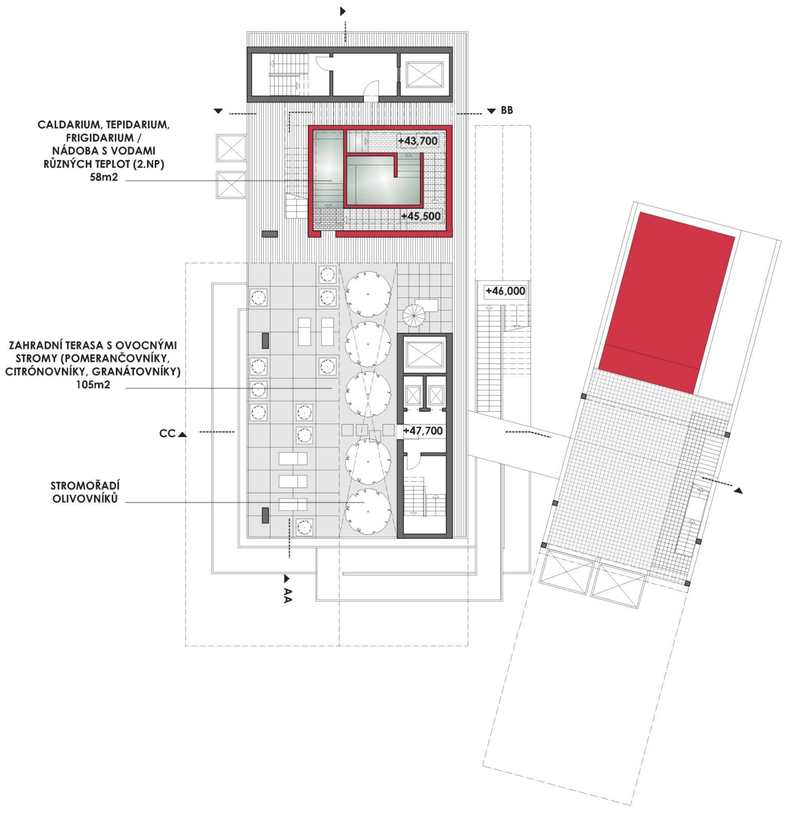

PŮDORYS 13NP

ZAHRADNÍ TERASA S OVOCNÝMI STROMY A OLIVOVNÍKY

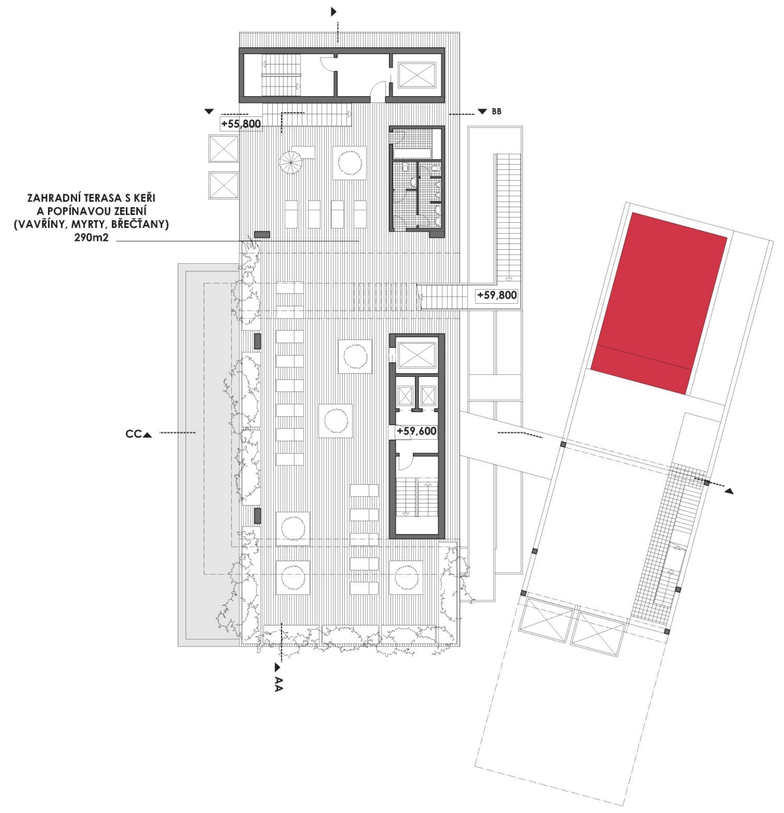

PŮDORYS 16NP

ZAHRADNÍ TERASA S KEŘI A POPÍNAVOU ZELENÍ

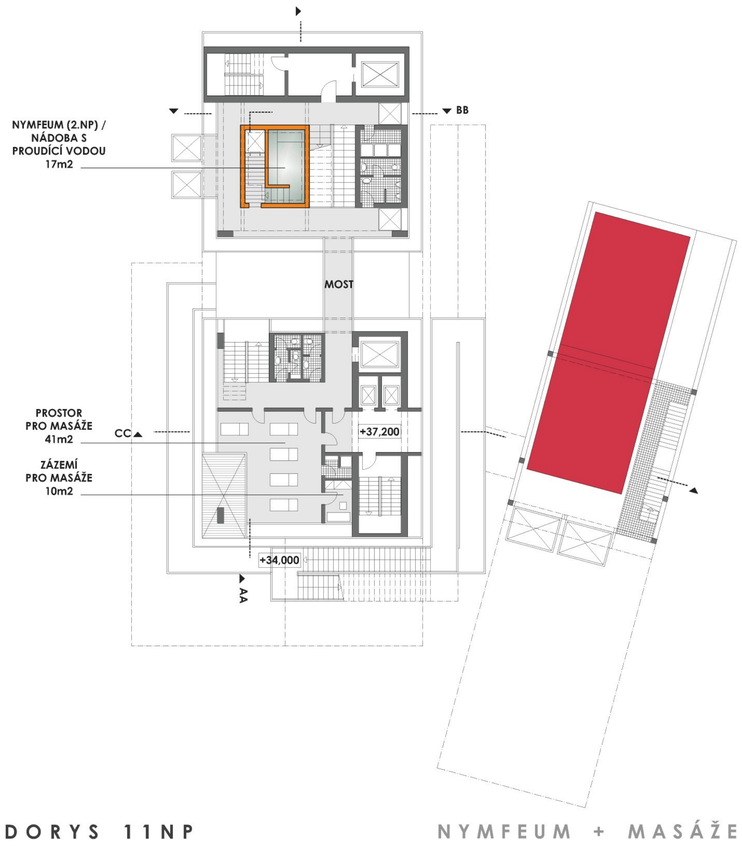

PŮDORYS 11NP

NYMFEUM + MASÁŽE

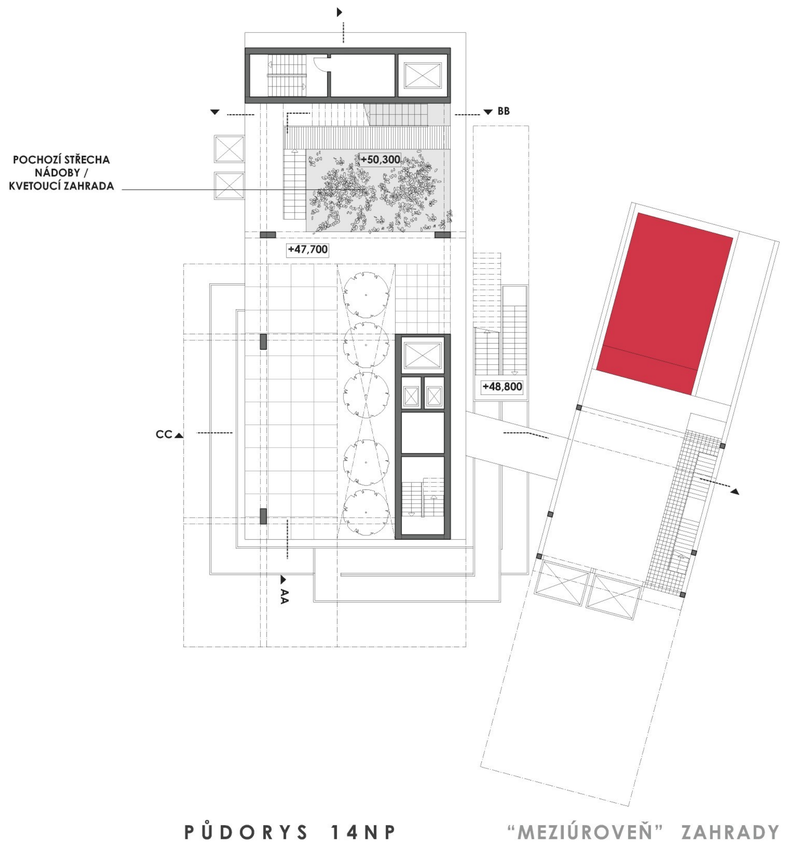

PŮDORYS 14NP

"MEZIÚROVEŇ" ZAHRADY

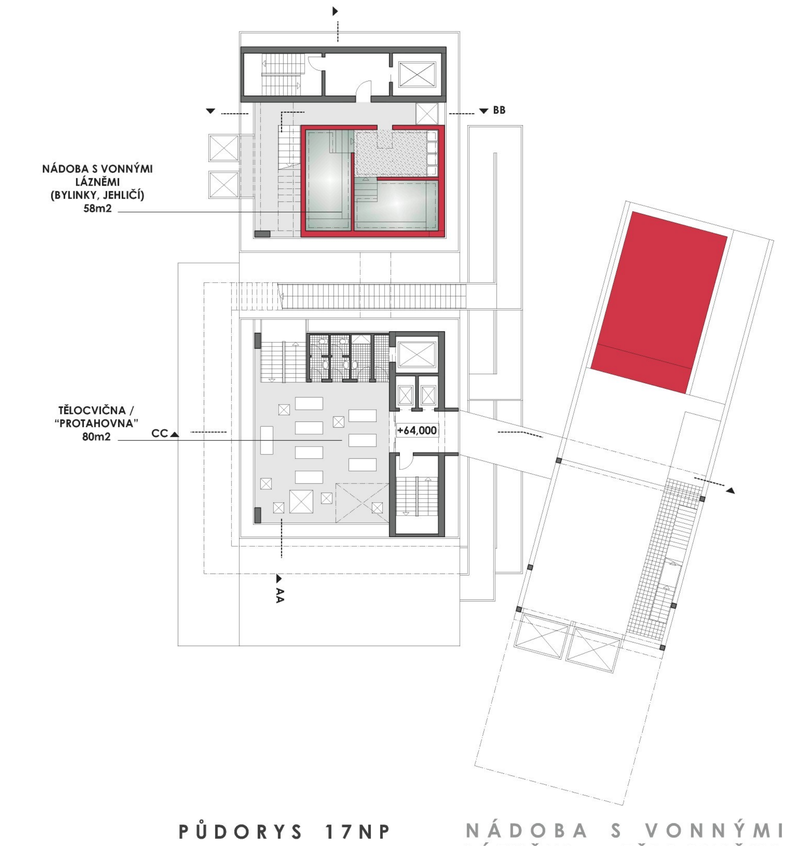

PŮDORYS 17NP

NÁDOBA S VONNÝMI LÁZNĚMI + TĚLOCVIČNA

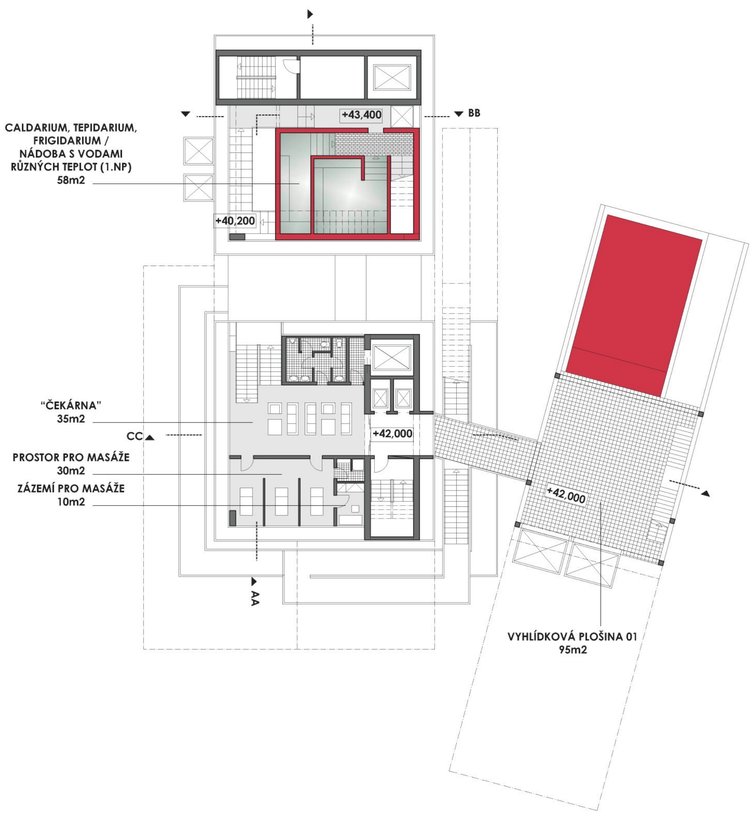

PŮDORYS 12NP

CALDARIUM, TEPIDARIUM, FRIGIDARIUM + MASÁŽE

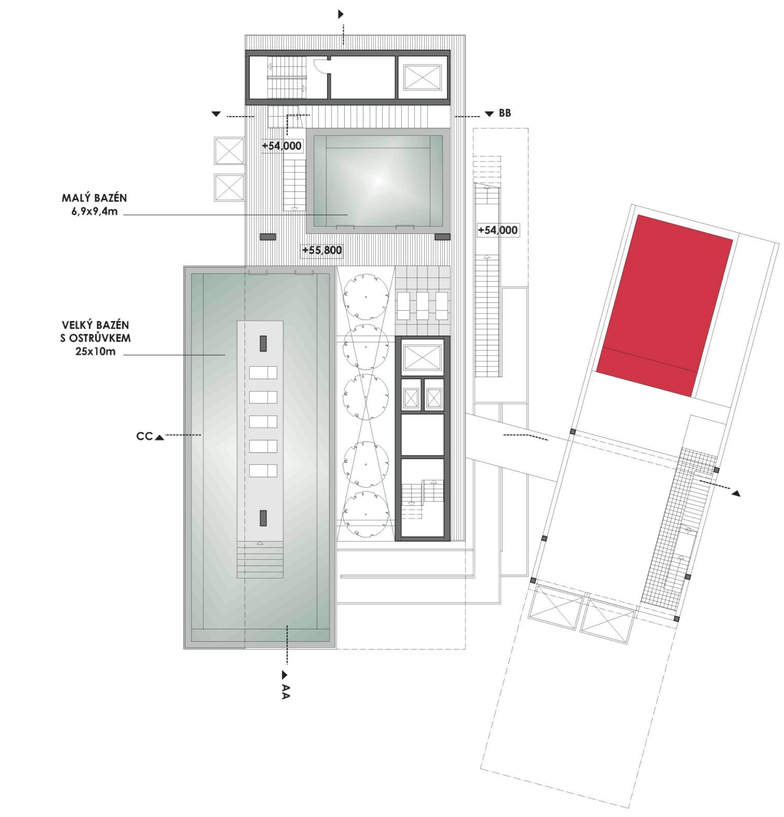

PŮDORYS 15NP

VENKOVNÍ BAZÉNY

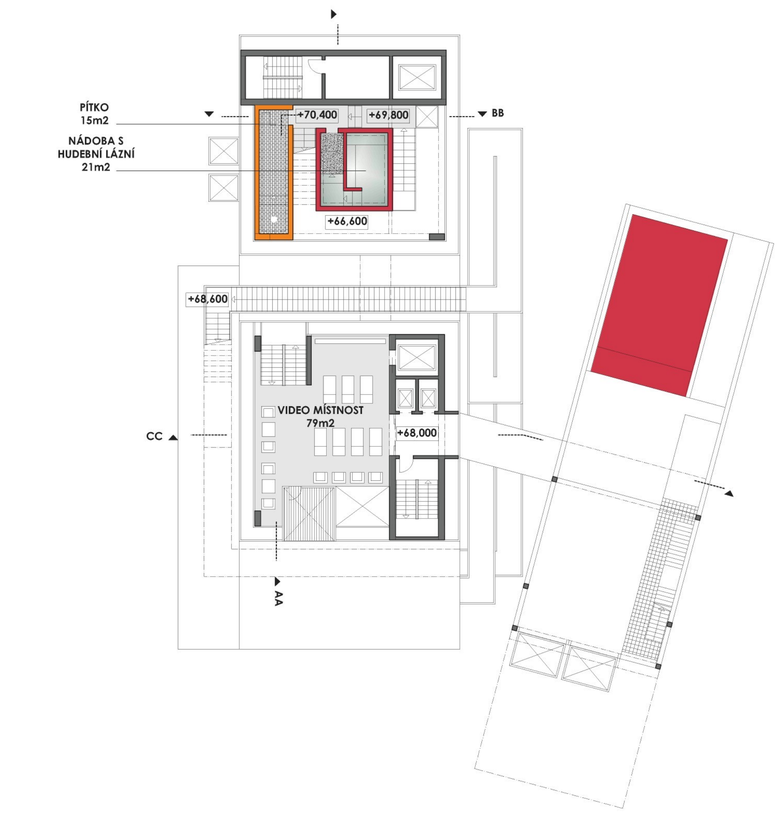

PŮDORYS 18NP

PÍTKO, NÁDOBA S HUDEBNÍ LÁZNÍ + VIDEO MÍSTNOST

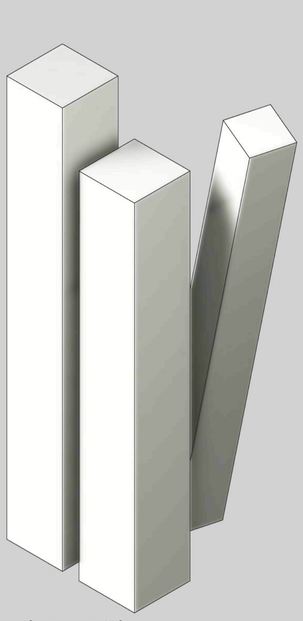

SCHÉMA HMOT VĚŽÍ

VĚŽ VODY A VĚŽ ČLOVĚKA LEŽÍ VE VYTYČENÉM SMĚRU DANÉM ROVNOBĚŽKOU S VEDLEJŠÍ OSOU ELIPSY KOLOSEA A JSOU ROVNOBĚŽNÉ S HRANAMI POZEMKU.
VĚŽ ENERGIÍ JE OPROTI NIM POOTOČENA O ÚHEL 105°. POD TÍMTO ÚHLEM SE I SKLÁNÍ ZPĚT KE KOLOSEU A JEJÍ OSA SE TAK OPĚT OPTICKY NAVRACÍTAM, KDE CELÁ KOMPOZICE VZNIKLA - DO SAMOTNÉHO STŘEDU ELIPSY KOLOSEA.

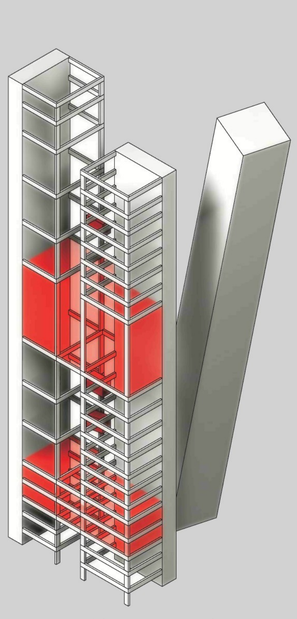

KONSTRUKCE VĚŽÍ A JEJICH SPOJENÍ

OBĚ HLAVNÍ VĚŽE JSOU OCELOVÉ SKELETY KOMBINOVANÉ SE STĚNOVÝM SYSTÉMEM DVOU JADER, KTERÉ ZTUŽUJÍ VĚŽE V OBOU SMĚRECH.
VĚŽE JSOU PROPOJENÉ V PODZEMNÍCH PATRECH, KDE SE NACHÁZÍ DIVADLO, V MÍSTĚ ŠATEN A NA ÚROVNI ZAHRADY. DALŠÍ PROPOJENÍ ZAJIŠŤUJÍ TŘI PEVNÉ MOSTY, KTERÉ UMOŽŇUJÍ "OPŘENÍ" JEDNÉ VĚŽE O DRUHOU.

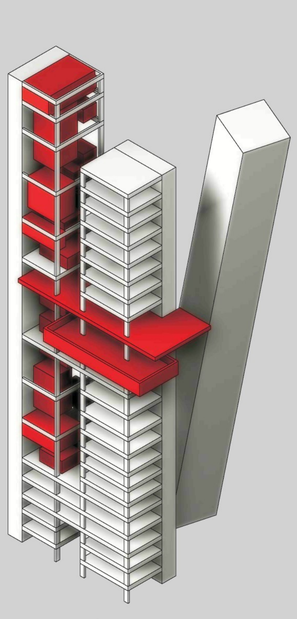

PRINCIP VNITŘNÍCH HMOT

VĚŽ ČLOVĚKA, KDE SE NACHÁZEJÍ ODPOČÍVÁRNY, JE UVNITŘ ZCELA STATICKÁ. ČLOVĚK SE ZDE SOUSTŘEDÍ NA SEBE A NA SVÉ POTŘEBY. JEDNOTLIVÉ VÝŠKOVÉ ÚROVNĚ JSOU TUDÍŽ ROZDĚLENY KLASICKY PO PATRECH.
VĚŽ VODY JE UVNITŘ NAOPAK DYNAMICKÁ. NACHÁZEJÍ SE ZDE VOLNĚ ZAVĚŠENÉ "SVĚTELNÉ NÁDOBY" PLNÉ VODNÍCH LÁZNÍ.

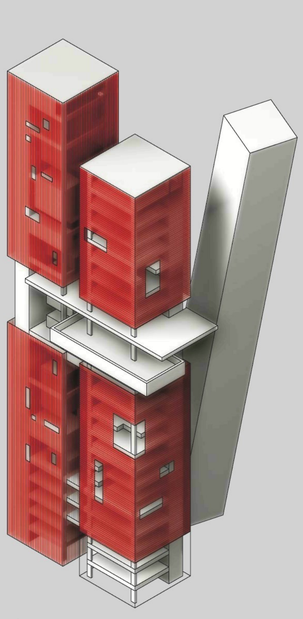

FASÁDY

TAK JAK BYLA VĚŽ VODY UVNITŘ STATICKÁ, PŮSOBÍ Z VENKU DYNAMICKY - HORIZONTÁLNÍ ŽALUZIE, KTERÉ STÍNÍ ZASKLENOU FASÁDU BUDOVY V SOBĚ OBSAHUJÍ VELKÉ OTVORY UMOŽŇUJÍCÍ VÝHLED NA KOLOSEUM.
VĚŽ VODY SE NAOPAK SNAŽÍ UKRÝT SVÉ TAJEMSTVÍ - JEJÍ VERTIKÁLNÍ ŽALUZIE JSOU PRORAŽENY JEN DROBNÝMI OTVORY. VÝHLED VEN ZDE NEHRAJE TAK DŮLEŽITOU ROLI JAKO U VĚŽE ČLOVĚKA.

VARIABILITA

ABY SE UMOCNIL VENKOVNÍ VÝRAZ VĚŽE ČLOVĚKA JAKO DYNAMICKÉHO PRVKU A ABY SE TAK POSÍLILA I MYŠLENKA LÁZNÍ JAKO "STROJE NA VODU", JSOU HORIZONTÁLNÍ ŽALUZIE POHYBLIVÉ.
VELKÉ OTVORY UMOŽŇUJÍCÍ VÝHLED SE TAK MOHOU JEŠTĚ ZVĚTŠIT.

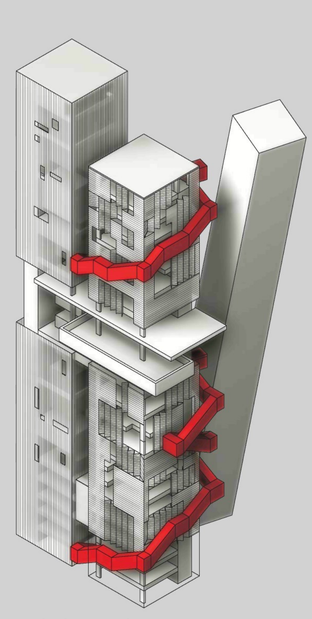

VERTIKÁLNÍ PROMENÁDA

VĚŽI ČLOVĚKA TO NENÍ MÁLO - CHCE BÝT Z VENKU JEŠTĚ DYNAMIČTĚJŠÍ. NAVINULA SI PROTO KOLEM SEBE ROZMOTANOU ELIPSU VERTIKÁLNÍ PROMENÁDY. VNÍMÁNÍ POHYBU LIDÍ PO TÉTO PROMENÁDĚ OPĚT PODPORUJE MYŠLENKU STROJE.

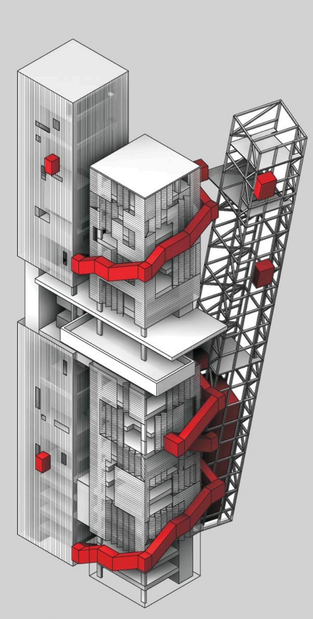

VĚŽ ENERGIÍ

OBĚ HLAVNÍ VĚŽE DOPLŇUJE VĚŽ ENERGIÍ - KASTRUM - ZÁSOBÁRNA VODY. JE TO OBROVSKÝ STOŽÁR, ODPALOVACÍ RAMPA RAKETY, KONTRUKTIVISTICKÁ PÁTEŘ CELÝCH LÁZNÍ.
SKLÁNĚJÍCÍ SE KOSTRA UMOŽŇUJE POHLED NA KOLOSEUM ZE ZCELA NOVÉ PERSPEKTIVY. DVA VÝTAHY, KTERÉ SE POHYBUJÍ PO JEDNÉ Z JEJICH STRAN NABÍZEJÍ MOŽNOST VYSTOUPIT NA VYHLÍDKOVÉ PLOŠINY VE TŘECH RŮZNÝCH ÚROVNÍCH. DVĚ Z NICH JSOU TAKTÉŽ PŘÍSTUPNÉ Z VERTIKÁLNÍ PROMENÁDY.
PROSTŘEDNÍ ÚROVEŇ VYHLÍDKOVÉ PLOŠINY JE SPOJENA I S VĚŽÍ ČLOVĚKA. JE ODTUD MOŽNÉ ZAJÍT DO RESTAURACE.

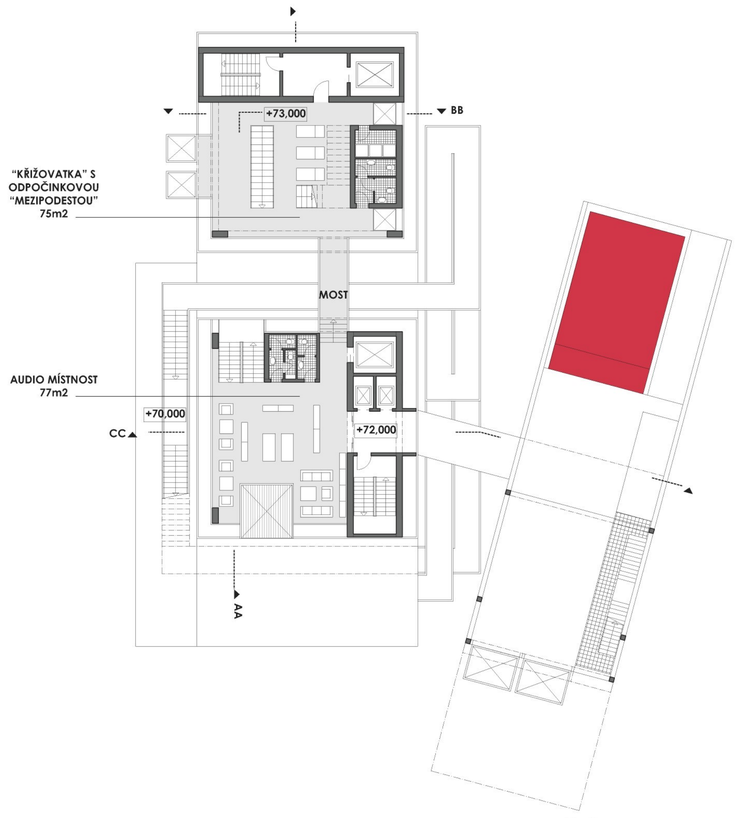

PŮDORYS 19NP

"KŘIŽOVATKA" + AUDIO MÍSTNOST

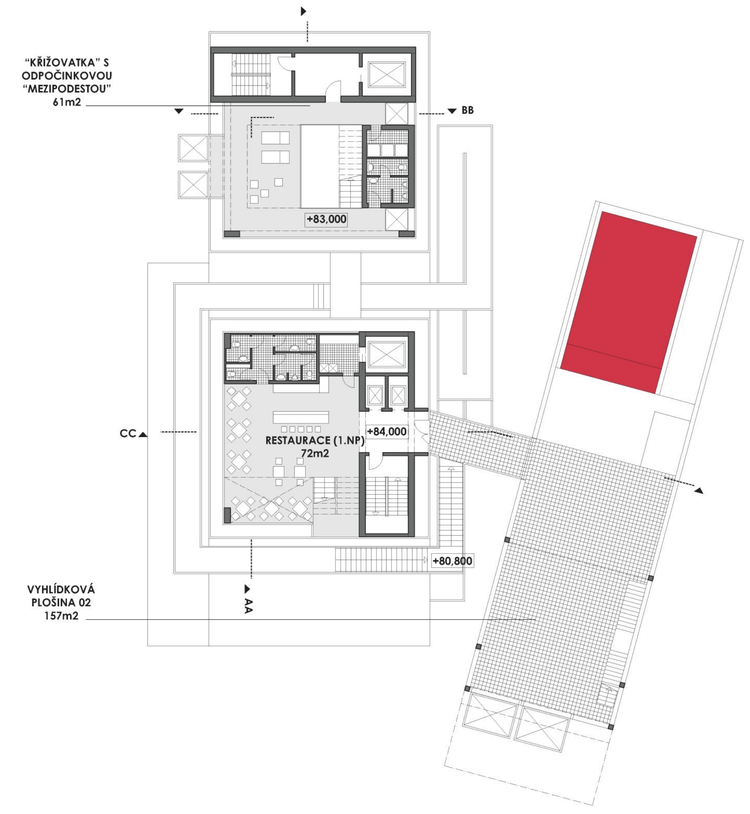

PŮDORYS 22NP

"KŘIŽOVATKA" + RESTAURACE (1.NP)

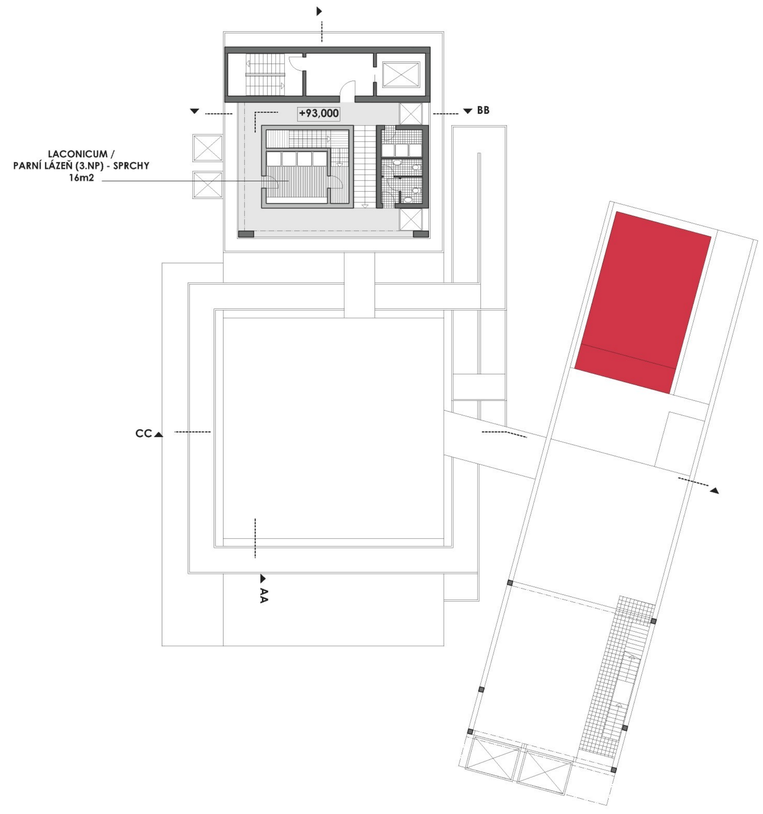

PŮDORYS 25NP

LACONICUM (3.NP) - SPRCHY

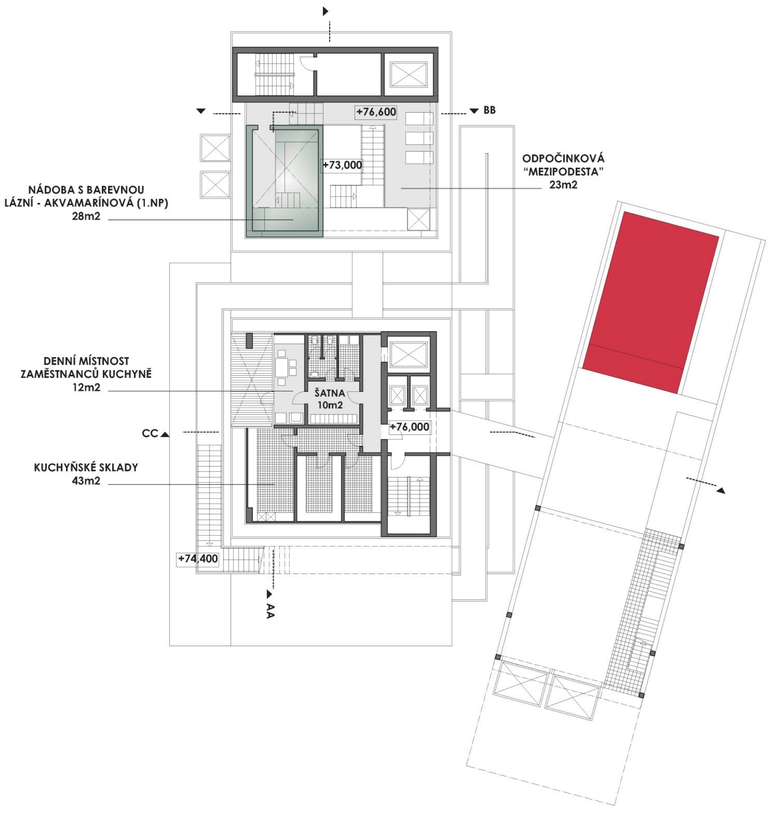

PŮDORYS 20NP

AKVAMARÍNOVÁ NÁDOBA + ZÁZEMÍ KUCHYNĚ

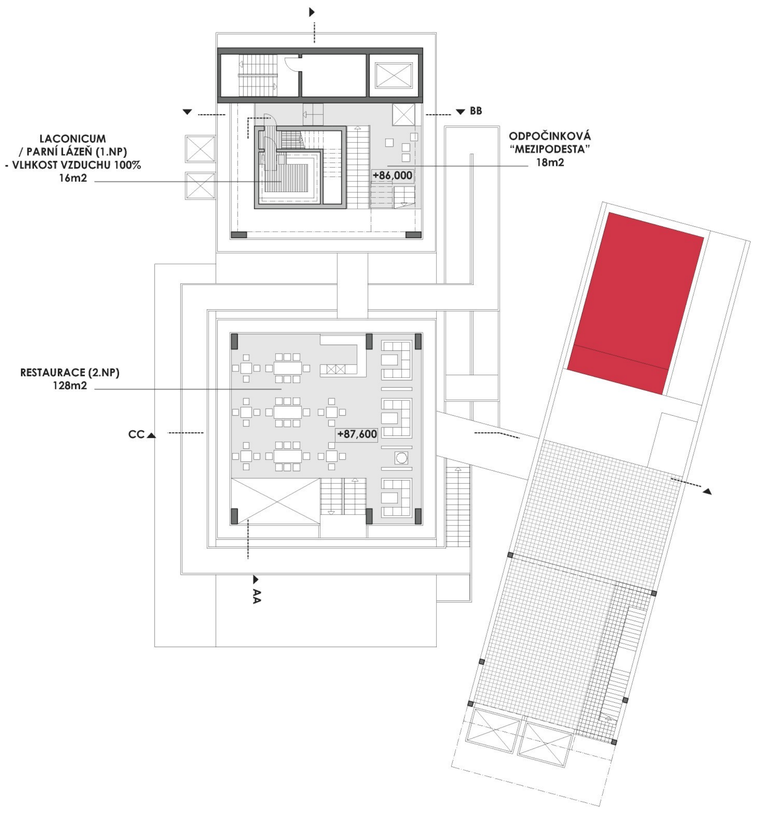

PŮDORYS 23NP

LACONICUM (1.NP) + RESTAURACE (2.NP)

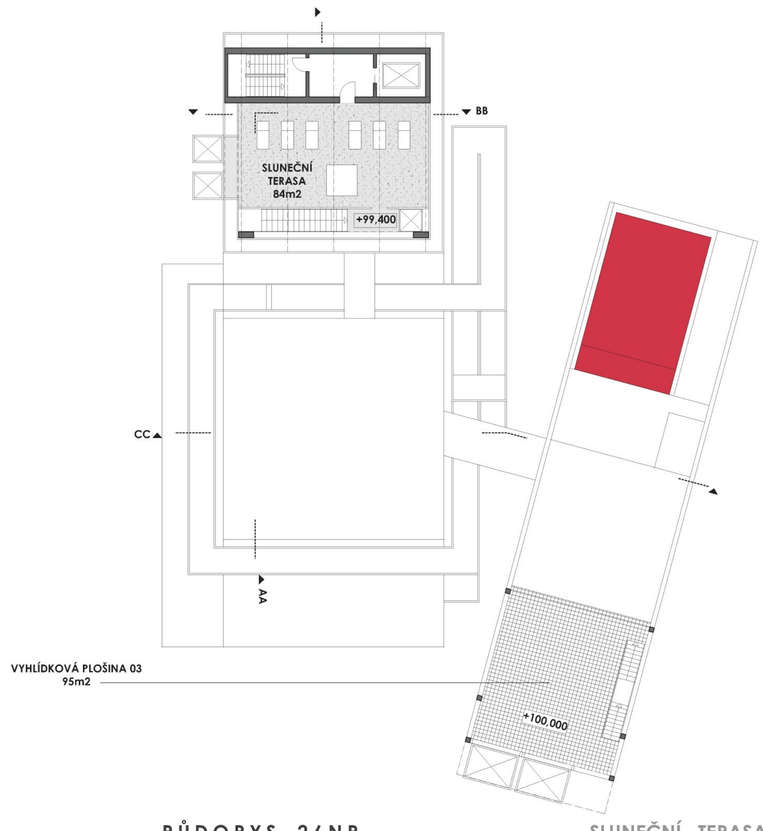

PŮDORYS 26NP

SLUNEČNÍ TERASA

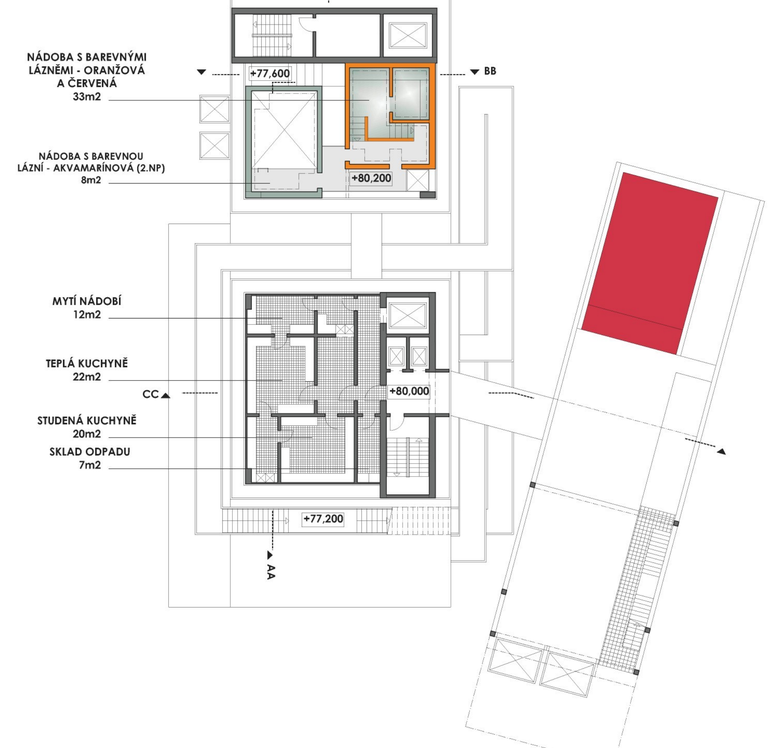

PŮDORYS 21NP

ORANŽOVÁ A ČERVENÁ NÁDOBA + KUCHYNĚ

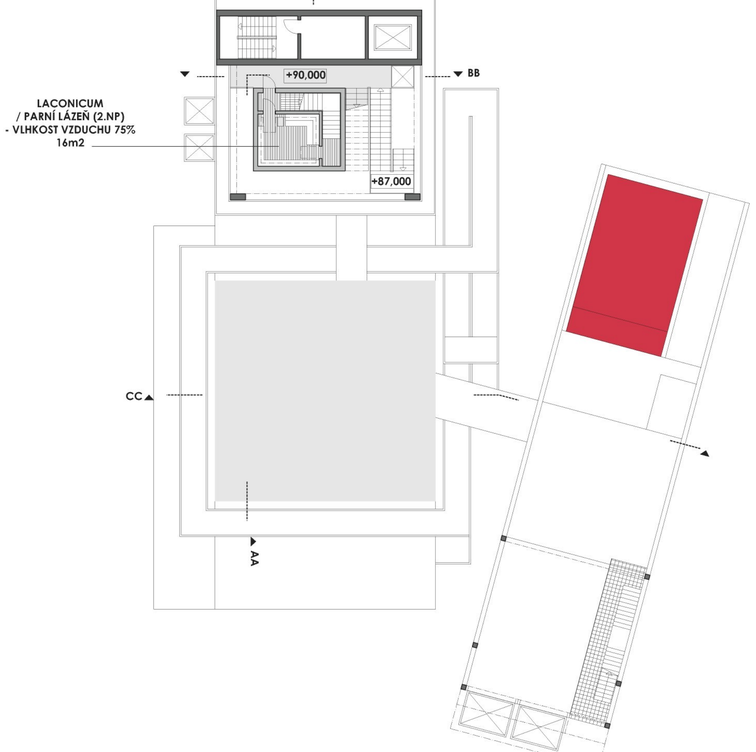

PŮDORYS 24NP

LACONICUM (2.NP)

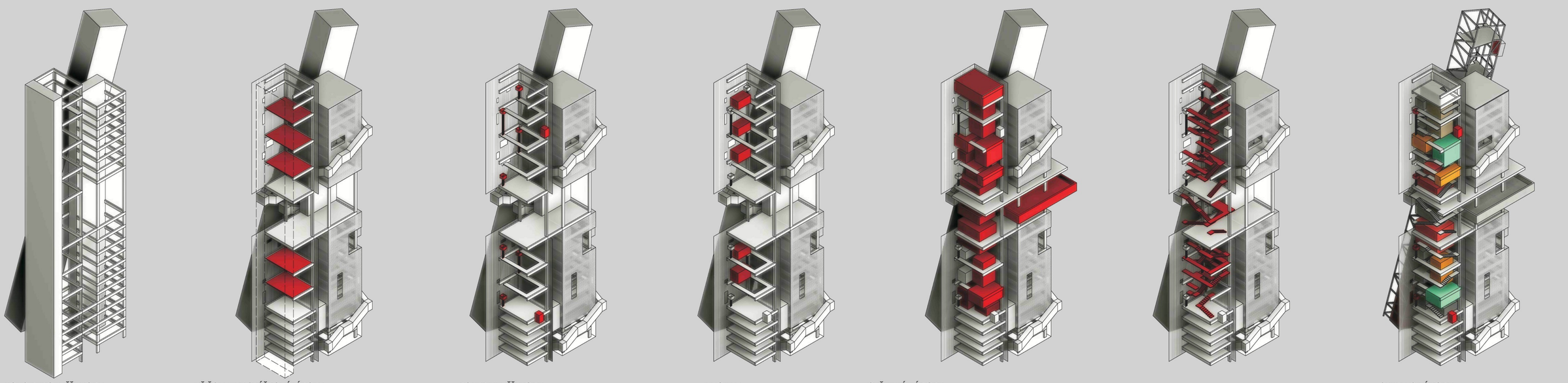

KONSTRUKCE VĚŽE VODY
OCELOVÝ SKELET V KOMBINACI SE STĚNOVÝM SYSTÉMEM ŽELEZOBETONOVÝCH JADER.
OBĚ VĚŽE JSOU PROPOJENÉ V PODZEMNÍM PODLAŽÍ, KDE SE NACHÁZÍ DIVADLO, DÁLE PAK V ÚROVNI ŠATEN A ZAHRADY.

KŘIŽOVATKY / VÝŠKOVÉ TÁBORY
VÝŠKOVÉ ČLENĚNÍ VĚŽE VODY SPOČÍVÁ V PRAVIDELNÉM UMÍSTĚNÍ TZV. KŘIŽOVATEK.
JSOU TO VÝŠKOVÉ TÁBORY, ZE KTERÝCH JE MOŽNÉ OPUSTIT PROSTOR LÁZNÍ A PŘEMÍSTIT SE DO JEDNOTLIVÝCH ČÁSTÍ VĚŽE ČLOVĚKA - DO ODPOČINKOVÝCH PROSTORŮ GALERIE, KNIHOVNY, KAVÁRNY, MASÁŽÍ, TĚLOCVIČNY, AUDIO A VIDEO MÍSTNOSTI.
MOSTY, KTERÉ OBĚ VĚŽE V TĚCHTO MÍSTECH PROPOJUJÍ, MAJÍ MIMO JINÉ I ZTUŽUJÍCÍ FUNKCI A ZAJIŠŤUJÍ SPOLUPŮSOBENÍ OBOU VĚŽÍ.
Z TĚCHTO ÚROVNÍ JE MOŽNÝ I ÚNIK K POŽÁRNÍMU SCHODIŠTI UMÍSTĚNÉMU V JÁDŘE.

POHYB VE VĚŽI VODY
JEDNOTLIVÉ KŘIŽOVATKY / VÝŠKOVÉ TÁBORY JSOU SNADNO DOSAŽITELNÉ POMOCÍ VÝTAHŮ, KTERÉ SE POHYBUJÍ PO ZÁPADNÍ FASÁDĚ VĚŽE. TY NEPLNÍ POUZE FUNKCI "PŘEPRAVNÍ", ALE I "VYHLÍDKOVOU".
JINÝ ZPŮSOB DOPRAVY PŘEDSTAVUJÍ ZDVIŽE NACHÁZEJÍCÍ SE UVNITŘ VĚŽE. LZE MEZI NIMI VOLNĚ PŘESTUPOVAT A VNÍMAT TAK VERTIKÁLNÍ PROSTORY VĚŽE ZEVNITŘ.
ZDVIŽE PODOBNĚ PÍSTŮM I VENKOVNÍ VÝTAHY PODTRHUJÍ INDUSTRIÁLNÍ CHARAKTER BUDOVY. JEJICH POHYB NAVOZUJE PŘEDSTAVU PRÁCE BUDOVY JAKO STROJE.

HYGIENA
NA ÚROVNI VÝŠKOVÝCH TÁBORŮ SE ROVNĚŽ NACHÁZEJÍ SOCIÁLNÍ ZAŘÍZENÍ A SPRCHY.
TYTO HMOTY JSOU PRVNÍMI, PO PRAVIDELNÝCH ROZESTUPECH UMÍSTĚNÝMI "NÁDOBAMI", KTERÉ SE VE VĚŽI VODY VYSKYTUJÍ.

SVĚTELNÉ NÁDOBY
DO PRAVIDELNĚ DĚLENÉHO, ALE JINAK ZCELA VOLNÉHO VERTIKÁLNÍHO PROSTORU VĚŽE JSOU ZAVĚŠENY TZV. SVĚTELNÉ NÁDOBY.
JSOU TO TAJEMNÉ KUBUSY S INTIMNÍ ATMOSFÉROU UVNITŘ, VE KTERÝCH SE NACHÁZEJÍ JEDNOTLIVÉ LÁZNĚ.
VODA V TĚCHTO NÁDOBÁCH POSTUPNĚ OD ZDOLA NAHORU MĚNÍ NEJEN SVÉ SKUPENSTVÍ (OD PEVNÉHO PO PLYNNÉ), ALE I ZPŮSOB, JAKÝM PŮSOBÍ NA LIDSKÉ SMYSLY. V NIŽŠÍCH ÚROVNÍCH POUZE NA HMAT ČLOVĚKA. VÝŠE PAK I NA ČICH, SLUCH, CHUŤ A ZRAK.
NEJVÝŠE UMÍSTĚNÁ NÁDOBA PAK PŘEDSTAVUJE PROSTOR ZALITÝ SLUNCEM - SLUNEČNÍ TERASU. V PROSTORU ZAHRADY DOCHÁZÍ K PROPOJENÍ OBOU VĚŽÍ - SVĚTELNÉ NÁDOBY SE TRANSFORMUJÍ V BAZÉNY.

VNITŘNÍ VERTIKÁLNÍ PROMENÁDA
VÝŠKOVÉ TÁBORY I JEDNOTLIVÉ NÁDOBY PROPOJUJE MIMO VÝTAHY A ZDVIŽE I SÍŤ SCHODIŠŤ, KTERÁ JE INTIMNÍ PROTIVÁHOU "EXTROVERTNÍ" VERTIKÁLNÍ PROMENÁDĚ, JEŽ SE VINE OKOLO VĚŽE ČLOVĚKA.
PRŮVODCEM PO TÉTO PROMENÁDĚ NENÍ ŘÍM, JAK TOMU BYLO V PRVNÍM PŘÍPADĚ, ALE SAMOTNÁ VODA, KTERÁ V PROSTORU VNITŘNÍHO SCHODIŠTĚ VOLNĚ PADÁ NEBO STÉKÁ V KORYTECH PO JEHO OKRAJÍCH.
POCHOZÍ STŘECHY NÁDOB PAK PŘEDSTAVUJÍ VELKÉ MEZIPODESTY TĚCHTO SCHODIŠŤ, NA KTERÝCH JE MOŽNÉ SE ZASTAVIT, POSADIT SE A ODPOČÍNOUT SI.

SKUPENSTVÍ VODY
SVĚTELNÉ NÁDOBY LÁZNÍ TVOŘÍ SKELETOVÉ KONSTRUKCE VOLNĚ VSAZENÉ DO SYSTÉMU TRÁMŮ A PRŮVLAKŮ. JEJICH POVRCHOVÉ ÚPRAVY A BARVY SE LIŠÍ V ZÁVISLOSTI NA TOM, CO SE V NICH ODEHRÁVÁ.
V NEJNIŽŠÍ ÚROVNI JSOU NÁDOBY S LEDEM A SNĚHEM. VÝŠE UMÍSTĚNÉ NÁDOBY OBÝVÁ KAPALNÉ SKUPENSTVÍ VODY, PRO SAUNY REPREZENTUJÍCÍ PLYNNÉ SKUPENSTVÍ VODY JE VYČLENĚNA TÉMĚŘ NEJVÝŠE UMÍSTĚNÁ NÁDOBA. VÝŠE SE PAK UŽ NACHÁZÍ POUZE SLUNEČNÍ TERASA.

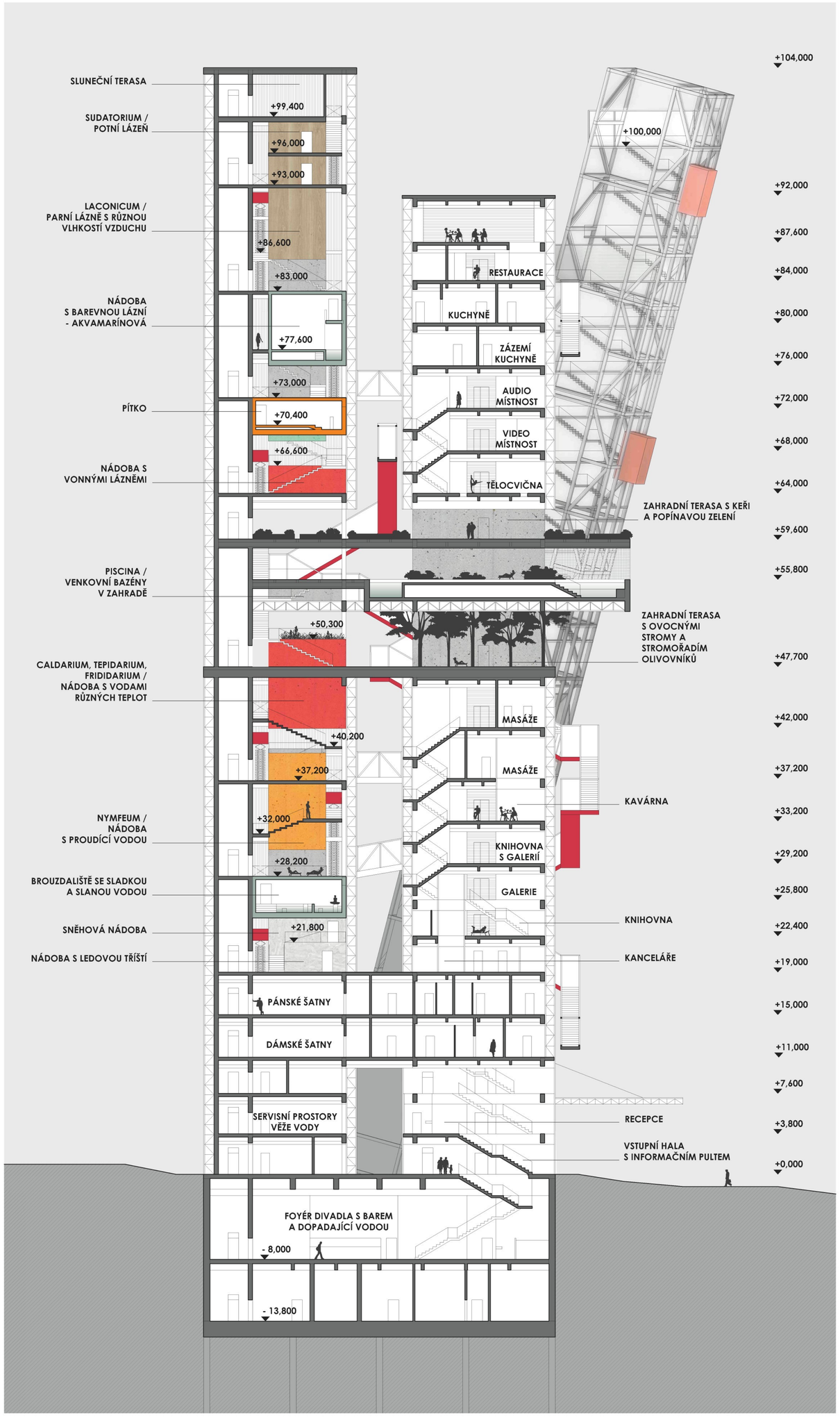
SLUNEČNÍ TERASA
SUDATORIUM / POTNÍ LÁZEŇ
LACONICUM / PARNÍ LÁZNĚ S RŮZNOU VLHKOSTÍ VZDUCHU
NÁDOBA S BAREVNOU LÁZNÍ - AKVAMARÍNOVÁ
PÍTKO
NÁDOBA S VONNÝMI LÁZNĚMI
PISCINA / VENKOVNÍ BAZÉNY V ZAHRADĚ
CALDARIUM, TEPIDARIUM, FRIDIDARIUM / NÁDOBA S VODAMI RŮZNÝCH TEPLOT
NYMFEUM / NÁDOBA S PROUDÍCÍ VODOU
BROUZDALIŠTĚ SE SLADKOU A SLANOU VODOU
SNĚHOVÁ NÁDOBA
NÁDOBA S LEDOVOU TŘÍŠTÍ
+99,400
+96,000
+93,000
+86,600
+83,000
+77,600
+73,000
+70,400
+66,600
+50,300
+40,200
+37,200
+32,000
+28,200
+21,800
RESTAURACE
KUCHYNĚ
ZÁZEMÍ KUCHYNĚ
AUDIO MÍSTNOST
VIDEO MÍSTNOST
TĚLOCVIČNA
MASÁŽE
MASÁŽE
KNIHOVNA S GALERIÍ
GALERIE
PÁNSKÉ ŠATNY
DÁMSKÉ ŠATNY
SERVISNÍ PROSTORY VĚŽE VODY
FOYÉR DIVADLA S BAREM A DOPADAJÍCÍ VODOU
- 8,000
- 13,800
+100,000
ZAHRADNÍ TERASA S KEŘI A POPÍNAVOU ZELENÍ
ZAHRADNÍ TERASA S OVOCNÝMI STROMY A STROMOŘADÍM OLIVOVNÍKŮ
KAVÁRNA
KNIHOVNA
KANCELÁŘE
RECEPCE
VSTUPNÍ HALA S INFORMAČNÍM PULTEM
+104,000
+92,000
+87,600
+84,000
+80,000
+76,000
+72,000
+68,000
+64,000
+59,600
+55,800
+47,700
+42,000
+37,200
+33,200
+29,200
+25,800
+22,400
+19,000
+15,000
+11,000
+7,600
+3,800
+0,000

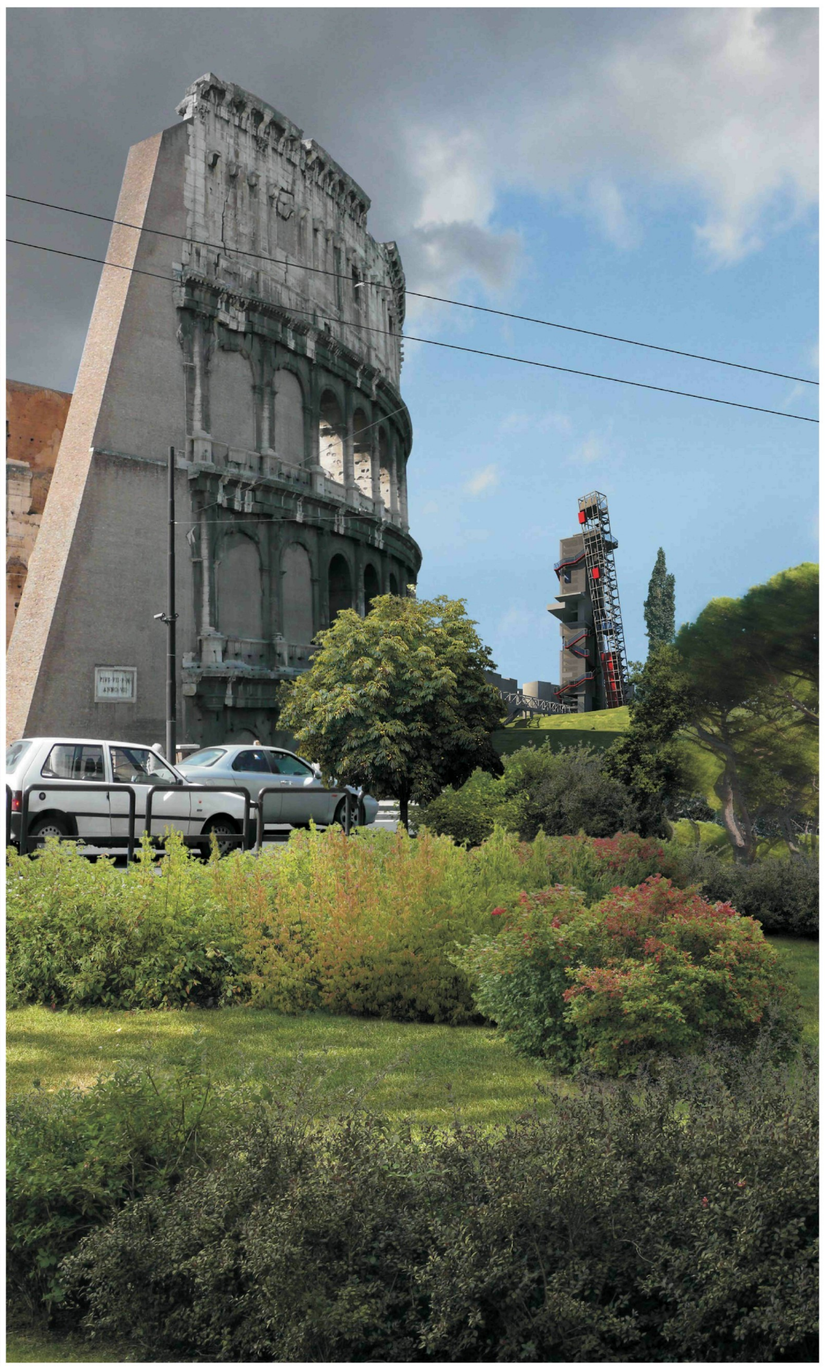

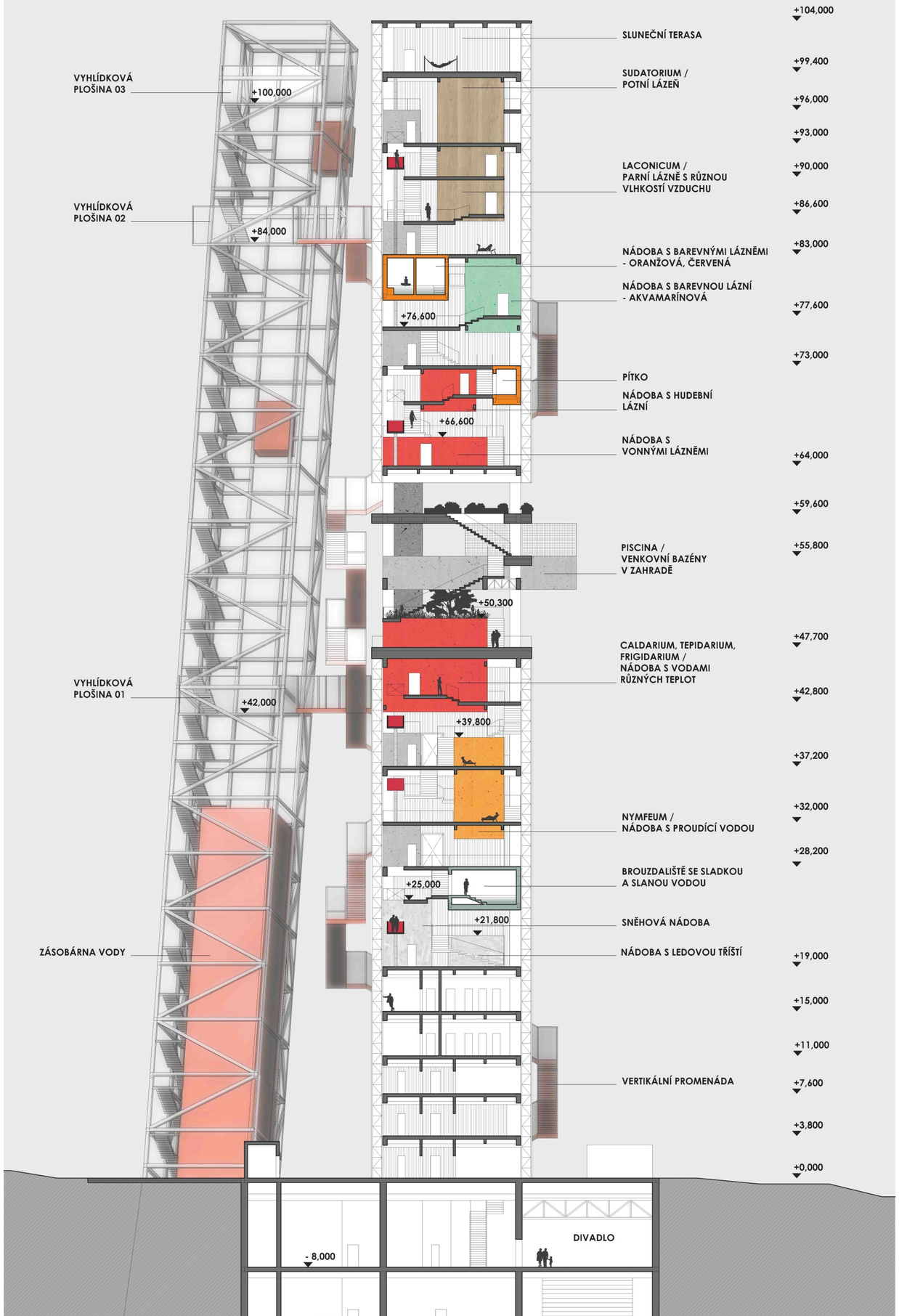
VYHLÍDKOVÁ PLOŠINA 03
+100,000
VYHLÍDKOVÁ PLOŠINA 02
+84,000
VYHLÍDKOVÁ PLOŠINA 01
+42,000
ZÁSOBÁRNA VODY
+104,000
SLUNEČNÍ TERASA
+99,400
SUDATORIUM / POTNÍ LÁZEŇ
+96,000
+93,000
LACONICUM / PARNÍ LÁZNĚ S RŮZNOU VLHKOSTÍ VZDUCHU
+90,000
+86,600
+83,000
NÁDOBA S BAREVNÝMI LÁZNĚMI - ORANŽOVÁ, ČERVENÁ
NÁDOBA S BAREVNOU LÁZNÍ - AKVAMARÍNOVÁ
+76,600
+77,600
+73,000
PÍTKO
NÁDOBA S HUDEBNÍ LÁZNÍ
+66,600
NÁDOBA S VONNÝMI LÁZNĚMI
+64,000
+59,600
PISCINA / VENKOVNÍ BAZÉNY V ZAHRADĚ
+55,800
+50,300
+47,700
CALDARIUM, TEPIDARIUM, FRIGIDARIUM / NÁDOBA S VODAMI RŮZNÝCH TEPLOT
+42,800
+39,800
+37,200
+32,000
NYMFEUM / NÁDOBA S PROUDÍCÍ VODOU
+28,200
BROUZDALIŠTĚ SE SLADKOU A SLANOU VODOU
+25,000
+21,800
SNĚHOVÁ NÁDOBA
NÁDOBA S LEDOVOU TŘÍŠTÍ
+19,000
+15,000
+11,000
VERTIKÁLNÍ PROMENÁDA
+7,600
+3,800
+0,000
DIVADLO
- 8,000
- 13,800

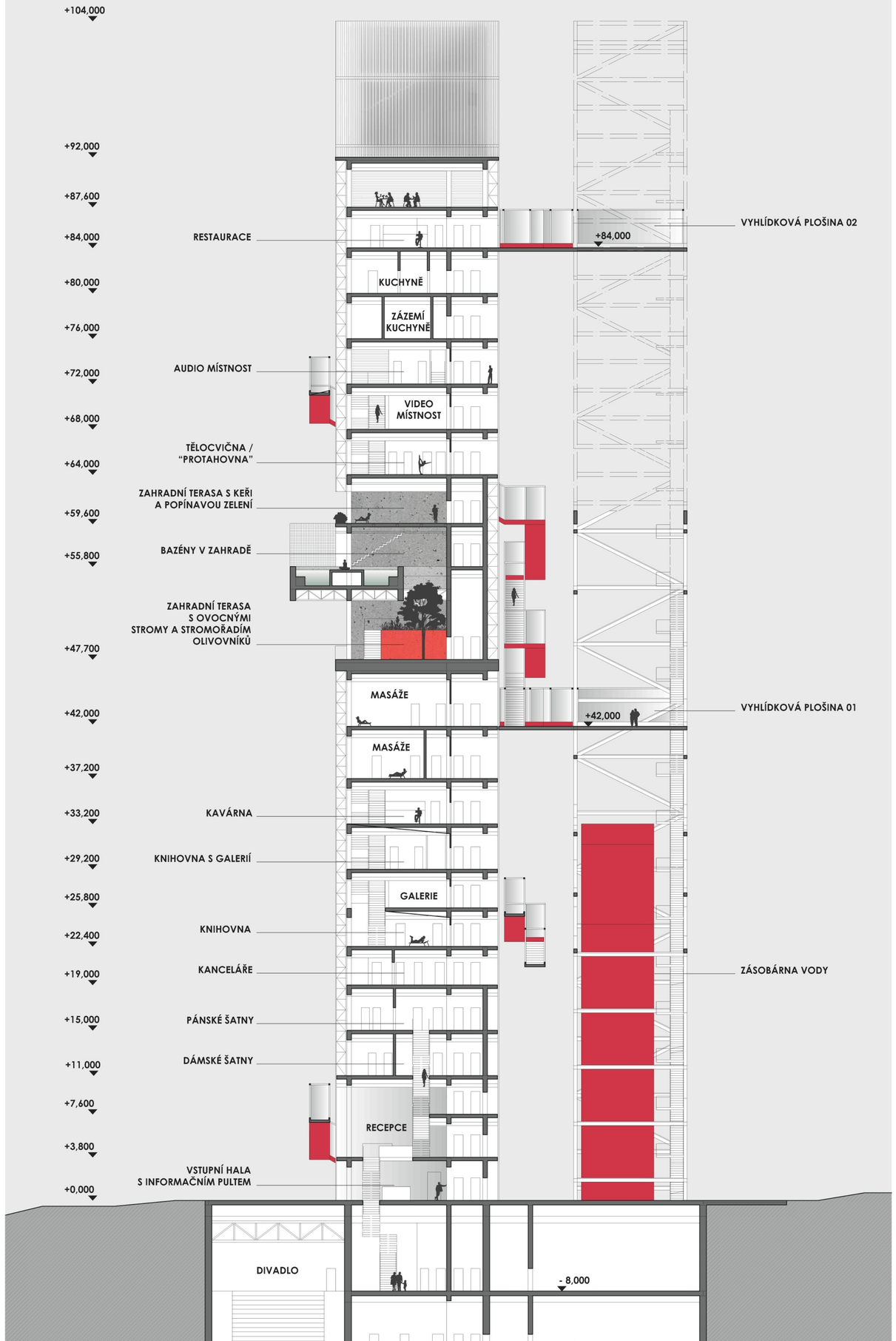
+104,000
+92,000
+87,600
+84,000
+80,000
+76,000
+72,000
+68,000
+64,000
+59,600
+55,800
+47,700
+42,000
+37,200
+33,200
+29,200
+25,800
+22,400
+19,000
+15,000
+11,000
+7,600
+3,800
+0,000
RESTAURACE
KUCHYNĚ
ZÁZEMÍ KUCHYNĚ
AUDIO MÍSTNOST
VIDEO MÍSTNOST
TĚLOCVIČNA / "PROTAHOVNA"
ZAHRADNÍ TERASA S KEŘI A POPÍNAVOU ZELENÍ
BAZÉNY V ZAHRADĚ
ZAHRADNÍ TERASA S OVOCNÝMI STROMY A STROMOŘADÍM OLIVOVNÍKŮ
MASÁŽE
MASÁŽE
KAVÁRNA
KNIHOVNA S GALERIÍ
GALERIE
KNIHOVNA
KANCELÁŘE
PÁNSKÉ ŠATNY
DÁMSKÉ ŠATNY
RECEPCE
VSTUPNÍ HALA S INFORMAČNÍM PULTEM
+84,000
+42,000
VYHLÍDKOVÁ PLOŠINA 02
VYHLÍDKOVÁ PLOŠINA 01
ZÁSOBÁRNA VODY
DIVADLO
- 8,000
- 13,800

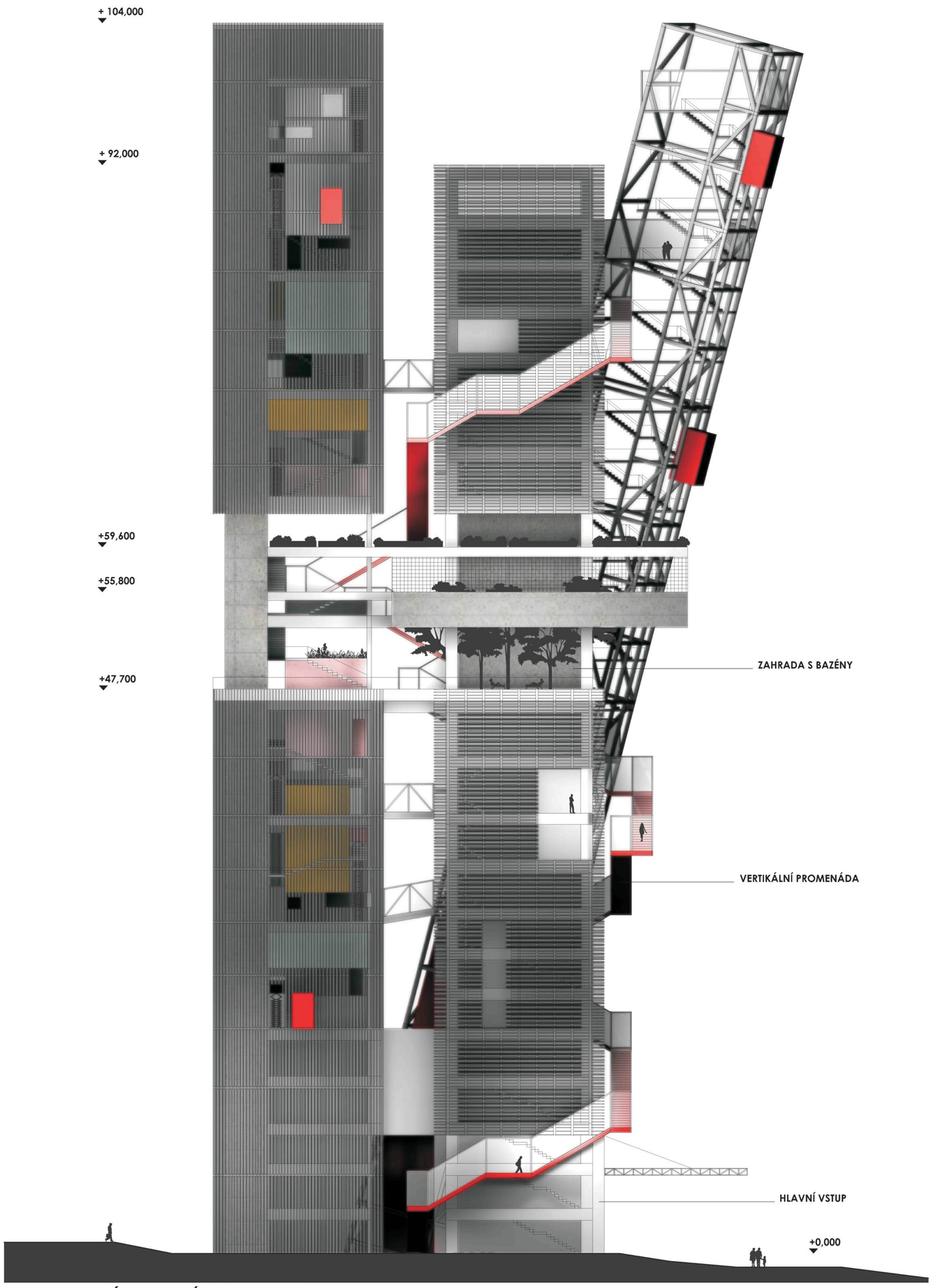

SEVEROZÁPADNÍ POHLED

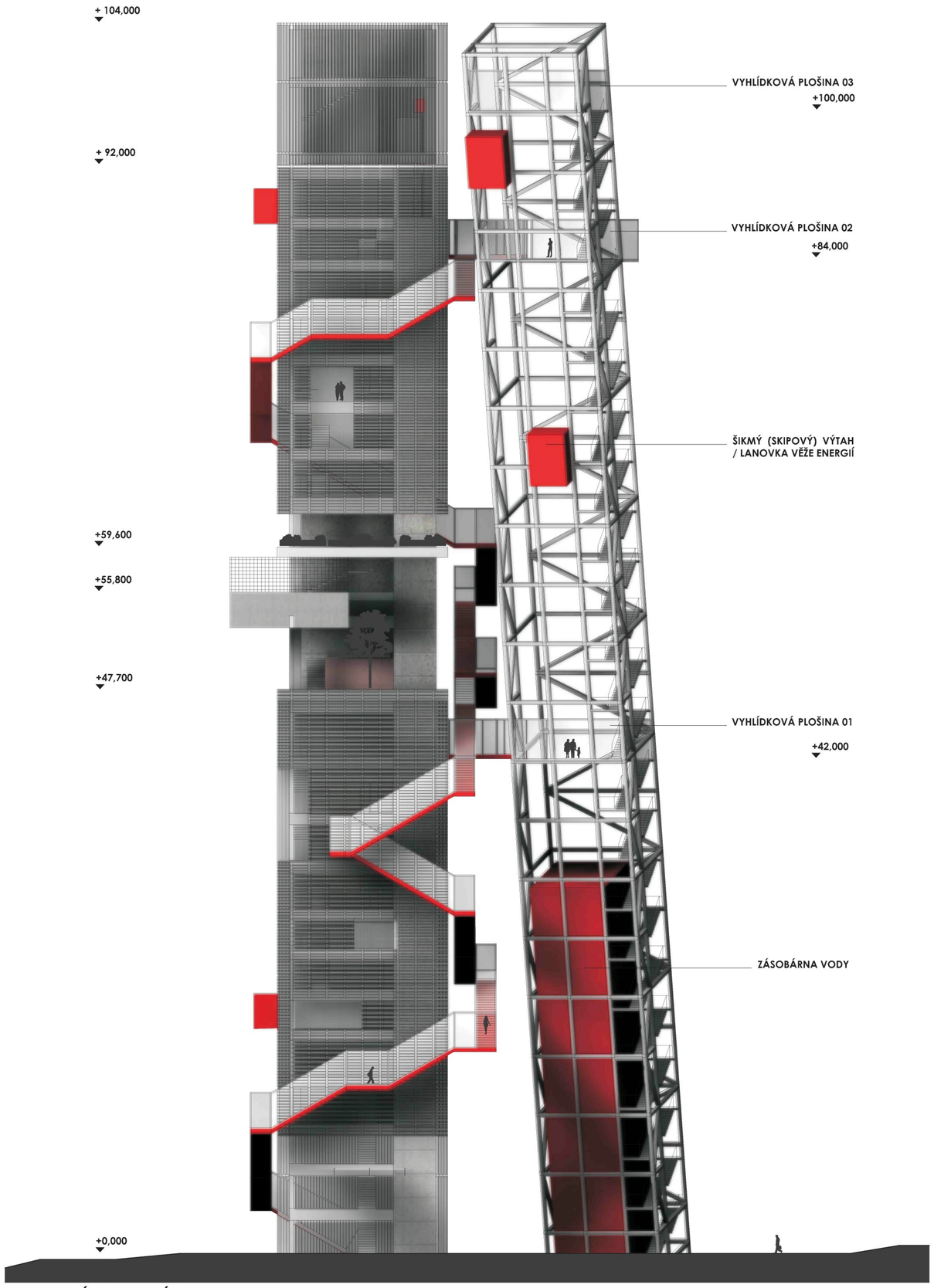

JIHOZÁPADNÍ POHLED

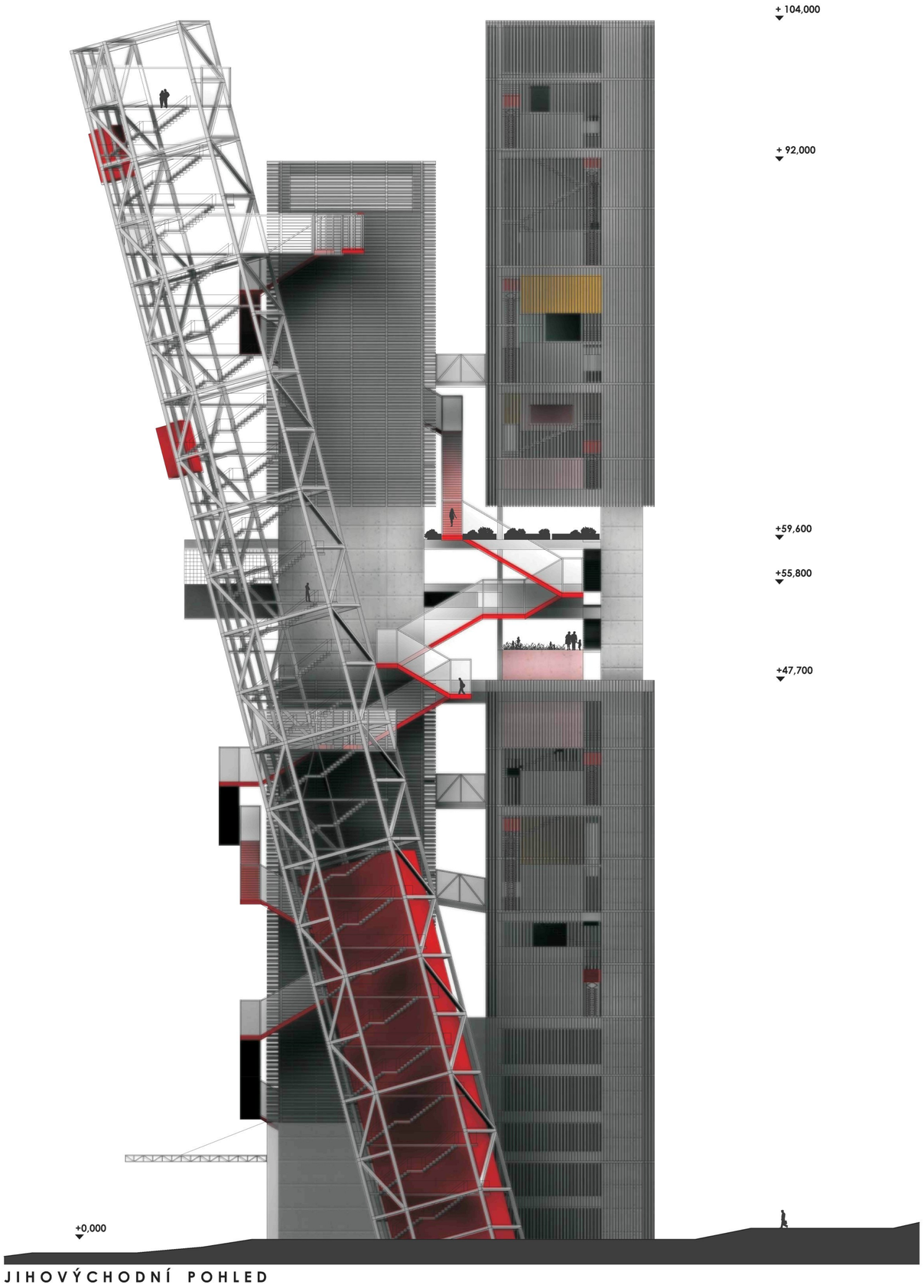

JIHOVÝCHODNÍ POHLED

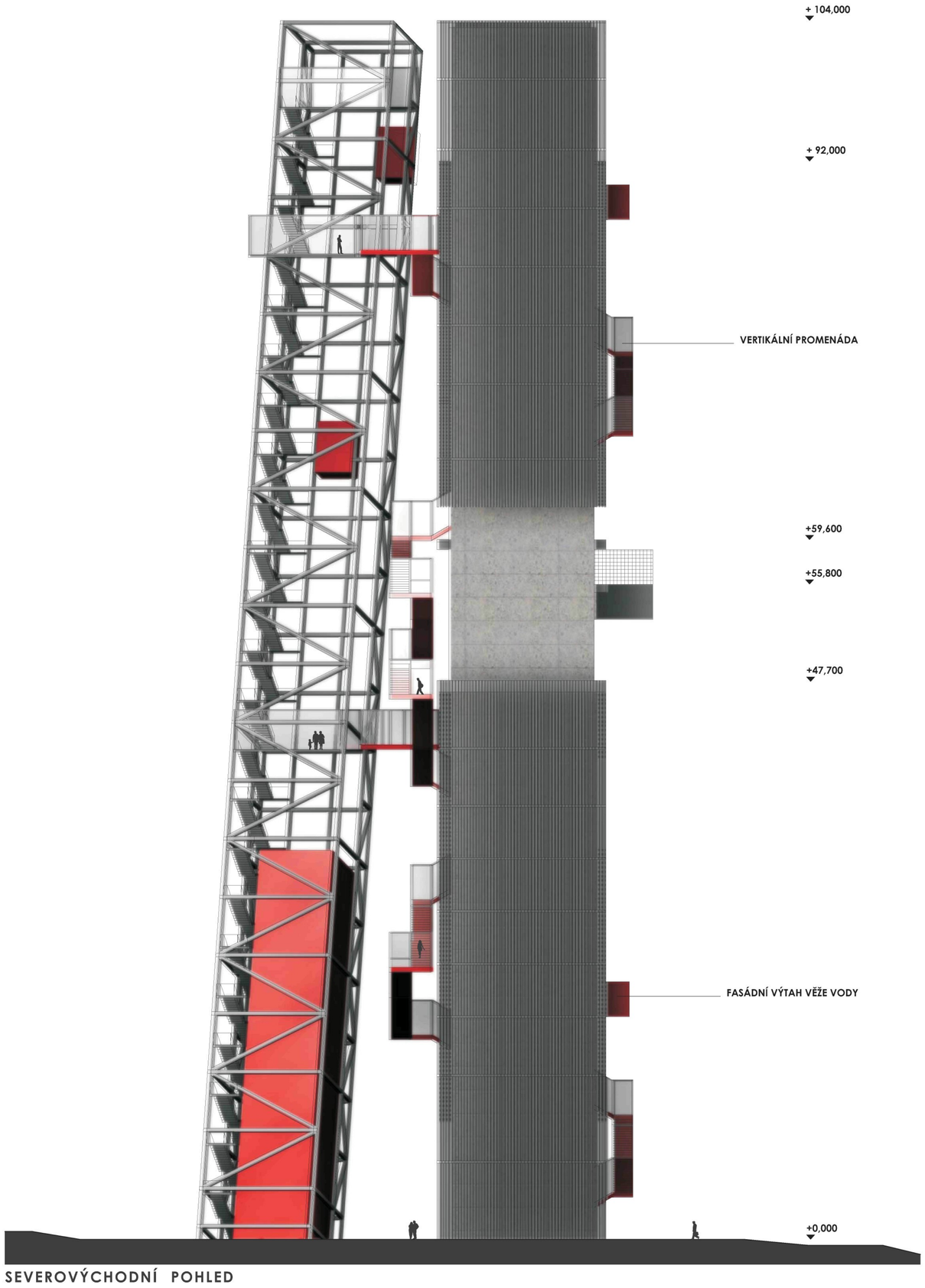

SEVEROVÝCHODNÍ POHLED

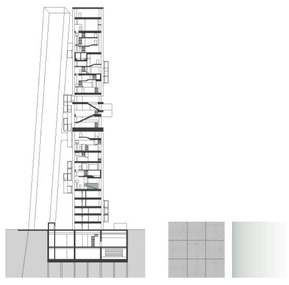

LEDOVÁ NÁDOBA - VSTUPNÍ ÚROVEŇ +19,000

Pevné skupenství vody láká pouze nejodvážnější. Někdo zvolí procházku (proběhnutí) v ledové tříšti, jiní budou obdivovat kresby, které na skleněných stěnách vytvořil mráz.
Ledovou atmosféru dotváří ostré trojúhelníkové otvory v podhledu, kterým dopadá bílé studené světlo.

Sv1 - DIFÚZNÍ SVĚTLO
Světlo dopadající přes pískované sklo z trojúhelníkových otvorů má bílou barvu. Uskupení trojúhelníkových otvorů naznačuje směr průchodu ledovým brouzdalištěm.
Sv3 - PŘÍMÉ SVĚTLO
Světlo nad vstupem každé nádoby vrhá ostrý stín.

P1 - BETONOVÁ ČTVERCOVÁ DLAŽBA
S1 - SKLO S "MRAZIVOU GRAFIKOU"

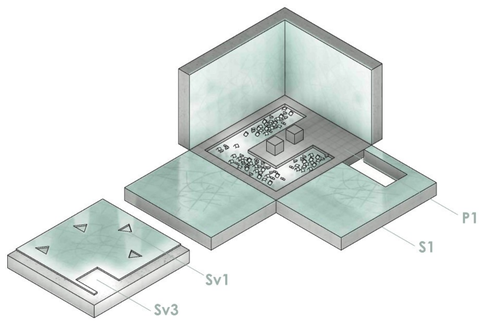

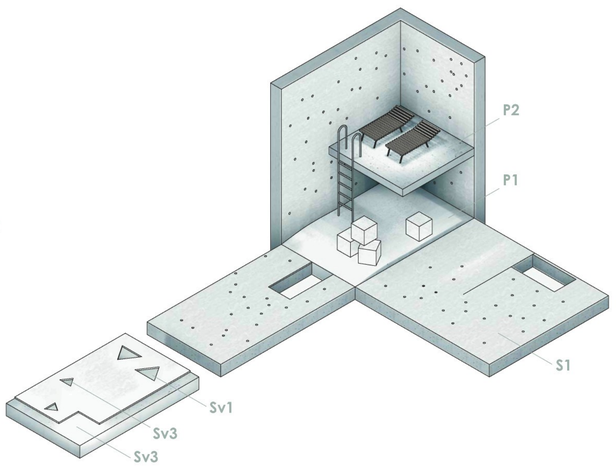

NÁDOBA SE SNĚHEM
- VSTUPNÍ ÚROVNĚ +19,000, +21,800

Dvoúrovňová hmota imitující horské prostředí. Nižší část vyhrazení hrám se sněhem a ledovými kostkami je na úrovni ochozu seriózněji.
Je zde možné ulehnout do lehátka a nechat na sebe působit ultrafialové paprsky horského slunce.
Povrchy stěn s drobnými provrtanými otvory imitují padající sníh.

Sv1 - DIFÚZNÍ SVĚTLO
Stejný druh světla jako v předcházející místnosti. Studené bílé světlo dopadající přes pískované sklo vrhá pouze měkký stín a dotváří obdobnou "měkkou" atmosféru pro sněhové hry.
Sv3 - PŘÍMÉ SVĚTLO
Světlo nad vstupem je přímé a vrhá ostrý stín. Drobné otvory nad lehátky nechávají projít světlo tzv. horského slunce. I toto světlo je přímé s ostrým stínem.

P1 - MĚKKÝ "ČERSTVĚ NAPADANÝ" SNÍH
P2 - BETONOVÁ STĚRKA
S1 - BÍLÁ OSB DESKA S DROBNÝMI OTVORY

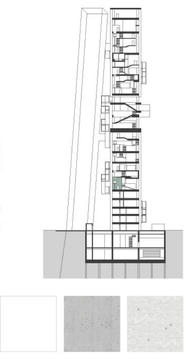

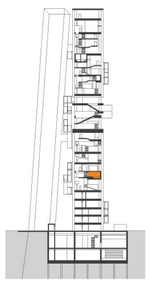

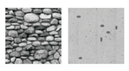

BROUZDALIŠTĚ - VSTUPNÍ ÚROVEŇ +26,000

Dvě různé teploty a dvě různé kvality vody, 20°C a 30°C, sladká a slaná. Dva mělké bazénky s vodou po kolena, kterými lze projít nebo v nich spočinout. Různě vysoké kostky v nich umístěné vybízí k posezení a konverzaci.
Nejen chůze vodou, ale i po vrstvách oblázků a kamínků na dnech bazénků má své blahodárné účinky. Ve slané vody evokující italský jih s jeho plážemi jsou kamínky drobné až zrnité. Bazének se sladkou vodou a dnem vysypaným oblými valounky připomíná vysokohorské potoky Alp.
Vodní motiv se odráží i na stěnách nádoby - v podobě otisků lastur a mušlí sladkovodních i mořských (slanovodních) živočichů.

Sv1 - DIFÚZNÍ SVĚTLO
Sv3 - PŘÍMÉ SVĚTLO

P1 - KAMÍNKY A VALOUNKY RŮZNÉ ZRNITOSTI
S1 - BETONOVÁ STĚRKA S OBTISKY LASTUR

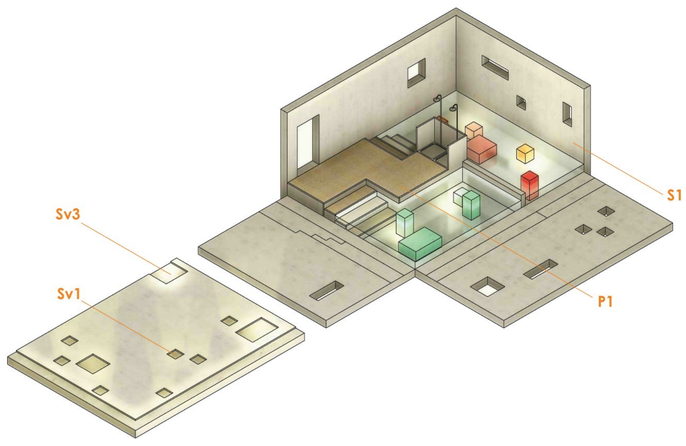

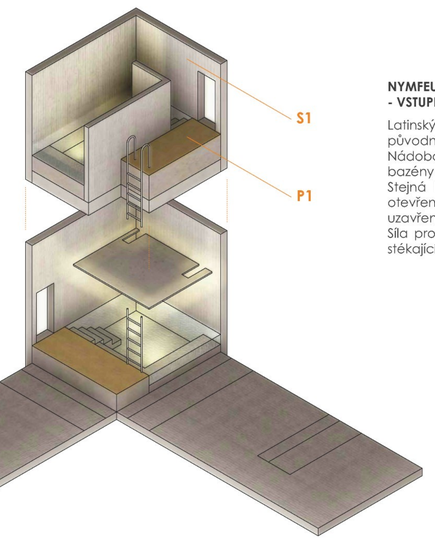

NYMFEUM / NÁDOBA S PROUDÍCÍ VODOU
- VSTUPNÍ ÚROVNĚ +32,000, 37,200

Latinský název napovídá, že se jedná o druh koupele převzaté z původních římským lázní.
Nádoba o dvou podlažích propojených žebříkem a se dvěma bazény má výrazně vertikální charakter.
Stejná kvalita vody v různých prostředích - spodní bazén v otevřeném prostoru je společenský, zatímco výše umístěný - uzavřený s nízkým stropem - má spíše intimní charakter.
Síla proudící vody "vyrývá" do zdí kresbu římské cihly. I proud stékajícího světla po stěnách nádoby má obdobný účinek.

Sv1 - DIFÚZNÍ SVĚTLO
Sv2 - STÉKAJÍCÍ SVĚTLO
Sv3 - PŘÍMÉ SVĚTLO

P1 - DŘEVĚNÁ PODLAHA
S1 - BETONOVÁ STĚRKA S OBTISKEM ŘÍMSKÉ CIHLY (UMÍSTĚNÉ NA VÝŠKU)

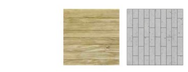

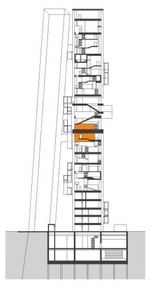

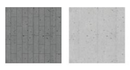

CALDARIUM, TEPIDARIUM, FRIGIDARIUM / NÁDOBA S VODAMI RŮZNÝCH TEPLOT - VSTUPNÍ ÚROVNĚ +43,400, +47,700

Trojice koupelí tradičně spjatá s římskými lázněmi. Průchozí hmota spojující spodní část věže vody s zahradou.
Barvy uvnitř se mění z červené, přes oranžovou k akvamarínové podle toho, jak se mění teplota vody. Povrchy stěn jsou hladké, jejich grafiku určuje hra čtverců vytlačených do betonové stěrky. Čtverce volně poskakují po plochách stěn jako atomy vody, jejichž poměrně nízká vazebná energie svobodný pohyb v rámci nádoby. Směrem k frigidariu, kde je teplota vody nejmenší, klesá i počet rozverných čtverců. Čtverec občas zcela opustí hloubku nanesené stěrky a vytlačí ven celou hloubku stěny - vzniká okno. Nejrozdováděnější čtverce pak přecházejí ze svislé plochy stěn na strop, kde vytvářejí otvory pro zabudované osvětlení.

Sv1 - DIFÚZNÍ SVĚTLO
Sv3 - PŘÍMÉ SVĚTLO

P1 - BETONOVÁ DLAŽBA S ROZMĚREM ŘÍMSKÉ CIHLY
S1 - BETONOVÁ STĚRKA S OBTISKLÝMI ČTVERCI TŘÍ ZÁKLADNÍCH BAREV

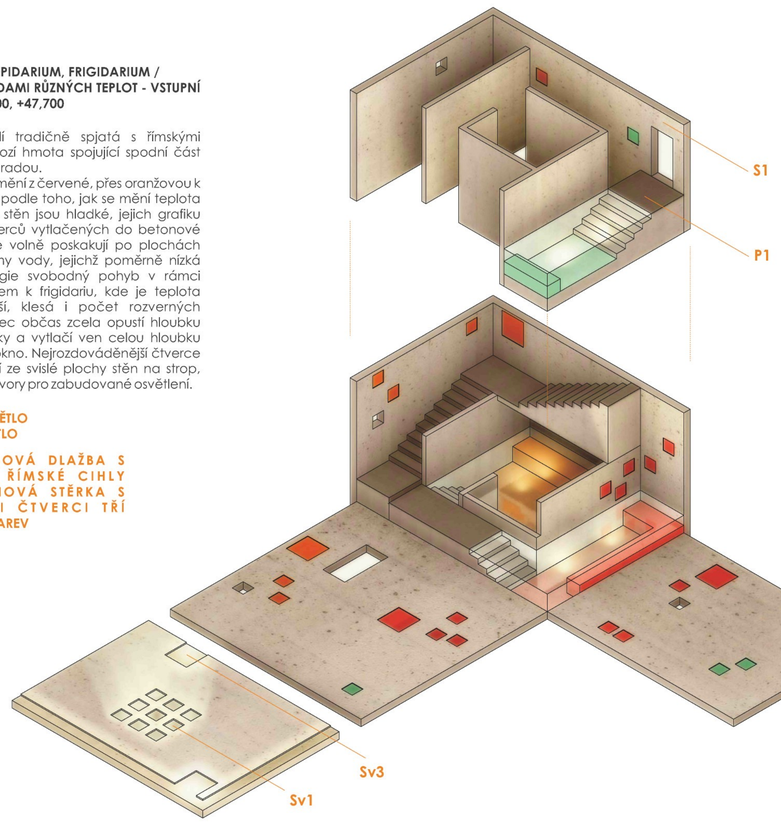

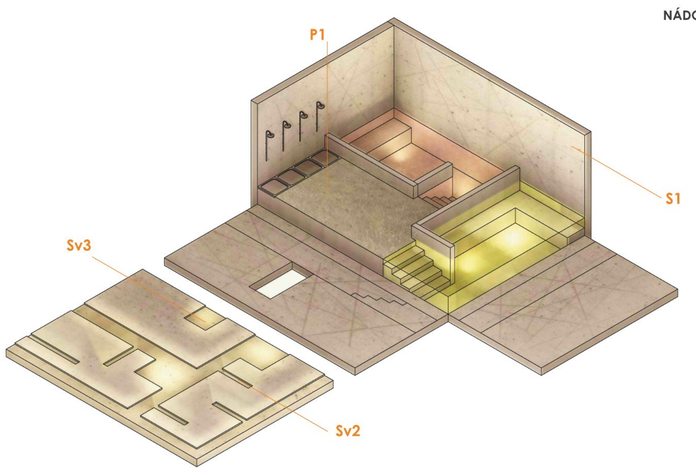

NÁDOBA S VONNÝMI LÁZNĚMI - VSTUPNÍ ÚROVEŇ 64,000

Vyšší úroveň věže vody - vyšší úroveň vnímání a účinků. Voda začíná působit i na další lidské smysly. Díky přísadám - bylinám a jehličí - získává další terapeutické vlastnosti.
Cesta "loukou" vede buď do "bylinné zahrady" nebo do "lesa". Směs levandule, heřmánku, šalvěje, mázy a puškvorce ulevuje od bolesti hlavy a pomáhá při nespavosti. Jehličí léčí nemoci močového měchýře, pokožky a cév.
Stébla trávy a jehličí připomíná i jednoduchá kompozice čar vyrytých do betonové stěrky.

Sv2 - STÉKAJÍCÍ SVĚTLO
Sv3 - PŘÍMÉ SVĚTLO

P1 - TRÁVA
S1 - BETONOVÁ STĚRKA S VYRYTÝMI ČARAMI

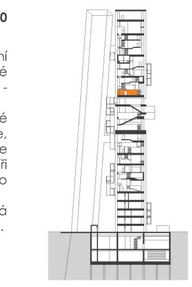

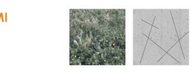

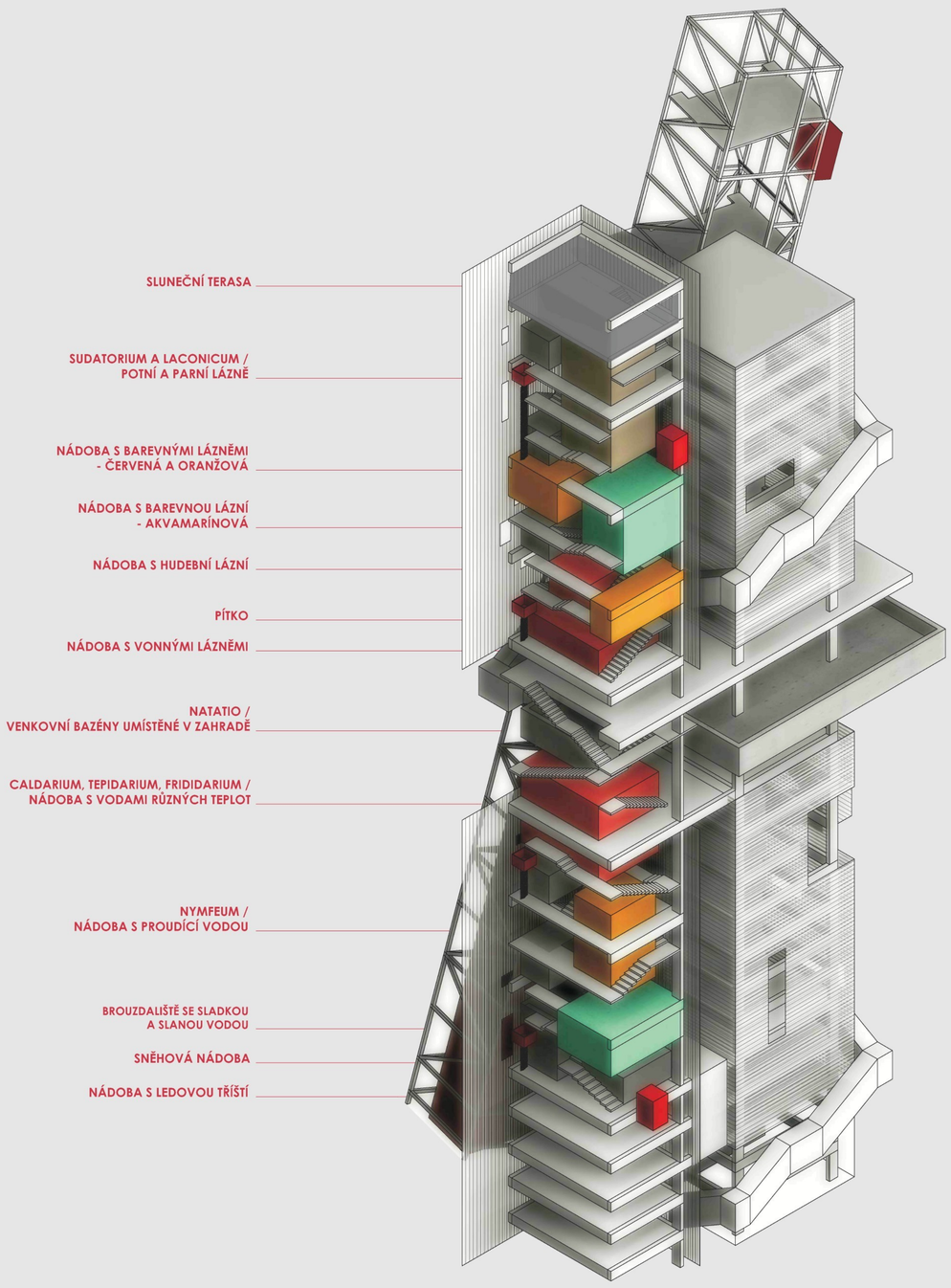

SKUPENSTVÍ VODY A JEJÍ PŮSOBENÍ NA LIDSKÉ SMYSLY

Světelné nádoby lázní tvoří skeletové konstrukce volně vsazené do systému trámů a průvlaků. Jejich povrchové úpravy a barvy se liší v závislosti na tom, co se v nich odehrává.
V nejnižší úrovni jsou nádoby s ledem a sněhem. Jejich vnější plášť tvoří bíle natřené OSB desky.
Výše umístěné nádoby obývá kapalné skupenství vody. Jejich povrchy jsou upraveny různě barevnými betonovými stěrkami. Červené a oranžové odstíny odpovídají barvám římské vlajky, akvamarínová symbolizuje samotný element vody. Volba barev zároveň navozuje vnitřní atmosféru daného kubusu.
Pro sauny reprezentující plynné skupenství vody je vyčleněna téměř nejvýše umístěná nádoba s dřevěným (cedrovým) pláštěm. Výše se pak už nachází pouze sluneční terasa.
Typy koupelí, které se vyskytovaly i v původních římských lázních antického světa, si ponechávají svá latinská pojmenování. Jejich společným znakem je prvek římské cihly, která se v různých variacích podílí na dotváření atmosfér daných nádob.
V rámci výšky věže se nemění pouze skupenství, ve kterých se voda vyskytuje, ale i způsob, jakým působí na lidské smysly. V nižších úrovních věže vody je to pouze hmat - voda se projevuje různými teplotami, hloubkami a silou proudu. Výše pak přichází na řadu i čich, sluch, chuť a zrak.
Stejně důležitou roli jako voda hraje při utváření charakteru nádoby i světlo. I to se v kubusech vyskytuje ve třech různých skupenstvích. Přímé světlo reprezentující pevné skupenství vždy osvětluje vchody jednotlivých nádob. Stékající světlo imituje kapalinu, jemné rozptýlené difúzní světlo naopak představuje páru.

S1 2x SDK 15mm
panel K-kontrol 150mm:
2x statický plášť z desek OSB - 15mm
izolační jádro z EPS - 120mm

prostor pro instalace - 60mm
OSB deska - 15mm
SDK - 15mm
daná povrchová úprava

římská cihla
150
100
380

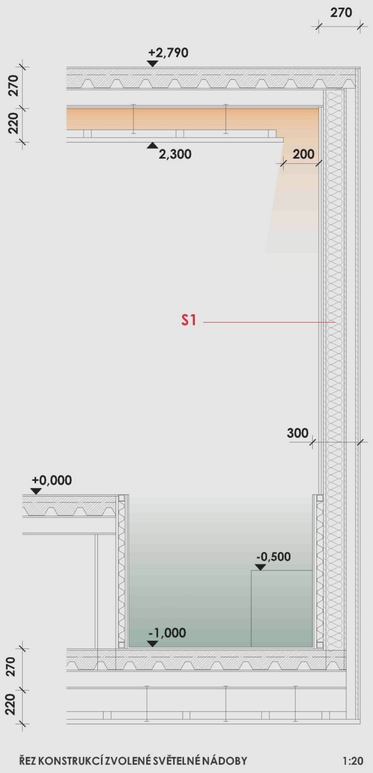

ŘEZ KONSTRUKCÍ ZVOLENÉ SVĚTELNÉ NÁDOBY 1:20

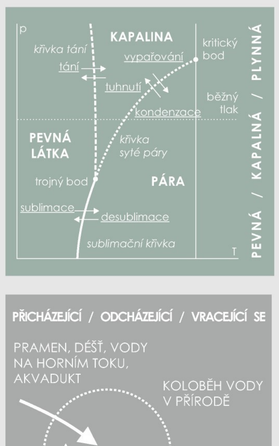

SLYŠITELNÁ / NESLYŠITELNÁ

VODA JE PŘIROZENÝM ZDROJEM ZVUKŮ, KTERÉ NÁS UKLIDŇUJÍ I INSPIRUJÍ. VODA UMÍ BUBLAT A PROBULBÁVAT, KAPAT A SKAPÁVAT, ŘIČET, SRŠET, ZURČET, KLOKOTAT, PRÝŠTIT, CÁKAT, ZBLUŇKAT, ŠUMĚT, VŘÍT, ŠPLOUCHAT, KRÁPAT, MŽÍT, KANOUT A ... CRKAT.

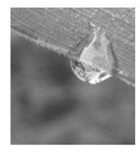

BRITSKÝ ZAHRADNÍ ARCHITEKT JOHN BROOKES O VODĚ A ZVUKU ŘEKL:

"...zvuk vody je často důležitější než samotný pohled na ni."

"...tekoucí voda často v městském prostředí zastírá hluk..."

" v horkém podnebí je velice příjemný zejména zvuk tekoucí vody, který působí chladivě a zároveň osvěží."

TEĎ UŽ ALE "PSSSST!" - VODA SI TAKY MUSÍ ODPOČINOUT.

DOBROU NOC!

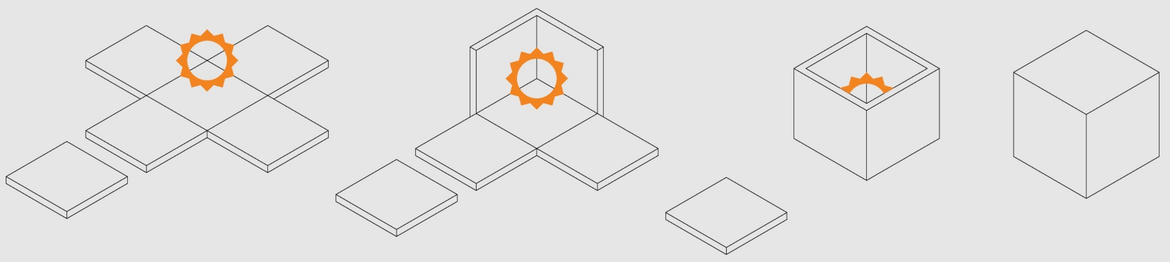

NÁDOBA S HUDEBNÍ LÁZNÍ - VSTUPNÍ ÚROVEŇ +70,400

Komorní prostředí navozuje purpurový koberec a opona, která skrývá houslový klíč otevírající celý prostor nádoby. Tvoří jej za roh vedoucí schodiště a zalomená rýha v podhledu.
Linky notové osnovy na stěnách jsou zatím prázdné. Zaplní je až noty zaznamenávající hru zvuků vody za závěsem.

Sv2 - STÉKAJÍCÍ SVĚTLO
Sv3 - PŘÍMÉ SVĚTLO

P1 - KOBEREC
S1 - BETONOVÁ STĚRKA S VYRYTÝMI NOTOVÝMI OSNOVAMI

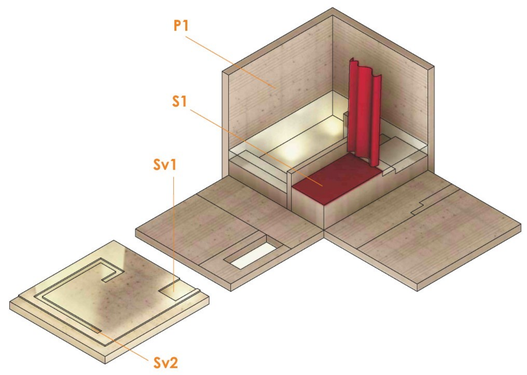

PÍTKO - VSTUPNÍ ÚROVEŇ +70,400

Procházka byla dlouhá. Vítané osvěžení v podobě vody - jak jinak.
Fontány je možné najít podél všech cest Římem. Tady se kolem jednoho pítka nachází celý Řím. Panorama věčného města se obtiskło po vnitřním obvodu celé nádoby.

Sv1 - DIFÚZNÍ SVĚTLO
Sv3 - PŘÍMÉ SVĚTLO

P1 - DLAŽBA S MOTIVEM ŘÍMSKÉ CIHLY
S1 - BETONOVÁ STĚRKA S OBTISKLOU SILUETOU ŘÍMA

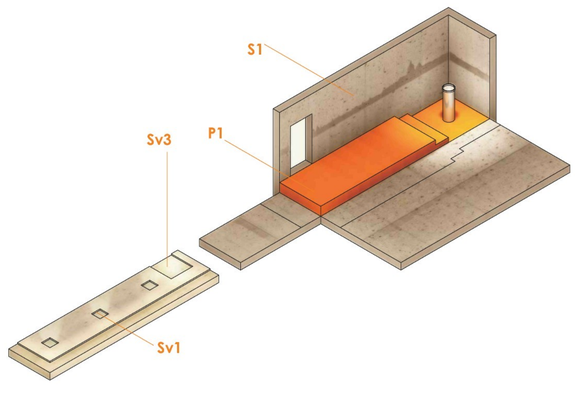

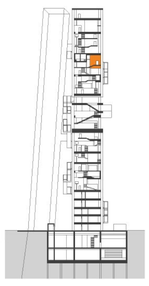

NÁDOBA S BAREVNOU LÁZNÍ - AKVAMARÍNOVÁ
- VSTUPNÍ ÚROVNĚ +77,600, + 88,200

Pocit chladu umí navodit i barva. Teplota vody v převýšené nádobě ovládané akvamarínovým odstínem je sice příjemná, zrakový dojem je ale jiný.
Stejně zbarvené světlo dopadající z otvorů v podhledu i prozařující vodu zespoda opticky "stlačuje rtuť teploměru" a vyhání málo otužilé do vyšších pater oranžové a červené nádoby.

Sv1 - DIFÚZNÍ SVĚTLO
Sv3 - PŘÍMÉ SVĚTLO

P1 - SKLO AKVAMARÍNOVÉHO ODSTÍNU
S1 - HLADKÁ BETONOVÁ STĚRKA

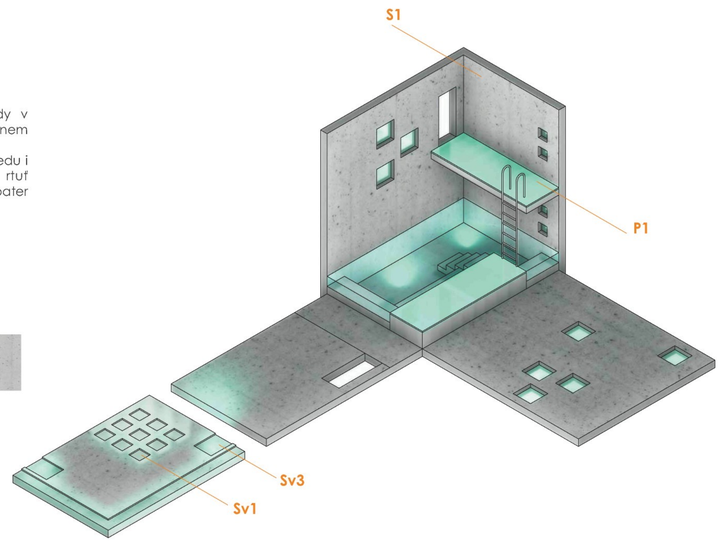

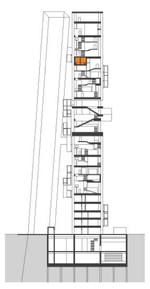

NÁDOBA S BAREVNÝMI LÁZNĚMI - ORANŽOVÁ, ČERVENÁ
- VSTUPNÍ ÚROVEŇ + 88,200

Drobný objem "konzervuje" energii vyzařovanou oranžovou a červenou barvou. Teplota vody v bazéncích je stejná jako v akvamarínové lázni, opticky se však zdá vyšší.
Důkaz, že nás zrakové vjemy občas klamou.

Sv1 - DIFÚZNÍ SVĚTLO
Sv3 - PŘÍMÉ SVĚTLO

P1 - SKLO ORANŽOVÉHO ODSTÍNU
P2 - SKLO ČERVENÉHO ODSTÍNU
S1 - HLADKÁ BETONOVÁ STĚRKA

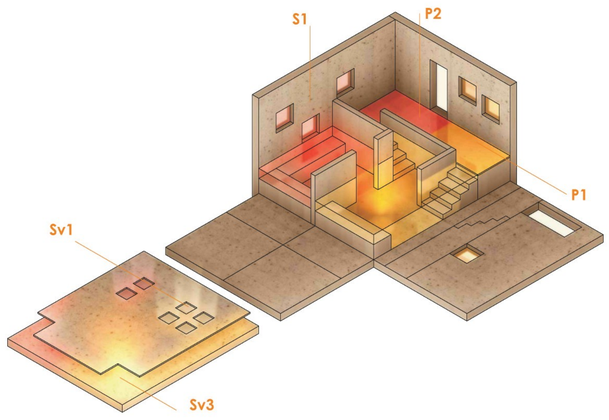

LACONICUM, SUDATORIUM / PARNÍ A POTNÍ LÁZNĚ
- VSTUPNÍ ÚROVNĚ + 93,000, + 96,000
(POHOTOVOSTNÍ VÝCHODY V ÚROVNÍCH +86,600, +90,000)

Vysoká nádoba obložená cedrovým dřevem v sobě ukrývá dva druhy saun. Oba typy se uplatnily i v římských lázních - varianta římské cihly provedená ve dřevě se v různých barvách opakuje ve všech výškových úrovních saun.
Červená v parní lázni s vyšší vlhkostí vzduchu (100%), oranžová v nižší (75%).
Akvamarínový odstín patří potní lázni, která se svým charakterem (bez výskytu páry) blíží nejvýše umístěné nádobě - sluneční terase.

Sv1 - DIFÚZNÍ SVĚTLO
Sv3 - PŘÍMÉ SVĚTLO

P1 - CEDROVÁ PODLAHA
P2 - CEDROVÁ PODLAHA - AKVAMARÍNOVÝ ODSTÍN
P3 - CEDROVÁ PODLAHA - ORANŽOVÝ ODSTÍN
P4 - CEDROVÁ PODLAHA - ČERVENÝ ODSTÍN

S1 - OBKLAD Z CEDROVÉHO DŘEVA
S2 - OBKLAD Z CEDROVÉHO DŘEVA VYSKLÁDANÝ ZE SPÁROVÉ DESKY JEJÍŽ JEDNOTLIVÉ ČÁSTI VELIKOSTNĚ ODPOVÍDAJÍ ROZMĚRU ŘÍMSKÉ CIHLY - AKVAMARÍNOVÝ ODSTÍN
S3 - ORANŽOVÝ ODSTÍN ŘÍMSKÉ CIHLY
S4 - ČERVENÝ ODSTÍN ŘÍMSKÉ CIHLY

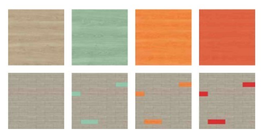

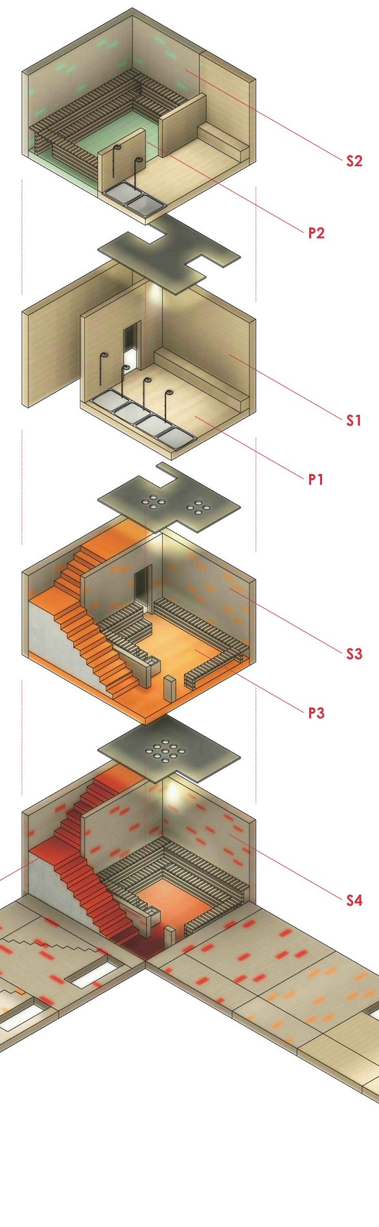

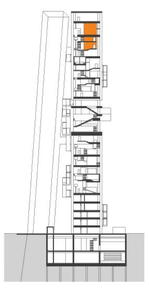

SLUNEČNÍ TERASA - VSTUPNÍ ÚROVEŇ +99,400

Prosklená nádoba prozářená římským sluncem. Písčitá pláž ve výšce 99,400 metrů nad okolním terénem. Místo, kde obojživelník - po dlouhém pobytu ve vodě - čerpá tepelnou energii v podobě slunečních paprsků, aby se brzy mohl znovu vrátit pod hladinu.
Intenzita dopadajícího světla se může regulovat pomocí stínících textilií umístěných mezi nosnými konstrukcemi skleněné střechy. Stejný princip zastínění se používal i nad hledištěm Kolosea během gladiátorských her.

P1 - PÍSEK
S1 - SKLO